magazin

ANUL XXXIV • Nr. 27 (1759) SERIE NOUĂ – 9 SÎMBĂTĂ 6 IULIE 1991 16 PAGINI 8 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Spune Nostradamus, spune!

(Pagina a 7-a)

Vom supraviețui morții?

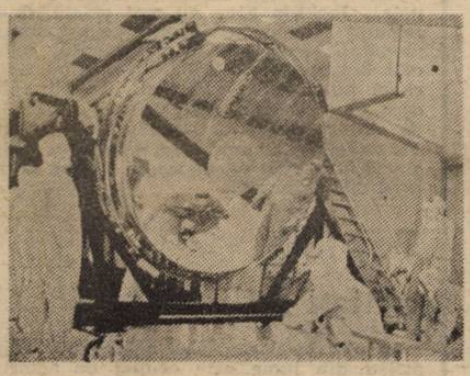

(Pagina a 3-a)

PROGRAM TV

Săptămîna de la 01. 06. — 08. 06.

(Pagina a 12-a)

PUTERILE PARANORMALE

(Pagina a 6-a)

— De ce or fi dînd unii top-ul prețurilor ? Ca să strice concediul la oameni?

Vom trece Atlanticul ca într-o sărbătoare

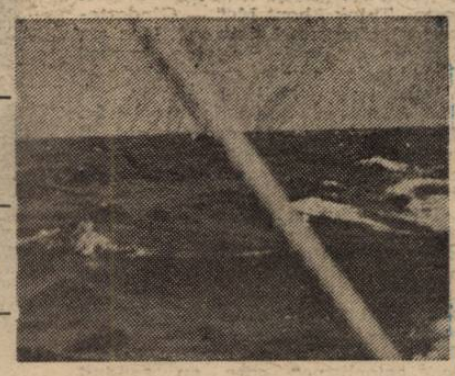

(Pagina a 5-a)

MUZEELE BERLINULUI ÎȘI DEZVĂLUIE SECRETELE

(Pagina a 5-a)

Biblioteca județeană MUREȘ

O CINĂ LA WINDSOR

Ducii de York au oferit o cină în noua lor casă cu şaisprezece dormitoare, de la Windsor. Frumoasa reşedinţă este situată în Sunninghill Park, iar cina a fost organizată pentru a sărbători această achiziţie în valoare de nouă sute de mii de dolari. Dintre invitaţi au făcut parte : Elton John, Joan Collins, care de-a lungul anilor a devenit prietena intimă a perechii regale, Carolyn Cotterell, care împărţea apartamentul cu Fergie cînd nu era căsătorită, naşii copiilor, ducesa de Roxemburgh, în a cărei casă prinţul Andrew a cerut-o în căsătorie pe actuala sa soţie şi desigur vicontele Linley care şi-a adus contribuţia la decorarea locuinţei. De pe lista invitaţilor deosebiţi nu au lipsit : David şi Carina Frost, Terry O'Neill, fotograful favorit al familiei şi Paddy şi Jules Dodd-Noble. Costul încîntătoarelor decoraţiuni, care împodobesc casa, se ridică la patru sute nouăzeci şi cinci de mii de dolari.

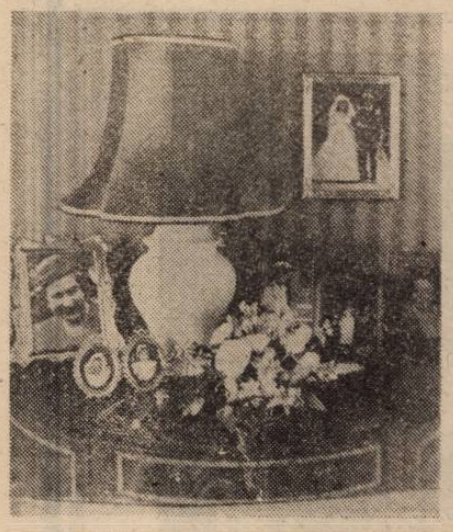

Vizitatorii au fost uimiţi de grandoarea plafonierei de cristal şi de strălucirea coloanelor de marmură din salonul în care au fost aşteptaţi să ciocnească şampanie înainte de cină. O dată ce majordomul a anunţat că masa este servită, toată lumea a trecut în sufragerie. Decorul

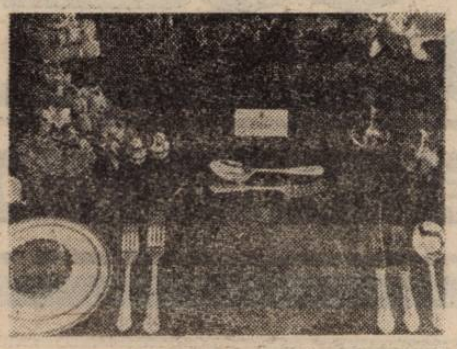

pereţilor aparţinînd lui Nina Campbell şi covoarele, care acopereau superbul parchet erau demne de admirat. Pe Fergie a încîntat-o să aibă camerele decorate în stil victorian, amestecate uneori cu detalii din epocile anterioare. Dintre cele douăzeci şi patru de scaune Chippendale (mobilă fină englezească din secolul al XVIII-lea), opt sînt autentice şi şaisprezece sînt reproduceri. Masa, aşezată sub o frumoasă lampă veneţiană (deşi ducii de York preferă lumina luminărilor) a fost fin ornamentată cu candelabre argintii, iar în mijloc flori şi fructe, după gustul lui Fergie. Tacîmurile de argint folosite pentru invitaţi au fost scoase, special pentru această ocazie, din colecţia personală a Reginei. Fergie a aranjat solniţele stil victorian pentru fiecare persoană. Feţele de masă au produs mare admiraţie, fiind brodate cu cele mai subţiri fire reprezentînd lebede şi purtînd iniţialele A şi S. Pînă cînd şi recipientele pentru unt aveau gravat însemnul coroanei regale.

Pe cartea de vizită aşezată fiecărui invitat a fost înscris numai numele, fără prenume, iar bucatele au fost preparate astfel încît să fie extrem de gustoase, dar cu un număr redus de calorii. Majoritatea alimentelor au fost aduse de la ferma Windsor, dar cu timpul Sunninghill va avea propria grădină de legume. În final, totul a contribuit la crearea unei ambianţe intime, de înaltă ţinută, care a încîntat deopotrivă oaspeţii şi gazdele.

MANUELA SPĂTARU

FLEETWOOD MAC

Fondat în 1967 de Peter Green (ex membrul formaţiei „John Mayalls Bluesbreakers") cu John Mc Vie (ch. bass), Mick Fleetwood şi Jeremy Spencer (ch.). Grupul debutează la „National Jazz And Blues Festival" în 1967 fiindu-le oferit un contract de casa „Blues Horizon Records", primul album (ce poartă numele grupului) stă un an de zile în topuri, primul lor hit fiind, în 1968, piesa instrumentală „Albatroşi", grupul devenind unul din marile nume ale vremii. Cooptînd, în 1968, un al treilea solo chitarist (Danny Kirwan) grupul se orientează spre rhythm & blues, Peter Green cotinuind să cînte şi să compună în stilul lui J. Mayall.

Despre Peter Green marele B.B. King a spus că: „este unicul chitarist care mă tulbură, care atinge cel mai sensibil ton pe care l-am avut vreodată..."

În 1970 Green se îmbolnăveşte şi părăseşte grupul punînd astfel capăt primei perioade din istoria lui Fleetwood Mac. La cîteva luni după aceasta îşi face apariţia solista numărul unu a Marii Britanii pe anul 1969 (potrivit revistei Melody Maker) Christine Perfect, care va deveni doamna John Mc Vie. Începe o etapă de schimbări în componenţa grupului care va marca a doua perioadă în existenţa formaţiei (unul din marile hituri ale acestei etape este „Think About Me" — Gîndeşte-te la mine). Despre Fleetwood Mac am putea spune că după rău vine, în mod sigur, şi binele, acesta concretizîndu-se într-o întîmplare fericită. Iat-o : în 1974 Mick intră într-un studio de înregistrări din Los Angeles unde proprietarul îi demonstrează posibilităţile aparaturii din dotare interpretîndu-i fragmente dintr-un LP al unui duet numit Buckingham — Nicks. Lindsey Bukingham şi Stevie Nicks se aflau într-o încăpere vecină şi vor dori să vadă cine se interesează de munca lor şi, doar după cîteva săptămîni, cei doi vor trece la Fleetwood Mac... Urmează trei albume bune iar, în 1977, LP—ul „Rumours" — Zvonuri are un succes incredibil, dacă avem în vedere numeroasele „cataclisme" care au zguduit formaţia (Cristine a divorţat, Mick s-a recăsătorit, Buckingham şi Stevie Nicks se despart, după o prietenie de opt ani!) Cu toate acestea ei au scos acest LP minunat care s-a vîndut în 15 milioane de exemplare! Ce păcat că, un an mai tîrziu, Buckingham pleacă... Pînă în 1987 grupul nu a mai avut succese notabile, apariţiile sale fiind sporadice. 1987 este anul care aduce grupului gloria din anii '60 — '70, LP — ul „Tango In The Night" fiind o realizare remarcabilă, cu o muzică diversă, un amestec genial al diferitelor stiluri şi, ca urmare, doi ani în clasamentele internaţionale ! În 1989 apărea „Behind The Mask" — În spatele măştii, album ce continuă linia melodică a grupului demonstrînd că Fleetwood Mac mai are un cuvînt de spus în rock-ul mondial. (În fotografie sînt cele două frumoase ale grupului).

Să rămînem în S.U.A. deoarece am un răspuns de dat prietenei noastre Angela Mureşan din Ploieşti : născută în Anglia, crescută în Australia, Olivia Newton John îşi realizează cariera muzicală în Statele Unite la începutul anilor '70, primul ei single (interpretat în duet cu Bob Dylan) fiind „If Not For You" (de pe albumul omonim). Vor urma „How Do You Do" (1972), „Long Live Love" (1974), an în care i se acordă trei premii Grammy. Tot în 1974 melodia „You're The One That I Want" — Eşti unicul pe care-l vreau, interpretată în duet cu John Travolta ajunge Number One în mai toate topurile, „Have You Never Been Mellow" (1976), „Come On Over" (1977), „Making A Good Thing Better" ('78), „Xanadu" (1980),

musicbox

„Physical" (1981), „Two Of A King" (1982), Soul Kiss (1985), The Rumour (1988) şi „Warm And Tender" (1989). Să sperăm că, în curînd, va reedita marile succese ale anilor trecuţi. Pînă atunci...

...să vă prezint un nume care face furori la ora actuală, Color Me Bad, un cvartet american care şi-a vîndut primul single (intitulat „I Wanna Sex You Up") în peste două milioane de exemplare ! Numele grupului este o enigmă nu numai pentru mine ci şi pentru specialiştii din Vest. Sam Watters, liderul grupului, a spus unui reporter al MTV : „Dorim să depăşim orice graniţe (n.n. evident, se referă la frontiere !). Nu avem un stil anume, ne străduim să facem o muzică bună, adresată tuturor. Dacă ţineţi morţiş să ne numiţi într-un fel, spuneţi-ne „Răii" (The Bad)

Cu riscul de a-mi face duşmani voi dedica şi restul rubricii de azi muzicii americane. Deci : Paula Abdul se pare că va pierde procesul intentat de Yvette Mareen (cea care a secondat-o la realizarea albumului de excepţie „Forever Your Girl"). Yvette afirmă că cea mai mare parte a melodiilor componente ale acestui LP îi aparţin... Vom asista, oare, la un al doilea caz „Milli Vanilli" ?

Dacă tot am pomenit de Milli Vanilli, hai să vedem ce mai fac cei doi impostori : nu mai pot de bine, cîştigă bani fără să spună un cuvînt ! Sînt plătiţi să facă reclamă pentru... gumă de mestecat mimînd o arie dintr-o operă şi cînd, deodată, muzica se opreşte cei doi continuă să dea din gură în timp ce o voce întreabă : „Cît va dura aroma gumei ? Aceeaşi voce răspunzînd : atît timp cît **aceşti băieţi vor continua să cînte astfel !"** Vai de lume...

Talon de concurs 6 iulie 1991

Prima întrebare : care este numele unuia dintre grupurile britanice de referinţa ale anilor '60, grup ce a lăsat celebra melodie „Nights In White Satin" ?

A doua întrebare : care este ziua de naştere a Madonei ?

TOP TEN MAGAZIN

1. Wind Of Change — Scorpions
2. Joyride — Roxette
3. Just The Way It Is, Baby — The Rembrandts.
4. I Wanna Sex You Up — Color Me Bad
5. Losing My Religion — R.E.M.
6. Rhythm Of My Heart — Rod Stewart
7. What Comes Naturelly — Sheena Easton
8. Secret Love — Bee Gees
9. Because I Love You — Stevie B.
10. Megamix — Snap

Propuneri top: Baby, Baby—Amy Grant, Love Is A Wonderful Thing — Michael Bolton, We Want The Funk — Gerardo.

Răspunsurile întrebărilor din luna iunie :

1. Rhodes, Le Bon, Cuccurullo, Taylor, Campbell
2. 8.ol. 1947
3. Genesis
4. Tennant— Lowe
5. Roger Webb
6. M.Bolton
7. Ephraim — Fuller
8. Chubby Checker
9. 23.09.32
10. Alone

MARIAN MINCULESCU

PUNCTE

Istoria unei familii: Jacksonii (IV)

Dar legenda lui **Michael Jackson** începe o dată cu apariţia albumului „Thriller", cel mai vîndut album muzical din lume, 40 milioane exemplare. Apare destul de repede şi pe video, un film cu efecte speciale, elemente de groază, morţi care dansează în stilul impus de Michael şi... o poveste de dragoste. Reţeta fusese găsită. Succesul asigurat. Dar din acel moment, Michael se îndepărtează de lume, refuză interviurile, se închide în casă a-

lături de şarpele lui boa, de lămele sale, de casetele video şi cimpanzeul său, toate strînse în vila sa californiană, un fel de Eden în care pînă şi patul în care doarme este hiperbar. Papa Joe îl veghează încă pe micul star, chiar dacă acesta s-a înconjurat de avocaţi şi de oameni de afaceri. Au venit anii de glorie. Contract mirobolant cu Pepsi—Cola, albumul **„Bad"** care se vinde în 30 milioane exemplare, un turneu gigantic prin Japonia, America şi Europa, un film pentru parcul de atracţii Epcot, turnat de George Lucas şi Francis Coppola... Jackson Five nu mai există, doar micuţul Michael a devenit super-starul mondial, locul întîi în clasamentul celor mai bogaţi artişti. Adolescent fiind, Michael nu-şi suporta fizicul. Din clipa în care el a început cariera sa fulminantă de cîntăreţ solo, metamorfoza a început. Trăsăturile s-au schimbat, tenul s-a albit, starul a devenit un androgin. Ca un veritabil obiect de artă.

Top 30. artişti milionari

Locul 7 în clasamentul celor mai bogaţi artişti din lume este ocupat de actorul care cîştigă mereu Oscarul pentru cel mai prost actor din lume, aţi ghicit, este vorba de **Sylvester Stallone.** Averea lui este estimată la 63 milioane dolari, 25 de milioane i-a adus numai filmul Rocky V.

Se pare că, mai nou, „omul cu muschi" a schimbat macazul, şi-a părăsit statuia şi a început să joace în filme roluri mai „normale", nu se ştie însă dacă la fel de bănoase.

Grafică S.F.

Marian Deaconu este singurul grafician român care şi-a ales ca tărîm al inspiraţiei, universul **science—fiction** şi care a reuşit să fie publicat în revistele de specialitate din străinătate. Revista **C.A.L.** din Germania i-a publicat tinărului artist 30 de lucrări şi un medalion, mai nou, revista **Andromeda** din Berlin i-a publicat alte desene. **Marian Deaconu** este născut la 2 noiembrie 1960 la Slatina, student la Facultatea de jurnalistică „Titu Maiorescu" din Bucureşti, şi, cum aţi observat, colaboratorul nostru de mai multă vreme, în pagina de proză s.f. Noi îi dorim succes pe mai departe şi... prima expoziţie.

Rubrică realizată de GEORGE CUŞNARENCU

ZECE ENIGME PENTRU MILENIUL TREI

8. Vom supraviețui morții?

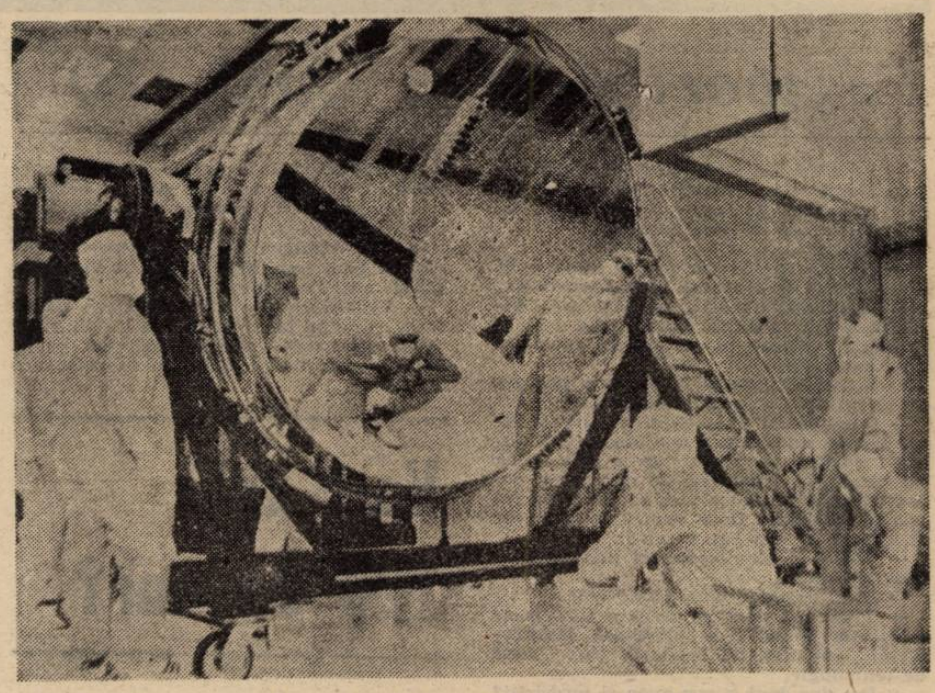

„Chiar și cei mai de jos, cei asemenea animalelor, sînt întorși din lumile inferioare prin virtutea refugiului ; și vor atinge un corp omenesc prețios, întregit cu toate libertățile și bunele posibilități și, în viața lor viitoare vor întîlni un guru sfînt, un prieten spiritual, așa încît vor fi instruiți și se vor elibera".

Iată deci cum convingerea privind existența unei „prelungiri" a vieții este explicită în acest text imemorial — „Bardo Thötröl", mai cunoscut la noi sub numele de „Cartea tibetană a morților". Dar această problemă, care preocupă într-o atît de mare măsură specia umană, pare să nu-și găsească (încă ?) locul în cadrul activităților științifice. Cei care cred în viața de apoi nu ezită să invoce fapte greu de verificat în sprijinul ipotezei lor.

De fapt, teoriile moderne ale spiritismului își au originea istorică în 1848, o dată cu faimosul caz al surorilor Fox din Hydesville (SUA) și, într-o formă sau alta, tradiția s-a menținut de-a lungul întregului secol XIX și începutul sec. XX, cînd experții într-o nouă știință, denumită meta-psihică, își manifestă intenția de a căuta explicații naturale pentru atari fenomene.

Charles Richet, la vremea sa un distins om de știință francez, ne asigură în 1923 că „religia spiritistă este inamică științei". Dar chiar și binecunoscuți oameni de știință, cum ar fi William Crookes, descoperitorul razelor catodice, care efectuase experiențe cu medii celebre ale epocii, cum ar fi Florence Cook sau Alexander Dougals Home, se „alătură grupului" și se declară partizani convinși ai nemuririi spiritului.

Polemica se continuă pînă în zilele noastre, iar pe parcursul ultimilor ani se înregistrează o cazuistică total nouă. Aceasta își are originea în populara carte din 1975 a doctorului în medicină Raymond A. Moody intitulată „Viață după viață", el fiind primul dintr-o serie de autori care relatează despre experiențele unui imens număr de persoane care pretind că s-ar fi aflat în „pragul morții". Ceea ce înseamnă că au traversat un stadiu de moarte clinică, după care au revenit la viață.

Asemănările care se înregistrează în relatările lor, ca și unele presupuse probe, de tipul autoscopiei, afirmația că ei și-ar fi văzut **din afară** propriul corp, au propagat printre cei convinși în realitatea supraviețuirii după moarte, argumente solide.

Și totuși, ultimele studii efectuate de cercetătorii de la Universitatea din Virginia, lasă să se înțeleagă, fără urmă de îndoială, că asemenea experiențe sînt relatate nu doar de cei care au trecut **efectiv** printr-un stadiu de moarte clinică, ci și de cei care pur și simplu **cred** că au făcut-o.

Evident că mult mai puțini sînt oamenii de știință care îndrăznesc să se aventureze pe un teren atît de „alunecos" cum este cel al supraviețuirii după moarte. Și nu puțini sînt cei care au serioase îndoieli personale și se limitează la o atitudine de serioasă neîncredere în asemenea posibilități.

Rămîne de văzut. Omul de știință, pentru a-și fundamenta concluziile și a-și afirma public o convingere, trebuie să dispună de fapte nu doar controlabile, ci și repetabile. Iar deocamdată problema supraviețuirii, a „vieții după viață", rămîne un domeniu în care știința este practic total ignorantă.

MIHAELA DOROBANȚU

enciclopedie

Biografia neromanțată a Universului (VII)

GRAVITAȚIA ESTE SUVERANĂ

Ce se petrece la scară mai mare ? Există o organizare a super-roiurilor ? Un răspuns precis la aceste întrebări nu este posibil întrucît măsurătorile vitezelor galaxiilor nu sînt încă destul de numeroase. Și recurgînd la o stratagemă, a examinării pozițiilor proiectate ale unui foarte mare număr de galaxii pe o foarte mare regiune a bolții cerești, am putea descifra unele taine ? S-a constatat că super-roiurile se organizează într-o vastă rețea ale cărei „clătite" și „filamente" ar reprezenta textura, roiurile (regiunile cu densitate ridicată) nodurile, iar golurile-ochiurile. O privire mai atentă, mai din „apropiere", ne va releva că peisajul Universului s-a transformat într-o pînză monotonă, banală și uniformă într-o „splendidă tapiserie" cerească presărată cu desene și modele.

Cum a reușit Universul să țeasă această tapiserie cosmică ? se întreabă în continuare astrofizicienii. Ei cunosc începutul și sfîrșitul scenariului, dar ce a existat între aceste extremități ? Începutul ar fi un Univers care variază cu mai puțin de 0,005 la sută în proprietățile sale, 300 000 de ani după Big Bang. Sfîrșitul sînt, desigur, structurile observate acum în Univers.

Cum se explică formarea structurilor din Univers ? Orice încercare de explicare va trebui să postuleze existența neregularităților, a exceselor de densitate în primele momente (la mai puțin de o secundă după Big Bang) ale Universului. Este cert că un Univers perfect uniform nu va putea dezvolta niciodată o structură Neregularitățile originare sînt supuse unor puternice tensiuni. Pe de o parte ele trebuie să fie destul de mici la începutul Universului pentru a nu genera fluctuații de temperatură mai mari decît cele observate în radiația cosmologică a fondului cerului (sub 0,005 la sută), pe de altă parte trebuie să fie destul de mari pentru a putea fi amplificate și deveni structurile actuale într-o durată compatibilă cu vîrsta Universului. Stelele, galaxiile, roiurile și super-roiurile, deși diferă cu un factor mai mare de 10^{15} ca masă și dimensiune, nu reprezintă decît o infimă posibilitate din toate modelele și dimensiunile posibile. Experiența ar fi complet ratată dacă neregularitățile primordiale ar produce un Univers a cărui cea mai mare structură ar avea dimensiunea unui microb.

Pentru a amplifica neregularitățile primordiale, Universul beneficiază de cursul unui aliat important — gravitația. Excesul de gravitație, asociat cu excesul de materie sau radiație (două forme echivalente de energie conform teoriei relativității lui Einstein) prezent într-o neregularitate, atinge alte neregularități asemănătoare care fuzionează cu neregularitatea originară, contribuind astfel la creșterea sa.

Activitatea gravitației creează însă probleme. Ea trebuie să susțină o luptă permanentă împotriva expansiunii Universului, care „vrea să-i strice lucrarea". În timpul expansiunii Universului densitatea materiei și radiația descresc continuu. De 300 000 de ani după Big Bang și pînă în prezent distanța între galaxii a crescut cu un factor 1000, iar densitatea medie a Universului a scăzut cu un factor 1 000 000 000. Această exprimare tinde să atenueze neomogenitățile și să slăbească puterea pe care o au de a se atrage între ele. Neregularitățile reușesc din ce în ce mai greu să se amplifice pe măsură ce trece timpul. **Situația este comparabilă cu cea a unui cal de curse care încearcă cu toate puterile să ajungă la linia de sosire pe o pistă care nu se mai termină.** Rezultatul acestei lupte îl cunoaștem.

În actualul Univers, gravitația a sfîrșit prin a cîștiga. Neregularitățile s-au dezvoltat pînă cînd gravitația a devenit așa de mare, încît ele se detașează de valul de expansiuni universale și se prăbușesc în ele însele, formînd structurile observate. Am putea înțelege cum s-a desfășurat această luptă în oricare moment al istoriei Universului ? În ce fel au reușit primele neomogenități să se dezvolte și să distrugă uniformitatea Universului ?

Un show al planetelor!

— Revenind asupra unui fenomen care ne-a atras în mod deosebit atenția pe bolta înstelată în luna iunie, cînd trei dintre planetele sistemului nostru solar Venus (Luceafărul de seară), Jupiter și Marte s-au aflat într-o perioadă de conjuncții, ne-am adresat cîtorva reprezentanți ai Astroclubului — București : Dl. DEAC ZOLTAN, Dl. ADRIAN ENACHE și d-na MONICA CIOBANU. Deci, în ce a constat acest adevărat „show" al planetelor ?

— În cursa lor heliocentrică, planetele sistemului nostru solar își schimbă continuu pozițiile lor relative, proiectate pe fundalul constelațiilor zodiacale. Uneori văzute de pe Pămînt, ele par a se apropia una de alta și apoi a se întrece, trecînd prin momentul conjuncției, cînd longitudinile lor coincid. Ele prilejuiesc uneori configurații spectaculoase, ca cea din 14 iunie, cînd Marte „l-a întrecut" pe Jupiter, iar la 18 iunie Venus a fost cea care l-a depășit pe Jupiter și apoi, peste 5 zile, pe Marte. Un adevărat spectacol al celor trei planete, admirat cu ochiul liber, pe bolta înstelată, o dată cu înserarea. Deci, la ore „de maximă audiență"...

— Este unic acest fenomen ?

— Da și nu. Anual au loc mai multe conjuncții între planetele sistemului solar, dar niciodată două conjuncții nu se repetă în condiții identice (cu atît mai mult trei conjuncții !). De aceea, ele pot fi cel mult comparabile !

— Au mai existat conjuncții comparabile cu cele din iunie în anii ce au trecut ?

— Nu, căci la conjuncțiile precedente ale lui Venus cu Jupiter, strălucirea Luceafărului de seară a fost de circa două ori mai slabă și apoi din grup lipsea Marte.

— Dar în deceniul următor ?

— Desigur. Venus se va mai întîlni cu Jupiter, dar acesta va fi din ce în ce mai jos ca înălțime deasupra orizontului, deci mai puțin luminos.

— Se mai prevăd conjuncții în acest an ?

— Da. La 15 iulie Mercur cu Jupiter ; 22 iulie Venus cu Marte ; și 29 august Mercur cu Venus ; 10 septembrie Mercur cu Jupiter ; 17 octombrie Venus cu Jupiter ; 13 decembrie Mercur cu Marte. Dar ele nu mai sînt așa de spectaculoase.

— Totuși, care va fi însă cea mai spectaculoasă în lunile următoare în acest an ?

— Cea care poate fi urmărită în preajma zilei de 17 octombrie a.c. cînd Jupiter și Venus (devenit foarte strălucitor Luceafăr de dimineață) pot fi admirate în partea a doua a nopții, după ora două (timp legal român), cînd ele vor răsări dinspre orizontul estic ; Marte însă va lipsi din grup.

— Dar în luna iulie ce se va întîmpla cu „tripleta" Venus, Jupiter, Marte ?

— Va putea fi urmărită în continuare această „tripletă" planetară, pe sub care cornul Lunii va trece în seara de 13 iulie, dar înălțimea lor deasupra orizontului se va reduce. Configurația în cauză va putea fi admirată pe bolta vest-nord vestică îndată ce Soarele apune : Venus, un extrem de strălucitor Luceafăr de seară va fi primul care va atrage atenția, apoi sub el, mai jos, Jupiter, iar imediat în dreapta lui Venus va putea fi reperat Marte, un astru „ceva mai roșcat", mai puțin strălucitor. Tot la 13 iulie, între Marte și Jupiter se poate observa Regulus, steaua cea mai strălucitoare din constelația Leul. Cu un binoclu ceva mai puternic, la Venus se poate remarca aspectul de fază, semănînd cu Luna la primul pătrar.

— Deci, nu rămîne decît ca, din cînd în cînd, să ne înălțăm privirile spre „cerul de stele"... Și, cine știe, poate vom avea șansa ca, de acolo, de sus, ele să ne spună ceva...

MIHAELA DOROBANȚU

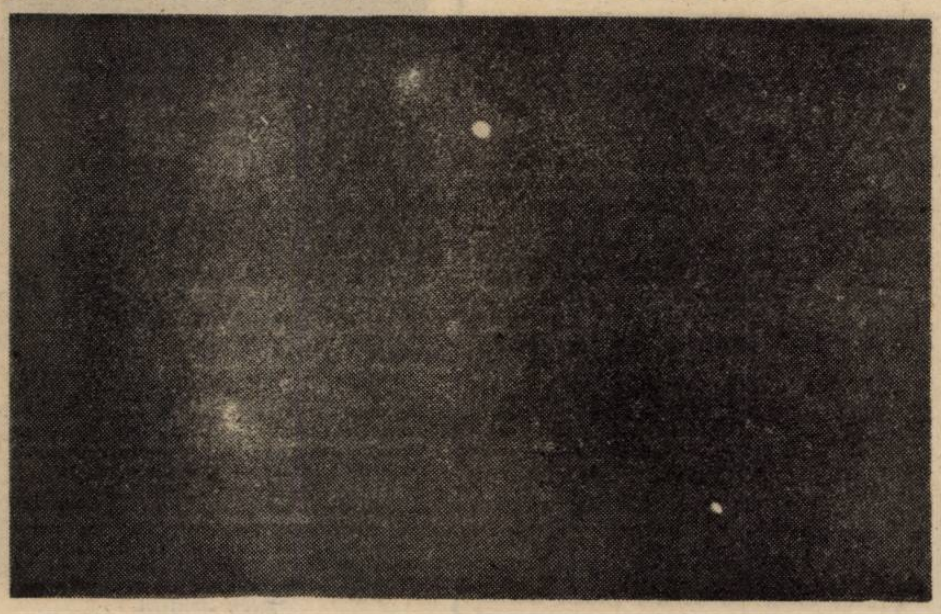

Configurația planetelor Marte (stînga sus), Venus (dreapta sus), Jupiter (jos) la 22 iunie a.c. ora 22 (Foto : Victor Bortoș — Astroclub, București)

Paşaport pentru viaţă (VI)

— Stimate Domnule Profesor Maximilian, după ce ne-aţi prezentat tabloul absolut fascinant de transformări ce va mai aduce genetica în viaţa noastră ?

— Cine sîntem noi ca specie ?

— Da. La nivel de specie umană. Să presupunem că ajungem la ce spuneţi Dv., la o stare quasi- totală de sănătate. Media de viaţă va creşte fabulos. Ce o să se întîmple ? Pentru că nu mai încăpem. În mod categoric.

— Sigur. Este aceeaşi întrebare pe care eu aş putea să o pun unui fizician :

— Domnule, în momentul în care ai făcut bomba nucleară, a fost bine sau a fost rău ? Pentru că o vor avea toţi. Dacă nu acum, în următorii 20 de ani o vor avea şapte, sau zece ţări. O va putea avea şi România. Dacă voia, Ceauşescu ar fi avut-o. E bine sau e rău ?

— Pot fi două răspunsuri privind realizările fizicii...

— Ştiu. Depinde cine o foloseşte.

— Poate că dacă ar avea-o toţi, le-ar fi tuturor teamă să o folosească. Iar problema efectivă de realizare ţine doar de tehnologie.

— Da, dar dacă o vor avea şi teroriştii?

— Ar fi o catastrofă.

— Aşa şi în genetică. Depinde cum se va folosi. Nenorocirea e alta. Acum cîţiva ani, un tînăr american şi-a construit o bombă singur...

— ... după descrieri din reviste.

— Şi-a cumpărat şi detonatorul de la o firmă particulară. Tot ce înseamnă astăzi ingineria genetică, presupunînd sume imense, va deveni într-o zi o chestie pe care poţi să o faci în orice laborator. Se va simplifica, se va automatiza. Cu o investiţie de cîteva milioane, hai să spunem, poţi obţine tot ce vrei. Cine va împiedica un nebun să producă bacterii sau virusuri înspăimîntătoare ? Cine va împiedica pe unul să producă o bacterie care să distrugă toate cerealele lumii ? Cine va... ? Totul e posibil.

— Şi totuşi nu la asta mă refer. E un gînd cu care, cumva, m-am obişnuit. Mă refer, dimpotrivă, la partea bună a lucrurilor. Să presupunem că nici un nebun...

— Ce se va întîmpla deci cu populaţia care îmbătrîneşte sănătoasă ?

— Da. Ajungem la o asemenea bunăstare... Să zicem, la o medie de virstă de 120 de ani. Ce facem ?

— Problema se pune aşa. Dacă populaţia ajunge la o medie de 12—13 miliarde, catastrofa va fi inegală, dar va fi. Dacă populaţia va continua să crească e

Vom trăi 120 de ani?

alteeva. E posibil. Pămîntul se va sufoca. Din păcate, sau din fericire, în viitorul previzibil mortalitatea va continua să fie inegală. Evident, dacă se pun la punct asemenea tehnici, de ele vor beneficia numai privilegiaţi. Şi marea masă va continua să moară.

— Deci un fel de eugenie...

— **Oricum** va fi. Categoric !

— ... manipulabilă ca orice eugenie.

— Şi, probabil, n-ar fi exclus ca peste 100 de ani să se spună că oamenii care împlinesc virsta de 80 de ani trebuie să moară. Îl sărbătoreşti şi, în ceea de a 365-a zi îşi bea cucuta. În baie, în sinul familiei care să vină să te vegheze... Să le spui : „Dragii mei, eu, frumos, am terminat"... N-ar fi exclus să apară asemenea situaţii. S-o luăm direct. Hai să luăm un exemplu concret. Crezi că România va putea asigura pensionarilor o viaţă decentă...

— ... o supravieţuire.

— O supravieţuire. Crezi că o va putea asigura ? Şi acum ce facem ?

— Dacă tot fabulez...

— Nu, dar nu fabulezi. Este o întrebare firească.

— ... pot atunci să-mi imaginez că, ajungîndu-se la un nivel atît de cumplit de dezvoltare a geneticii, se va putea programa o genă în fiecare organism care să-l oblige să moară la o anumită virstă ?

— Sigur. Se poate şi asta. Există gene ale morţii. Care intră în funcţiune.

— În acelaşi context, aş vrea să vă întreb, chiar este adevărat că 95% din genele noastre sînt tăcute, adică nu programează NIMIC ?

— 95% din **ADN** este nefuncţional. E adevărat, dacă o iei pe organe. În ficat n-are nici un rost să funcţioneze genele care produc hemoglobină. Din genele ficatului funcţionează 20% din genele din măduva osoasă funcţionează 2—3%... În acest caz poţi să spui că în medie 95% din gene nu funcţionează. Dar că o mare cantitate din totalul ADN-ului este nefuncţional — asta e cert. Sau nu se ştie cum funcţionează.

— Cum se întîmplă şi în creier...

— Cred că acolo se întîmplă altceva. Creierul, se pare, are nişte legi cu totul proprii. Adică foloseşte nişte mecanisme pe care restul corpului nu le foloseşte. Creierul foloseşte cel puţin 5000 de proteine. **Numai creierul !** Proteine specifice **lui.** Ori, dacă faci totalul—pe funcţii, pe organe— numărul de gene este mult mai mare decît totalul care rezultă din calcule indirecte. Şi atunci creierul foloseşte o strategie absolut senzaţională. Îţi sintetizează o proteină mare. În ea, secţionează, în funcţie de nevoi, secvenţe de lungimi diferite, fiecare avînd un rol. Adică, o genă îţi dă un lanţ polipeptidic. Cu 500 de aminoacizi. Creierul îţi taie din el 25 pentru blocarea durerii — pentru endorfine — 50 pentru nu ştiu ce hormoni restul pentru nu ştiu ce... N-are nevoie de restul — restul îl degradează. Sau eventual prin mecanisme complexe, sintetizează din acea genă doar o parte. Se pare că în general creierul va da peste cap întreaga genetică.

(va urma)

MIHAELA DOROBANŢU

Fraţii, atît de asemănători şi, totuşi, atît de diferiţi

Care poate fi explicaţia potrivit căreia fraţii, deşi au o zestre genetică asemănătoare, deşi cresc împreună sub acelaşi acoperiş, deşi primesc aceeaşi educaţie şi împărtăşesc aceleaşi experienţe familiale sînt, de cele mai multe ori, atît de diferiţi ? În fond, printr-o loterie biologică extrem de complicată, în medie 50% din patrimoniul lor genetic este comun. Să fie vorba deci de restul de 50% ?

Jean-Louis Serres, genetician reputat, cercetător la INSERM, afirmă că grupele sanguine, culoarea ochilor, majoritatea caracterelor biologice sînt în mod sigur dictate genetic. În schimb, talia, greutatea, valorile presiunii arteriale, predispoziţia pentru anumite boli psihice (îndeosebi sindromul maniaco-depresiv) sînt influenţate atît de către materialul genetic, cît şi de către mediul înconjurător. Dar înclinaţiile artistice care se transmit din tată în fiu (exemplu, familia Bach) au un suport genetic ? De data aceasta, părerile sînt împărţite. Geneticienii consideră că există caractere, chiar idei care se transmit prin intermediul cromozonilor de la o generaţie la alta. Mulţi biologi în special sînt însă mai rezervaţi : ei apreciază că aptitudinile artistice sau sportive nu se transmit prin cromozomi. Mediul familial este cel care are un rol decisiv în acest sens, deci educaţia. Acelaşi lucru pentru capacitatea intelectuală. În mod cert, aşa cum fiecare dintre noi o poate constata, există familii mai inteligente decît altele. Dar aici, spun majoritatea specialiştilor, mediul socio-cultural determină aceste diferenţe şi nu zestrea genetică. Observaţiile cercetătorilor arată că un copil provenind dintr-o familie modestă din punct de vedere material şi cultural, adoptat chiar de la naştere de o familie avînd condiţii superioare, obţine rezultate mult mai bune decît fraţii lui, rămaşi în familia de origine. Fără îndoială, mediul social este un element comun esenţial pentru asemănarea dintre fraţi.

Şi totuşi, cei mai mulţi oameni de ştiinţă consideră că aproape totul „se decide" în viaţa prenatală. Numai că dacă este aşa, rămîne totuşi cel puţin o problemă de elucidat : cum se explică fap-

Misterul fiinţei umane

tul că uneori un frate se dovedeşte un mic geniu care poate fi admis la politehnică de la 14 ani, iar altul este „un mic idiot" care cu greu va face faţă unei meserii chiar uşoare.

Asupra acestui aspect s-au oprit doi cercetători americani, Judy Dunn şi Robert Plomin, de la Universitatea din Pensylvania, care au scos şi o carte ce se bucură de mare succes dincolo de Ocean, intitulată „Vieţi separate : de ce fraţii sînt atît de diferiţi între ei ?". După părerea celor doi specialişti, mediul înconjurător „non partajat" începe de fapt imediat după fecundare. În mod ciclic, în ovare se maturizează un ovul care se umple cu o substanţă nutritivă — citoplasma. Substanţa nutritivă (formată din proteine, glucide, lipide şi săruri minerale) are un rol fundamental, după părerea specialiştilor : timp de opt zile de la fecundare, înainte de a se implanta în uter, oul trăieşte din aceste rezerve acumulate în ovul. Este primul mediu înconjurător — citoplasmatic ! Ovulele nu au însă aceeaşi calitate, deci mediul înconjurător citoplasmatic, oferit oului, nu este întotdeauna identic. O echipă de cercetători de la CNRS, condusă de profesorul Roubertoux, a demonstrat că şoarecii avînd acelaşi patrimoniu genetic, dar un mediu citoplasmatic diferit, nu au acelaşi comportament la virsta adultă.

Apoi, timp de nouă luni, fetusul se dezvoltă în uter. Desigur, şi acest mediu variază enorm de la o sarcină la alta, chiar dacă e vorba de aceeaşi femeie. Munca, oboseala, stresul impietează asupra calităţii substanţelor nutritive de care fetusul are nevoie. „În timpul dezvoltării, spune profesorul Roubertoux, oul este înconjurat de o membrană placentară care filtrează hormonii materni. Permeabilitatea acestei membrane variază de la o sarcină la alta. Dacă filtrul este mai puţin «sever», fetusul va fi impregnat de hormoni feminini care-şi vor pune amprenta pe sistemul său nervos". În acest caz, copilul (mai ales dacă va fi băiat) va avea un comportament sexual asemănător cu al fratelui său care a fost mai bine protejat de hormonii materni ? Experimentele pe şoareci demonstrează că nu !

Unii oameni de ştiinţă mai lansează o ipoteză interesantă : copiii concepuţi vara au mai multe şanse în viaţă (în sensul că sînt mai dotaţi fizic şi intelectual) decît cei concepuţi iarna. Cum se explică ? Răspunsul specialiştilor, într-un număr viitor.

AURORA POPESCU

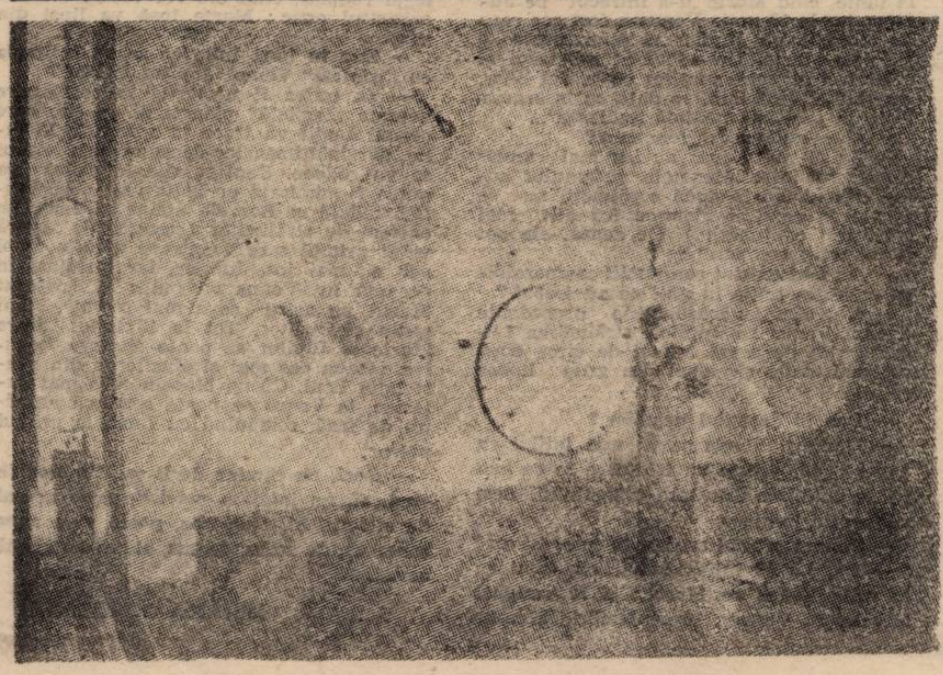

Cel mai zgomotos loc din lume

În oraşul olandez Nordwejk-an-See a fost construită o cameră destinată încercărilor acustice ale aparatelor lansate în Cosmos. Ele sînt supuse în timpul startului rachetei purtătoare unor zgomote şi vibraţii infernale, fapt ce impune să se cunoască în prealabil modul în care aparatele deosebit de sensibile suportă aceste solicitări. Într-o încăpere ermetic închisă aparatele pot fi supuse solicitărilor create de către sunete, cu frecvenţă cuprinsă între 25 şi 8 000 de hertzi şi o intensitate de 120 decibeli, valoare care creează deja senzaţii dureroase în urechi.

În imagine se pot remarca orificiile surselor sonore care se află în pereţele camerei : cel din marginea din stînga de jos emite sunete cu frecvenţa de 25 de hertzi iar cel din marginea din dreapta jos sunete de 35 hertzi. Sursele situate deasupra lor emit sunete cu frecvenţa de 80 hertzi.

Asiaticii îmbătrînesc!

Demografii şi sociologii atrag atenţia asupra unui rapid proces de îmbătrînire în rîndul populaţiei dintr-o majoritate însemnată a statelor asiatice. De pildă, numărul japonezilor de virstă înaintată a crescut cu 10—20 la sută în decursul a 21 de ani, în timp ce în Suedia acest proces va dura 68 de ani, iar în S.U.A. 86.

Se numără dinozaurii

Paleontologul american de la Universitatea din Pensylvania, Peter Dodson, afirmă că numărul de genuri (500) şi specii (800) de dinozauri calculat pînă nu demult este exagerat. În realitate, pe bază de documente, există numai 285 genuri şi 336 specii de astfel de reptile preistorice. Existenţa fiecărui gen de dinozauri a oscilat între 5 şi 10 milioane ani faţă de 7—8 milioane calculate pentru mamifere.

Record...

La una din staţiile de radio din Berlin s-a ars o lampă. Desigur la prima vedere acesta pare să fie un caz obişnuit. Totuşi lampa arsă a fost expusă în muzeul firmei „Simens". Acest „tratament" deosebit se datoreşte faptului că termenul

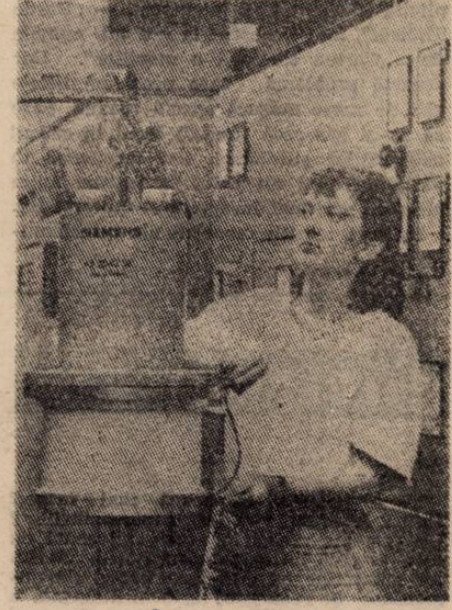

de garanţie al acestui tip de lampi este 4000 de ore iar durata medie de serviciu a lor atinge 20.000 de ore. Exemplarul expus a reuşit să funcţioneze timp de opt ani realizînd o durată de serviciu de 65.248 ore de funcţionare aproape neîntreruptă zi şi noapte.

Liniile de înaltă tensiune şi cancerul

Un studiu efectuat pe 125 000 de lucrători va permite în sfîrşit cunoaşterea impactului radiaţiei electromagnetice asupra organismului. Va permite să se precizeze dacă liniile electrice de înaltă tensiune sînt sau nu cancerigene. Răspunzînd afirmativ, după doi ani de studii, agenţia americană de protecţia mediului înconjurător toarnă gaz peste foc în această dezbatere pasionantă. Totuşi va trebui aşteptat anul 1992, cînd se va cunoaşte verdictul unui alt studiu lansat pe această temă...

FOTOGRAFII DE LA CITITORI

Excursioniştii

Niculau NICOLAE, Bucureşti

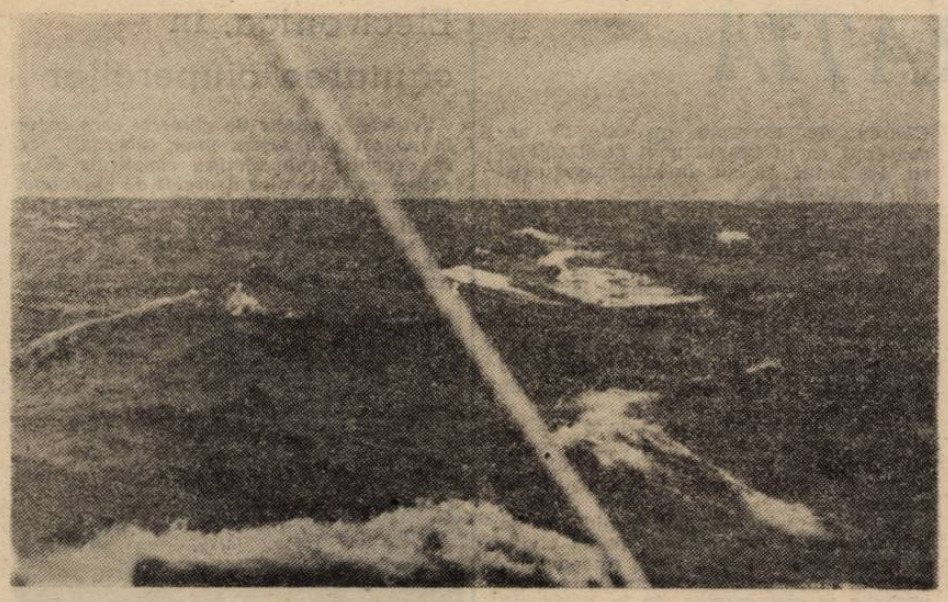

Vom trece Atlanticul ca într-o sărbătoare!

— de vorbă cu dl. DAN ROMOŞAN —

preşedinte al Grupului Expeditionar Român —

— D-le Romoşan, am discutat în urmă cu cîteva luni despre proiectele Grupului Expeditionar Român (GER). Ce puteţi să ne spuneţi în prezent despre desfăşurarea lor ?

— În discuţia trecută ne-am referit în principal la Expediţia Spătarului Milescu. Deocamdată, ea rămîne un proiect ale cărei conexiuni internaţionale sînt realizate, efectuarea ei fiind posibilă din primăvara anului 1993. Alte proiecte de viitor : Expediţia Mozambic vizînd descoperirea unor grote cu desene rupestre ; Cele şapte minuni ale lumii, evident, în conotaţiile geopolitice actuale ; America 500, pentru care ne-au rămas numai 10 luni de pregătire !

— Deci, a început numărătoarea inversă ! Să insistăm puţin asupra acestui ultim proiect, mai ales că, ştim cu toţii, întreaga lume ca sărbătorii anul viitor 500 de ani de la descoperirea Americii de către Cristofor Columb.

— Deşi o asemenea expediţie nu are un caracter eminamente ştiinţific — ceea ce nu înseamnă că „trădăm" obiectivele principale ale GER, importanţa evenimentului depăşind cu mult o cercetare ştiinţifică, ea se încadrează unui fenomen geopolitic de importanţă deosebită. Astfel, zeci de mii de ambarcaţiuni, de la navigatori solitari pînă la port-avioane vor însoţi pe întinderile fascinante ale Atlanticului replica fidelă a celor trei nave ale lui Columb, respectiv nou-construitele Santa Maria de 120 tone, Pinta de 60 tone şi Nino de 55 tone, cu care s-a descoperit America ! Ar fi o mare cinste pentru ţara noastră să participe la acest uriaş „pelerinaj", ca într-o grandioasă sărbătoare.

— Să nu uităm că la 12 octombrie 1992, pe lîngă omagiul adus lui Columb se inaugurează şi un nou Program SETI (Search for Extraterestrial Inteligence), care, la jumătate de mileniu distanţă de la această epocală descoperire deschide, pentru prima dată, o poartă către Universul inteligent !

— În acest context, deşi rămînem „terestri", năzuim spre Cosmos : Încercăm ca prin expediţia noastră, România să participe la „concertul naţiunilor" către o nouă civilizaţie. Astfel, la expediţie vor participa circa 20 de membri ai GER, din care face parte şi echipa de filmare, pe traseul : Constanţa — Istanbul — Atena — Palermo (mormîntul lui Bălcescu) — Genova (locul de naştere al lui Cristofor Columb) — Marsilia — Valencia — Palos — Gibraltar — Cadiz — Las Palmas — Atlantic (traversare) — San Salvador.

— La bordul cărei nave ? Ce aţi zice de Bricul Mircea, pe care ar trebui ca noi românii să-l punem mai mult în valoare ?

— Deocamdată nu am luat legătura cu Amiralitatea română, dar sperăm că vom obţine un răspuns pozitiv, indiferent de navă, ţinînd cont de miza extraordinară a anului viitor.

— Dar sponsorizarea ?

— GER este o fundaţie avînd ca scop activitatea expediţionar-ştiinţifică. Sponsorizarea implică în cazul nostru un interes naţional. Deci, oferim viitorilor noştri suporteri filmele expediţiei, printre care preconizăm : Aventura cunoaşterii (un posibil jurnal de bord), Zile şi nopţi în împărăţia lui Poseidon, Întîlnire cu lumea greacă etc., pentru a aminti doar cîteva. Mai oferim, de asemenea, note şi cărţi de călătorie, lucrări şi studii de specialitate, cît şi o revistă a GER care va debuta cu „America 500". Pentru simpatizanţi, pînă la o viitoare întîlnire în paginile revistei „Magazin" amintim telefonul GER 35.96.59 şi conturile noastre 47.21.509 300 8 (valutar) — BRCE şi 54.11.09.99 (în lei) la Filiala CEC, sector 2, Bucureşti.

— Alte proiecte ?

— Mergînd cu gîndul pe urmele înaintaşilor noştri, că numai peste 10 ani vom reedita Expediţia lui Racoviţă, la 100 de ani de la eveniment, ambiţia noastră este ca expediţia dedicată marelui explorator român să fie, de data aceasta, sută la sută românească. Sperăm ca atunci să putem aşeza o bază permanentă de cercetare la Polul Sud. Dar, pînă în 1999...

— Vă urăm mult succes !

MIHAELA DOROBANŢU

• MUZEELE BERLINULUI ÎŞI DEZVĂLUIE SECRETELE •

Continuă migraţia tablourilor „dislocate" de maşina de război

O celebră galerie de artă din Zürich, a solicitat anul trecut, avizul unui expert italian pentru o pictură din sec. 16—17. Surpriză : un „Sf. Sebastian" de Giovanni Contarini, elev al lui Tintoreto, proprietatea unui muzeu din Germania, este catalogată drept „distrusă în timpul războiului" ! Galeria a refuzat tranzacţia fără scrupule. Legislaţia elveţiană i-o permite.

Din cînd în cînd, tablouri aparţinînd unor renumite colecţii ies la iveală. Migraţia tablourilor „dislocate" de maşina de război nu s-a încheiat. În oct. 1990, de exemplu, la a 15-a Bienală a anticarilor din Paris, tabloul „Pastorul Tegularius" de Franz Hals a fost supus unei expertize, în urma căreia a revenit proprietarului, adică unuia din moştenitorii lui Adolph Schloss, un comerciant evreu alsacian. Bogata sa colecţie de pictură flamandă i-a făcut să saliveze pe ocupanţi: Hitler, Göring, Haberstock şi regimul de la Vichy. Colecţia a fost sustrasă din castelul Chambon şi împărţită „frăţeşte". Administratorul sustrage 27 de pînze, Luvrul primeşte 49. Restul îi revine lui Hitler şi ia drumul palatului din München. Din cele 333 de pînze ce au constituit colecţia, moştenitorii nu au recuperat în 1950 decît 163.

Celebrul muzeu Boymans caută încă din 1945 cele 526 de vechi desene aparţinînd unor celebrităţi ca : Dürer, Watteau, Holbein, Tintoreto, Veronese, Rubens. Supuse unei vînzări forţate, aceste opere au fost trimise la Dresda de către oamenii Dr. Posse. În 1987, o „Fecioara cu pruncul" de Hans Baldung Grien a reapărut la un colecţionar new-yorkez, care a refuzat să-l redea. Prin decret regal, Ministerul Culturii din Olanda îl cheamă pe acesta în judecată. Procesul este în curs.

Dacă particularii se lovesc de tot soiul de obstacole juridice, statele între ele nu cunosc nici prescripţii, nici decizii ale justiţiei. Diplomaţia este aceea care aranjează lucrurile. Cu o ocazie anumită, restituirea operelor de artă poate servi drept un cadru simbolic. Sub această formă au reapărut în 1975 tablouri ascunse în dulapurile Berlinului de Est. Au „apărut" este un mod de a vorbi. Iată pe scurt istoria adevărată şi stranie a acestui fapt.

După 16 ani de discuţii şi tratative, diplomaţii est-germani au oferit o surpriză omologilor lor francezi : o listă a picturilor franceze din sec. 19 aflate în Berlin.

Direcţia muzeelor din Franţa se mulţumeşte să constate că niciuna din operele respective nu provine din colecţii publice.

Aprilie 1945 Bradley, Patton şi Einsenhower vizitînd o navă în care germanii depozitează tablourile furate

Aeroportul din Frankfurt. Americanii îmbarcă tablouri ale marilor maeştri ai penelului cu destinaţia S.U.A.

Nici un expert nu a fost însărcinat să consulte cataloagele de referinţă ale operelor fiecărui artist. Cîteva zile ar fi fost suficiente pentru identificarea majorităţii acestor lucrări şi pentru verificarea celor dispărute între 1942 şi 1944. Această verificare ar fi permis Franţei să ceară pe cale diplomatică restituirea lor. Uluiţi, desigur, de dezinteresul interlocuitorului, germanii din Est rămîn să le deţină în continuare. Iată ce raporta şeful Oficiului Patrimoniului Artistic din R.D.G. : „Republica franceză, după lungi şi metodice cercetări, a declarat că nu are cunoştinţă nici despre existenţa unui aviz de pierdere, nici a unui proprietar".

Extraordinara istorie a tablourilor de la Berlin, care ar fi trebuit să ia drumul către muzeele Franţei, constituie numai una din marile afaceri de acest gen. Sînt şi vor fi desigur şi altele. Instalarea liberei circulaţiii, piaţa neagră şi delincvenţa specializată pun în mişcare comorile de război ascunse timp de o jumătate de secol în seifuri de stat sau în colecţii private. Uniunea Sovietică se pregătea, prin 1988, să redea Germaniei sute de desene valoroase depozitate în muzeul de arhitectură din Moscova, precum şi cele 200 000 de cărţi aparţinînd Dresdei, aflate în „custodie" la Biblioteca Lenin. În anul 1978 preşedintele S.U.A., Jimmy Carter, a reexpediat Ungariei bijuteriile coroanei.

Mai există, între altele, şi cazul mănăstirii Mauerbach, din apropierea Vienei, care adăpostea 3 000 de opere. Statul austriac a fost însărcinat, în 1955, de către americani, să restituie aceste bunuri proprietarilor.

În două reprize, în 1969 şi în 1986, au fost publicate liste ale operelor aflate în păstrare. În realitate însă, aici nu se găseşte mai nimic din aceste minunăţii. Cîteva sute, cele mai reprezentative, au luat drumul unor muzee austriece importante. Pentru a face o cerere, cei ce le revendică nu dispun deci de inventarul lor. Un alt gen de problemă !

Drumul ştiut, dar şi cel păstrat în taină al marilor comori de artă, aparţinînd atît patrimoniilor naţionale cît şi colecţiilor particulare continuă. Secretele muzeelor Berlinului, ca şi al altor mari colecţii din lume, vor fi greu de elucidat.

Traducere şi adaptare
ŞERBAN FILIP

Aventuri pe tărîmul cunoașterii ocult

E posibil ca esoterismul, așa-numitul, cheia de boltă a societăților și religiilor secrete să fie o rămășiță, greu de înțeles pentru noi, a unei foarte vechi categorii de cunoștințe, de o natură *tehnică* relaționate atît minții cît și materiei. Așa-zisele „secrete" s-ar putea să nu fie fabule, legende sau jocuri ci sisteme tehnice precise — chei pentru eliberat forțele ce zac în om și lucruri.

Știința nu este o tehnică. În ciuda aparențelor, în multe cazuri, tehnica nu urmează științei ci o precede. Tehnica înseamnă a face ; știința arată că nimic nu poate fi făcut. Să nu se înțeleagă cumva că anulăm meritele științei, dimpotrivă. Doar că, pur și simplu, în trecutul îndepărtat, tehnica era baza cercetării. Și, este posibil ca tehnica folosită odinioară să-l fi investit pe om cu puteri mult prea teribile pentru a putea fi divulgate.

Există două motive ale unui secret :

a) precauția ; „Cel ce știe, să tacă". Ai grijă ca nu cumva să dai cheile în mîini rele.

b) faptul că posibilitatea și abilitatea minuirii tehnicilor, priceperea în aceste domenii necesită un grad de acuitate intelectuală mult deasupra mediei, astfel că nu poate exista comunicare între cele două nivele.

Astfel, taina rezultă din însăși natura lucrului ținut secret și nu incumbă neapărat voința celor ce-l posedă.

Lumea modernă cunoaște o stare similară ; rapiditatea cu care se succed descoperirile tehnice în lumea științei face secretul, nu numai dezirabil, dar și esențial. Marile pericole cer o discreție pe măsură.

Limbajul cunoștințelor și al puterii rămîne necunoscut lumii dinafară. Cercetările psiho-matematice, de exemplu, necesită o anume structură mentală. La cel mai înalt nivel, cei ce, conform spusei lui Einstein, au „capacitatea să facă previziuni asupra binelui și răului", constituie o adevărată „criptocrație" (ori, altfel spus, o autocrație secretă).

În fapt, tema acestei cărți este următoarea :

neindoielnic, omul are posibilitatea de a stabili relații cu Universul ca întreg. Aduceți-vă aminte paradoxul din povestioara lui Langevin despre călătorul în stele. Andromeda se află la trei milioane ani-lumină de pămînt ; dar un călător, mișcîndu-se cu o viteză comparabilă cu a luminii va fi doar cu cîțiva ani mai bătrîn la întoarcere.

Conform teoriei unitariste a lui *Jean Charon*, de exemplu, nu este de neconceput ca în timpul unei atari călătorii, Pămîntul să nu îmbătrînească nici el, cu mai mult.

Astfel, omul ar apărea ca fiind în contact cu întregul creației, spațiul și timpul fiind, în realitate, altceva decît apar.

Cercetările psiho-matematice, la punctul în care le-a lăsat Einstein, reprezintă efortul unei părți a inteligenței umane de a descoperi legile ce guvernează întregul corp de forțe ale Universului (gravitația, electro-magnetismul, lumina și energia nucleară).

Cartea noastră are ca scop o vedere globală pentru a pune în evidență *continuitatea* tuturor progreselor făcute în domeniul inteligenței și cunoștințelor umane.

De aceea vom călători rapid, de la Rosicrucieni la Princetown, de la civilizația Maya la cea de-a doua transmutare a ființei umane, de la Solomon la tabelul periodic al elementelor, de la Fulcanelli la Oppenheimer și de la vrăjitorie la creierul electronic.

Este un vis de călător și, în același timp, o călătorie reală.

Noi am ales realitatea. În acest sens, cartea aceasta nu este o ficțiune

Vom călători atît de rapid încît spațiul și timpul vor ieși din carapacea lor și vom surprinde, poate, măcar o sclipire a acelei continuități despre care vorbeam.

Pentru aceasta trebuie să ne reintoarcem la reflecțiile noastre vizavi de tehnică, știință și magie ; ne vor ajuta să ne clarificăm ideile despre societățile secrete (sau, mai bine zis, conspirații deschise), despre Alchimie și Civilizațiile dispărute.

(Va urma)

Traducere și adaptare
AUGUSTIN FRĂȚILĂ

CRIPTOCRAȚIA

PUTERILE PARANORMALE

În speranța că cititorul s-a familiarizat cu ideile importante privind fenomenele paranormale — ceea ce a constituit și intenția acestui succint serial —, considerăm necesare alte cîteva informații pe aceeași temă, cu scopul de a completa și semnifica ceea ce deja s-a înțeles.

La scurt timp după apariția spiritismului, am văzut că adepții acestuia au ajuns la concluzia că fenomenele paranormale se produc numai în prezența unor anumite persoane. Aceste persoane, considerate a fi posesoare ale unor facultăți deosebite, au fost numite **medium** (mijlocitor), iar facultatea în cauză — **mediumnitate.**

— Domnule MIRCEA PERIANU, cine și cum ar putea distinge în acest sens procentele de „forță", disponibilitățile?

— După teoriile în vigoare, 90 la sută din „forța de manifestare" este luată de la medium, și doar 10 la sută de la asistenți.

— Multă vreme inițiații s-au pierdut pur și simplu în acceptarea sau negarea terminologiei. Cu toții pășeau spre aceeași țintă, însă optînd pentru denumiri diferite. Ceea ce a creat la un moment dat unele confuzii...

— În anul 1926 fiziologul francez Charles Richet — laureat al Premiului Nobel — a scris o lucrare intitulată „Traité de Métapsychique", propunînd un termen mai științific, acela de **metapsihică.** Termenul nu s-a impus, astăzi fiind preferat termenul de parapsihologie, avînd sensul de psihologie în afara normelor convenite sau „alături de...", propus în 1888 de Max Dessoir și preluat de J. Rhine de la Duke University. Termenul de medium a rămas în folosința exclusivă a spiritiștilor.

— În categoria fenomenelor paranormale sînt incluse un mare număr de fenomene foarte diferite. Acesta este motivul pentru care s-a încercat clasificarea lor ?

— Evident. O primă clasificare o găsim la Papus, conform căreia mediumnitatea poate fi pasivă sau activă. În primul caz persoana respectivă este instrument pasiv al altei entități, iar în al doilea caz, ea însăși este aceea care prin voința sa decide asupra actului paranormal. În cadrul parapsihologiei sînt studiate o serie de fenomene considerate cîndva „miracole", dar care în realitate se bazează pe legi foarte precise ale para-naturii...

— Vă rog să le enumerați...

— Voi cita doar cîteva : **Taumaturgia** — vindecare prin atingeri, insuflații sau emisii energetice telepatice. **Autoscopia, eteroscopia** — vederea organelor din interiorul propriului corp sau al altor persoane. **Telekinezia** — deplasarea unor obiecte fizice fără contact, doar prin forța gîndului. **Parekinezia** — ca în cazul anterior dar printr-un ușor contact. **Levitația** — ridicarea în aer prin înfrîngerea forței gravitaționale. **Rabdomagia, radiostezia** — depistarea cu ajutorul unei nuiele, a unor puțuri de apă subterană sau a unor depozite mineraliere. **Psihometria** — descrierea unor persoane precum și elemente din trecutul sau viitorul acestora prin simpla atingere a unor obiecte care le-au aparținut. **Premoniția** — prevestirea, prezicerea viitorului. **Aporturile** — aducerea instantanee a unor obiecte aflate la mare distanță. **Dematerializări** — trecerea unor obiecte prin obstacole materiale (ziduri, uși etc.). **Materializări** — crearea din octoplasmă a unor entități. **Transfigurația** — schimbarea la față. **Salamandra** — mersul pe jăratic, rezistența la foc. **Telepatia** — transmiterea și recepționarea unor gînduri sau imagini mentale la mare distanță. **Clarviziunea** — posibilitatea de a vedea fără intermediul organelor de simț a unor scene care se petrec la mare distanță sau în alte planuri ale existenței. **Claraudiția** — aceleași însușiri ca cele anterioare, plus auzirea unor voci misterioase etc.

— Rememorînd acest repertoriu, deduc că unele fenomene sînt obiective, ele putînd fi verificate științific, inclusiv prin filmare (uneori în infraroșu), iar altele subiective, constituind afirmații ce nu pot fi dovedite...

— „Măsurate" — asta e altceva. Dar am spus adeseori în serialul acesta că facultățile paranormale sînt ereditare și transmisibile. Un om se naște cu ele și moare cu ele. Ele se manifestă de timpuriu și ajung la maximum la virsta pubertății. Inițial, un medium este universal. Ulterior, el se „specializează". Dar facultățile paranormale pot apărea și mai tîrziu sub acțiunea declanșatoare a unor factori interni sau externi, sau ca urmare a unor practici speciale.

— S-a remarcat deja faptul că într-un secol și ceva de existență a parapsihologiei, s-a consumat de zece ori mai multă cerneală pentru a demonstra inexistența acestor fenomene, decît pentru a demonstra existența lor...

— În cele din urmă cercetătorii au ajuns la concluzia că este total neștiințific să negi existența unui fenomen doar pentru simplu motiv că nu-i cunoști explicația. Ca atare, și-au propus ca mai întîi să demonstreze existența fenomenelor și abia după aceea să încerce explicarea lor. Primul obiectiv a fost atins : astăzi, în numeroase țări, savanți de mare prestigiu, a căror integritate morală nu poate fi pusă la îndoială, au demonstrat în laboratoare utilate cu aparatură științifică ultramodernă, că fenomenele paranormale sînt reale, chiar dacă nu sînt cuantificabile clasic. Dar despre asta cu un alt prilej, probabil.,

ION TUGUI

Zodiacul chinezesc pe înțelesul tuturor

FORMULA VIEȚII

Dragi cititori, a venit timpul să înfruntăm direct ceea ce aș putea numi tîlcul poveștii frumoase și adevărate care este zodiacul chinezesc. Ca la mai toate poveștile orientale, tîlcul are o prezentare elegantă, atractivă, dar extrem de subtilă. El face apel la capacitatea noastră de a filozofa pe marginea existenței noastre terestre, fără a face necesară o inițiere profundă în confucianism, brahmanism sau budism.

Astfel, dacă din cele cinci elemente ale ecuației vieții, patru ne sînt acum foarte cunoscute și accesibile (anul, luna, ora și țara nașterii), cel cu privire la **PUNCTUL CARDINAL** al migrării sufletului nostru spre centrul înțelepciunii unde tronează Luminatul (Buddha) consider că trebuie subliniat. După cum am văzut în cercul cu așezarea necuvîntătoarelor (din nr. 21/25 mai al revistei noastre), fiecărui punct cardinal îi corespund cîte trei animale și cîte un element fundamental al naturii (în nr. 22/1 iunie). **Deci din punct de vedere al orientării cardinale, lucrurile stau astfel : animalele estice sau ale lemnului sînt, Tigrul, Iepurele și Dragonul ; animalele sudice sînt Șarpele, Calul și Oaia ; animalele vestice sînt Maimuța, Cocoșul și Cîinele ; animalele nordice sînt Mistrețul, Șobolanul și Boul.**

Pentru a nu vă mai pune răbdarea la încercare, să trecem la elaborarea ecuației vieții pe exemple concrete. Așa cum am mai spus, această ecuație are cinci necunoscute, și anume : **elementul anului de naștere (E 1), elementul punctului cardinal al animalului din anul nașterii (E 2) elementul animalului lunii de naștere (E 3), elementul animalului orei de naștere (E 4) și elementul animalului țării de naștere (E 5). Deci tîlcul vieții (T) va fi egal cu T = El + E 2 + E 3 + E 4 + E 5.**

Iată un caz concret : o persoană s-a născut la 17. 03. 1954, la ora 8 dimineața, în România. Privind tabelul cu calendarul de ani, îl identificăm imediat pe **E 1 = Lemn** (căci 1954 este Cal de Lemn) ; E 2 = Foc, deoarece Calul este animal sudic, iar sudul este dominat de Foc (așa cum s-a văzut în cercul animalelor ce vin spre Buddha) ; **E 3 = Lemn,** pentru că data de 17. 03. cade în luna Iepurelui și acesta este un animal estic, iar estul este dominat de lemn ; **E 4 = Lemn,** pentru că ora nașterii persoanei este 8 dimineață și a avut ascendent Dragonul (conform celor arătate în nr. 23/8 iunie), iar Dragonul este și el animal estic, deci dominat de Lemn ; **E 5 = Pămînt,** deoarece țara noastră este (conform cu înnoirea ei din 22.12.1989). Șarpele de Pămînt, anul găsit în calendarul pe ani publicat în nr. 24/15 iunie.

Recapitulînd, constatăm că : El = Lemn ; E 2 = Foc ; E 3 = Lemn ; E 4 = Lemn și E 5 = Pămînt. Deci ecuația sau tîlcul vieții va fi :

T = Lemn + Foc + Lemn + Lemn + Pămînt = 3 Lemn + Foc + Pămînt. E clar că destinul persoanei născute la 17. 03. 1954 în România va fi dominat de Lemn, cu influențe ale Focului și Pămîntului. Sufletul lui va semăna deci cu oceanul de verdeață al pădurilor și florilor, adică verticalitate (principii juste), rădăcini stufoase și lacome (stabilitate și sedentarism) și nu se va lăsa culcat de furtuni (curajul de a înfrunta soarta). Focul îi aduce strălucire de caracter, iar Pămîntul generozitatea cu care îi acceptă pe ceilalți. Îi va merge foarte bine în anii de Pămînt și de Apă (conform triunghiurilor armoniei din nr. 25 din 22 iunie al revistei noastre). Copacul face umbră mediocrității, deci această persoană va avea capacități intelectuale peste medie...

Stimați cititori, astfel de exerciții de autocunoaștere puteți face acum singuri, avînd la dispoziție date oferite anterior în revistă. Ecuația vieții este unul din reperele existenței noastre terestre.

(Va urma)

P.I.

Electronica, în căutarea ciupercilor

Trufele, o specie de ciuperci care cresc în păduri sub forma unor tuberculi ce se dezvoltă sub pămînt, constituie delicatese gastronomice deosebit de apreciate. Pentru depistarea lor în Franța procedeul tradițional are în vedere folosirea cîinilor și purceilor dresați. Specialiștii unui laborator din Toulouse au conceput și realizat un dispozitiv electronic destinat

să înlocuiască animalele „instruite" fiind dotat cu douăzeci de traducătoare care „percep" mirosul caracteristic pe care îl degajă de sub pămînt delicioasele ciuperci. Încercările efectuate într-o zonă forestieră au demonstrat faptul că „nasul electronic" are o sensibilitate olfactivă ceva mai redusă decît a animalelor. Totuși, după cum susțin specialiștii care l-au conceput, aparatul prezintă marele avantaj că el nu va fi tentat să părăsească „locul de muncă așa cum fac cîinii atunci cînd simt mirosul vreunui iepure, care aleargă prin apropiere. Și nici nu va mînca o parte din ciupercile găsite așa cum fac uneori purceii !

Ceas termometru

În Elveția s-a realizat un ceas care în decurs de 10 secunde reușește să măsoare temperatura corpului sau tensiunea arterială. În momentul cînd oboseala din organism depășește un anumit prag, limbile ceasului își schimbă culoarea în roșu — un avertisment clar că trebuie să te prezinți urgent la medic.

Filtru protector

Firma franceză „DMS" face reclamă unui filtru special confecționat din masă plastică care diminuează oboseala ce apare în urma vizionării îndelungate a emisiunilor de televiziune sau a ecranelor monitoarelor cu care sînt dotate calculatoarele moderne.

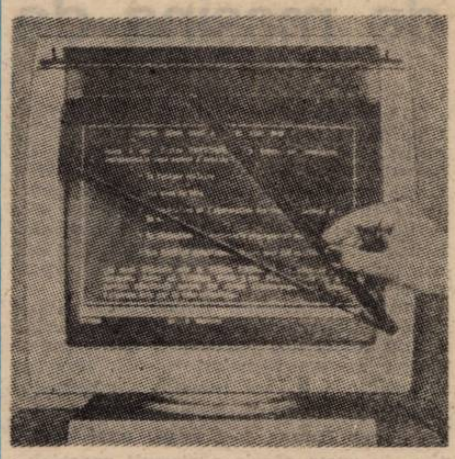

Specialiștii firmei consideră că starea de oboseală intervine datorită undelor electromagnetice de frecvență joasă și foarte joasă emise de tubul cinescop. Filtrul propus are pe suprafața sa un strat subțire de metal care ecranează aceste unde lăsînd însă să treacă radiațiile luminoase. Totodată, el conferă imaginii un contrast accentuat făcînd culorile mai pregnante.

FOTOGRAFII DE LA CITITORI

Unul din cele patru anotimpuri
ANDREI PROFIRESCU, București

ÎNCEPUTUL ÎNCEPUTULUI

Fachiri și magicieni, uniți-vă! (II)

MIRACOLUL, CA ARTĂ

Nevoia de miracol a omului modern — și a omului dintotdeauna, probabil — nu explică miracolul și nu îl generează. Îi creează o „aură de mister", este drept, îi amplifică inefabilul, într-o anume măsură, îl plasează eventual în „supranatural" (într-o zonă cu «acces interzis»), refuzînd disperării (am spune, *din păcate*), tocmai acel *miracol dintîi*, care rezidă în *disponibilitățile noastre umane, secrete, de a ne autodepăși prin exercițiu-voință-inițiere, printr-o cunoaștere profundă a interacțiunilor psihice și parapsihice, prin rezistență morală.*

■

Svetlana Tim, despre care am scris în numărul precedent al revistei, a fost în anii copilăriei, și chiar în primii ani ai adolescenței, o fire și o structură fragilă, cu nenumărate și disperante îmbolnăviri, suspectă de un reumatism incurabil, cu un vizibil disconfort cardiac. Starea fizică precară a îndreptat-o însă, probabil — elevă fiind — spre porțile unei școli de medicină și, mai apoi, spre norocul ei, a inclus-o printre acei foarte puțini care îndrăzneau pe-atunci, în pofida unor draconice interdicții, să se consacre inițierii în sistemele yoghine și tocmai prin regăsire de sine, prin yoga, *ca mod de resuscitare a eu-lui*, să-și depășească fragilitatea, să-și controleze starea fizică și starea psihică, devenind *un model de voință, de stăpînire, de autocontrol.* Mai scriam în numărul precedent al revistei că, după o accidentare cumplită, care a abstras-o vieții normale aproape un an de zile, Svetlana Tim a știut să redevină *prima și poate singura încă femeie-fachir* (la propriu ; la figurat nu ar fi fost prima, desigur)... Totul întemeiat pe o totală încredere *în natural* și *nu în supranatural*, mizînd cel mult pe înzestrarea ei psihică de excepție (para-normală, poate) și pe o voință înnobilată de grație: pe un simț al echilibrului, al armoniei, al frumosului. Pentru că publicul, avid real de miracol, se dovedește cu adevărat încîntat, după Svetlana Tim, („Sputnik", 1991) atunci cînd te vede și te simte în stare *nu doar să mergi, ci să dansezi pe săbii, să faci piruete desăvîrșite prin flăcări și să citești apoi* — face parte tot din magie — *gîndurile celor ce cred neabătut în tine.* Cu un corolar esențial : faptul că tocmai încrederea aceasta, a publicului, convingerea că vei reuși, devin pentru cel care riscă o *forță stimulativă, secundă.* Recunoscînd cu franchețe, în același context, că publicul preferat al acestor artiști, fachiri și magicieni — excepîndu-i pe „coreligionarii" misterului — îl constituie tocmai acest public *ingenuu*, „naivii" și credulii, toți cei care știu să-și apere, însă, sfînta lor ingenuitate.

Kașpirovski vindecă, atît cît poate să vindece, mobilizînd forțe volitive, secrete; Svetlana Tim ne încîntă și ne asigură că înzestrarea ei întru magie nu fusese nici ea, la început de tot, decît o încrîncenare, o intenționalitate obsesivă. Mai mult chiar, că a devenit ceea ce este, așa cum devin, de regulă, artiștii : printr-un efort fără seamăn, învățînd de la cei care înstăpîneau „misterul" mult înaintea ei, și învățînd din lungul șir de eșecuri, practic inevitabile, care preced orice mobilizare extremă a voinței și, deseori, reușita.

■

Ne tentează — și sîntem datori într-un fel — să revenim la *«experiența Nijinski»*. Nu excludem nici noi ipoteza după care *supraefortul psihic l-ar fi consumat* pe acest „zburător" pînă la vîrsta de 27 de ani. Ne tentează și explicațiile Svetlanei Tim, care ne asigură că ar fi izbutit — acesta fiind de fapt meritul ei — să-și utilizeze *cîteva procente în plus din capacitățile inexplicate îndeajuns ale propriului «mister cerebral»*. Nu vom contesta nici acele acumulări venind din și peste generații și nici acele «comenzi» declanșatoare de energii pe care le-am putea primi „din afară", de la magistrii, de la predecesori ori de la inițiați. *De ce să ne sperie transcendentul mai mult decît propriile noastre limite ?*

Valentine Hugo o reputată cronicară pariziană a începutului de secol, scria că Nijinski, dansînd, părea deseori că rămîne suspendat în aer, *atît timp cît ar fi vrut să rămînă*, coborînd apoi lent, *a-normal de lent*, aproape oprind respirația spectatorilor. J.L. Vaudoyer, recunoscînd și el meritele acelor „elevații" fără precedent și egal, sublinia însă tocmai *transferul efortului în grație și distincție...* Capacitatea lui Nijinski de a învinge, în fapt, stările de blazare, apatie și comportare spirituală letargică ale oricărui public. Cine l-a văzut pe Nijinski dansînd, scria Anne de Noailles, nu va putea compensa prin nimic, niciodată „pierderea de Nijinski" absența sa într-o lume atît de însetată de grație și miracol.

■

Dar asistăm — și era inevitabil — la o contraofensivă a unui „explicaționism" rutinier, de foarte dubioasă sorginte. Parapsihologia e din nou „acuzată" că îndrăznește prea mult : energiile subtile sînt plasate, ironic, în afara jurisprudenței științifice, atunci cînd nu sînt contestate de-a dreptul de cei care vor să „pipăie misterul" cu propriile lor mîini... Ni se mai spune că Nijinski ar fi fost doar măsura unor idilizări coregrafice, iar Svetlana Tim o iluzionistă întîmplător frumoasă. După cum stările de bine induse de psihoterapeutul de renume mondial, Kașpirovski, la scara unor milioane de oameni, n-ar depăși o autosugestionare colectivă.

Idilizări, iluzionări și autosugestii... Să nu admitem oare și neputința de zbor, de elevație, a unor acuzatori și a unor blasfemii care n-ar fi în premieră ? Cum să le replicăm, însă, dacă nu prin perseverență și din nou prin... miracol ?

Fachiri și magicieni, fie și iluzioniști, toți cei înstăpîniți de grația ingenuității, — acesta ar fi mesajul oricărei resurecții morale — asemeni lui Nijinski și Tim, nu disperați niciodată... Non-disperarea este și ea o sublimă comuniune tăcută, tăinuită, incapabilă să se transforme în altceva decît... într-o „magie de bine" a speranței în om.

Și să-i mulțumim lui FRANÇOISE REISS pentru excelenta sa carte *„Nijinski sau grația"*, în stare să incite orice cititor și orice ingenuitate, spre această relansare prin mister a obositei noastre speranțe.

DOREL DORIAN

Spune Nostradamus, spune!

Dintr-un anume punct de vedere, pot să mi-l închipui pe Nostradamus ca fiind perfect comparabil cu Raymond Fosca, celebrul personaj al Simonei de Beauvoir (din romanul „Toți oamenii sînt muritori"). În primul rînd ambii reprezintă acel caz incredibil al nefericirii ce ți-o dă situația de a fi contemporan cu viitorul. Fosca este nefericit pentru că nu mai poate muri, nu mai suportă ca toți cei dragi lui să îmbătrînească în preajma lui și să înceapă să-l urască cu vehemență pentru prospețimea lui veșnică — și totul a pornit de la o licoare miraculoasă. În cazul lui Nostradamus, lucrurile îmbracă o formă de-a dreptul paradoxală : gigantul vizionar francez este atît de convins de autenticitatea profețiilor sale — în copleșitoarea lor majoritate evenimente dramatice, tumultoase, chinuitoare —, încît se teme să dea în vileag cu toată claritatea contemporanilor săi adevărul despre viitor.

Și Raymond Fosca și Nostradamus au trebuit să scape într-un fel de povara atît de bizară a existenței lor. Fosca se retrage în singurătate, refuză beneficiile societății moderne — după ce a trăit atîtea și atîtea experiențe amare de-a lungul secolelor tinereții sale. Nostradamus s-a retras într-o exprimare ermetică, înșelătoare, aluzivă, în adevărate criptograme în versuri aproape cifrate. Nu a vrut să semene pesimism și panică, avea mulți copii și se temea de răzbunarea contra lor. O singură profeție și-a îngăduit s-o exprime cu limpezimea cristalului : data propriei lui morți, survenită conform anticipării, la 2 iulie 1566.

Dar îi mai apropie ceva pe cei doi „supraoameni" (deși nu știu părerea lui Nietzsche despre profet) : ambii ne sînt, undeva în conștiințele noastre, contemporani. Cei doi îmbină nemurirea materială (Fosca) și nemurirea spirituală (Nostradamus)... Dar dacă nemurirea materială aparține literaturii, medicul de curte al lui Carol IX a fost un om ca oricare altul, deși...

Michel de NOSTRE — DAME a văzut lumina zilei într-o joi, la data de 14 decembrie (Sfîntul Nicaise) 1503, în localitatea Saint-Remy-en-Provence. Posteritatea avea să-l alinte, conform obiceiului, cu numele latinizat : Nostradamus. Din fișa sa biografică (datorată biografului său, Chavigny) reiese că ascendenții săi au avut apetență pentru cultură și au fost — cum am zice azi — intelectuali. Jakob, tatăl său, era notarul orașului. Mama sa, Renate de Saint-Remy. Și ei și părinții lor erau cunoscuți drept oameni cu carte, inițiați în primul rînd în științele naturii și în cele medicale.

Dobîndirea vremelnică a culturii religioase e de la sine înțeles că s-a săvîrșit în familie. Tot în familie, împreună cu bunicul pe linie maternă, a primit educația școlară elementară. Anii superiori i-a urmat la Avignon și apoi s-a înscris la Universitatea din Montpellier, studiind conform tradiției familiale științele naturii și medicina. La 26 de ani, mai exact la 23 octombrie 1529 obține cu succes titlul de doctor în medicină. Profesează la Toulouse și Agen. Aici se căsătorește și devine tată. Dar la 30 de ani, în 1533 se produce tragedia : mor atît soția, cît și copiii. Nu este sigur, dar **se pare că încă din tinerețe era capabil să-și anticipeze unele evenimente personale.**

(Va urma)

PAUL IOAN

■ **PATRIMONIUL PCUS.** Ziarul Pravda informează că PCUS nu deține fabrici, uzine sau alte întreprinderi importante, în afară de cele poligrafice Proprietatea PCUS se compune din clădiri și construcții necesare activității comitetelor de partid, instituțiilor de învățămînt și centrelor social-politice, precum și pentru tratament și odihnă. În posesia, folosința și la dispoziția comitetelor de partid locale se află 5326 de clădiri și construcții, din care 89,8 la sută au fost construite integral din fondurile bugetului partidului sau cu participarea altor... organizații, relevă agenția Novosti.

■ **ADEVĂRUL IESE LA SUPRAFAȚĂ.** De-abia în decembrie 1990 s-a aflat în Elveția de existența în cadrul Ministerului Apărării a unor structuri secrete paralele cu ale armatei și serviciilor de informații. Este vorba de structurile armatei secrete sub denumirea cifrată R-26. Dezvăluirea s-a produs în același timp cu descoperirea în Italia a organizației secrete „Gladio", care acționa — sub supravegherea CIA — în țările Europei occidentale încă de la jumătatea anilor '40 ! Ochiul vigilent al CIA era infiltrat chiar și în sînul aliaților și neutrilor pentru a ști cît mai multe și a face evaluări exacte în beneficiul Casei Albe. Prietenie, prietenie, dar e bine să am grijă de tine mereu, chiar și din umbră !

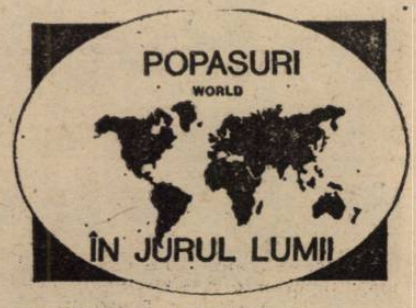

■ **POSIBILE RĂSPUNSURI.** Activitățile umane sînt răspunzătoare anual pentru emanarea a 5,5 miliarde tone de carbon în atmosferă, care provin din combustibilii fosili. La această cantitate se adaugă 1,5 pînă la 2 miliarde tone de carbon produse ca urmare a despăduririlor în regiunile tropicale. Se ajunge la un total de peste 7 miliarde tone de carbon. Cele 45 de stații de măsurare răspîndite pe planeta noastră înregistrează prezența în atmosferă a numai 3,2 miliarde tone carbon. Unde sînt cele aproximativ 4 miliarde tone de carbon lipsă ? În Oceanul planetar ? Să fie capacitatea de absorbție a oceanelor fără limită ?

■ **ȘCOALĂ PENTRU „GORILE".** La Moscova funcționează prima școală specializată de pe cuprinsul Uniunii Sovietice în instruirea persoanelor care doresc să devină „body guard" (pază de corp). Este o profesie primejdioasă. Cursanții își însușesc procedeele luptei corp la corp, dar și cunoștințe de hipnoză. Unde vor putea fi plasați absolvenții ineditei școli ? Pe lîngă întreprinzătorii occidentali sosiți pentru afaceri în URSS și oamenii de afaceri sovietici al căror număr se va înmulți.

■ **NOUA STRATEGIE MILITARĂ.** NATO își propune să trateze orice amenințare potențială la adresa unui teritoriu al țărilor membre și nu doar un atac masiv din partea defunctului Tratat de la Varșovia. Generalul american John Galvin, comandantul militar suprem al NATO în Europa, a declarat recent că o nouă forță multilaterală de desfășurare rapidă, care să poată acționa din Norvegia pînă în Turcia, pentru a face față acestor amenințări, va avea „flexibilitate, pregătire și mobilitate".

■ **CENTRUL ISTORIC AL MOSCOVEI.** Astfel a fost botezată operațiunea pusă pe rol de Inspecția auto rutieră de stat din Moscova în vasta arie a capitalei Uniunii Sovietice. Și drept urmare, accesul mijloacelor grele de transport în centrul Moscovei și circulația lor pe Sadovoe Kolțo sînt limitate. În primile zile ce au urmat debutului operațiunilor amintite, a fost reținut, de cele 24 posturi de control de pe Sadovoe Kolto, fiecare al cincilea autocamion. Motivul ? Gazele de eșapament aveau o toxicitate ce depășea de cîteva ori limita admisă.

■ **HOTĂRÎRE.** Au fost lichidate toate structurile secrete care au existat în Elveția sub denumirea cifrată R-26. Efectivele acestei forțe militare erau pregătite pentru acțiuni de partizani în cazul ocupării „Țării cantoanelor" în cursul unui eventual al treilea război mondial. Să se fi pus bazele unei păci planetare în urma prăbușirii Zidului Berlinului ? Optimismul este bun, dar nu în orice circumstanță. Ce se va întîmpla cu fondurile bănești ale armatei R-26 ? Vor fi transferate Comitetului Internațional al Crucii Roșii și Societății elveține de Cruce Roșie.

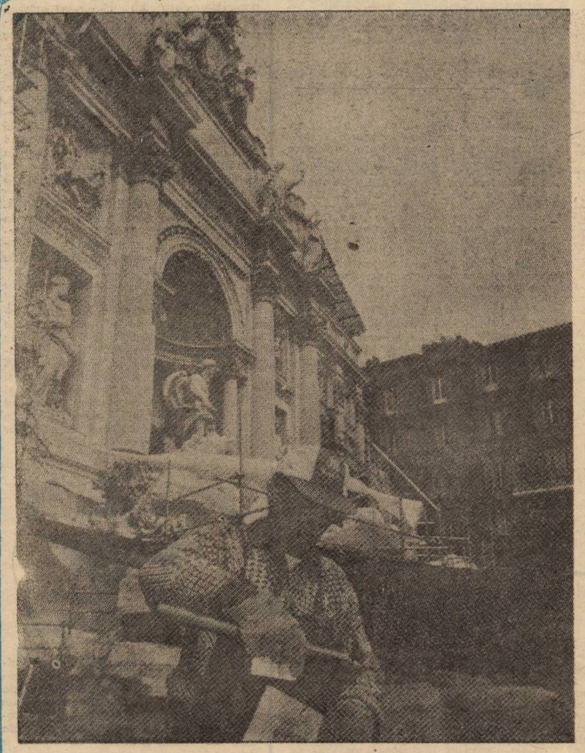

Noua strălucire a Fontanei di Trevi

După doi ani de lucrări de restaurare, se apropie ziua în care celebrul monument din Roma, Fontana di Trevi, își va recăpăta strălucirea sa. De fapt, termenul prevăzut pentru încheierea lucrărilor a fost depășit cu circa un an, dar din motive independente de voința celor angrenați în restituirea farmecului și frumusețea celebrei opere de artă. Motivul principal al depășirii termenului l-a constituit preocuparea intensă a specialiștilor de a respecta întocmai detaliile arhitecturale ale fîntînii, unul din marile puncte de atracție ale Romei turistice. De pe acum, în vederea zilei prevăzute (pe care cu toții speră că va fi de data aceasta respectată), s-a pus în mișcare un imens aparat organizatoric. Autoritățile implicate în această mare sărbătoare vor să folosească acest prilej pentru a desfășura mari festivități care vor căpăta o deosebită amploare.

În cadrul proiectului de restaurare s-a prevăzut și un sistem de păstrarea stării de curățenie a apei din fîntînă cu ajutorul unei instalații speciale care va reglementa purificarea, apei; analizarea și corectarea automată a fluxului de apă, va împiedica acumularea de calcar prin punerea în acțiune a unui mijloc anticorosiv.

Arhitectul Giuseppe de Majo, directorul șantierului este convins că s-au făcut și se mai fac toate eforturile pentru ca celebra Fontana di Trevi să-și recapete strălucirea sa bine cunoscută și să rămînă în continuare, în „haine noi" același mare și inimitabil monument care atrage anual, ca un imens magnet, atenția sutelor de mii de vizitatori din țară și, mai ales, din străinătate. Dacă, cumva, ajungeți la Roma, nu uitați să vă faceți drum și la acest monument grandios. Nu veți regreta și, mai ales, nu-l veți uita niciodată...

GH. RUSSU

■ **Asociația inginerilor germani (VDI) este cea mai largă organizație de acest fel din Europa. Fondată în urmă cu 125 de ani, asociația are în prezent 115 000 membri. Prin activitatea lor, membrii asociației se manifestă în favoarea forței morale și individuale a omului. Este o dimensiune plină de umanism, valabilă pentru sectoarele mai problematice ale unei economii naționale, precum : folosirea rațională a energiei și a altor resurse, reciclarea deșeurilor industriale și punerea la punct a unor metode de producție care să nu fie potrivnice stării de sănătate a planetei, omului, florei și faunei.**

■ **Începînd din 1992, programele TV ale B.B.C. vor putea fi obținute pe bază de abonament anual. Programele televizate pot fi recepționate și prin cablu, cum se întîmplă în Franța. Serviciul B.B.C. TV este vîndut direct unor societăți de radio și televiziune pentru a fi incluse în programele lor obișnuite. Serviciul TV cehoslovac și ungar difuzează serviciile de știri B.B.C. cu subtitluri. Sofia și-a exprimat interesul să achiziționeze asemenea programe. Se poartă negocieri pentru transmiterea acelorași programe prin cablu la Gdansk (Polonia) și Moscova. La început, noul serviciu va fi subvenționat de societatea britanică de radio și televiziune.**

■ **François Mitterrand este de părere că elaborarea unui concept de securitate europeană a devenit mai dificil. Președintele Franței nu vrea să abandoneze rolul special pe care țara sa îl are în cadrul NATO. Și deoarece cancelarul Germaniei, Helmut Kohl, nu-și poate imagina uniunea politică fără conceptul european de securitate, și Mitterrand va trebui, mai devreme și nu prea tîrziu, să găsească, împreună cu partenerii europeni, noi posibilități de soluționare a respectivei probleme.**

TELEX • TELEX

■ **Cunoscuta firmă „Lacoste" se interesează de soarta crocodililor în lume, contribuind prin influența sa financiară și publicitară la menținerea numărului acestor viețuitoare la pragul care să nu le pună în primejdie existența. Emblema lui Lacoste este chiar un crocodil. Afecțiunea firmei se îndreaptă mai ales către crocodilii brazilieni.**

■ **Statul federal și landurile Germaniei au căzut de acord să ofere suma de 600 milioane mărci pentru a se face față pierderilor pricinuite de furtuni.**

■ **Pentru un om de știință, etica nu trebuie să se limiteze la estimarea bunelor intenții, ci să fie incluse și consecințele activității sale.**

■ **Ramurile, cioturile și scoarța copacilor care se aruncă de obicei la fabricile de cherestea, socotite fiind ca nefolositoare sau distruse fiind prin incinerare pentru degajarea terenului au început să fie valorificate la un nivel superior la Komi — Uniunea Sovietică. Din aceste deșeuri se produce o valoroasă materie primă pentru chimie, din care se obțin multe preparate farmaceutice și cosmetice.**

GLOB magazin
SUPLIMENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

Spre telefonul... universal

În toamna acestui an, la Strasbourg (în Franța) se vor instala primele 300 de borne de comunicație pe principalele străzi și în locurile publice. Aflîndu-se în posesia unui aparat portabil de mărimea unui microcalculator de buzunar și cîntărind mai puțin de 150 g abonatul la această rețea telefonică insolită poate să efectueze o convorbire în timp ce-și face piața sau așteptînd autobuzul. Minitelefonul va emite către cea mai apropiată bornă semnale cuprinse în frecvența de 864 și 868 megahertzi stabilindu-se legătura cu rețeaua tradițională. Potrivit relatării societății France Telecom repartizarea celor 300 de borne la Strasbourg va permite efectuarea a pînă la 6 000 de apeluri pe kilometrul pătrat de la o distanță maximă de 200 metri între cel care face apelul și borna de legătură. Minitelefonul

portativ reprezintă o prestație pe care France Telecom intenționează să o dezvolte prin instalarea a 1 000 de borne în Paris pînă în decembrie 1991 și o generalizare pe întreg teritoriul Franței începînd cu anul 1992, sub denumirea de rețeaua „Pointel".

Acest sistem reprezintă de fapt un pas în plus spre realizarea unui proiect de mare amploare : telefonul universal. Firma „Motorola" dezvoltă deja proiectul telefonului planetar al cărui obiectiv îl constituie posibilitatea de a telefona oriunde din orice loc fie de pe mare, fie din deșert sau din aer. În acest scop se intenționează lansarea a 77 sateliți de joasă altitudine care vor acoperi rețeaua de comunicații. În prezent se elaborează studiile cu privire la aspectele tehnice și economice pe care le implică realizarea proiectului.

Automobil care se conduce fără permis

În Franța se comercializează un microautomobil „JDM" echipat cu un motor Honda Diesel de 313 cm³, a cărui lungime este mai mică de 2,5 metri. Pentru conducerea sa nu este nevoie de permis. Noul automobil miniatural poate transporta două persoane,

cu o viteză de 50 km. pe oră. Microautomobilul are posibilitatea de a parca rapid pe străzile înguste datorită dimensiunilor sale foarte reduse de gabarit. Consumul de combustibil nu depășește 3 litri de motorină la 100 km. parcurși. În plus, datorită capacității sale cilindrice foarte reduse microautomobilul „JDM" nu se înmatriculează !

Amuletă sau amintire

La patruzeci și doi de ani, prințul Charles, fiul regelui Angliei, nu se desparte niciodată de ursulețul său de pluș. Cel puțin așa afirmă scriitorul Andrew Morton în ultima sa carte „Jurnalul Dianei" (Diana's diary). Poriviți celor relatate de scriitorul englez, în fiecare seară înainte de a se culca, viitorul rege al Angliei se îngrijește ca ursulețul său să fie culcat și bine acoperit pentru a nu-i fi frig lîngă patul prințiar. Iar atunci cînd pleacă în voiaj, prințul Charles îl ia cu el, găsindu-i loc în bagajul său.

La 12 ani !

În viitorul apropiat, în Olanda urmează să fie votată o lege care reduce la 12 ani vîrsta nubilă față de 16 ani cît a fost stabilită anterior. Această măsură care se propune a fi legiferată este motivată de faptul că unii tineri din Olanda se dovedesc a fi deosebit de precoce. O anchetă efectuată recent a demonstrat faptul că 6 la sută dintre adolescenți au avut raporturi sexuale la

vîrsta de 13 ani, iar 60 la sută la 18 ani. De fapt, în Europa nu există o reglementare unitară în această privință. Astfel, în Belgia căsătoria este admisă la 18 ani, în Danemarca și Grecia la 15 ani, în Germania la 14 ani, iar în Franța la 15 ani pentru fete și la 18 ani pentru băieți.

Micro-condensatoare

Firma germană „Siemens" în colaborare cu firma japoneză „Matsushita" a început să producă condensatoare de dimensiuni miniaturizate. Aceste condensatoare ceramice cu mai multe straturi au o capacitate a cărei valoare variază între 0,5 și 220 picofarazi la o tensiune de pînă la 63 de volți. Dimensiunile noilor microcondensatoare care vor fi folosite în schemele construcțiilor radiofonice sînt foarte bine sugerate de imaginea alăturată unde mărimea lor e comparată cu cea a unui băț de chibrit.

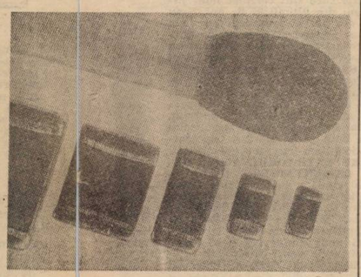

Cu un cert aer de mister, fotbalistul Emilo Butragueño, cunoscut sub numele de El Buitre (Vulturul) s-a căsătorit cu Sonia Gonzalez, de 25 de ani, cu care era logodit de cinci ani. În după-amiaza zilei de 13 mai ziariștii se înghesuiau în fața bisericii, dar „Vulturul" a fost absolut decis să nu se lase fotografiat în ziua cea mai importantă a vieții sale. Slujba s-a oficiat în prezența părinților și a cîtorva invitați. Numai a doua zi, după terminarea antrenamentului obișnuit, Butragueño a explicat că a dorit „o ceremonie intimă și nu să facă un circ".

CEA MAI SECRETĂ NUNTĂ A ANULUI

Singurul coechipier invitat la cununie a fost Manolo Sanchis, ceilalți urmează a fi invitați cu altă ocazie, la o agapă. Fotografiile de la nuntă nu vor putea fi văzute în reviste pentru că „nu voi vinde nunta, tot ce e mai important pentru mine" a spus fotbalistul. Se presupune că mirele invizibil a fost adus în portbagajul mașinii, căci numai Sonia a putut fi fotografiată la intrarea și ieșirea din biserică la brațul fratelui său. Aceste fotografii le reproducem și noi în paginile revistei noastre.

MANUELA SPĂTARU

Indiscrețiile cosmice ale lui „ROSAT"

Găurile negre, stele cu neutroni și resturile norilor incandescenți și gigantici ai supernovelor domină „cerul radiologic". Radiațiile undelor scurte și cu o puternică energie ale acestor obiecte exotice din Universul nemărginit rămîn adesea imperceptibile ochiului uman. Telescoapele terestre nu sînt în stare a prinde razele X ale spațiului, deoarece ele sînt absorbite prin trecerea în straturile superioare ale atmosferei terestre.

Este evident deci că radioastronomia trebuie să se desfășoare în spațiu. **Satelitul „ROSAT"**, realizat în Germania, cu participarea și a altor state, echipat cu telescoape radiografice existente în prezent, cele mai performante cu putință, va fi în măsură, în doi-trei ani, să descopere stele cu neutroni, quasari și găuri negre ale cerului radiologic. Ele vor fi observate cu atenție și fotografiate. „ROSAT" va fi în măsură să declanșeze operațiunea deloc ușoară a întocmirii unei hărți precise a „cerului radiologic" și apoi să ia aceste obiecte izolate în linia mirei. Mii de stele strălucitoare au fost descoperite în timpul misiunilor spațiale desfășurate pînă în prezent. Explorarea sistematică a cerului va oferi șansa lui „ROSAT" de a descoperi multe alte obiecte în Univers, pînă la 100 000, sînt de părere oamenii de știință. Și astfel va fi posibil a se alcătui „harta razelor X", cea mai precisă.

Telescopul lui „ROSAT" are un ochi foarte ager, de trei ori mai performant față de cel al telescoapelor radiografice construite pînă în prezent.

Pe „cerul radiologic" privirea lui „ROSAT" ajunge pînă la distanțe de 10 miliarde ani-lumină. Telescopul radiografic va descoperi detalii necunoscute ale structurii stelelor, Joachim Trümper, director la Institutul Max Planck de fizică extraterestră de la Garching, și director științific al proiectului Rosat, care a necesitat un efort financiar de 560 milioane mărci, așteaptă cu nerăbdare imaginile nebuloasei Cancerului. „Vom privi stelele cu neutroni și măsura activitatea lor. Dar nu am depistat încă norii supernovelor care le însoțesc", opinează Joachim Trümper. Și el a ținut să adauge : „Pe un cer radiologic se desfășoară fenomene total diferite de cele pe care le putem observa cu telescopul clasic. Dacă umanitatea ar fi beneficiat doar de telescoape luminoase ar fi fost foarte dificil să descifreze tainele Universului".

S. F.

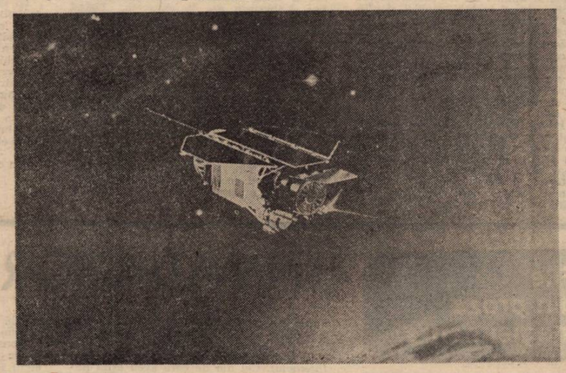

Noi materiale compozite

Restringerea resurselor energetice ale planetei în special epuizarea treptată a zăcămintelor de petrol a concentrat în mod deosebit preocuparea specialiștilor din industria automobilelor pentru a obține cele mai mari performanțe în ceea ce privește o caracteristică a vehiculelor echipate cu motoare cu ardere internă devenită una din cele mai importante : consumul de combustibil. Un consum cît mai redus de combustibil se traduce în fapt prin economii importante aduse cheltuielilor de exploatare a automobilelor.

După cum este cunoscut una din soluțiile de realizare a unor consumuri specifice de combustibil reduse o constituie diminuarea radicală a greutății mașinilor. Din acest punct de vedere trebuie menționată o măsură ce a căpătat o extindere din ce în ce mai mare în ultima vreme : înlocuirea tablei pentru construcția elementelor caroseriilor cu panouri din mase plastice armate cu fibre de sticlă. Totuși aceste materiale nu pot fi folosite în construcția motoarelor deoarece, în afară de o rezistență corespunzătoare, ele trebuie să posede și o stabilitate termică deosebit de mare.

Avînd în vedere aceste considerente, constructorii încep să propună cu tot mai mult curaj utilizarea materialelor metalice compozite de ale căror caracteristici au beneficiat pînă acum numai industria aeronautică și spațială. În structura lor

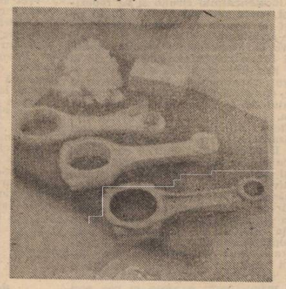

sînt întrebuințate cu precădere metale sau aliaje cu greutate specifică relativ redusă, ca de exemplu aluminiul sau magneziul, consolidate cu fibre obținute din oxid de aluminiu sau carbură de siliciu. Un material compozit de acest tip posedă o rezistență mecanică comparabilă cu cea a oțelului dar este mai ușor decît acesta cu circa 40%. Extinderea pe scară largă a aplicării acestor materiale este deocamdată condiționată de costul lor ridicat. Pentru a putea totuși beneficia de avantajele pe care le oferă s-a recurs la confecționarea carcaselor, mai ales a celor de configurație complexă din fibre ceramice după care, în forme speciale de turnare și sub presiune, acestea sînt supuse unui proces de îmbibare cu topitură metalică.

Tehnologia folosită este relativ scumpă și destul de complicată. Totuși, aplicarea ei în producția de serie amplifică șansele acestor materiale de a deveni competitive. Utilizarea materialelor compozite în construcția motoarelor avioanelor militare permite mărirea puterii de tracțiune de aproape două ori la aceeași valoare a greutății lor, sporirea temperaturilor de lucru pînă la nivelul optim, precum și o reducere considerabilă a consumului de combustibil.

Dr. Ing. MIHAI CONSTANTINESCU

• *Biblioteca „Magazin" de proză scurtă* •

Mașina care își va aminti (III)

de **PHILIP K. DICK**

M-am uitat din nou la cadavrul de pe sol și apoi la tufișurile tăcute din jur. Adaptare — sau poate ceva și mai rău. O idee mi se preciza în minte, dar n-am spus nimic, nu imediat.

— Aș vrea să văd mai multe specimene, am spus. Și pe celelalte. Hai să ne mai uităm prin jur.

A fost de acord. Am început să bîjbîim prin iarbă și buruieni, împingînd din drum crengile și frunzișul. Am găsit o bită, dar Labyrinth a luat-o de-a bușilea, pipăind și mirosind, privind intens solul.

— Pînă și copiii se transformă în niște animale, am spus. Îți amintești de copilul-lup din India ? Nimeni n-a putut crede că fusese un copil obișnuit.

Labyrinth încuviință. Era nefericit și nu era greu de imaginat motivul. Se înșelase în privința ideei originare și consecințele începeau abia acum să i se clarifice. Muzica putea supraviețui metamorfozată în creaturi vii dar Labyrinth uitase lecțiile trecutului : odată un lucru creat, încetează să reprezinte proprietatea creatorului său. Zeii, privind tribulațiile umane, trebuie să fi simțit aceeași tristețe — (și aceeași umilire) — ca și Labyrinth văzîndu-și creaturile decăzînd, transformîndu-se pentru a supraviețui.

Faptul că muzicalele sale creaturi supraviețuiau nu mai însemna nimic pentru el, cel care le inventase pentru a preveni brutalizarea muzicii.

Dar violența era acum în animalele din fața propriilor lui ochi. Doc mă privi deodată cu un aer îndurerat. Le asigurase supraviețuirea, dar în felul acesta șterse orice înțeles, orice valoare în cadrul experienței. Am încercat să-i zîmbesc puțin, dar se uită repede în altă parte.

— Nu te îngrijora atît de mult, i-am zis. Animalul wagner nu era foarte schimbat. Nu era așa și înainte, violent și plin de furie ? N-avea oare o înclinație spre violență ?

Am tăcut brusc. Doc Labyrinth sărise de un cot, scuturîndu-și mîna. Își ținea strîns încheietura, tremurînd de durere.

— Ce s-a întîmplat ? m-am grăbit spre el. Tremurînd, își întinse mîna-i bătrînicioasă spre mine.

— Ce este ? Ce s-a întîmplat ?

I-am întors mîna. Pe dosul mîinii, peste tot, erau tăieturi roșii, care singerau chiar în timp ce priveam. Fusese mușcat de ceva ascuns în iarbă. M-am uitat în jos și-am călcat iarba cu piciorul. Se auzi o foială. O sferă aurie se rostogoli repede mai departe, spre tufișurile din spate. Era acoperită de țepi ca un arici.

— Prinde-l ! strigă Labyrinth. Repede !

Am alergat după sferă, scoțîndu-mi batista, încercînd să evit țepii. Sfera se rostogolea nebunește, încercînd să scape, dar am prins-o în cele din urmă în batistă.

Labyrinth se uita înmărmurit la batista ce se zbătea.

— Nu pot să cred așa ceva, spuse. Mai bine ne-am întoarce acasă.

— Ce este ?

— Unul dintre gîndacii-bach. Dar s-a schimbat...

Ne-am întors pe aceeași cărare, orbecăind prin întuneric. Mergeam grăbit dînd crengile la o parte, iar Labyrinth mă urma, morocănos și pierdut în gînduri, oblojindu-și mîna din timp în timp.

Am intrat în curte, am urcat treptele din spate ale casei, pînă-n verandă. Labyrinth a descuiat ușa și ne-am dus în bucătărie. A aprins lumina și s-a grăbit spre chiuvetă ca să-și spele mîna.

Am luat un borcan gol din dulap și i-am dat drumul gîndacului înăuntru. Sfera aurie se rostogoli în borcan, în timp ce eu trînteam capacul. M-am așezat la masă. Niciunul dintre noi nu vorbea. Labyrinth era la chiuvetă, lăsînd să-i curgă apă rece peste mîna-i rănită, eu la masă privind neliniștit cum mingea aurie din borcan încerca să găsească un drum de scăpare.

— Ei bine, am spus într-un sfîrșit.

— Nu e nici o îndoială, Labyrinth a venit și s-a așezat în fața mea.

— O metamorfoză a avut loc. Gîndacul n-avea în mod sigur, țepi veninoși la început. E un lucru bun că mi-am jucat rolul cu grijă.

— Ce vrei să spui ?

— I-am creat neutri pe toți. Nu se pot reproduce. N-o să mai fie o a doua generație. Cînd aceștia vor muri, se va încheia toată afacerea.

— Trebuie să-ți spun că mă bucur că te-ai gîndit la asta.

— Mă întreb, murmură Labyrinth, mă întreb cum sună acum în asemenea condiții.

— Ce anume ?

— Sfera, gîndacul-bach. Acesta-i adevăratul test, nu-i așa ? să-l introduc în mașină. Vom vedea. Vrei să afli ?

— Cum spui tu, Doc ! De tine depinde. Dar nu-ți împinge speranțele prea departe.

Luă cu grijă borcanul și-am coborît în pivniță, pe niște trepte abrupte. Am văzut o imensă coloană de metal ridicîndu-se într-un colț. O emoție stranie m-a cuprins. Era Mașina care își va aminti.

— Deci asta este, am spus.

— Da, asta este. Labyrinth acționă comenzile și apoi le-a testat un timp.

A luat borcanul și l-a ținut deasupra unui container al mașinii. A desurubat capacul cu grijă și gîndacul bach a căzut în silă în Mașină. Labyrinth a închis containerul.

— Hai să-i dăm drumul ! Apăsă butonul de start și Mașina începu să funcționeze. Labyrinth își încrucișă brațele și-am așteptat amîndoi. Afară, noaptea coborîse, ferecînd lumina, izgonind-o în nonexistență. În sfîrșit, o lumină roșie de-a mașinii a clipit. Doc a oprit aparatul și-am rămas cufundați în tăcere, niciunul dintre noi nedorind să fie acela care să deschidă compartimentul.

— Ei bine ? m-am hotărît într-un tîrziu. Care din noi se duce să vadă ? Labyrinth s-a sculat. A umblat la Mașină și-a scos o foaie subțire, o partitură. Mi-a întins-o.

— Ăsta e rezultatul. Hai sus să încercăm s-o descifrăm !

Am urcat și Labyrinth s-a așezat în fața pianului. I-am dat partitura. A studiat-o un moment, cu o figură fără expresie. Apoi a început s-o interpreteze.

— Se potrivește, spuse Labyrinth. S-a ridicat, a luat partitura și-a rupt-o în bucăți.

În timp ce ieșeam din casă, i-am zis :

— Cred că lupta pentru supraviețuire este o forță mai puternică decît orice ethos uman. Face ca prețioasa noastră morală și manierele noastre să pălească în întregime.

I-am spus noapte-bună și m-am suit în mașină. Noaptea cuprinsese totul, într-o mantie neagră ca smoala. Am aprins farurile și-am început să merg spre șosea, conducînd în cumplita întunecime. Nu se mai vedea nici o altă mașină. Eram singur și era teribil de frig.

La colț am oprit, încetinind ca să schimb vitezele. Ceva s-a mișcat brusc lîngă refugiul pietonal, ceva care se tîra la rădăcina unui sicomor uriaș. M-am concentrat, încercînd să văd ce era. Lîngă trunchiul sicomorului, un uriaș gîndac de culoarea nisipului, construia ceva punînd o pietricică într-o structură stranie, fantasmagorică. Am privit gîndacul un timp, uluit și curios, pînă cînd m-a observat și s-a oprit. Gîndacul s-a întors brusc și-a intrat în casă, trîntind puternic ușa după el.

Am condus mai departe.

Traducere și adaptare de CRISTIAN TAMAȘ

POVESTIRE

File din proza magiei negre

INVADATORII (XII)

Situația dramatică din laboratorul magicianului Rogaro e pe cale să explodeze : pe de o parte Monstrul creat de Frankenstein vrea să se răzbune pe savantul ce i-a dat viață, pe de altă parte cele cinci creaturi reincarnate vor să-l protejeze. În același timp, de la etajul trei al castelului coborau Generalul și ostașii săi supuși, ducînd cadavrul locotenentului Bruno spre laborator.

— Uite, profesore, urlă Monstrul, mi-am găsit perechea pe care ai refuzat să mi-o fabrici. De ce ți-ai bătut joc de mine atîta timp ? De ce ?

Înaintă amenințător, dînd drumul din brațe lui Katherine. Aceasta căzu leșinată și fu prinsă în ultimul moment de Rogaro. Monstrul ridică mîinile uriașe și vru să prindă într-o încleștare necruțătoare gîtul firav al savantului.

— Atacați-l ! mai avu timp acesta să strige. Cele cinci creaturi cu fizionomii hidoase, aidoma Monstrului, reacționară prompt. Înainte ca Frankenstein să-și piardă răsuflarea, îl apucară pe Monstru de umeri și-l imobilizară. Nici unul dintre ei nu era înarmat. Începu o luptă surdă între acele bizare ființe cu aspect de cadavru viu, în timp ce Frankenstein și Rogaro se furișară afară din laborator. Nu mai aveau altă scăpare decît fuga.

Schimburi dure de pumni și picioare se desfășurau în laboratorul magicianului. Aparate și dispozitive, cuve și instalații pline cu lichide necesare reincarnărilor artificiale erau distruse și împrăștiate pe jos. Avînd mai multă experiență pentru astfel de împrejurări, Monstrul lui Frankenstein reușea totuși să facă față celor cinci creaturi dezlănțuite.

În toiul acelor lupte între uriași, semănînd cu jocul gladiatorilor în arenă, în laborator își făcu apariția Generalul.

— Hei ce se petrece aici ?

Strigătul său de uimire era pe deplin întemeiat. Cei doi de care avea atîta nevoie pentru a-și înzestra armata invadatoare cu trupe de șoc dispăruseră, iar în locul lor urmărea o scenă incredibilă, animalică.

În același moment, lupta încetă ca prin farmec. Cele cinci creaturi își aduseră aminte de ordinele lui Frankenstein de a ucide pe toți oamenii în uniformă și care vorbesc cu un anume accent străin — era vorba, desigur, de militarii armatei ce ocupaseră Krovakia. Îl lăsară pe Monstrul lui Frankenstein la pămînt, gemînd de durere, și se aruncară asupra Generalului. Îl imobilizară pe loc. În spatele lui, ostașii dădură la rîndul lor drumul cadavrului locotenentului Bruno și se repeziră să-și apere comandantul. O luptă pe viață și pe moarte se dezlănțui pe coridoarele castelului.

Rogaro și Frankenstein ascultau totul, ascunși într-o criptă bine mascată de la parter. Era greu să-și dea seama cum evoluează evenimentele. Auzea urlete și gemete, dar nu și focuri de armă. Pîndeau momentul cel mai bun în care să-și facă apariția.

În cîteva minute, cele cinci creaturi imobilizară pe General și pe subordonații săi. Îi legară cu frînghii și cu cabluri electrice smulse din instalații. Apoi lăsară pe unul dintre ei să-i păzească și porniră instinctiv în căutarea stăpînilor. În laborator rămăsese Monstrul lui Frankenstein și, într-un colț depărtat, Katherine. Aceasta își reveni într-un tîrziu și simți prezența celuilalt. Se tîri prudent pînă spre trupul Monstrului și începu să-l mîngîie. Era o scenă de tandrețe cu totul ieșită din comun : adorabilă precum o icoană, dar oarbă. Katherine iubea — pentru prima oară în viața ei cea mai oribilă ființă pe care și-ar fi putut-o închipui cineva.

Monstrul încă nu-și revenise după loviturile primite, cînd Rogaro și Frankenstein se întoarseră la laborator în fruntea grupei de șoc, formată din cele cinci creaturi supuse lor. Găsind pe General legat, amîndoi începură să rîdă și să-l tachineze :

— Se pare că a venit rîndul nostru să punem condiții armatei „eliberatoare", nu-i așa tovarășe General !

— Eliberați-mă imediat ! oamenii mei așteaptă ordine de la mine de 36 de ore. Dacă nu le primesc se vor îndrepta spre castel și...

— Ai dreptate, „tovarășe" ! Chiar la asta ne gîndeam și noi. Ai să transmiți ordine tuturor regimentelor tale, dar aceste ordine ți le vom întocmi noi... Asta dacă vrei să scapi cu viață. Cred c-ai înțeles că trupa de șoc acționează în favoarea noastră. Dacă nu te supui, tu și oamenii tăi de aici veți constitui materia primă pentru altă grupă de șoc.

Prizonierii se cutremurară. Amenințările celor doi „vrăjitori" nu erau deloc o glumă ieftină. După toate cele văzute în acel laborator de magie neagră, nu mai aveau de ales.

— Frankenstein, în mașina cu care am venit aici se află o stație de recepție—transmisie. Adu-o aici și am să transmit ordinele de retragere — spuse Generalul furios în neputința sa.

Pentru prima oară de cînd fusese readus artificial la viață, profesorul Frankenstein se simțea mai puțin vinovat față de semenii lui. În mîinile lui stătea salvarea Krovakiei de invadatori.

— Va urma —

Versiune românească și adaptare de PAUL IOAN după romanele lui DONALD F. GLUT

SPORT UNIVERS

AGASSI S-A SUPĂRAT. Excentricitatea lui Andre Agassi pe terenul de tenis, l-ați văzut îmbrăcat în cele mai fistichii combinații de culori, făcînd o figură cu totul aparte între toți tenismenii, a fost grav reprimată la Wimbledon, turneul care și-a deschis săptămîna trecută porțile. Lui Agassi i s-a pus în vedere că în Anglia tenisul e sportul alb, ca atare ținuta este obligatorie. Mă rog, la o dungă colorată, la un desen fin pe tricou, la cîteva etichete de reclamă se mai închid ochii... Agassi a fost nevoit să se conformeze, dar a dorit să rămînă un excentric chiar și în această situație. Astfel, el a apărut pe teren îmbrăcat **complet** în alb, de la bentița cu care își ține părul, pînă la pantofii de sport. Un alb imaculat, fără nici o dungă colorată, fără nici un fir colorat. Nici măcar pantofii de sport n-au vreo porțiune colorată. Un Agassi de un alb imaculat, iată o imagine cu totul ieșită din comun. Dacă tot i s-a spus că e vorba de sportul alb...

BASKET ÎN CONDIȚII DE RĂZBOI. La Roma s-a încheiat Campionatul European de basket masculin, cu o finală care era de așteptat, **Iugoslavia — Italia.** Mai puțin așteptată era prestația destul de slabă a italienilor. Oricum, în fața unei echipe cu cei mai înalți jucători, 8 componenți ai echipei naționale au peste 2 metri, iar Divac este singurul jucător european care joacă în campionatul profesionist american, la **Los Angeles Lakers.** Finala a fost spectaculoasă ca joc, dar liniară din punct de vedere a evoluției scorului, iugoslavii au condus din prima pînă în ultima secundă a jocului. Acest titlu a fost obținut în momente grele pentru Iugoslavia, practic în momentul în care în Slovenia și Croația era o situație de război civil. Se auzea chiar că din echipa Iugoslaviei se retrăseseră unii jucători de origine din aceste două republici.

AM INTRAT CU PARLAMENTUL ÎN EUROPA. Dacă nu reușim altfel, măcar cu sportul. La recent încheiata ediție a **Cupei Europei la atletism,** echipa feminină a României s-a clasat pe locul 4 în clasamentul general, cea mai bună performanță a atletismului românesc din toate timpurile. Dar cea mai frumoasă victorie a fost cea a Doinei Melinte (deputată de Bacău), în cursa de 1 500 m, pe care a cîștigat-o într-o manieră remarcabilă. Frumoasă a fost și victoria Margaretei Keszeg în proba de 3 000 metri, însă putem intra în Guinness Book pentru că avem o parlamentară cîștigătoare a Cupei Europei la atletism. Revenind la clasamentul general, să mai spunem că atît la fete, cît și la băieți, pe primul loc s-a clasat echipa URSS. În întrecerile băieților, britanicii au pierdut titlul însă cu destule discuții. Ei au fost descalificați după ce au cîștigat ștafeta de 4 × 100 m, au cîștigat și ultima probă, ștafeta de 4 × 400 m, dar din păcate acest lucru nu le-a fost suficient, rușii au ocupat primul loc cu 114 puncte. Suspensul a intervenit în momentul în care și echipa URSS a fost descalificată în ultima ștafetă, și, deci, britanicii urcau pe primul loc. Rușii au contestat și au avut cîștig de cauză.

MONICA SELEȘ, VIITOARE MAMĂ ! Marea absentă de la Wimbledon este fără îndoială numărul 1 mondial, **Monica Seleș.** Absența se datorează, afirmă un ziar britanic faptului că tînăra jucătoare este însărcinată ! Știrea „bombă" a venit după ce organizatorii englezi o cadorisiseră cu o amendă de 6 000 dolari pentru neparticipare. Un prieten de familie a înștiințat presa că Monica s-a îngrășat în ultima vreme cu 9 kilograme. Motive să nu credem nu sînt, de vreme ce și tatăl viitoarei mămă declara că i-a fost mereu frică de acest lucru și de ce i-a fost frică se vede treaba că Monica n-a scăpat.

FOTBAL, MUZICĂ, UMOR.... PE PLOAIE. Duminică, un original spectacol pe stadionul „Național" din Capitală, pe o ploaie mocănească și neîntreruptă. Cu toate acestea spectatorii au venit în număr de cîteva mii pentru a vedea, în primul rînd, o partidă de fotbal cu toate stelele fotbalului românesc din ultimii 20 de anii un fel de **„all stars game"** și pentru a afla care sînt cei mai buni jucători români din ultimii 25 de ani. S-au dat premii din partea sponsorilor, revista **„Magazin"** a sponsorizat și ea acest spectacol, iar redactorul ei șef a înmînat un premiu celebrului portar craiovean și al naționalei, **Silviu Lung.** Despre meci spunem că a fost destul de plăcut, destul de alert, cu faze frumoase în care s-a remarcat mai ales Rică Răducanu. Un spectacol mult mai plăcut și mai interesant, cu mult mai interesant decît spectacolul de comedie bufă al lui Harlem Globtrotters. De unde putem trage un învățămînt..

ÎNTÎLNIRE EXTRAORDINARĂ, REZULTATE LAMENTABILE. După trei ani, „marea" cursă a avut loc. **Ben Johnson** s-a aflat, ca și la Seul, lîngă **Carl Lewis** pentru a se vedea care dintre cei doi atleți este mai rapid pe distanța de 100 m. Startul s-a dat la Lille, în Franța, dar nici unul dintre cei doi „mari" nu a avut cîștig de cauză. A cîștigat **Denis Mitchell,** urmat fiind de Lewis și un Ben Johnson, palidă figură a ceea ce a fost... pe locul 7!

Rubrică realizată de GEORGE CUȘNARENCU

HOROSCOP

Săptămîna 8.07. – 14.07. 1991

BERBEC (21.03—20.04)

Luni : Apatie provocată de dezlănțuirea verii.
Marți : O veste importantă survine spre seară, telefonic.
Miercuri : Relații încordate cu un Taur, coleg de serviciu.
Joi : Ziua unui ghinion care vă deprimă.
Vineri : Sînteți cooptat(ă) într-o afacere, nu pierdeți ocazia.
Simbătă : Drumuri lungi, în căutarea unui obiect mult dorit.
Duminică : O demonstrație de înțelepciune în familie.

TAUR (21.04—21.05)

Luni : Indispoziție fizică după cheful din ajun.
Marți : Afacerile stagnează, căutați soluții mai bune.
Miercuri : Surpriză financiară foarte plăcută.
Joi : O veche și trainică prietenie e pe cale de a se destrăma.
Vineri : Zi de lungă și obositoare evaluare a unor proiecte pe termen scurt.
Simbătă : Unica soluție de relaxare e un spectacol de succes.
Duminică : Refugiu într-o oază de singurătate.

GEMENI (22.05—21.06)

Luni : Zi plină de inițiative, primite cu scepticism.
Marți : Mici dificultăți cu sănătatea, de fapt niște recidive.
Miercuri : Indispoziție sufletească, lipsă de comunicare.
Joi : Rezolvarea problemelor curente vă solicită din plin fantezia.
Vineri : O persoană de sex opus vă irită sensibilitatea, nu sînteți dispus(ă) să cedați.
Simbătă : O întrevedere cu amicii e absolut necesară.
Duminică : O bucurie făcută cadou de odraslă.

RAC (22.06—22.07)

Luni : Circumstanțe favorabile unei lovituri financiare.
Marți : Lungi discuții legate de soarta unei afaceri.
Miercuri : Nervozitate și iritare fără temei, curba psihicului în scădere.
Joi : Vă obsedează presimțiri mai vechi, pesimiste.
Vineri : Conflict inutil cu partenerul de viață, tensiuni trecătoare.
Simbătă : O anume împrejurare vă face să regăsiți simțul umorului.
Duminică : Obligațiile familiale vă copleșesc, vă simțiți exploatat(ă).

LEU (23.07—22.08)

Luni : Nu vă stă în fire, dar trebuie să vă lăsați dominat(ă).
Marți : Activitate profesională susținută, aveți motivații puternice.
Miercuri : Atacuri sentimentale asupra unei Fecioare, tandrețe și tact.
Joi : Ajutorul de urgență din partea unor amici nu soseste la timp.
Vineri : Captiv în brațele acelei Fecioare, la ceasul umbrelor.
Simbătă : Surprize neplăcute pe plan financiar, dar nu vă afectează psihic
Duminică : Pregătiți-vă să parați o deziluzie afectivă.

FECIOARA (23.08—21.09)

Luni : Intrați greu pe banda rutinei profesionale.
Marți : Ziua ghinionului e totuși veselă și armonioasă.
Miercuri : Luna vă induce excese temperamentale, ușoare disensiuni.
Joi : Partenerul se întoarce dintr-o călătorie foarte profitabilă.
Vineri : Circumstanțele vă obligă la o decizie importantă.
Simbătă : Se impun cumpărături neprevăzute, costisitoare.
Duminică : A fi gazdă e uneori foarte tracasant.

BALANȚA (22.09—22.10)

Luni : Arbitrați un conflict, așa cum vi se întîmplă adesea.
Marți : Deznodămîntul unei afaceri se apropie vertiginos.
Miercuri : Două motive de satisfacție vă înseninează ziua.
Joi : Rezistați cu brio în fața unei capcane foarte senzuale.
Vineri : Solicitări financiare imprevizibile și deloc neglijabile.
Simbătă : Insomnia prelungită vă afectează întreaga zi.
Duminică : Scadența unor probleme aminate în cursul săptămînii.

SCORPION (23.10—21.11)

Luni : Săptămîna începe sub semnul celei mai bune auspicii.
Marți : Iluzia unui succes financiar se spulberă.
Miercuri : Confuzie, iritare, tendință de a polemiza inutil.
Joi : Un eveniment vă deprimă și vă taie elanul pentru întreaga zi.
Vineri : O Balanță vă tachinează insistent, multă precauție.
Simbătă : Ziua norocoasă a săptămînii, încercați-vă toate șansele.
Duminică : Planuri și iar planuri, respirația vacanței se apropie.

SĂGETĂTOR (22.11—20.12)

Luni : Se impune un compromis, de dragul cuiva foarte intim.
Marți : Compania fermecătoare de sex opus vă deturnează unele intenții.
Miercuri : Se profilează unele riscuri financiare, tendință spre pesimism.
Joi : Vă revoltați împotriva unei injustiții care vă afectează indirect.
Vineri : A venit ziua revanșei într-o veche dispută principială.
Simbătă : Partenerul de viață vă provoacă o mare surpriză.
Duminică : Uneori singurătatea e cel mai bun tovarăș.

CAPRICORN (21.12—19.01)

Luni : Două motive de satisfacție profundă.
Marți : O migrenă vă face ursuz și neabordabil.
Miercuri : O miză foarte mare vă solicită din plin luciditatea.
Joi : Pînă azi nu credeați în dragoste la prima vedere, dar...
Vineri : Confuzie sentimentală, lungi momente de meditație.
Simbătă : Rațiunea se zbate în brațele pasiunii și pînă la urmă triumfă.
Duminică : Balanța sufletească se reechilibrează, nu aveți a vă reproșa nimic.

VĂRSĂTOR (20.01—18.02)

Luni : Nereușită în căutarea unei oaze de intimitate.
Marți : Abilitatea profesională vă salvează dintr-o situație delicată.
Miercuri : Sînteți nevoit(ă) să renunțați la o inițiativă în afaceri.
Joi : Apar semnele unei deprimări, nu vă menajați voința.
Vineri : Odrasla vă produce o surpriză plăcută.
Simbătă : Lungă călătorie din obligații familiale.
Duminică : Ziua de repaos e un calvar, stare de iritare.

PEȘTI (19.02—20.03)

Luni : Muza creativității întîrzie la întîlnire.
Marți : Satisfacții profesionale așteptate cam demult.
Miercuri : Contradicțiile afective ale Peștilor ies în evidență, nu luați decizii azi.
Joi : Se impune o reevaluare a proiectelor de viitor apropiat.
Vineri : Maraton profesional foarte consistent, dovediți mare putere de muncă.
Simbătă : O gafă vă ratează întreaga zi, relațiile interpersonale suferă.
Duminică : Generozitatea sufletească trezește noi simpatii, noi prieteni.

cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

Sfincși carpatini

În țara noastră se găsește un număr record de formațiuni stincoase care, prin geometria lor spațială, au primit denumirea de Sfinx. Iată-le, într-o prezentare foarte succintă : Sfinxul de la vîrful Babele (munții Bucegi), S. Oașului (munții Gutîi), S. de la Sinișoara (masivul Cozla), S. Bratoci (masivul Ciucaș), S. de la Topleț (pe malul Cernei), S. de la Stîncile lui Solomon (masivul Postăvarul), S. Vultureș (munții Căpățînei), S. de la Chieș (s-a aflat pe dealul Virtoapele, comuna Chiești, dar în prezent este dărîmat) și S. Pietrei arse (munții Bucegi), care se află în imagine.

Precocitate și longevitate în sport

Cea mai tînără concurentă olimpică a fost patinatoarea Beatrice Hușțiu. La vîrsta de 11 ani și 4 luni ea a concurat la Jocurile Olimpice de iarnă de la Grenoble din 1968 (cînd titlul la individual feminin a revenit lui Peggy Fleming). Cel mai în vîrstă concurent, participant la întreceri oficiale, a fost atletul Ion Baboie — înscris pe listele de concurs la 55 de ani. Dintre cele mai longevive sportive amintim pe Maria Alexandru (tenis de masă) și Ileana Silai (atletism) și Lia Manoliu, active și la 40 de ani. Fotbalistul Iosif Petschowschi mai juca la 37 de ani, iar atletul Dinu Cristea mai concura la 50 de ani (atletism).

Coincidența datei de naștere

În familia Vladimir din Cluj-Napoca, trei persoane sînt născute la aceeași dată, 18 februarie, și anume : Vladimir tatăl (în 1900), fiul Mihai (în 1947) și nepotul Corneliu (în 1969).

Primii români în Africa

Vasile Alecsandri (1821-1890) a fost primul român care a călătorit în Africa, în 1853, vizitînd Marocul și munții Uadras. Prima expediție științifică românească în Africa au efectuat-o Dimitrie Ghika-Comănești și fiul său, Nicolae — între 1895-1896. Au descoperit, printre altele, 16 specii de plante

cărora le-au dat nume românești. Bogatele rezultate ale expediției lor au fost publicate în „Buletinul Societății Române de Geografie" și în două lucrări separate. (în fotografie este Nicolae Ghika-Comănești, după o vînătoare de rinoceri, la frontiera Somaliei cu Etiopia).

Zbor cu zmeul

Înainte ca frații Mongolfier să construiască primul balon cu aer cald (1783), românul Nestor Kostin (Constantin) a zburat lansîndu-se de pe un deal de 80 metri înălțime, în anul 1765. El a planat cu ajutorul unui fel de zmeu, în apropierea localității David, lîngă Deva de azi.

GUINNESS BOOK

Mixaje

Ideea de a trece cu dezinvoltură de la un record la altul, prin domenii cu totul diferite (uneori incompatibile între ele) mi-a sugerat-o seară petrecută în fața televizorului, în care — spre alungarea plictisului televizat — comutam pe cele cîteva programe avute la dispoziție. Fără succes. Deci, să începem... comutările !

● Acuzat de crimă de gradul II (pentru uciderea unui tînăr de 17 ani), americanul Paul Geidel (născut la 21 aprilie 1894) a supraviețuit în închisoarea Fishkill Correctional Facility din localitatea Beacon, statul New York, timp de 68 de ani, 8 luni și două zile ! De la 5 septembrie 1911 și pînă la 7 mai 1980 cînd a fost eliberat acest om a dormit și a mîncat liniștit, în timp ce prin lume se purtau războaie (unele mondiale), se murea de foame sau de sete și se voiaja pe Lună. Este cea mai lungă detenție din istoria SUA.

● Țara cu cei mai mulți dentiști din lume (greviști sau nu) este SUA. American Dental Association înregistra în anul 1983 peste 145.000 de astfel de specialiști.

● Cel mai prolific monarh monogam a fost prințul Hartmann al Liechtensteinului (1613—1686), care a avut 24 de copii (din care au supraviețuit după naștere 21). Soția sa a fost contesa Elisabeth zu Salm-Reifterscheidt (1623—1688). Ducele Roberto I al Parmei a avut și el 24 de copii, dar de la două neveste. Nu se spune nimic despre modul cum s-a împărțit moștenirea.

● Unde s-a produs cea mai mare arestare în masă, în timpul unei demonstrații antirăzboi ? În SUA, între 3 și 5 mai 1971, au fost arestate peste 13.000 de persoane care blocau circulația din Capitală, Washington.

● Cea mai mare rată a sinuciderilor s-a înregistat în 1977 în Ungaria : 42,6 la 100 000 locuitori. Cea mai mică rată a sinuciderilor o are Iordania, cu un singur caz în 1970 și o rată anuală de 0,04 la 100.000 locuitori. Rata zilnică de sinucideri în lume este de circa 1 000 de cazuri. Cea mai mare sinucidere în masă a fost aceea a membrilor sectei „Templul Popoarelor", la data de 18 noiembrie 1978. În frunte cu „reverendul" Jim Jones din San Francisco, s-au otrăvit cu cianură 913 persoane.

● În imagine l-ați recunoscut pe celebrul pădurar Mel Lentz (din SUA), care deține recordul la tăiat copaci, în cadrul concursului tradițional din statul Wisconsin. El a spintecat un trunchi de pin care a avut diametrul de 35,56 cm în 25,38 secunde (deci 1,4 cm/secundă).

Rubrici realizate de PAUL IOAN

MEGAVISION S.R.L.
Societate Comerciala Mixta
Elektro - Hi-Fi - TV - Video, Trading

VĂ OFERĂ O GAMĂ VARIATĂ DE PRODUSE ELECTRONICE DE MARCĂ

Televizoare color SHARP, diagonala 54 cm
Televizoare color MEGAVISION, DAYTRON, diagonala 51 şi 42 cm
Videorecorder SHARP, MEGAVISION, DAYTRON, cu telecomandă
Videoplayer MEGAVISION şi DAYTRON cu telecomandă
Derulatoare casete video
Combine muzicale cu dublucasetofon, radio şi pick-up SHARP şi YOKO, cu telecomandă şi două boxe
Radio şi radiocasetofoane SHARP, TEC, YOKO (mono şi stereo)
Telefoane
Aparate radio şi radiocasetofoane auto
Boxe auto şi muzicale.
Parabole cu suport şi întreaga gamă de componente pentru antene satelit
Calculatoare simple şi cu bandă
O gamă variată de casete audio si video TDK, YOKO şi MAXIM

VIZITAŢI CU ÎNCREDERE magazinele noastre de specialitate din Bucureşti, Bdul 1848, nr.39 (Piata Unirii), Telefon: 15.14.93, Calea Victoriei nr.122, telefon: 50.38.55 şi Ştefan cel Mare nr.2, telefon: 11.97.39

DESFACERILE se fac în lei şi în valută. Întregul sortiment se livrează en-gros din depozit sau prin comenzi prezentate la sediul Societăţii noastre din Bdul. 1848 nr.39, telefon: 15.14.93.

PENTRU PROTECŢIA CUMPĂRĂTORULUI orice aparat este testat atît la recepţionare, cît şi la vînzare.

PREŢURI CONVENABILE ŞI GARANŢIE 6 LUNI, cu service asigurat în Bdul. 1848 nr.39. Programul de funcţionare: ZILNIC, între orele 10-20, sîmbata între 10-16

Se recomandă diabeticilor şi salată din frunze tinere de păpădie. Elè conţine inulină. Dar şi marole sau lăptuci — adică salată propriu-zisă. Ea conţine foarte puţine zaharuri, în schimb este bogată în pigmenţi clorofilieni, săruri minerale, acizi organici şi alte substanţe.

Diabeticilor li se recomandă consumul alimentelor ce conţin crom trivalent, care stimulează secreţia pancreasului. Acestea sînt : piinea neagră, spanacul, urzica, dar mai ales fasolea verde. Aceasta din urmă, datorită unui aminoacid semiesenţial — ornitina — are şi o acţiune hipoglicemiantă.

Se poate bea zilnic cîte un pahar de suc din fructe şi legume. Se pot folosi toate fructele : mere, pere, prune, caise,

Meniul diabeticului (II)

dar mai ales afine, fragi, zmeură, mure, agrişe, coacăze (în special negre), afară de struguri, chiar dacă sînt acrişori. Diabeticul poate consuma şi banane, dar numai 200 g. pe zi şi cu o pauză de trei zile. Dintre legume se recomandă : ţelina, sfecla roşie, morcovul, varza, napul porcesc şi lucerna.

La mîncărurile care se pretează se vor consuma ceapă şi usturoi. Datorită glucokininei, ceapa are o acţiune hipoglicemiantă, la fel ca şi insulina.

Nu trebuie neglijate nici protidele (substanţe albuminoide) de calitate superioară, care conţin aminoacizi esenţiali, numiţi aşa pentru că organismul uman nu-i poate sintetiza ; prin urmare, aceşti aminoacizi trebuie introduşi în organism, o dată cu alimentele. Se cunosc peste 100 de aminoacizi, dar numai 9 din aceştia sînt esenţiali neînlocuibili. Protidele de calitate superioară sînt : laptele, produsele lactate, carnea de bună calitate, anumite varietăţi de ciuperci. Adjuvanţi importanţi sînt vitaminele din grupul B, vitamina C şi vitamina E. Se recomandă drojdie de bere alimentară şi drojdie de vin. Aceste drojdii sînt bogate în vitamine din grupul B. Ca sursă pentru vitamina C sînt citricele, frunzele de pătrunjel, fructele măceşului şi fructele cătinei albe. Fructele cătinei albe mai conţin şi vitamine din grupul B. Pentru vitamina E sînt germenii de cereale. Tot ca adjuvanţi sînt ceaiurile hipoglicemiante, care scad cantitatea de glucoză din sîngele uman.

Se recomandă ceaiul de afine, teci de fasole, rădăcină de brusture (captalan) vîrfuri înflorite de turiţă mare, frunze de urzică mare, frunze de dud, vîrfuri înflorite de ciumărea, frunze de nuc, fructe de măcieş.

Prof. IOAN MINTEANSCHI

PROGRAM TV

LUNI 8 iulie. Programul 1 : 14,00 Actualităţi 14,10 Horoscopul zilei 14,20 Worldnet USIA 15,20 Civilizaţia montană 15,50 Copiii noştri — viitori muzicieni 16,15 Piaţa şi banii dv. 16,40 Avanpremieră săptămînală 17,00 Emisiune în limba maghiară 18,30 Repriza a treia 19,00 Tezaur 19,35 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,50 Telesport 21,00 Teatru TV. Cu inima deschisă de Loleh Bellon 22,50 Gong ! 23,25 Serenada 23,45 Actualităţi. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Studioul muzicii de cameră 17,00 Veniţi cu noi pe programul doi... la Top Disco-Club din Neptun! La ora 18,00 Actualităţi 20,00 Super Channel. Magazin turistic : Mix 21,30 Magazin auto—moto 22,00 TV5 Europe. Jurnal 22,35 Super Channel. Mix 22,50 Actualităţi.

MARŢI, 9 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Film artistic. „Gorila persevereză (Franţa, 1989) 12,00 Ora de muzică 13,00 Confluenţe 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Bijuterii muzicale 14,00 Actualităţi 14,10 Audio—vizual studio 14,30 Documentar ştiinţific 14,50 Publicitate 15,00 Medicina pentru toţi 15,15 Cheia succesului 15,40 Tele—vacanţa şcolară 16,10 Cursuri de limbi străine. Limba franceză. Limba rusă 16,40 Muzica pentru toţi 17,00 Salut, prietenii ! 18,30 Reflector 19,00 Rock—panorama 19,35 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,50 Telesport 21,00 Telecinemateca. Sărutări furate (Franţa, 1968) 22,35 Reporter'91 23,10 Eminesciana 23,55 Actualităţi. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Tradiţii 17,10 O muzică, o ţară 17,30 De-ale pieţei în economia Capitalei 18,00 Actualităţi 18,10 Film serial. Aşii cerului albastru 19,10 Studioul de literatură 20,00 TV5 Europe 21,30 Club S.F. 22,00 TV5 Europe 22,35 Super Channel 22,50 Actualităţi

MIERCURI, 10 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 11,35 Desene animate 12,00 Ora de muzică 13,00 Virsta a treia 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Recital muzical 14,00 Actualităţi 14,10 Jazz—Magazin 15,00 Stadion 15,30 Tragerea pronoexpres 15,40 Tele—vacanţă şcolară 16,10 Cursuri de limbi străine 16,40 Convieţuiri 17,10 Forum 17,40 Drumuri în memorie, 18,05 Tineri interpreţi de muzică populară 18,25 Anchetă TV 19,00 Cultura în lume 19,35 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,50 Telesport 21,00 Film serial. Decalog (Polonia, 1988) 22,35 Mai aveţi o întrebare ? 23,10 Pro Musica 23,50 Actualităţi. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Emisiunea în limba maghiară 18,00 Actualităţi 18,10 Teatru TV. Constantin Brâncoveanu de Nicolae Iorga 19,50 Super Channel 21,40 Tribuna non—conformiştilor 22,00 TV5 Europe 22,35 Super Channel 22,50 Actualităţi.

JOI,11 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Super Channel 11,35 Desene animate 12,00 Ora de muzică 13,00 Interferenţe 13,30 Avanpremieră TV 13,40 Agendă muzicală 14,00 Actualităţi 14,10 Mondo—muzica 14,30 Caleidoscop cetăţenesc 15,00 Arte vizuale 15,40 Tele—vacanţă şcolară 16,10 Cursuri de limbi străine. Limba engleză 16,40 Muzica pentru toţi 17,00 Limba noastră 17,30 Pro Patria 18,30 Economia încotro ? 19,00 Ştiinţa în lume 19,35 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,50 Telesport 21,00 Film serial. Dallas 22,00 În faţa naţiunii 22,45 Ora de muzică 13,00 Oamenii de lîngă noi... 13,30 Avenpremieră TV 13,40 Divertisment internaţional 14,00 Actualităţi 14,10 Armonii corale 14,30 Casa şi grădina 15,00 Documentar artistic 15,30 Tele—vacanţa şcolară 16,30 Muzica pentru toţi 17,00 Emisiunea în limba germană 18,00 Invitatul săptăminii 18,30 Cîntecul inimii mele 18,45 Virstele peliculei 19,35 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Telesport 20,45 Viaţa parlamentară 21,10 Studioul „E" 21,40 Film serial. Destinul familiei Howard 22,40 Simpozion 23,40 Actualităţi 23,50 Tele—Top 0,20 Jazz—Fan. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 Arhive folclorice 17,00 Întîlnire cu Cristian Ţopescu şi invitaţii săi 20,00 Retro—Show 21,00 Portret componistic 22,00 TV5 Europe 22,35 Super Channel 22,50 Actualităţi.

SÎMBĂTĂ, 13 iulie. Programul 1 : 9,00 Micul dejun TV 10,00 Actualităţi 10,10 Descoperirea planetei 10,30 Oglinda fermecată 11,30 Istoria religiilor 12,00 Ora de muzică 13,00 : 7 × 7 13,30 Avanpremiera emisiunilor de la sfîrşit de săptămînă 13,40 Studioul muzicii uşoare 14,00 Actualităţi 14,10 Tele—Club.., pe Litoral 17,30 Mapamond 18,00 Încearcă-ţi norocul ! 19,00 Melodii îndrăgite 19,15 Telenciclopedia 20,00 Actualităţi 20,35 Film serial. Nick, vinător de capete (Franţa, 1988) 21,35 Săptămîna sportivă 21,55 Film artistic. Maddie şi David (S.U.A., 1985) 23,25 Actualităţi 23,35 TV5 Europe. **Programul 2 :** 16,00 Desene animate 16,25 Film artistic. Cadet Rousselle (Franţa, 1954) 18,10 Actualităţi 18,20 Pop—Magazin 18,40 Motor ! 19,10 Opera în capodopere 21,20 TV5 Europe Concert Jean Michel Jarre (I) 22,00 TV 5 Europe-Jurnal 22,35 TV 5 Europe. Concert Jean Michel Jarre (II) 22,50 Actualităţi.

DUMINICĂ, 14 iulie. Programul 1 : 8,00 Viaţa satului (I) 9,00 Micul dejun TV 10,00 Actualităţi 10,10 Clubul desenelor animate 11,00 Film serial pentru copii. Vizitatorii 11,30 Lumină din lumină 12,30 Viaţa satului (II) 13,30 Laureaţi ai concursului interpreţilor cîntecului popular românesc „Maria Tănase" 14,00 Actualităţi 14,10 Video—Magazin 17,30 Atlas 18,00 Ştiinţă şi imaginaţie 18,30 Convorbiri de duminică 19,00 Film serial. Dallas 20,00 Actualităţi 20,35 Film artistic Samuraiul (Franţa, 1967) 22,25 Duminica sportivă 22,45 Maeştrii 23,50 Actualităţi. **Programul 2 :** 16,00 Deschiderea programului 16,05 Desene animate 16,30 TV5 Europe 18,00 Actualităţi 18,10 Muzică pentru părinţi 18,30 Convieţuiri 19,00 Serată muzicală TV 21,30 Oraşe şi civilizaţii 22,00 TV5 Europe Jurnal 22,35 TV5 Europe Hit 22,50 Actualităţi.

(După „PANORAMIC TV")

În funcţie de evenimentele la zi, Radioteleviziunea îşi rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

medicina LA ZI

Cu cancerul de sîn nu e de glumit (II)

Surprinzător, cancerul de sîn cunoaşte procente ridicate mai ales în „ţările bogate". Ele totalizează 60 la sută, cu o jumătate de milion de cazuri noi în fiecare an. Numai în S.U.A. apar anual 150 000. O altă constatare îngrijorătoare : incidenţa creşte continuu. Statisticile indică în Franţa între anii 1968—1987 o creştere a mortalităţii prin cancer de sîn de 10 la sută la femeile între 20 şi 74 de ani şi de 19 la sută pentru eşantionul cel mai vîrstnic, între 60 şi 74 de ani. Cercetătorii semnalează cu îngrijorare că în perioada 1982—1987 creşterea mortalităţii datorită cancerului de sîn a fost cu 32 la sută ! Care ar putea fi cauzele acestei situaţii ? Genetica nu poate explica singură acest fenomen îngrijorător. O explicaţie ar fi îmbătrînirea generală a populaţiei, ca şi depistarea precoce a maladiei. Dar acestea sînt doar răspunsuri parţiale. Cercetătorii şi-au îndreptat atenţia spre condiţiile de viaţă. Cafeaua, ţigara, stresul, aditivii alimentari, soarele, un virus misterios ? Toate aceste piste au fost explorate, dar nu au condus la concluzii edificatoare. Alcoolul, anticoncepţionalele ? Este posibil, spun experţii, dar răul datorat lor este greu de demonstrat. Grăsimile ? Aceasta este una din teoriile aflate azi „en vogue". Rezultatul studiilor făcute după emigrarea japonezilor şi italienilor în S.U.A. şi Australia par să favorizeze această ipoteză. Situaţia explozivă pe care o cunoaşte Japonia s-ar explica printr-o „occidentalizare" a obiceiurilor alimentare. Azi Japonia înregistrează o ascensiune vertigioasă în incidenţa cancerelor de sîn : 58 la sută între 1975 şi 1985. Evoluînd în acest ritm, autorităţile sanitare ale acestei ţări estimează că această maladie va fi prima cauză de mortalitate în cursul secolului viitor, „surclasînd" cancerul de stomac. Dar oamenii de ştiinţă sînt departe de a fi convinşi de soliditatea acestei ipoteze. Scepticismul lor este justificat mai ales de rezultatele cercetătorului american Walter Willett făcute pe 90 000 de paciente între 34 şi 59 de ani. Eşantionul desi atît de vast, nu a permis cercetătorilor de la Harvard să stabilească o relaţie semnificativă între consumul de grăsimi şi incidenţa cancerului de sîn. În schimb factorul hormonal are un rol cert în acest proces. Un argument suplimentar este adus de populaţia iradiată la Hiroshima şi Nagasaki, care a supravieţuit bombardamentelor atomice din 1945. Frecvenţa cancerului de sîn este de 4—5 ori mai mare la femeile care atunci aveau între 11 şi 14 ani şi de 2 ori la cele ce aveau între 15 şi 19 ani.

După ce am parcurs acest mozaic de ipoteze vizînd cancerul de sîn, soluţia sugerată la unison de specialiştii europeni şi de cei de pe coasta Atlanticului constă în depistarea precoce a bolii. Pentru aceasta se impun mai ales după 35 de ani, mamografii făcute cu consecvenţă, la intervalele de timp stabilite de specialişti.

Oricum concluzia firească ce se degajă din statisticile mondiale este una singură : cu cancerul de sîn nu e de glumit !

ECATERINA BĂTRÎNEANU

Mai mult decît o simplă piesă de mobilier

Şi este normal să fie aşa, din moment ce în pat ne naştem, şi tot în el ne petrecem o treime din viaţă, dormind. Apropo de această realitate, reţineţi detaliul că un om sănătos, care a ajuns a trăi 70 de ani, vîrsta pe care civilizaţia noastră aproape că i-o garantează, doarme pe parcursul a acestor şapte decenii în jur de 23 de ani, interval de timp care se constituie după cum ne demonstrează un calcul sumar, într-o treime din respectiva viaţă. Nu uitaţi, de asemenea, că tot patul ne găzduieşte momente din lungul drum al dragostei, constituindu-se din acest punct de vedere în paradisul temporar al acestei realităţi, după cum tot patul ne găzduieşte la vreme de boală şi de moarte. Pentru toate aceste considerente, simbolistica patului, de care am mai vorbit, este foarte bogată, şi asta în tradiţiile mai tuturor colectivităţilor umane.

Interesante sînt desigur, şi aspectele ce ţin de optimizarea somnului de către pat, de unde concluzia că patul merită o atenţie mult mai mare din partea noastră decît aceea pe care i-o acordăm în mod obişnuit. Unul din aceste aspecte ţine de influenţele pe care le exercită plasarea patului în spaţiul de locuit. Această plasare nu trebuie să decurgă la întîmplare, ci trebuie făcută ţinînd cont de constelaţia psihică a acelora care vor beneficia de ea. Astfel, este demonstrat de pe poziţii psiho-medicale, că cei anxioşi ca şi cei mai fragili sub raportul alcătuirilor psihice, se vor resimţi din punctul de vedere al somnului, atunci cînd patul pe care dorm este situat în mijlocul camerei, sau în imediata apropiere a ferestrei : plasament care îi privează, se pare, de sentimentul securităţii, sentiment care însă nu este afectat atunci cînd patul este plasat într-un colţ al camerei.

Acest fapt nu pare a fi străin, în optica unor psihologi, de anume condiţionări arhaice, transmise pe cale ereditară, condiţionări provenind din vremurile imemoriale, cînd oamenii dormeau în peşteri.

Pledează pentru existenţa condiţionărilor menţionate şi demonstraţia făcută în contextul unui experiment ştiinţific, în virtutea căruia subiecţii din lotul experimental care dormeau în alcovuri sau în paturi cu baldachin, aveau un somn mai bun atît sub raport cantitativ cît şi calitativ, decît cei din lotul martor, care dormeau în paturi obişnuite, plasate în interiorul camerei sau în apropierea vreuneia dintre ferestre sau a uşii, ceea ce prejudicia sentimentului de securitate de care vorbim mai sus. Pentru cei care nu mai cunosc semnificaţia acestor termeni, provenind din alte epoci, precizăm că prin alcov desemnăm un loc mai ridicat decît podeaua sau eventual o firidă, şi în care plasăm patul de dormit, iar prin baldachin desemnăm un acoperămînt decorativ, împodobit cu perdele aşezate deasupra unui tron, a unui pat sau a unui amvon.

Un alt aspect pe care dorim a-l sublinia în legătură cu patul, ţine de faptul că s-a constatat, că **se doarme în general mai bine atunci cînd patul este orientat în direcţia nord-sud**, şi cînd capul este plasat, în consecinţă, la extremitatea nordică, iar picioarele la cea sudică, decît atunci cînd acelaşi pat este orientat în alte direcţii, situaţie care nu este străină desigur de influentele cîmpurilor magnetice. De ce n-ar fi în definitiv aşa, din moment ce se ştie cu precizie, că literalmente ne scăldăm nu numai în radiaţii luminoase, calorice, în ultraviolete şi în radiaţii cosmice, ci şi în elemente de acest gen de origine gravitaţională, care ne învăluie din toate părţile aidoma aerului. Din nefericire însă, cunoştinţele de care dispunem pe marginea acţiunii biologice a cîmpurilor magnetice, deşi numeroase la număr sînt încă contradictorii, fapt ce nu a permis constituirea magnetobiologiei ca ştiinţă. Dar, exact cum a subliniat neurologul sovietic, I. A. Holodov, care s-a ocupat mult de aceste influenţe, cunoştinţele numeroase şi contradictorii de care vorbim mai sus, ne sugerează haosul unui şantier, în care materialul bun de construcţie este amestecat încă cu deşeuri de tot felul. Chiar în asemenea condiţiuni însă — precizează Holodov — se întrezăreşc deja contururile viitorului edificiu, acela al magnetobiologiei, care ne va explica multe lucruri, inclusiv şi de ce dormim mai bine cînd patul este orientat în direcţia nord-sud şi nu altfel.

ARCADIE PERCEK

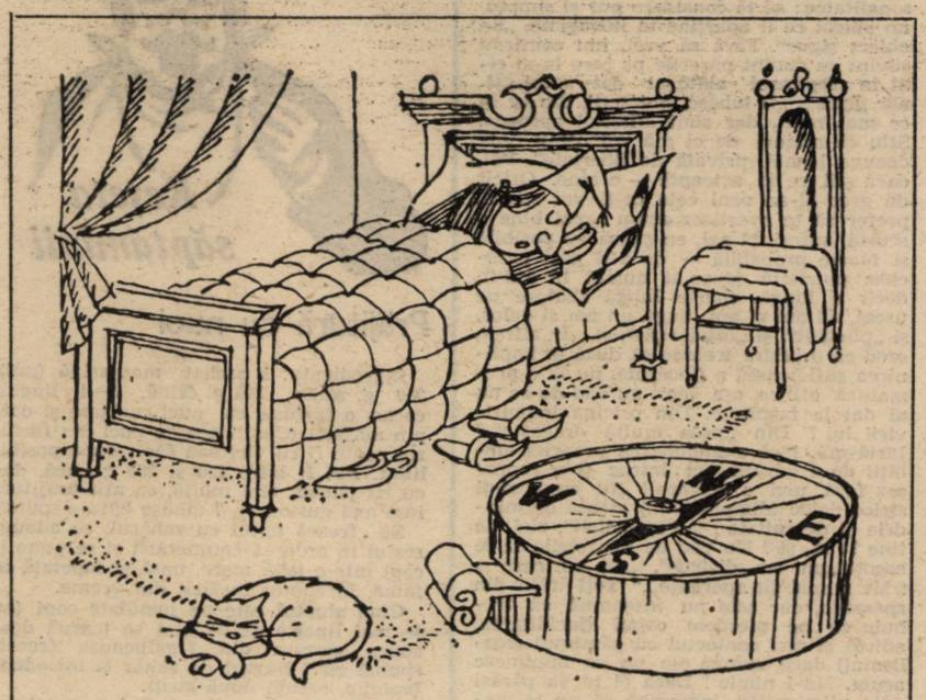

Poziţionarea patului pe direcţia nord-sud este mai avantajoasă, se pare, somnului.

DICŢIONAR MEDICAL

APA ÎN ORGANISM

Pentru organismul uman apa reprezintă un mediu ideal, propice eliminării electroliţilor sau substanţelor rezultate din activitatea metabolică. Ea reprezintă în acelaşi timp un mecanism important de termoreglare atunci cînd pierderile au loc pe cale cutanată sau pulmonară. Trebuie menţionat că din cei 2500 ml de apă eliminaţi zilnic din organism, spun specialiştii, 1800 reprezintă pierderile cutanate, pulmonare, digestive. Mai mult de jumătate din cele renale constituie o cantitate eliminată obligatoriu, chiar şi în situaţiile în care a fost întrerupt aportul de apă.

Aproximativ 600 ml din eliminarea renală de apă reprezintă cantitatea „reglabilă". Ea poate fi crescută sau scăzută în raport cu prezenţa în organism a unui exces sau deficit de apă. Un lucru mai puţin cunoscut, reglarea aceasta se realizează printr-un mecanism complex în care rolul central este jucat de hormonul antidiuretic. Secretat de hipotalamus, acesta este acumulat în hipofiza posterioară de unde este eliberat în circulaţie în funcţie de necesităţile menţinerii constante a bilanţului hidric. În cazul unui bilanţ hidric negativ, eliberarea hormonului antidiuretic şi declanşarea senzaţiei de sete vor înlătura rapid deficitul hidric existent.

Rubrică realizată de ECATERINA BĂTRÎNEANU

Chirurgia fetală (II)

Nici un medic nu consideră chirurgia fetală drept un panaceu; multe anomalii pot fi corectate foarte bine după naştere: gura de lup sau de iepure, anomalii ale stomacului şi intestinelor etc. Alte anomalii sînt atît de grave încît nu ar justifica nici o intervenţie (absenţa totală sau parţială a creierului, multiple malformaţii etc.). Apoi, indiferent de perfecţionările aduse tehnicii necesare unor asemenea intervenţii se pune o problemă de natură etică: cea a statutului juridic al fetusului. Are medicul dreptul sau datoria de a proceda la astfel de intervenţii? În prezent nu mai există extremişti care să refuze din principiu orice posibilitate de modificare a unor anomalii fetale, ce pot fi corectate chirurgical. Dar se cunosc şi operaţii reuşite din punct de vedere clinic, care însă au dus la naşterea unor copii prezentînd şi alte anomalii în afara celor reperate chirurgical. De aceea, unii medici se întreabă dacă atunci cînd o anomalie este depistată în cursul sarcinii, nu ar fi mai bine să se recurgă la avort terapeutic. Pentru aceste motive, chirurgii specializaţi în operaţii fetale nu intervin, în principiu, decît atunci cînd părinţii refuză, din motive religioase sau de altă natură, orice formă de avort şi solicită să se ia toate măsurile pentru a asigura viabilitatea copilului.

În Statele Unite, echipele chirurgicale sînt secondate de comitete de etică specializate, care au rolul de a asigura că acestea nu operează în scopul de a acumula succese, nesocotind interesele părinţilor şi ale copilului ce se va naşte. În prezent, se studiază pe cale largă riscurile potenţiale ale intervenţiilor premature, iar unii se gîndesc la problemele ce s-ar putea ivi dintr-o stăpînire totală a acestor tehnici. În ciuda tuturor discuţiilor, este aproape sigur că problemele tehnice şi medicale îşi vor găsi rezolvarea înaintea celor etice.

Dr. AUREL ROSIN

De la soţ la... soţie!

Ulcerul este o boală infecţioasă. „Noi înşine am observat nu o dată, relevă prof. P. Grigoriev, şeful catedrei de gastroenterologie a Institutului de medicină Nr. 2 „Pirogov" din Moscova, că dacă soţul se îmbolnăveşte de ulcer, cu timpul boala apare şi la soţie"... Să fie vorba de o bacterie ? Dacă ar fi aşa, atunci înseamnă că bacteria trebuie combătută şi nu aciditatea pe care ea o provoacă. Operaţia de ulcer este, după cum se pare, absurdă, în genere, din moment ce există posibilitatea de a combate bacteriile care îl generează, este de părere prof. P. Grigoriev. Preparatul sovietic De-nol, pus la punct de o firmă olandeză, are proprietatea de a forma în organism o „peliculă de protecţie. Forţele electrostatice o reţin doar în ţesuturile afectate. Durerea dispare pe loc. sistemul care intră în comportamentul preparatului De-nol acţionează deci benefic.

Întîmplări adevărate

Trei frați s-au întîlnit după 20 de ani

„Timp de 20 de ani ne-am ignorat reciproc existența. Trăiam în familii și localități diferite, am primit educații separate, iar viața fiecăruia dintre noi era complet diferită. Totuși, atunci cînd ne-am revăzut după atîția ani, am înțeles în cîteva secunde că aveam multe lucruri în comun. Ne-am strîns toți trei într-o îmbrățișare lungă și am început să plîngem ca niște copii, plini de bucuria revederii. Am așteptat mult timp acest moment și multe nopți am visat cu nerăbdare clipa cînd îmi voi putea îmbrățișa frații. Dar realitatea a fost mult mai frumoasă decît visurile mele".

Cel care povestește se numește Enzo Cantarella (24 anii) din Nocera Superioară care, după lungi și grele căutări, a izbutit să-i găsească și să-i îmbrățișeze pe cei doi frați : Gerardo (23 ani) și Bruno (21 ani), a căror existență nu o cunoștea pînă acum cîțiva ani. Femeia care i-a născut i-a abandonat imediat după nașterea lor și după ce au crescut într-un orfelinat, au fost adoptați de familii care i-au educat și iubit ca și cum ar fi proprii lor copii. Singurul dintre ei, Enzo cel mai în vîrstă, a rămas în grija bunicii și era unicul care purta numele soțului femeii

care l-a adus pe lume. Cînd a împlinit vîrsta de zece ani, bunica i-a mărturisit adevărul : Enzo mai avea doi frați, dar nu aveau cunoștință nici unde trăiesc nici numele familiilor care i-au adoptat. Deși avea numai zece ani, Enzo a început să-și caute frații. Au trecut 14 ani de căutări febrile, de eforturi uriașe și cu ajutorul autorităților care i-au permis accesul la dosarul de adopțiuni (fapt interzis totuși de lege din motive explicabilei), Enzo a putut da de urma lui Gerardo (care, culmea !), locuia la 10 kilometri de el mai precis la Scafti și apoi de Bruno care locuia în localitatea Jocuf, în Franța. Imediat, Enzo s-a grăbit să-l îmbrățișeze pe Gerardo și apoi, împreună, fără să piardă nici un

moment, s-au urcat în mașină și au pornit spre Franța, un voiaj de 2000 de kilometri pe care i-au parcurs în numai 20 de ore fără să se oprească măcar o dată pentru o gustare. La capătul acestui maraton automobilistic, a urmat marea revedere în trei, emoționantă, în prezența părinților adoptivi ai lui Bruno. După o lungă întrevedere, cei trei frați și-au luat firesc obligația să întrețină o strînsă legătură între ei pentru că acest moment să constituie un nou început de viață pentru ei și toți din familiile lor... **(Gh Russu).**

Tezaurul din grădină

Întîmplarea s-a petrecut la Norfolk, în apropierea Londrei. Un arheolog diletant, Arthur Lodge, odată ieșit la pensie, s-a gîndit că n-ar fi o greșeală dacă ar începe să facă unele săpături chiar în grădina sa învecinată cu casa în care locuia. S-a folosit în acest scop de un detector și o sapă. Spre surpriza lui, detectorul a semnalizat prezența unor metale sub pămînt. A săpat și a dat peste un adevărat tezaur care a aparținut miticei regine Boadicea, vechi de peste 2000 de ani, apreciat de specialiștii de la British Museum ca fiind de o valoare inestimabilă. Concomitent, au fost identificate și cîteva morminte romane de mare interes arheologic. Arthur Lodge s-a ales, deocamdată cu aprecieri, urmînd să primească, probabil, și o recompensă.

Performanțele unice ale Isabellei Autissier

Multe realizări de excepție sînt deseori puțin cunoscute de opinia publică. Este și cazul Isabellei Autissier, prima femeie din lume care a înconjurat „planeta albastră" într-o ambarcațiune cu vele. A fost o călătorie solitară, plină de momente dificile, pe mările și oceanele lumii, dar care au fost depășite cu calm și încredere. Tot Isabelle are în palmares o altă performanță unică. **Este prima femeie din lume care s-a încumetat să depășească Capul Horn într-o competiție nautică.**

Înconjurul lumii și Capul Horn : două mituri ale „Împărăției lui Neptun". După descoperirea sa, în 1615, aproape patru secole de legende au înconjurat această extremitate geografică, situată la 55°59', latitudine sudică și 67°16' longitudine vestică. Circa 200 de marinari au atins Capul Horn navigînd solitar. Și mai puțin de 12 femei. Isabelle este prima dintre ele care a reușit s-o facă într-o competiție. Cei trei sponsori care i-au finanțat temerara expediție în jurul lumii, Casa de economii Ecureuil, Secretariatul de Stat pentru Drepturile femeii și Consiliul regional din Poitou-Charentes au reușit să adune suma de 2,5 milioane de franci.

Cariera competițională a Isabellei a început cu numai patru ani în urmă, cînd a luat startul în prima sa regată nautică În vîrstă de 34 de ani, Isabelle navighează șase luni pe an. Printre obiectele ce o însoțesc de fiecare dată pe mările și oceanele lumii se numără cîteva casete cu muzică clasică și modernă și mai multe cărți. De profesie inginer agronom specializată în culturile marine (se putea altfel ?) ea predă cursuri despre pescuit

adulților de la Școala maritimă din La Rochelle. Isabelle mărturisește că visează de la vîrsta de 10 ani să facă înconjurul Terrei într-o cursă solitară. Un bun marinar al zilelor noastre, susține ea, trebuie să beneficieze de o tactică ireproșabilă și de o bună condiție fizică. (Șerban Filip).

POSTA by Air Mail

■ **VICTOR PANAIT (București) :** Povestirea S.F. pe care ne-ati trimis-o are o idee S.F. interesantă dar, din păcate, realizarea literară negligientă o face nepublicabilă, cel puțin în forma primită. Mai multă atenție la stil și, nu în ultimul rînd, la problemele de gramatică și ortografie, chiar dacă aceasta din urmă este computerizată ! Vă sugerăm să rescrieți povestirea, dar cu **toată** atenția.

■ **PAULA FIANU (Baia Mare) :** Vă destăinuim un secret : și nouă ne plac mult romanele polițiste semnate de autoarea dv. preferată. 1. Singura modalitate — verificată și de noi ! — pentru a vă completa biblioteca este să urmăriți rafturile anticariatelor. Astfel aveți sansa să găsiți, cu timpul, cărțile epuizate de mult care vă interesează. 2. Totuși, pasiunea noastră pentru scrierile respective nu a ajuns atît de „departe" încît să întreținem corespondență cu autoarea lor — și deci nu îi cunoastem adresa. Vă sugerăm să-i scrieți pe adresa Editurii Militare, din București, care i-a îngrijit cele mai multe din cărțile apărute pînă în prezent. Sîntem însă sceptici că v-ar putea ajuta în problema care vă interesează, dar de încercat — merită să încercați.

■ **DAN OPREA (București) :** Nu sîntem siguri dacă am descifrat cum se cuvine semnătura dv... indescifrabilă ! În privința reprosurilor pe care ni le faceți, aflați că istoria nu reține decît numele învingătorilor ! Cei învinși, cei care au încercat numai, rareori sînt amintiți de istorie, aceasta rezumîndu-se, de obicei în cel mai bun caz, să-i rețină într-o modestă notă de subsol. Ca dovadă, „Nouveau Petit Larousse" notează că (traducem) : „HILLARY (sir Edmund), alpinist neo-zeelandez, născut la Auckland în 1919, împreună cu Sherpa Tensing a cucerit piscul Everestului în 1953". Despre G. L. Mallory nu scrie nimic, nici măcar un singur rînd... Așa încît „confuzia și gafa" de care ne acuzați în două rînduri, la un interval de doi ani, vă aparține în întregime fiindcă, repetăm, cei ce rămîn în amintire sînt **învingătorii !** Ceilalți...

■ **LUDMILA GĂZDAC (Năsăud) :** Vom începe cu „precizarea" dumneavoastră (dumneavoastră = **domnia** voastră !) : cuvîntul **domn** pe care, cum scrieți, deliberat nu l-ați folosit, de mult nu mai presupune „relații ierarhice", ci **exclusiv** un semn de **politețe/respect/considerație** pe care îl acordăm interlocutorilor (interlocutoarelor) noastre. În rest, fără intenția de a polemiza cu dv., vă rugăm să rețineți că : 1. În cadrul unei redacții, fiecare redactor este specializat și răspunde de unul sau mai multe domenii. Este o practică universal acceptată în presă și este firesc să o aplicăm și noi. 2. „Libertatea de expresie" nu presupune și **obligația** de a publica orice „părere personală", întrucît în știință contează analiza, experiența, demonstrația, adevărul și nicidecum „impresia" și „părerile personale" — lucru pe deplin valabil și în privința ideilor despre Univers. 3. Cît privește contraceptia hormonală, lucrurile sînt puțin mai complicate — și mai simple, în același timp — decît le-ați prezentat dv.

Rubrică realizată de ADRIAN HOAJĂ

Dialogurile Laurei

● Ce ne facem, dragul meu **CEZAR CRISTIAN V.** (Iași), că „problema" ta e comună cu a multor tineri și tinere din toate zările și timpurile... Îmi scrii aproape cu aceeași sfîșiere lăuntrică a unui Othello : „Nu suport ca altcineva **să o privească** mai lung, **nu** suport ca altcineva să danseze cu ea. Să o atingă. Sînt gelos. Asta nu înseamnă că o privesc ca pe un obiect. (Așa crezi tu ! — nota mea, L.C.) Nu ! (Aș ! — idem). O iubesc mult și uneori mi-e frică să nu îmi spună că a găsit un altul mai bun ca mine. Cred că dacă cineva i-ar face vreun rău, l-aș omorî pe respectivul. Sigur ! Da, sigur !" Ca să vezi ! Ți-e „frică" ! Sinceră să fiu, nici nu m-ar mira să se întîmple una ca asta, să-și caute și să-și găsească pe un altul „mai bun", și încă repejor, după toate probabilitățile, dacă o să mai ai multă vreme astfel de gînduri. Sentimentele tale (pe care nu le pun o clipă la îndoială !) au zămislit o gelozie irațională (spui singur : „măcar de-aș fi gelos pe ceva concret, real" !) care, de n-o vei struni în limitele decenței și ale bunului simț, va irumpe distrugînd tot ce-i frumos între voi. Vă veți invenina, altfel, zilele cu suspiciuni neîntemeiate pînă în clipa cînd ea se va sufoca în dragostea ta bolnăvicioasă și-ți va oferi „temeiuri", sătulă de atîta „dragoste". Cînd va simți, cînd va pricepe că ai devenit, prin gelozia ta bîntuită de năluci și frici de tot felul, prin intoleranță și neîncredere în sentimentele ei, **în ea, un obstacol** în calea libertății ei de a se afirma ca om, află că va renunța la tine fără nici un alt „motiv", cu toată dragostea dintre voi, va renunța la viața într-o colivie, fie ea și aurită, pe care văd că te pregătești să i-o oferi... Cam ăsta cred că vă este viitorul dacă vei persista să ai astfel de gînduri și concepții. Așa că, ia seama, gelozia e cea mai cumplită înfirmitate — a oamenilor care **nu știu să iubească** și, deci, **nu știu să fie oameni...** De aici și pînă la pornirile tale belicoase — ca să nu spun ucigașe... — , neomenești, nu-i nici măcar un pas.

● Dacă în dragostea voastră „mare și nețărmuită" a intervenit „plictiseala lui", draga mea **MIHAELA P. (Brăila),** tare mă bate gîndul că iubirea lui nu e pe măsura sentimentelor tale... Îmi scrii : „Eu alerg după absolut (ce-o fi asta ?! — n.m.) în iubire, el după absolut în frumusețe." Păi, cred că o să aveți amîndoi deziluzii ! Sîntem **oameni,** nu zei ! Trăim **aici,** pe pămînt, **nu** în „absolut" ! Mai îmi scrii că „e foarte gelos și posesiv" și că a început să te domine, să-ți șteargă personalitatea : să te considere pur și simplu un obiect ce îi aparține în întregime, „un obiect sigur". Fără să vrei, îmi confirmi cuvînt cu cuvînt părerile pe care le-ai citit în răspunsul alăturat dat altui tînăr gelos... „Îl iubesc, îmi scrii, din ce în ce mai mult, dar simt sfîrșitul aproape. Știu că alături de el mă voi simți totdeauna legată, privată de libertate". Păi, dacă știi ce te așteaptă — e bine. Oricît de greu ți-ar veni cele ce-ți voi spune, prefer să te avertizez **acum** : mai bine o scurtă suferință **azi,** cu șansa — posibilă și foarte probabilă — de a-ți găsi perechea potrivită (doar ai numai 19 ani !), decît o lungă, foarte lungă zbatere pe uscat, de ani și ani, lîngă un om și gelos, și „plictisit", și „intolerant", și... În sfîrșit, cred că o iubire trebuie să ducă la împlinirea sufletească a fiecăruia, nu la o prematură ofilire, așa încît nu văd **de ce** nu ai dat la facultate. Din pricina împotrivirii lui ? Din „prea multă dragoste" ? Iartă-mă, însă abandonarea propriei ambiții de a deveni om întreg ți-o reproșez fără nici o ezitare ! Nu cred să-ți strice deloc (dimpotrivă !) oleacă de mîndrie și demnitate : s-a „plictisit", zici, de tine ?! Ei, și ? Nu văd de ce trebuie să te socoți „un om distrus", „un om care a trăit numai din speranțe..." **Toți** trăim din speranțe, dar asta nu înseamnă că trebuie să ne pierdem capul (luciditatea, adică) și nici contactul cu pămîntul (realismul) dacă cumva ele nu se împlinesc **acum.** Nu-i nimic ! Dacă el te va părăsi „din plictiseală", înseamnă că nu te merită. Iar speranțele tale se vor împlini cu siguranță **mîine.** Totul **e să lupți și să crezi în tine !**

LAURA

Rețeta săptămînii

Prăjitură cu nuci

Ingrediente: 1 pachet margarină (unt), 250 g. zahăr, 100 g. făină, 3—4 linguri cacao, o farfurie cu nuci curățate și date prin mașină. (Cantitatea de nuci din farfurie poate fi cu vîrf sau fără, după posibilități. Pot fi între 150 și 250 g nucă, dar cu cît punem mai multă, cu atît prăjitura iese mai gustoasă), 7 albușe bătute spumă.

Se freacă untul cu zahărul, se adaugă restul în ordinea enumerării și se pune la copt într-o tavă mare, unsă și tapetată cu făină, în cuptor încălzit din vreme.

Cînd aluatul este pe jumătate copt (nu se mai lipește de degete) se toarnă deasupra glazura din 7 gălbenușe frecate spumă cu 7 linguri de zahăr și mirodenii (vanilie, esență după gust).

Se coace la foc mic și cînd se scoate se poate rade ciocolată deasupra pentru aspect. Se poate servi și fără acest ornament.

IRINA STOICA

verificati-vă cunoștințele

BICENTENARUL SAMUEL MORSE

Samuel Morse s-a născut la 27 aprilie 1791, în orașul american Charlestown, din statul Massachusetts și a trăit pînă în 2 aprilie 1872. Poate că ar trebui menționat că Samuel Morse, cetățean american, s-a născut în luna aprilie și a răposat tot în aprilie, dar după 81 ani. Anul în care s-a născut, coincide cu acela în care s-a stins din viață marele muzician Mozart, dar mai tîrziu decît el, la 05.12.1791. Alfabetul născocit de el, folosit și pînă astăzi, de peste 100 ani, se prezintă ca niște melodii, în cazul transmisiilor și mai ales recepțiilor radiotelegrafice.

Și acum cîteva întrebări despre Morse, la care veți primi răspunsurile în numărul următor al revistei :

1. Ce profesiune avea de fapt Morse ? Era ea cumva legată de domeniul electricității ?
2. Alți cercetători, anteriori, sau contemporani lui Morse, se preocupaseră de problema transmiterii de informații la distanță, folosind semnale electrice ?
3. În ce a constat genialitatea lui Morse, în acest domeniu ?
4. Cînd a avut inspirația înventării alfabetului său ?
5. Cînd a început să funcționeze primul telegraf electric inventat de Morse, făcînd legătura dintre Baltimore și Washington, în SUA ?
6. Care a fost prima telegramă și la ce dată, transmisă prin alfabet Morse ?

(Răspunsurile în numărul viitor)

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE PUBLICATE ÎN NUMĂRUL TRECUT

De ce se ard siguranțele electrice ?

De cînd s-a trecut de la tensiunea de 110 volți, a rețelelor electrice de curent alternativ la 220 volți, de multe ori, cînd se aprinde un bec electric, fie el și de 25 wați, cînd acesta se arde brusc, o dată cu el, se ard și siguranțele electrice de la tablou, chiar dacă sînt de 25 A. Să fie de vină calitatea becurilor, sau ce ? deoarece astfel de fenomene nu s-au produs niciodată, cînd tensiunea rețelelor era de 110 volți.

După cum se știe, interiorul becurilor este vidat spre a nu se arde filamentul de wolfram în prezența aerului. Uneori în locul aerului, se introduc gaze nobile, precum Kripton sau Xenon.

La orice bec, cînd nu este aprins, rezistența electrică a lui este de ordinul cîtorva ohmi ; însă după aprindere, această rezistență crește extrem de mult, datorită încălzirii pînă la temperaturi de peste 1.000°C a filamentului.

În momentul cînd filamentul se arde, acolo se produce un arc electric, cu o temperatură de peste 2.000°C și o puternică ionizare a gazelor din bec, datorită și tensiunii de 220 volți aplicate. În aceste condiții, becul se comportă pentru un timp extrem de scurt ca fiind în scurt-circuit, ceea ce conduce la arderea siguranțelor, fie ele și de 25 A.

Ing. LIVIU MACOVEANU

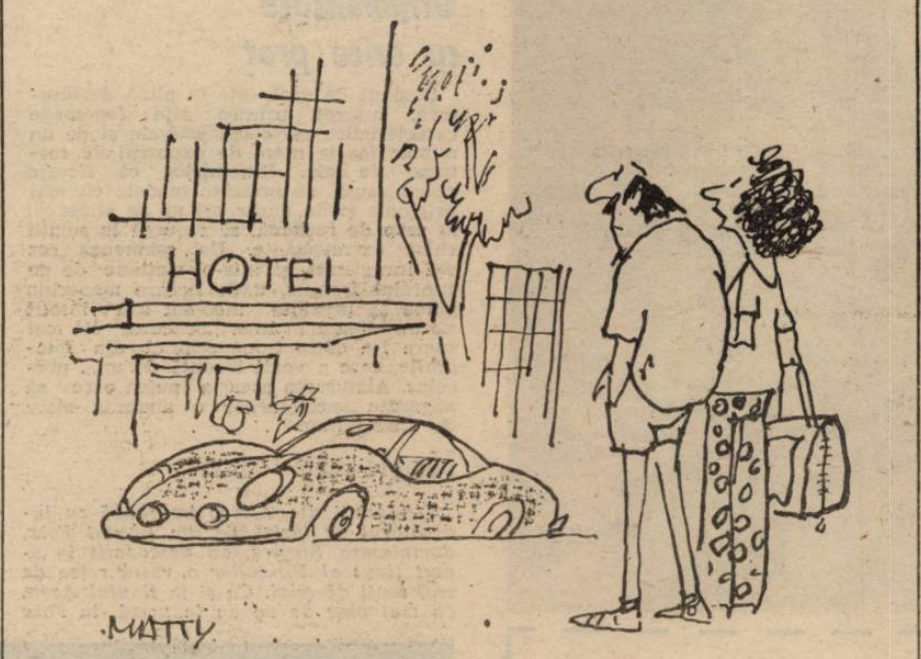

— Nu mai jindui, dragule, că în doi-trei ani vom avea stația de metrou în fața casei...

CRISTALE

E mai durabil, desigur, un lucru perisabil de care ai grijă decît un lucru neperisabil de care nu-ți pasă.

☆

Cînd sînt singuri, cînd nu-i vede nimeni și cînd nu se pot nici ei autocontempla, oamenii poartă chipul lui Dumnezeu.

☆

Fericirea nu este altceva decît iluzia că ești fericit.

☆

Oamenii sînt cu atît mai buni cu cît canibalii sînt mai flămînzi.

☆

Pe măsură ce se împuținează, nonvalorile își sporesc valoarea.

☆

Bunul simț de-a te simți vinovat de izbînda celuilalt...

☆

TRAIAN FURNEA

ZOOMITOLOGIE

ORIZONTAL : 1) Vestit erou grec, care a ucis leul din Nemea și, hidra din Lerna — Țesătură orientală 2) Nimfă care l-a hrănit pe Zeus copil — Centaur ce a luptat cu lapiții — Oraș în India 3) Zeița vînătorii la romani — A-par ! — Pereche de vite (trans.) 4) Carp ! — Prefix — Vas (reg.) 5) Fecioara sălbatică, ce cutreiera pădurile cu o haită de ciini, vînînd animalele — Neo ! 6) Heliu — Din... Olimp 7) Animal sălbatic, prins de Hercule pe muntele Erymanthus — Vechea capitală a Egiptului de Jos 8) Fiul lui Zeus și lui Io — Umede 9) Localitate în Serbia — Zeul luminii care a ucis șarpele Python 10) Arbust... preferat de veverițe (pl.) — Diftong latin — Dușmănie (pl.) 11) Mamifer răpitor, în care a fost metamorfozat Lynceus regele Sciției (pl.) — Cap de animal ! Zeul războiului, ce l-a metamorfozat pe Alectryon în cocoș 12) Cal — Cetate întemeiată de Dido, din suprafața acoperită de o piele de taur.

VERTICAL : 1) Balaur monstruos, ucis de Hercules în ținutul Lernei — Cetate greacă, al cărei rege, Megareus avea un fiu ce a fost omorît de leul din Citheron 2) Erou olimpian, ce a descifrat enigma Sfinxului — Fiu al Antiopici, ucis de caii săi speriați de un monstru marin 3) Zeu polinezian — Fiu al lui Priam, transformat de Thetis în cormoran 4) Perdea solară — Tudor Faur — Nimic (reg.) 5) Însoțitor al lui Peleus, ucis de centauri — 13 lei ! 6) Cap de leu ! — Una din harpii — Acar ! 7) Rege din Colhida — Legendă — Unul din caii lui Ahile 8) Cetate legendară în Palestina — Pasăre răpitoare mare 9) Șarpe veninos — Argint 10) Carte de joc (inv.) — Islaz pentru vite (pl.) 11) Unul din cei 50 de eroi de pe corabia Argo, plecați după Lîna de Aur — Rumegător nordic 12) Cel mai vestit dintre centauri — Întemeietoarea legendară a Cartaginei, pe suprafața ocupată de fîșiile unei piei de taur.

LAURIAN BUTURE
Bacău

DICȚIONAR : BARH, IGI, ONC, IMU, EPAF, GOC, RAA, ETA, XANT, AVIM, NAIP.

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ARBORI

ORIZONTAL : Mandarin — Cop — Alun — Ananasi — Soc — Abanos — E — Le — Tei — Arțar — I — Pa — Nb — Marș — Ns — Ii — Amnezi — Migdali — Iac — Coca — Fagi — Ti — Ace — Pin — Neo — Ch — Banani — Ag — Aituri — Amara — Onora — Brădet

SFATURI PRACTICE

● Uleiul în care se prăjesc cartofii nu-și va modifica culoarea și va putea fi folosit de mai multe ori dacă, în vasul în care se păstrează, se introduce o coajă de ou.

● Cînd cozonacul nu iese din formă, se acoperă cu o cîrpă curată umedă sau se ține forma deasupra unui vas cu aburi.

● Cîrnații nu mai crapă în timpul preparării dacă, înainte, au fost opăriți cu apă clocotită.

● Carnea care se păstrează la frigider sau la congelator va fi curățată de grăsime pentru a se evita gustul de rînced.

● În primul minut se mărește focul unui grătar : în acest fel se obține o crustă care reține elementele nutritive în interiorul frigturii ; restul timpului necesită un foc potrivit.

● Laptele dulce, fiert, nu se acrește în cazul în care vasul se ține într-un lighean cu apă rece ; vasul va fi acoperit cu o cîrpă umedă ale cărei capete sînt introduse în apa rece ; ligheanul se ține într-un loc aerisit.

● Petele de vin de pe albituri se scot prin înmuierea părții pătate în laptele dulce clocotit și degresat ; se freacă bine porțiunea respectivă, apoi se limpezește cu apă curată.

● Soteurilor li se adaugă grăsimea crudă (ulei nepărjit) cu puțin înainte de a fi servite, procedeul dovedindu-se a fi cel mai sănătos pentru organism.

CRONICA modei

Seducătoarea simplitate

Linie simplă, seducătoare. Talia fină este lăsată la vedere. Umerii înalți sînt redesenați de bluza închisă cu nasturi mari la spate. Fusta păstrează aceeași idee, ușor conică, deci conturează coapsele, oprindu-se deasupra genunchilor. Singurul accesoriu : agrafele, de preferat din argint vechi !, care prind părul într-o manieră aparent simplă, dar de fapt vădit elaborată. Creația e semnată de **Lecoanet Hemant.** (A.P.)

Test

ARITMETICA DISTRACTIVĂ

Observați această egalitate : 623=135. Folosind diferite simboluri matematice și fără a schimba ordinea cifrelor se poate obține altă egalitate : 62+3=13x5. Vă prezentăm altă egalitate : 187=55 și vă invităm ca, folosind precizările de rigoare ale exemplului de mai sus, să ajungeți tot la o altă egalitate cu cifrele respective.

(Soluția în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

CELE OPT DIFERENȚE

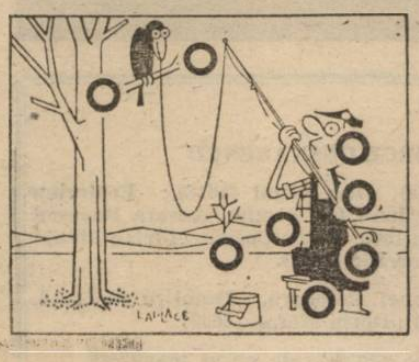

POȘTA REBUS

Ion Cimpoeru — București : „Mitologia" dv. abundă în cuvinte rare fapt ce o face neatrăgătoare mașei largi a dezlegătorilor. Mai trimiteți.

Daniel Marian Derzsi — Ploiești : „La soare" are prea multe „pete" (cuvinte rare + o greșeală tehnică (grupul literar SRE). Din păcate, nu !

Ivan Tontea — Abrud : „Muzicala" dv. are o slabă densitate tematică.

MARIAN MINCULESCU

Originalitate cu orice preț

Sezonul de vară este în plină desfășurare, marcat, printre alte fenomene caracteristice perioadei estivale și de un număr foarte mare de expoziții de costume de baie. Bineînțeles că fiecare stilist caută să prezinte modele cît mai originale și de multe ori nu se sfiesc ca, în scop de reclamă, să recurgă la soluții chiar extravagante. Un asemenea caz s-a înregistrat și într-o stațiune de pe litoralul francez, unde fiecare manechin putea să prezinte modelul său însoțit de un animal în lesă. „Succesul" cel mai mare l-a obținut manechinul din fotografie, care a venit însoțită de un... purceluș. Alăturarea aceasta putea oare să sugereze spectatorilor o anumită stare de ...lascivitate ?...

Hoții de câini

Jandarmii din Ariège împreună cu judecătorul de instrucție din ținutul Foix, domnișoara Rivière, au descoperit în acest ținut al Pirineilor o vastă rețea de traficanți de câini. Ca și în ținutul Agen, cu mai bine de un an în urmă, în Foix

s-au vîndut la sfîrșitul anului trecut în jur de 2000 de câini furați de la particulari.

Concluzia anchetatorilor este una singură. Furtul de câini nu poate fi oprit atîta timp cît laboratoarele farmaceutice și centrele universitare sînt dispuse să cumpere animale în orice condiții.

Binoclu cu... „urechi"

Acest binoclu, „Jason" 7 × 50, prevăzut cu un „corn" neobișnuit este o creație nouă, destinat fiind observării păsărilor și animalelor. Anexa de deasupra instrumentului vizual este un microfon direcțional, cu ajutorul căruia se poate asculta cîntecul păsărilor prinse în vizorul binoclului, grație unei căști care însoțește ansamblul. La nevoie se poate branșa și un casetofon, pentru înregistrarea trilurilor păsărilor și sunetelor produse de animale.

■ Deși produse pe baza tehnologiei ultrasecrete „stealth", avionul militar american de asalt de tipul „A 12" va fi înlocuit de un nou aparat, denumit convențional „AII", care va intra în dotare pînă în anul 2003.

■ Extracția de petrol în Uniunea Sovietică a scăzut de la 624 în 1989 la 570 milioane tone în 1990. Exportul de petrol brut a cunoscut o diminuare de la 144 milioane tone în 1988 la 109 milioane tone în 1990. Se apreciază că exportul va scădea în acest an cu încă 70 milioane tone.

TELEGRAME

■ China a propus crearea unui „fond verde" în vederea protejării pădurilor și preeriilor. Statele Unite și Marea Britanie rămîn însă reticiente la ideea creării unor noi fonduri internaționale care să finanțeze salvarea sau reîmpădurirea în „lumea a treia".

■ Circa 50 000 de militari sovietici s-au aflat în misiune în diferite țări în ultimii 40 de ani. Precizarea a fost făcută de general-colonel E. Smirnov, adjunct al șefului statului major general al Forțelor Armate ale U.R.S.S., în ziarul „Krasnaia Zvezda".

■ Conferința Națiunilor Unite asupra mediului înconjurător și dezvoltării (UNCED) programată pentru anul viitor va aborda subiecte de interes general — încălzirea climatului, protecția mărilor, gestiunea deșeurilor, transferul de tehnologie.

■ În urmă cu 101 ani, chimiștii de la Societatea de medicamente „Bayer" au efectuat cercetări și au dezvoltat tehnici în urma cărora firma respectivă a înregistrat aspirina ca pe un patent propriu. Evenimentul a avut loc în 1890.

■ În ultimii 40 de ani, marina americană a comandat peste patru submarine pe an în medie. În 1963, cînd războiul rece a atins apogeul, Pentagonul comandase industriei navale 14 submarine.

CALEIDOSCOP magazin

FRATE ȘI SOȚ

Stephen și Fay Glazier, doi frați britanici de 22 și 17 ani, vor deveni părinți în luna iulie. Tinerii s-au căsătorit anul acesta în martie în ciuda legăturilor fraterne și a opoziției din partea unor sectoare sociale. Ea, Fay este fiica adoptivă a familiei Glazier, și prin urmare nu există legături de sînge între ea și fratele — soț. Fay a fost adoptată de părinții lui Stephen la vîrsta de 11 ani. Dragostea dintre ea și Stephen a survenit deodată, mult timp după adopțiune. Frații se iubeau în secret pînă cînd mama l-a surprins sărutîndu-se și după ce a trecut „șocul", domnul Glazier a decis nunta.

Următorul eveniment, după cum am mai spus, va fi venirea pe lume a unui bebe. Așadar, părinții, care sînt în același timp și soeri vor deveni în curînd și bunici.

Cea mai mică pompă

Ea a fost realizată de curînd și este rodul creativității inginerului Axel Richter, de la Institutul Fraunhofer de tehnologie a solidelor (München). În ciuda dimensiunilor sale reduse, debitul de trecere este de 1,2 litri la oră. Pompele cu pricina sînt puțin mai înalte decît bețele de chibrit și pot avea diverse întrebuințări : la sistemele de răcire miniaturale pentru elemente electronice, ca de exemplu, medicina, birotica sau aparatele menajere.

Ingeniozitate

Ceea ce vă înfățișează fotografia poate să vă pară un trucaj abil. În realitate este vorba de o construcție unică, cel puțin în Europa, compusă din două mori suprapuse care pot acționa separat sau concomitent. Este o adevărată operă inginerească aflată la Huven, o localitate din Germania, avînd o vechime impresionantă : a fost construită (și funcționează) în anul 1543 ! Cînd moara nu poate funcționa din cauza lipsei de apă, poate fi pusă în funcțiune moara cu „aripi" acționată de vînt, astfel că funcționarea morii poate fi asigurată în permanență. Ingenioasă rezolvare !

Salvarea pe bicicletă...

În aglomerația orașelor moderne bicicleta s-a dovedit întradevăr cel mai rapid și operativ mijloc de transport. După cum s-a demonstrat prin efectuarea unor teste experimentale de către specialiștii suedezi, un medic pedalînd în tandem cu o soră medicală au ajuns la locul apelului făcut pentru o urgență cu 15 minute mai repede decît automobilul ambulanță!

Cea mai scundă mașină din lume

Doar 67 de centimetri înălțime măsoară această mașină care este considerată cea mai mică din lume și candidează pentru a fi trecută în „Cartea recordurilor". Este un model unic comandat special de un milionar englez care a plătit în acest scop nu mai puțin de 15000 lire sterline. Realizatorul acestui model nepereche în lume este celebrul creator englez Perry Watkins din Aylesbury, care a folosit la construcția mașinii structura unui model Hillman Imp din 1972.

CAMI SRL Revista Magazin este realizată de CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" SRL

Autorizată prin sentința civilă nr. 382 din 4 aprilie 1991 a Judecătoriei sectorului 1 București, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului sub nr. 1787 din 29 mai 1991.

CONT 40 10 10 85 00 (lei) 40 20 10 53 30 ($) 40 20 10 53 31 (D.M.) BANCA COMERCIALĂ „ION ȚIRIAC" S.A.

COMITETUL DIRECTOR :

Dumitru FILIP (director general), George CUȘNARENCU, Ecaterina BĂTRÎNEANU, Mihaela DOROBANȚU, Paul IOAN (directori).

Redacția : Piața Presei Libere, nr. 1, telefon : 17.60.10/17.60.20. Tiparul : Regia Autonomă a Imprimeriilor. Imprimeria „CORESI" — București.

Administrația „Editura Presa Liberă"

Redactor șef : DUMITRU FILIP

Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU

REDACȚIA : Dorel Dorian (șef secție), Ion Țugui (1612) ; Ecaterina Bătrîneanu, Mihaela Dorobanțu, Paul Ioan (șef secție), Aurora Popescu (1630) ; Irina Stoica, Melania Constantiniu, Delia Costea, Adrian Hoajă (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu, Elena Ilie (1633).

SECRETARIAT DE REDACȚIE : Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuță, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692)

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca Județeană

magazin

ANUL XXXIV • Nr. 28 (1760) SERIE NOUĂ – 10 SÎMBĂTĂ 13 IULIE 1991 16 PAGINI 8 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Ce sînt puterile extra-senzoriale ?

(Pagina a 3-a)

POVESTIRE

(Pagina a 10-a)

„VĂ ORDON UN CUTREMUR DE AVERTISMENT !...“

(Pagina a 4-a)

SE TREZESC VULCANII „CERCULUI DE FOC“?

(Pagina a 9-a)

Clipa în care apeși pe trăgaci

(Pagina a 7-a)

PROGRAM TV

Săptămîna 15. 07 — 21. 07

(Pagina a 12-a)

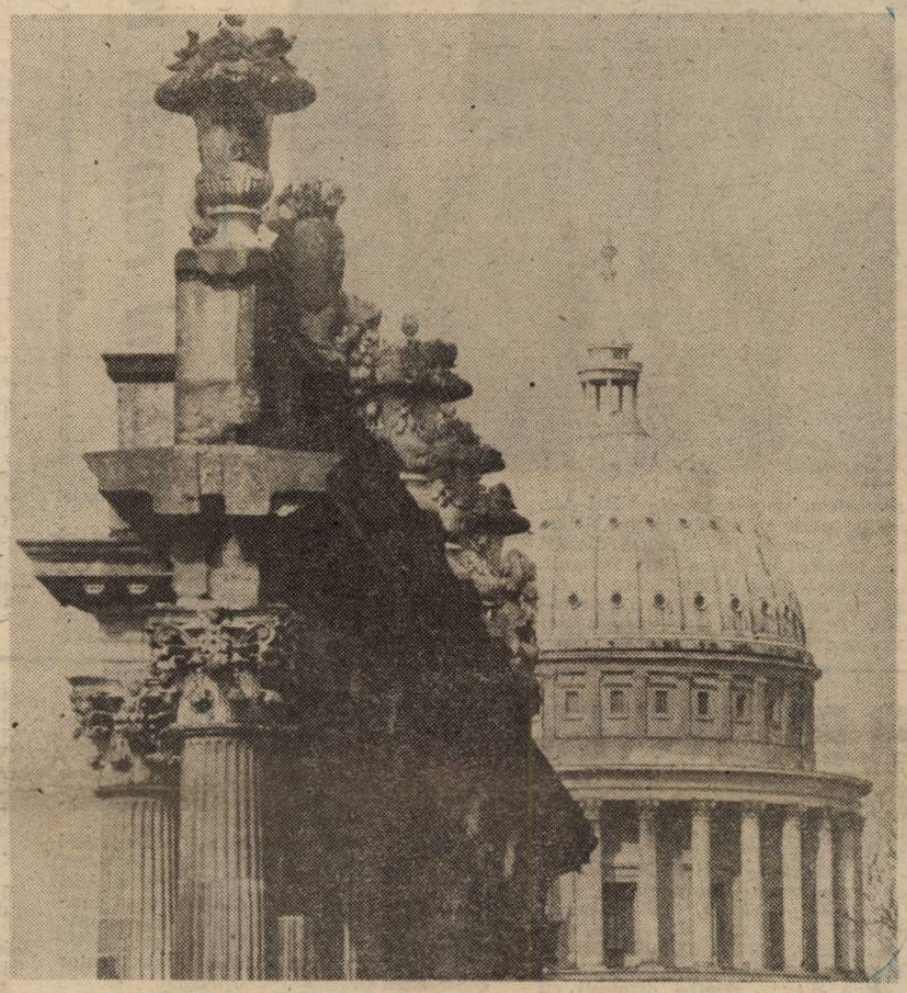

DE LA BONN LA BERLIN

(Pagina a 5-a)

Pilula RU 486, un succes sau un eșec?

(Pagina a 13-a)

Biblioteca județeană

oameni...

„Voi renaște, voi învinge“

În atmosfera unei case din Bel-Air, Los Angeles, unde se respiră luxul și bunul gust, iar soarele își filtrează discret lumina pe tablouri de Frans Hals, Rouault, Pisarro, locuiește Liz Taylor, care la cei 58 de ani se poate considera o supraviețuitoare. În februarie și în martie au murit cei mai buni prieteni ai săi : Malcolm Forbes și Halston. Luna următoare, în aprilie, chiar ea era muribundă.

De curînd, vestita actriță a anunțat că se simte mai bine și a povestit ce s-a întîmplat : „la început medicii au crezut că e vorba de o gripă puternică și de o sinuzită, dar fiind în spital s-a descoperit un tip ciudat de penumonie virală. „Prima dată cînd a mai fost aproape de frontierele morții era în 1961, cînd i s-a făcut traheotomie pentru a fi salvată. Încurajată de medici și de familie, Liz a depășit momentele dificile și a redevenit strălucitoare.

Acum Ea s-a transformat deja, într-o adevărată luptătoare pentru a se putea combate SIDA. A început această bătălia în 1984 și a contribuit cu peste douăzeci și opt de milioane de dolari. Decizia a luat-o în urma supărării pricinuite de vestea că prietenul său Rock Hudson este bolnav de SIDA. Dr. Matilde Krim, copreședintă fondatoare la „Amfar“ (Fundația Americană pentru Investigatii SIDA) își exprimă admirația pentru dăruirea lui Liz cu care alertează publicul asupra acestei boli necruțătoare. Fundația „Amfar“ lucrează la nivel internațional și a prezentat Congresului S.U.A. o cerere de disponibilizare a 875 milioane de dolari pentru tratarea cazurilor urgente de SIDA în zonele cele mai afectate de epidemie.

Dar de unde are Elizabeth Taylor forța să lupte ? Ea recunoaște că a descoperit un izvor de bogăție spirituală. Această descoperire însă nu este recentă și Liz mărturisește că în urmă cu treizeci de ani, pe cînd era să moară de penumonie la Londra, a avut o experiență ciudată prin întîlnirea ei cu moartea, însă s-a ferit să povestească pentru a nu se interpreta că este nebună. „Am văzut o lumină și un tunel și o persoană moartă, care mă obliga să mă întorc. Era extraordinar și era totul adevărat“, explică renumita actriță. În acele momente, cînd se zbătea între viață și moarte a avut un singur gînd : **să învingă, pentru că vroia să trăiască. Și de atunci nu precupețește nici un efort, cînd e vorba de reușita sa sau în beneficiul oamenilor.**

În prezent Liz Taylor are și o nouă dragoste. Alesul inimii sale, Larry Fortensky, un fost muncitor constructor, are 38 de ani !

MANUELA SPĂTARU

TELEX INTERNAȚIONAL

Încep rubrica de azi cu prezentarea (cerută cu insistență de prietenele Music-Box-ului) lui Rick Astley : englez, născut la 6 februarie 1966 la Newton-le-Willows, comitatul Lancashire. Este roșcat, are 1,65 m, 60 kg, este mezinul familiei, mai are o soră, Janet (36 ani) și un frate, John (31 ani). În timpul școlii formează cu colegii de clasă o trupă „Give Way“ (Dați-i drumul) cu care participă la diferite petreceri. În 1982 absolvă cursurile școlii din localitate și va fi admis la „Parkside Leisure Centre“, timp în care este cooptat ca saxofonist în grupa FBI. În 1985 este **descoperit la Londra, de producătorul** Pete Waterman care îl va invita în vara următoare în studioul său de înregistrări. Rick dă curs invitației și pe 12 decembrie 1986 îi va apărea primul single „Never Gonna Give You Up“, ajuns în vara următoare Number One în Regatul Unit. În 1987 apare primul LP „Whenever You Need Somebody“ (continuînd și hitul anonim) urmat în 1988 de albumul „Hold Me In Your Arms“ (Strînge-mă în brațele tale) cu marele hit „Together Forever“ (Împreună pentru totdeauna). La începutul acestui an i-a apărut al treilea LP „Free“ (cu un prim extras pe single „Cry For Help“). Îi puteți scrie pe adresa : PO.BOX 29, Newton-Le-Willows, Mersexside WA 12, OES, England.

Stevie Wonder revine spectaculos în actualitate cu albumul cu muzică de film „Jungle Fever“. Maestrul Stevie este un remarcabil compozitor de muzică de film, amintesc doar de „I Just Called To Say I Love You“ din coloana sonoră a filmului „Woman In Red“ (Femeia în roșu), single-ul cel mai bine vîndut din istoria casei de discuri Motown (în anul 1984 și nu în 1986 cum dintr-o regretabilă eroare a apărut scris acum cîteva săptămîni...). Filmul pentru care a fost compus acest LP tratează conflictele interrasiale, dragostea neobișnuită dintre un tînăr de culoare și o albă, secretara lui. Albumul a apărut pe 28 mai iar premiera filmului a avut loc pe 3 iunie. În cele 11 piese ale discului, Stevie povestește iubirea celor doi și reacțiile celor ce-i înconjoară. „Mulți oameni mă întreabă cum «văd» eu filmul, cum simt atmosfera lui. Mă orientez după dialog, după orice zgomot care îmi poate da informații despre ce se întîmplă pe ecran“. Este incredibil cum Stevie poate compune muzică atît de bună pentru filme pe care (vai !) nu le va putea vedea niciodată... Lucrul la „Jungle Fever“ l-a făcut să amîne editarea albumului „Conservation Pieces“ (la care a lucrat doi ani !) pentru anul viitor. Pînă atunci vă recomand recentul album spre audiție.

Rhythm Corps este o formație de rock'n roll de peste ocean ce se bucură de succes. Grupa caută sound-ul trecutului (al anilor '60—'70) foarte la modă acum, reușind să-și vîndă primul single într-un milion de exemplare (titlul acestuia „Satelites“).

Johnny Cash revine în actualitate ! După problemele cu alcoolul, în urma cărora casa de discuri Columbia a rupt contractul cu el (cu toate că, de-a lungul anilor Johnny i-a adus importante venituri !) iată că „Cel mai mare cowboy din lume“ reușește un spectaculos come-back !

Cînd spunem Black ne gîndim auto-

music box

mat la „Wonderful Life“, marele (și din păcate singurul) său hit... Nu putem vorbi de cîntecele lui fără a pomeni și de viața sa personală deoarece încă de la începutul carierei sale muzicale s-au ivit neplăcerile în familia sa și cum el nu are inima unui heavy-metallist nu a transformat divorțul de prima soție în senzație, despărțirea a pus frîne talentului său... Îndată după „Wonderful Life“ firma WEA îi editează un mini LP cu piese compuse între 1984—86. Conținînd pe succesul anterior Black scoate un al doilea LP remarcabil prin mediocritate .

Samantha Fox (care și-a tatuat, de curînd, un papagal pe coapsa dreaptă !) revine în actualitate cu un nou LP, intitulat „Just One Night“ (Doar o noapte), de pe care a apărut și un prim extras pe single „Hurt Me“ (Rănește-mă). Va urma un lung turneu în Asia (!) și America de Sud.

Per și Marie, adică Roxette, au început luna trecută un lung turneu mondial ce-i va purta prin Canada, SUA, America de Sud și în octombrie, Europa.

Madonna nu mai este blondă ! Și-a vopsit părul în negru... Să ne așteptăm, deci, la ce-i mai rău !

Thomas Anders, vocea fostului duet Modern Talking, a scos un nou album, intitulat „Whispers“. Unde sînt marile șlagăre „You're My Heart You're My Soul“, „Let's Talk About Love“, „Cherry Cherry Lady“ ?

Richard Marx, Roxette, The Real Milli Vanilli și Stephanie de Monaco sînt starurile ediției din acest an a festivalului muzical de la Acapulco.

Noul LP al lui Michael Jackson va purta numele de „Dangerous“ (Periculos) și va apărea la sfîrșitul verii. Între timp, Michael colaborează (e un fel de-a spune) cu fotograful Madonnei, Herb Ritts.

Frank Zappa și-a anunțat intenția de a candida la următoarele alegeri prezidențiale din SUA ! Așteptăm reacția Casei Albe...

Hot News :

Singles : Everybody Plays the Fool — Aaron Neville Are You Ready — AC/DC, The Simple Truth — Chris de Burgh.

LPs : Spellbound — Paula Abdul (la realizarea acestui album a contribuit și Prince), Like Never Before — Taj Mahal, Seal — Seal.

Talon de concurs
13 iulie 1991

A treia întrebare : este supranumită „Conga Queen“. Despre cine este vorba?

A patra întrebare : care este accepția muzicală a termenului „underground“ ?

MARIAN MINCULESCU

TOP TEN MAGAZIN

1. Wind Of Change — Scorpions
2. I Wanna Sey You Up — Color Me Bad
3. Joyride — Roxette
4. Just The Way It Is, Baby — The Rembrandts
5. What Comes Naturelly — Sheena Easton
7. Rhythm of My Heart — Rod Stewart
8. Losing My Religion — R.E.M.
9. Love Is A Wonderful Thing — Michael Bolton
10. I Don't Wanna Cry — Mariah Carey

Propuneri top : Rush, Rush — Paula Abdul, Ring Ring, Ring — De la Soul, Miracle — Whitney Houston.

PUNCTE

A fost... București '91

Am fost printre cei care au privit primul **Festival Internațional de muzică ușoară** realizat după decembrie 1989 cu interes chiar atunci cînd el a devenit plictisitor. Pentru că, chiar dacă nu-mi place acest gen de spectacol, acest lucru nu m-a împiedicat să „văd“ lucrurile bune sau pe cele mai slabe. De la început m-a impresionat neplăcut prezentatoarea, e vorba de Cristina Țopescu, neinspirată, nespontană, încorsetată și lipsită complet de farmec, în ciuda toaletelor... Reușita unui spectacol stă și în prezentare. A mai lipsit organizarea, în situația în care oricine voia se putea urca pe scenă, uneori chiar și în mijlocul unui cîntec, lucru destul de neplăcut. Un număr de oameni de ordine ar fi rezolvat simplu problema. Altminteri, tinerii care au stat în fața scenei aplaudînd și legănîndu-și brațele au fost elementul de culoare care a mai scos sala din încliftare și care sînt sigur că au plăcut și cîntăreților străini obișnuiți cu astfel de manifestări de simpatie și interes. Unele cîntece au fost destul de slabe, unele recitaluri la fel, unii cîntăreți parcă fără voce, unii fără nerv, se compune parcă la fel ca anii trecuți, despre versuri ce să mai spunem, umor involuntar. Se compune în continuare cum nu se mai compune nicăieri în Europa, ca dovadă discrepanța în evaluări a juriului străin și celui românesc. Aceeași discrepanță la interpretarea unei melodii. **Greta Pope** față de **Loredana Groza**, în privința interpretării aceleiași melodii, înseamnă să compari un televizor color cu un aragaz. Au mai fost și diferențe de stil (bun gust) destul de frapante. Luați spre exemplu recitalul penibil al Loredanei, prezență scenică, gesturi, manieră de a poza și comparați cu simplitatea recitalului **Sandrei**. Lucru valabil și pentru toaletele etalate inclusiv de prezentatoare. Un lucru e limpede : cel mai elegant lucru e cel simplu chiar și în materie de creație vestimentară. Același lucru și la machiaje, care prin grosolănia lor au făcut ca fete de 19 ani să pară de 35 și eleve de liceu să pară angajate la baruri de noapte în Istanbul. Dincolo de aceste inadvertențe, știm doar că nimic nu e perfect, s-a simțit, cel puțin la televizorul color ambiția unui om care a vrut să realizeze un spectacol aliniat la standardele internaționale și acest lucru s-a văzut de la decoruri, de la baia de reflectoare și lumini rotitoare colorate, la buchetele de flori bine amplasate și pînă la (de fapt cu asta trebuia să încep) concepția de spectacol întins pe cinci zile, pînă la... invitarea unor cîntăreți străini cunoscuți de noi, dar niciodată văzuți în direct, în România. Și meritul acesta îi revine în mare măsură unui profesionist al showbizului, domnului **Constantin Duțu**. După ce a realizat în Italia spectacole de același gen, să amintim **San Remo** sau **Fantastico**, directorul artistic al televiziunii italiene a avut ambiția de a realiza și la noi în țară un spectacol de ținută, în ce a ținut de prețurile sa a reușit. „Cu puterile mele, cu dragoste pentru tinerii noștri, pentru a aduce oamenilor o bucurie, fie ea și trecătoare, m-am străduit să iasă un lucru frumos. A fost o muncă uriașă, nu mi-a ieșit totul cum am dorit, mereu te gîndești că se poate și mai bine“.

Să mai amintim că dl. Duțu, o adevărată vedetă în străinătate va pleca într-un nou turneu peste hotare cu colectivul **Teatrului de Operă și Balet**, cu Ene Constantin și Daniela Vlădescu, cu un spectacol care se numește simplu ROMÂNIA SALUTĂ EUROPA.

Revenind la Festival părerea noastră de telespectator este că de la acest nivel trebuie să se pornească în sus, cu anii, micile și marile imperfecțiuni urmînd a fi eliminate. Pînă atunci putem încă strîmba din nas.

TOP 30, artiști milionari

Cu un milion de dolari mai puțin decît Sylvester Stallone, pe **locul 8** în top 30 se află o „fată materialistă“, pe nume

Madonna, cu o avere estimată la **62 milioane dolari**. Fără să abandonez muzica ea se află în vîrful unui imperiu financiar, conducînd singură peste o sută de salariați. Unii zic „Like a Virgin“.

Rubrică realizată de
GEORGE CUȘNARENCU

ZECE ENIGME PENTRU MILENIUL TREI ▶▶▶▶▶▶▶▶▶

9. Ce sînt puterile extrasenzoriale?

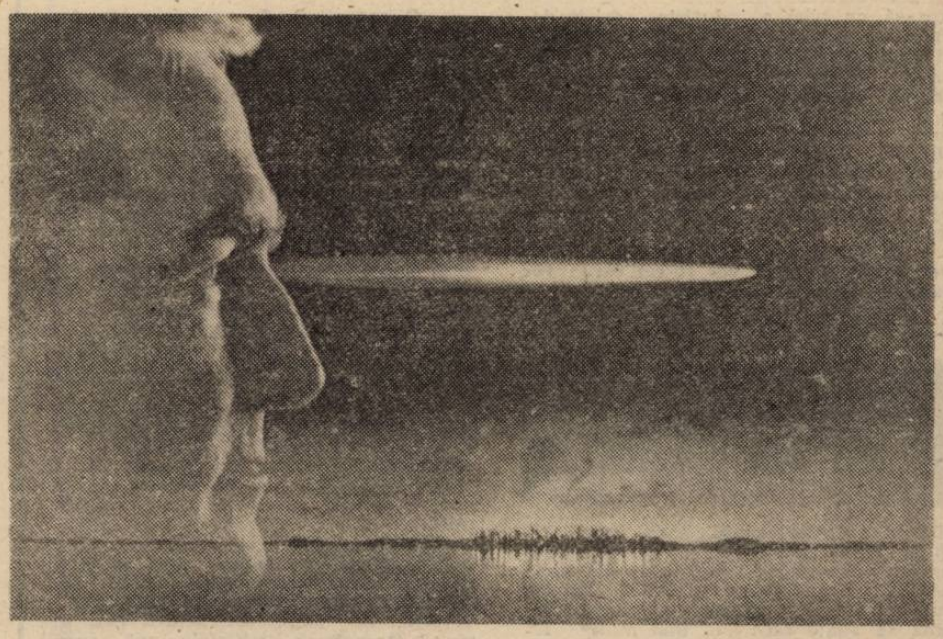

Dacă în ceea ce privește existența „vieții după viață" sîntem într-o mare măsură necunoscători, nici în acest domeniu n-am putea spune că situația este mult mai bună. După ani mulți de vicisitudini, după fraude declarate, după și mai multe îndoieli această oscilantă disciplină care se numește psihotronică (fosta **parapsihologie)** se întîlnește cu prima ei tratare științifică în lucrările psihologului Joseph Banks Rhine de la Universitatea Duke din Carolina de Nord, SUA.

Cu toate dubiile exprimate a posteriori în ceea ce privește metoda matematică folosită, Rhine afirmă că printre miile de persoane examinate în vederea detectării unor capacități paranormale se află și cazuri semnificative. Parapsihologii nu acceptă nici o explicație **metafizică** a acestor ciudate fenomene și le clasifică pe toate într-una din patru categorii posibile de capacități extrasenzoriale : telepatia, sau comunicarea între două minți ; clarviziunea, sau capacitatea de a vedea la distanță ; precunoașterea, sau puterea de a cunoaște viitorul și, în final, capacitatea **psi**, sau influența — voluntară sau nu — a minții noastre asupra materiei.

Întrebarea care se pune este care ar putea fi, totuși, din punctul de vedere al științei, explicația acestor fenomene ?

Începînd din primele decenii ale secolului nostru, cei interesați în asemenea subiecte, au crezut că întrezăresc o rază de speranță în străniile nedeterminări ale fizicii cuantice (ne amintim de așa numitul principiu de indeterminare, sau incertitudine, al lui Heisenberg, care prevede că anumite perechi de mărimi fizice, cum ar fi viteza și poziția unei particule, sau energia și timpul, nu pot fi **simultan** determinate cu precizie absolută). Parapsihologii au sugerat că la originea telepatiei s-ar putea afla propagarea cu viteze superluminice a informației, așa cum este implicat în cunoscutul paradox EPR (Einstein — Podolski — Rosen). Teoriile unui cunoscut fizician francez, O. Costa de Beauregard privind reversibilitatea timpului păreau să justifice atît pre-cunoașterea cît și participarea observatorului la desfășurarea proceselor lumii cuantice ; tot aici s-ar putea găsi și **cauza telekineziei, sau acțiunii minții asupra materiei.**

Fizicieni ca John Wheeler, directorul Centrului de Fizică Teoretică al Universității din Texas susțin doar „o harababură de idei absolut nebunești, propuse doar în scopul stabilirii unei legături între mecanica cuantică și parapsihologie". Tot el amintește că însuși bătrînul Houdini considera fenomenele psihice ca o „autoînșelare sau o fraudă conștientă".

Cu toate acestea, un alt fizician, cu nimic mai puțin cunoscut, Brian D. Josephson, laureat al Premiului Nobel, și împreună cu el un întreg grup, sînt de **părere că va mai trebui să așteptăm** „cîțiva ani de studii dedicate evidențierii unor posibile legături între parapsihologie și fizica cuantică".

Dar poate că nu fizica cuantică, fizica particulelor subatomice să fie aceea care să dea socoteală de asemenea fenomene. Fizica însăși este o știință departe de a fi închisă — mereu se inaugurează aici noi și noi domenii și direcții de cercetare, unele dintre ele greu de a fi fost intuite măcar cu un an sau doi înainte.

MIHAELA DOROBANȚU

Fulgerele sub control

Fulgerele sînt deosebit de primejdioase pentru oamenii care se ocupă cu lucrări de construcții și reparații pe liniile electrice de înaltă tensiune. Pentru prevenirea la timp a apropierii furtunii, specialiștii sovietici au realizat stația „AGRA" ? Un înregistrator al intensității furtunii controlează în mod automat parametrii electrici ai atmosferei pe o rază de 25 km. Se

poate afla depărtarea și intensitatea focarului furtunii. În mai puțin de 20 minute de la prima fulgerare, într-o zonă cu raza de 3-5 km în jurul stației intră în funcțiune o sirenă. Grație unui calculator se pot obține date privind durata furtunii, intensitatea ei, momentul căderii fulgerului pe o construcție etc.

enciclopedie

Biografia neromanțată a Universului (VIII)

ELECTRONII ȘI MATERIA INSESIZABILĂ

Să ne imaginăm decorul inițial al formării Universului : ne aflăm la cîteva milisecunde după Big Bang. Întregul Univers este conținut într-un volum de dimensiuni de circa 30 de ori mai mari decît al sistemului solar, temperatura fiind de cîteva sute de milioane de grade Kelvin. Totul este scăldat într-o „supă" de radiații și materie. Radiația este formată din particule de lumină numite fotoni. Materia are două componente : materia numită barionică, cuprinzînd protonii și neutronii, și materia nebarionică compusă din electroni și neutroni. Cu excepția fotonului și a neutronului, toate particulele au o masă măsurată în laborator care contribuie la masa totală a Universului.

În supa de radiații și materie se află iregularități, fluctuații de densitate. Înainte de a se putea prezenta mai în detaliu istoria creșterii acestor fluctuații, este necesar a se preciza cantitatea de materie ce se află în Univers, deoarece ea determină forțele gravitaționale cărora le sînt supuse aceste fluctuații. Densitatea medie de materie în Univers este foarte puțin cunoscută. Valoarea sa joacă totuși un rol fundamental, deoarece determină viitorul Universului. Dacă ea este superioară densității critice de trei atomi de hidrogen pe metru cub sau, în mod echivalent, dacă raportul OMEGA al densității medii din materie în Univers la densitatea sa critică este mai mare decît 1, gravitația este destul de puternică pentru a opri expansiunea Universului, iar acesta se va prăbuși într-o zi în el însuși. Acesta este cazul unui Univers închis. În caz contrar, dacă densitatea medie este mai mică decît densitatea critică (OMEGA <1) expansiunea ar fi veșnică. Acesta este cazul unui Univers deschis.

Nu totul strălucește în Univers. Studiile mișcărilor galaxiilor în roiuri par să indice faptul că **există de 10 ori mai multă masă invizibilă de natură necunoscută, decît masa luminoasă în Univers.** Teorii ale marii unificări, care încearcă să verifice trei din cele patru forțe fundamentale din Univers (forțele nucleare, tare și slabă, și forța electromagnetică) într-o singură forță în primele momente ale Universului, au sugerat că ar exista încă de 5 ori mai multă masă invizibilă.

De la primele milisecunde pînă la aproximativ 300 000 de ani după Big Bang fluctuațiile întîmpină enorme dificultăți de creștere. Pentru a înțelege acest fenomen, să examinăm în detaliu comportamentul materiei (protoni, neutroni și electroni) și al radiației (fotoni) în această perioadă.

Pînă la aproximativ 300 000 de ani după Big Bang, electronii **rămîn în** stare liberă. Ei nu se pot combina cu protoni pentru a forma atomi de hidrogen, deoarece fotonii din vecinătate dispun încă de mult prea multă energie. Este suficient ca un foton să aibă o energie mai mare de 13,6 electron-volți ca să distrugă orice atom de hidrogen care se formează. Acești electroni în stare liberă nu dispun totuși de o mare libertate de mișcare, deoarece de cîte ori încearcă să se deplaseze se ciocnesc de fotoni care sînt mult mai numeroși și situația este similară cu cea a unui explorator care vrea să-și croiască drum prin junglă. Protonii care sînt de 1836 de ori mai grei decît electronii întîmpină dificultăți și mai mari la deplasarea prin această junglă de fotoni. Acest obstacol în calea libertății de mișcare a electronilor și protonilor interzice orice creștere a fluctuațiilor, deoarece fotonii împiedică protonii și electronii să se aglomereze.

ADDENDA CUNOAȘTERII ?!

Un „Soare" în miniatură

Stăpînirea unei energii inepuizabile și nepoluante, furnizată de un „Soare" în miniatură (țelul final al fuziunii) este, indiscutabil, una din puținele alternative viabile de asigurare a progresului umanității. Și, în același timp, a protejării mediului înconjurător. Și pentru ca fuziunea nucleară să devină realitate mai devreme, Piața Comună, Japonia, S.U.A. și U.R.S.S. s-au angajat să participe la cercetarea, proiectarea și construirea unui reactor termonuclear experimental internațional (ITER). Inițiativa acestei conlucrări a aparținut Agenției Internaționale pentru Energia Atomică (AIEA). În acest scop, la Garching, în apropiere de München , marea metropolă bavareză, a fost inaugurată și dată în exploatare o mare instalație experimentală pentru fuziunea nucleară. Denumită ASDEX Upgrade (faza a II-a lui „Axial Symetric Divertor Experiment"), instalația respectivă va fi în măsură să permită oamenilor de știință dobîndirea unor noi cunoștințe despre problemele cruciale ale fuziunii nucleare.

Obiectivul central al grandiosului proiect ITER este acela de a se pune la punct un reactor de fuziune care să producă energie, pornindu-se de la fuziunea nucleelor atomice. Carburantul care va permite această fuziune este un gaz extrem de ușor și puțin consistent — denumit „plasmă", compus din două sorturi de hidrogen : deuteriu și tritiu. În vederea declanșării fuziunii, această plasmă este claustrată în cîmpuri magnetice de formă circulară și adusă la temperaturi uriașe.. Depășindu-se 100 de milioane de grade, plasma începe să ardă și nucleele de hidrogen vor fuziona, pentru a forma heliu. Astfel, va fi posibil să se elibereze cantități colosale de energie, care ar putea fi utilizate direct în rețeaua energetică.

Fuziunea nucleară va asigura omenirii energie practic nelimitată și nepoluantă. Numai prin fuziune va fi posibilă trecerea către o societate „postbelică" fără seisme de natură economică.

D. FILIP

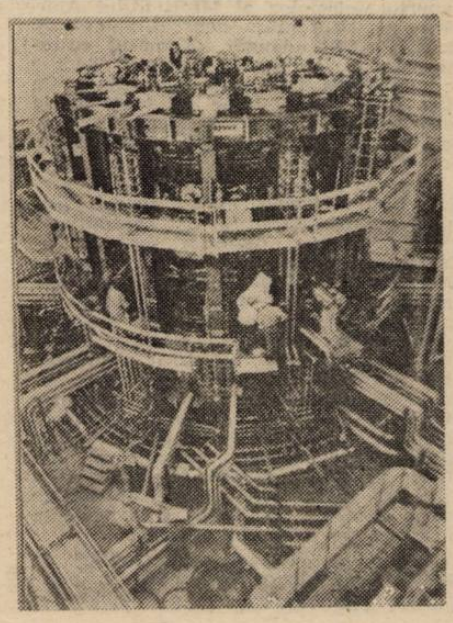

Stadiul „monoculturii" energeticii petroliere a fost depășit de mult, dar în rîndul multor semeni de-ai noștri, din Europa sau alte continente, o întrebare cu iz pesimist nu le dă pace. Se va ajunge la o penurie de energie în viitor ? În regiunea Golfului, unde se află cele mai mari zăcăminte de „aur negru" ale lumii, oștile au stat față-n față luni de zile iar apoi s-au confruntat ; sute de sonde din Kuweit au fost dinamitate.

Dar se impune și o altă întrebare. Pe seama căror resurse se poate asigura necesarul de energie al lumii ? Un necesar aflat mereu în creștere, datorită procesului dezvoltării și sporului demografic. Paleta surselor energetice pare impresionantă la prima vedere. Și asta fără a lua în calcul forța energetică a atomului, care a ajuns să asigure 17 la sută din producția mondială de energie.

Nr. 28 (1760) din 13 iulie 1991

SÎNTEM NIȘTE SIMPLI RECEPTACULI?

— Domnule Maximilian, se regăsește complexitatea de funcționare a creierului și în cazul altor organe? Sînt mecanismele lor bine descifrate?

— Alte mecanisme reglează viața noastră. Reglează ficatul, să spunem, alte organe. Legile lor nu sînt bine descifrate. Știm ce funcție au, dar nu la nivel genetic.

— Dar în creier necunoscutele sînt mult mai multe.

— Acum, se pare că sînt o sută de miliarde de conexiuni nervoase. Înnebunește dacă încerci să-ți imaginezi. Așa cum nu poți să-ți imaginezi ce înseamnă un univers infinit. Infinit, infinit, dar pînă unde infinit? Infinit și în continuă expansiune. Am întrebat și eu cîțiva astronomi: ce înseamnă infinit și în continuă expansiune? Nici unul nu știe exact ce-i asta. Ce-nseamnă asta? Ori e infinit, și atunci nu mă interesează dacă e în continuă expansiune, ori e finit și e în expansiune. Și cu creierul se pare că este la fel. Dacă au descoperit că alcoolismul e condiționat genetic și i-au descoperit și gena...

— S-a vorbit în urmă cu cîțiva ani de așa-numitele „gene egoiste", care ne-ar face să bănuim că, într-un fel, genele sînt cele care au existență reală și că noi sîntem niște simpli receptaculi, care existăm doar ca să asigurăm perpetuarea și propagarea genelor.

— S-a spus. E o idee foarte interesantă de altfel — că noi sîntem de fapt doar oul prin care se reproduce găina. Că sîntem organisme de protecție pentru gene care se transmit din generație în generație. Sigur că este o speculație. Dar, dar... nu numai o speculație. S-a născut în clipa cînd a apărut sociobiologia. Cînd s-a vorbit despre gene ale culturii, ale comportamentului...

— La noi încă nu a apărut cartea lui E. O. Wilson, inventatorul sociobiologiei.

— Nu. Am citit multe despre ea. A fost mereu atacat. La ficcare critică a scos încă o sociobiologie, și încă una — ultima mi se pare că e din '89. Dar el nici nu poate fi contestat. De pildă, susținea privind aceste gene ale culturii care au făcut mult scandal, că ele trebuie să existe pentru că nu există nici un popor fără cultură. Indiferent de gradul de dezvoltare, toate popoarele au muzică, toate popoarele sînt religioase. Indiferent dacă religie înseamnă Dumnezeu sau totem. Nu există popor care să nu aibă o cultură orală, dacă nu una scrisă. Nu există popor care să nu aibă o industrie, oricît de rudimentară. Și că toate acestea nu pot fi explicate decît prin niște gene specifice. Gene ale culturii. Așa cum instinctul animalic trebuie să fie... Vezi, o pasăre nu-și face cuibul aiurea. Fiecare specie are un cuib de un anumit tip. Sau cucul care-și depune ouăle în cuib străin. Nu sînt întîmplătoare toate acestea. Întrebarea e: cum s-a ajuns aici? Probabil că puștiul vostru va ști.

— Printre cei care o vor afla și ne-o vor spune și nouă vor fi cei care vor face genetica, medicina...

— Cine știe ce se va întîmpla cu medicii la noi în țară peste zece ani... Eu

Pașaport pentru viață

sînt la sfîrșitul vieții. Am făcut cît m-au ținut balamalele, tot ce poate face un om mai mult sau mai puțin de bună credință. Am împins genetica înainte cum am putut și cît am putut... Medicina se poate face în mai multe feluri. Există medicină tradițională, desigur, cum e acupunctura. Însă este o formă de medicină paralelă, un efect placebo. Care dă rezultate evidente, ca orice efect placabo, și în cancer, rezultate oricum surprinzătoare. Dar dacă vrei să faci medicină adevărată —plătești cu sînge. Adică o faci ca profesorul Dănăilă, acest om pentru care am realmente un cult. Care la șase dimineața, plouă, zăpadă, iarnă — e la spital. Care operează doi pe zi... Medicina ar trebui să fie privită ca o formă de apostolat. Ar trebui. Cu condiția ca și doctorul să poată trăi decent.

— Și poate că în fiecare zi, să zicem, cu aceste două operații, sau cu ce reușesc ei să facă, mor cîte un pic. Doctorii. Ceea ce îți dă ție viață — iau din ei.

— Ei mor cîte un pic. Să stai în sala de operație, mai ales sub microscop, cum operează Doctorul Dănăilă este o sinucidere! Știi cum se opera? Se spărgea capul cu dalta — așa cum facem cu un os de bucătărie. Și scotea creierul cu linguriță. Nu exagerez. Și culmea e că dacă scăpa, acel creier avea posibilitatea să funcționeze practic normal. Un creier făcut terci.

— O capacitate de regenerare fantastică.

— Nu știu dacă se regenerează. Dar se reorganizează.

— Se vorbește și de o capacitate de autoorganizare.

— Vezi, este o legătură cu Gaia — ipoteza lui Lovelock. Privind autoreglarea Universului, adică a Pămîntului. Care este absolut senzațională. Știi că el e un amator? Care are un laborator acasă. A luat două premii de merit NASA. N-a lucrat niciodată, nicăieri. Care nu vrea să se angajeze. Și-a făcut laboratorul într-un garaj. Este practic un amator. Care nu se înregimentează. Cred că e un geniu. Ca și Hawking. Care înțeleg că revoluționează fizica. Și singurul lucru întreg din el e creierul.

Ceea ce se întîmplă în știința contemporană este senzațional, este fascinant. Știi, cînd mă gîndesc la ceea ce se întîmpla cînd intram eu în genetică în '57, și la ce s-a ajuns de fapt într-o singură generație, în 30 de ani — înnebunești.

— Și ce va mai urma... Aș vrea să vă întreb, acum cînd totuși ne apropiem de încheiere, cum arată astăzi acel „scenariu pentru anul 2000" despre care vorbiți în „Speranțe pentru mai tîrziu"? Organisme artificiale, noi specii de bacterii care să poată coloniza planeta Marte, modificarea speciilor actuale...

— ...realizăm de pe acum embrioteci cu specii pe cale de dispariție. Apoi, a apărut chirurgia pe uter deschis. Japonezii au lansat și finanțat programul „Biologia fără frontiere". Mai ambițios chiar decît „Genomul uman". Pentru că ei vor să transfere în biologia umană mecanisme de la alte specii. Să facă să **crească** un picior amputat, să adapteze la om un sistem sonar... Va fi o cooperare mondială cu finanțare exclusiv japoneză.

Pînă în 2005—2010, cum spuneam, vor fi corectate bolile creditare. Cromozomii artificiali sînt aproape gata. Se vor corecta genele bătrîneții și, cum spuneam, vom trăi probabil 120 de ani. Vor dispare tulburările psihice. SIDA va mai face încă multă vreme ravagii compensînd selecția naturală. Vor apare alte noi epidemii, alte tratamente. Se vor corecta oncogenele și va putea fi vindecat cancerul.

Și, pînă în 2010, coeficientul IQ va fi corectat în laborator. Și să vezi **atunci eugenie...**

MIHAELA DOROBANȚU

„VĂ ORDON un cutremur de avertisment!..."

Deseori, dezastrele pricinuite de cutremure au fost și sînt comparate cu cele produse de forța dezlănțuită a celor mai cumplite arme de război. Să ne reamintim de seismul din 4 martie 1977, care a zguduit o mare suprafață din teritoriul țării noastre, provocînd imensele pagube pe care le știm. Acesta a eliberat **la epicentru o cantitate gigantică de energie**, înmagazinată în scoarța terestră, echivalentă cu explozia concomitentă **a zece bombe cu hidrogen de mare putere...** Fără îndoială, nici una din calamitățile naturale cunoscute pe Terra nu ne înspăimîntă atît de cumplit ca seismele și nu provoacă, în cîteva zeci de secunde numai, distrugeri imense și victime numeroase pe suprafețe de zeci și zeci de mii de kilometri pătrați... Dar dacă este perfect adevărat că încă nu știm să le anticipăm declanșarea într-un interval de timp rezonabil, nici intensitatea și nici locul, pentru a reuși să evităm sau măcar să limităm numărul victimelor și unele pagube, cum **s-ar putea să fim oare în stare să le** declanșăm după dorință?! „Cutremure la comandă — acestea sînt un nonsens!", exclamă plin de hotărîre (în paginile revistei „Krasnaia zvezda") expertul seismolog al Ministerului Apărării al U.R.S.S., general-maior B. Bocicarov. Și adăugă: **„Numărul cutremurelor și caracterul lor nu depind** de activitatea tehnogenă a omului". Ce bine ar fi dacă așa ar sta lucrurile în realitate! Atunci, fără îndoială, în locul acestui articol am fi publicat o povestire S.F.!

...Dar ce înseamnă, totuși, război geofizic, atîta vreme cît termenul este cunoscut în literatura de specialitate? Iată, bunăoară, definiția oferită de Enciclopedia militară sovietică (ediția 1976): „Prin **război geofizic** se înțelege provocarea unor seisme artificiale, a unor valuri uriase de flux, tip tsunami, a ploilor torențiale, a furtunilor magnetice etc. În S.U.A., prin efectuarea unor explozii nucleare subterane, se studiază propagarea undelor seismice în diferite structuri de sol, precum și posibilitatea de a amorsa focare seismice în zonele periculoase din punct de vedere tectonic ale globului..." Cum se vede, nici un cuvînt despre același gen de cercetări și experiențe efectuate pe teritoriul sovietic!...

De cînd au început „campaniile" de experiențe nucleare subterane în poligoanele din Nevada și Semipalatinsk,

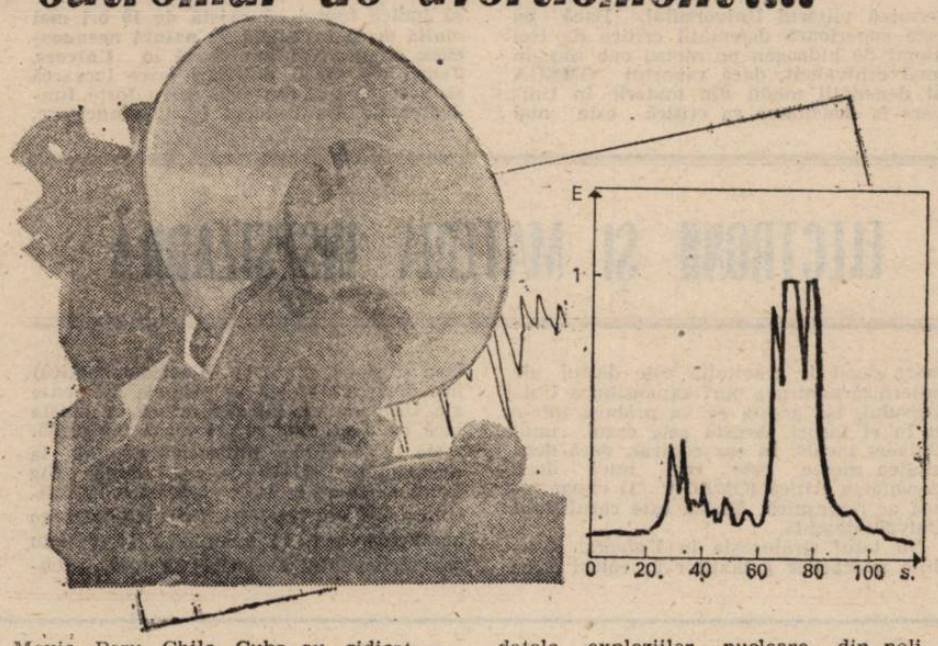

Mexic, Peru, Chile, Cuba au ridicat — nu o dată — pretenții față de S.U.A., iar Iranul față de U.R.S.S., descoperind stranii coincidențe și relații de consecuție între exploziile nucleare efectuate și cele mai puternice activități seismice „naturale" care au avut loc pe teritoriile acestor țări. Suspiciuni dintre cele mai serioase în legătură cu elaborarea și experimentarea **armei tectonice** — interzisă pe plan internațional printr-o convenție a ONU — au planat asupra savanților militari sovietici după cutremurul din 1989 care a devastat Armenia, într-o bizară coincidență cu desfășurările susținute ale conflictului interetnic din Nagorno-Karabah, precum și după seismul din primăvara acestui an, petrecut în Gruzia, care a coincis — din nou! — cu disputele interetnice din Osetia de Sud.

După cum afirma, la prima Conferință internațională a seismologilor dedicată studierii cutremurelor provocate, șeful secției de geofizică experimentală a Academiei de Științe a U.R.S.S., A. Nikolaev, în aceste cazuri „influența este evidentă". Profesorul sovietic a relatat pe larg despre rezultatele analizei comparative a cataloagelor cutremurelor și a listelor cu datele exploziilor nucleare din poligoanele Nevada și Semipalatinsk pe o perioadă de douăzeci de ani. El a examinat cu prioritate influența exploziilor asupra gradului de seismicitate a focarului tectonic Pamiro-Hindukuș. În acest din urmă caz, cercetările au relevat că în primele cinci-zece zile după fiecare explozie, activitatea seismică se amplifică substanțial. Potrivit „principiului dominoului", un cutremur provocat artificial de undele de șoc ale unei explozii nucleare va amorsa focarul unui nou cutremur. Cercetări asemănătoare s-au efectuat și în S.U.A. obținîndu-se rezultate comparabile.

Dacă astfel stau lucrurile azi, nu avem de ce să ne îndoim că realitățile poate că întrec imaginația și informațiile pe care le deținem la lumina zilei... Și atunci, dincolo de mențiunile „top secret", de ce n-am crede că peste cîteva decenii va fi foarte posibil ca un comandant — un om?! — să ordone executarea unor... „cutremure decisive" asupra teritoriului advers?... De crezut și imaginat — nu-i greu, însă e păcat... Și mult prea trist!

ADRIAN HOAJĂ

MBM 雅仕

MAXIMUM BUSINESS MACHINES

Cu firma MBM, acasă, în România!

de vorbă cu domnul CRISTIAN DUMITRESCU, președintele firmei MAXIUM BUSINESS MACHINES Inc. și A & C INTERNAȚIONAL S.A.

— Ce progrese a înregistrat firma de la ultima întîlnire a noastră în septembrie anul trecut, la TIB?

— În general mi-am ținut promisiunile. La ora actuală, după o investiție substanțială, oferind echipamente, documentație și softuri pentru un grup de studenți, am pus la dispoziție, pe o perioadă de peste 3 luni, timp de 24 de ore pe zi, biroul meu, cu întreg echipamentul. În final, am selecționat șase tineri care și-au pregătit lucrarea de diplomă (absolvenți TCM, Automatică, Electrotehnică-Electronică și ASE), pe care ulterior i-am angajat. Totodată, le-am oferit un venit substanțial, care să le permită un start bun în viață, respectiv locuință și mașină. Am mai pus la dispoziția salariaților și un milion de lei pentru eventuale împrumuturi.

Sub aspect profesional, firma noastră deține la ora actuală peste un milion de dolari în Canada și Hong-Kong, iar în România 100 000 dolari capital social, ce urmează să fie majorat la 200 000. Avem în dotare și totodată oferim spre vînzare computerele MAX și MAX Premium, fabricate de firma noastră din Canada. Aceste computere de înaltă calitate și fiabilitate, fabricate și testate intensiv, le vindem ca atare în rețea sau configurate cu hardul și softul necesar, la cheie, ca sisteme de proiectare pe calculator, de editare video, editare ziar, contabilitate etc. La computerele noastre oferim la vînzare o garanție de un an și jumătate, iar în cazul vînzărilor către sistemul de învățămînt, garanția este de 2 ani.

— Revenind la învățămînt, am vizionat de curînd o secvență TV privind colaborarea firmei dvs. cu Politehnica...

— Am oferit societății românești SIAC (Societatea de Inginerie Asistată de Calculator) ca donație un sistem de proiectare pe calculator cu soft AutoCad și totodată firma noastră produce pe unul din sistemele de editare reviste — revista acestei societăți. De asemenea, oferim un sistem similar Liceului de Informatică, începînd cu toamna acestui an.

— Din ce fonduri faceți aceste donații, deoarece anterior ați afirmat că din profiturile firmei dvs. 10% vor fi afectate instituțiilor de învățămînt din România?

— Ne-am fi dorit să putem dona și mai multe calculatoare sistemului de învățămînt, dar investiția noastră în România este de lungă durată și nu ne interesează profiturile imediate. Deținem un fond de investiții pentru educație și învățămînt și nu urmărim numai profiturile ci și o colaborare pe termen lung, atît în avantajul firmei, cît și al partenerilor români.

— Alte proiecte?

— În scurt timp intenționăm să realizăm cursuri de inițiere și perfecționare în toate domeniile tehnicii de calcul.

— Un proiect imediat?

— Organizăm la Deva o prezentare, în fața specialiștilor din mai multe județe, a experienței mele de peste 11 ani în proiectarea asistată de calculator, în diferite domenii de activitate, inclusiv experiența asociatei mele Ada Chan în ce privește calculul structural de rezistență și de elemente finite. Softurile realizate în aceste domenii vor fi prezentate pe computerele MAX și MAX Premium produse de MBM. Totodată, intenționăm să înființăm un centru de proiectare asistată de calculator, editare ziare și reviste în acest oraș, unde o parte din proiecte urmează să fie executate la București și transferate telefonic via modem.

— Cu certitudine că inițiativa dvs. de la Deva și București, complet nouă pentru România și putem afirma chiar și pentru Occident, să se bucure de succesul meritat și să ajute activitatea de proiectare din România.

MIHAELA DOROBANȚU

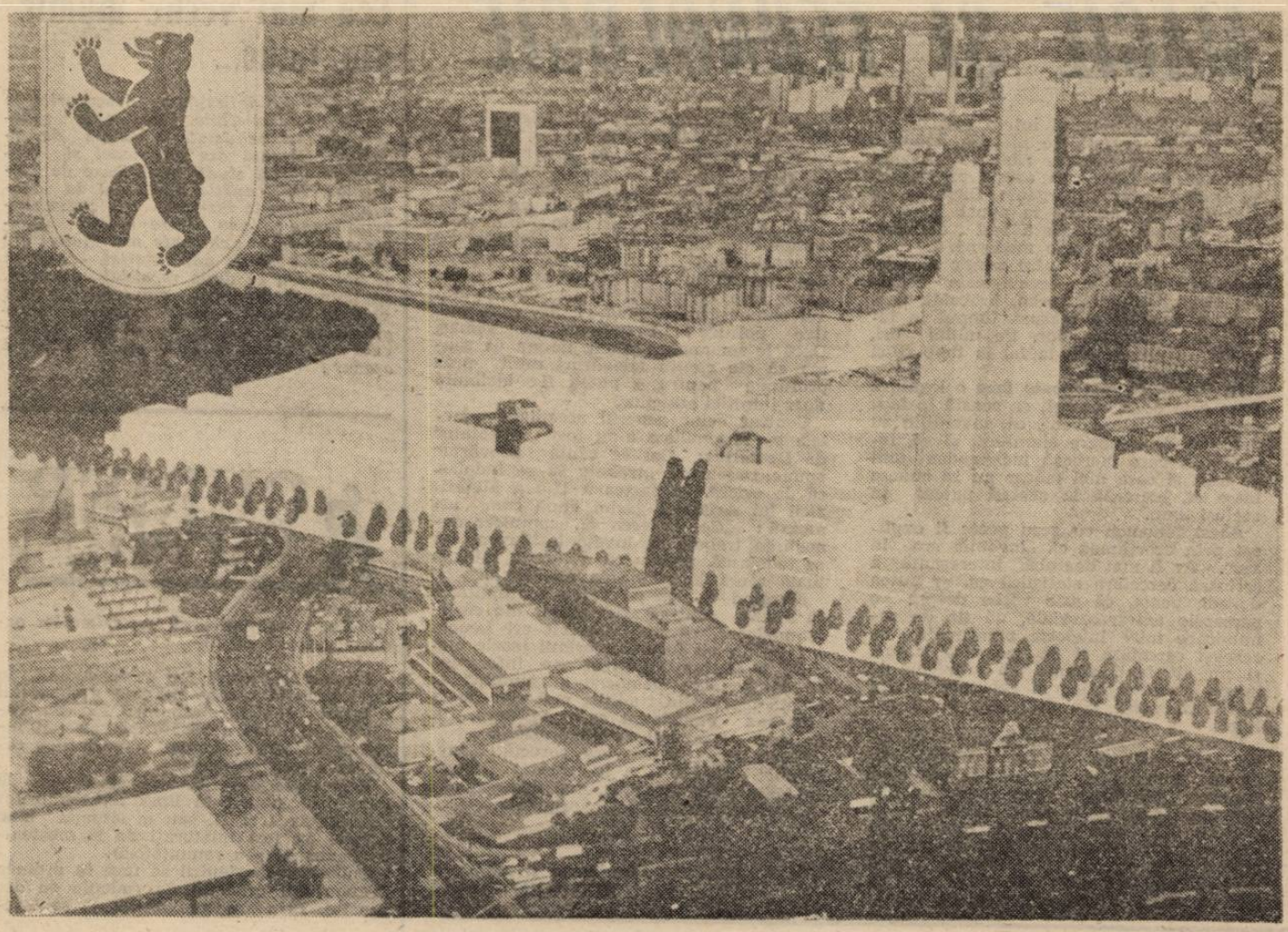

BERLINUL ÎŞI PREGĂTEŞTE MILENIUL AL TREILEA

După reunificarea Germaniei, eveniment care a avut loc la 3 octombrie 1990, Berlinul a devenit un land al Germaniei. Metropola are o suprafaţă de 883 kmp şi este, cu cei 3,41 milioane de locuitori ai săi, cel mai mare oraş german. Berlinul este împărţit în 23 de districte, în care se aplică principiile de bază ale autoadministraţiei comunale. „Abgeordnetenhaus" (Camera Deputaţilor) este Parlamentul. Guvernul se numeşte Senat. Acesta este condus de un burgemeister, şef al guvernului de la Berlin, cunoscut şi sub denumirea de primar-guvernator al oraşului.

Vechea capitală a Reich-ului german a fost divizată în 1945 de puterile victorioase în cel de-al doilea război mondial în patru sectoare plasate sub statut cvadripartit. Evenimentele petrecute în R.D. Germană în 1989 au culminat la 9 noiembrie cu deschiderea Zidului Berlinului. Tratatul de unificare între R.F. Germania şi R.D. Germană, intrat în vigoare la 3 octombrie 1990, a consfiinţit şi unificarea juridică a Estului şi Vestului Berlinului.

Berlinul este un oraş în plină dezvoltare. Nu numai urbanistică, ci şi demografică. Şi aceasta independent de funcţiile pe care le va îndeplini (aşa cum s-a hotărît recent) în calitate de Capitală a Germaniei. Muzeul German de Arhitectură, împreună cu un mare cotidian din Frankfurt pe Main, a organizat un concurs al ideilor valoroase pentru prefigurarea Berlinului de mîine. 17 arhitecţi şi urbanişti de renume au prezentat proiecte interesante, dar mult prea moderne pentru vechea imagine a oraşului. Dintre acestea se detaşează prin îndrăzneala configuraţiei o scară-gigant care să se adauge Porţii Brandenburg de la Est la Vest, proiectată de arhitectul american Robert Venturi. Deşi spectaculoasă, preconizata scară nu ar fi făcut decît să urîţească şi să deprecieze acest simbol vechi de două secole al marii metropole germane.

Construcţiile de edificii şi locuinţe vor înregistra un boom spectaculos prin revigorarea comerţului şi industriei în Berlin, simbolul dintotdeauna al unităţii şi măreţiei germane. Se anticipează un considerabil aflux de populaţie pentru următorii 20 de ani, ceea ce va însemna depăşirea pragului de cinci milioane de locuitori. În prezent se resimte lipsa a 200 000 de locuinţe şi a opt milioane de metri pătraţi de birouri. Municipalitatea se aşteaptă, ca, într-un viitor apropiat, să apară cereri pentru încă cel puţin 800 000 de locuinţe şi 22 de milioane de metri pătraţi de spaţii amenajate pentru nevoile industriei, artizanatului, activităţile comerciale şi prestările de servicii. Noile construcţii necesită o planificare riguroasă a transportului în Berlin pentru a fi fluent şi a permite oamenilor să se deplaseze la orice oră într-un mod eficient. Lucrările de urbanistică vor debuta în centrul oraşului. Mai întîi, se va trece la înlăturarea Zidului Berlinului. Şi astfel capitala germană va deveni din nou un ansamblu unitar.

Nici Berlinul nu va rămîne veşnic lipsit de zgîrie-nori. Aceasta este dimensiunea arhitectonică a sfîrşitului de secol. Deşi fascinat din copilărie de marea varietate a clădirilor Berlinului, **renumitul arhitect milanez Aldo Rossi schiţează pentru Piaţa Postdam o dispunere a construcţiilor şi o infrastructură rutieră în formă de stea.** Pentru Piaţa Leipzig, reputatul arhitect italian îşi imaginează o structură octogonală. Arhitecţii care pledează în favoarea zgîrie-norilor argumentează că numai astfel va putea fi evitată revărsarea zonelor de mare aglomeraţie către spaţiile verzi rămase intacte pînă în prezent. Un alt atu important al Berlinului este caracterul său insular, care a conservat adevărate oaze de verdeaţă situate în zone periferice, în timp ce alte metropole ale lumii nu reuşesc să stopeze explozia absolut haotică a suburbiilor lor.

Vechiul Castel al Berlinului, construit în stil baroc de Andreas Schlueter şi dinamitat în 1950, merită a fi reînălţat, susţine arhitectul german Hans Kollhoff. Aceasta ar implica însă dărîmarea în prealabil a „Palatului Republicii", fostul sediu al guvernului R.D. Germane, construit chiar pe amplasamentul Castelului. Încă nu s-a luat o hotărîre în acest sens. **Arhitectul italian Mario Bellini a propus construirea unui nou centru cultural în această zonă.** Ar fi vorba de o realizare arhitectonică modernă dar de inspiraţie clasică întrucît clădirea ar avea şi colonade şi forumuri.

Marea diversitate a proiectelor propuse de arhitecţii participanţi la concurs este sugerată şi de vîrful postmodernist al germanului Oswald Mathias Ungers de realizare a unor construcţii de avangardă rămase la stadiul de schiţă la începutul acestui zbuciumat secol XX. Cealaltă extremă este reprezentată de proiectul englezului Norman Foster care preconizează realizarea unei centuri verzi pe structura larg deschisă a Zidului, concomitent cu ridicarea unor noi construcţii funcţionale şi elegante care să completeze spaţiile goale din importanta arteră Friedrichstrasse.

Să ne îndreptăm acum atenţia spre zona apropiată, în care se află amplasat Reichstag-ul, palat inaugurat în 1894. Giorgio Grassi a sugerat construirea unor imobile administrative semeţe compartimentate transversal de construcţii de aceeaşi înălţime. Şi germanul Josef Paul Kleihues a schiţat în linii mari aceleaşi faţade birocratice şi raţionale, ale căror forme pătrate sugerează direct ideea de compact. **Fotografia furnizată de Interationes din Bonn ne indică modul în care Kleihues şi-a imaginat noile structuri ale Pieţei Postdam, cu cei doi zgîrie-nori ai săi în formă de turn.** Bombardamentele celui de-al doilea război mondial şi împărţirea Berlinului în două au transformat această zonă, altădată cea mai animată a oraşului într-un deşert.

Cei mai tineri urbanişti prezenţi la concurs au propus construirea a patru zgîrie-nori, care ar fi urmat să înconjoare Grădina Zoologică, fiecare avînd o înălţime de 300 metri. Aceste construcţii îndrăzneţe nu vor fi însă niciodată ridicate deoarece „plămînul verde" al oraşului nu poate fi invadat de clădiri imense de otel, beton şi sticlă.

Viitorul Berlinului (arhitectonic desigur) se va desăvîrşi în acest sfîrşit de secol şi început de mileniu.

ŞERBAN FILIP

Oameni şi furnici (II)

Profesorul american Edward Wilson (în imagine) explică toate acţiunile „sociale" ale furnicilor datorită... altruismului. Vorbind de altruism, vrem nu vrem trebuie să recunoaştem că este o calitate umană rară, ca să nu spunem chiar din ce în ce mai rară şi care la furnici dobîndeşte sensul cel mai prozaic de necesitate vitală. În faţa unei agresiuni, supravieţuirea coloniei primează totdeauna în faţa celei individuale. Aplecaţi cu nasul în iarbă, vom observa că nici chiar în plină panică o furniçă nu-şi va părăsi cuibul fără a lua cu ea un ou sau o larvă. Dacă lupta a început, ea va încerca prin toate mijloacele să încetinească înaintarea agresorului, jucînd la nevoie rolul de „Kamikaze", adică „explodînd" literalmente pentru a proiecta acidul formic conţinînd în corpul său, arma chimică deosebit de eficace. Explicînd termenul de „Kamikaze" trebuie să arătăm că el este preluat de la voluntarii japonezi care la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial se lansau cu avioane încărcate cu explozibil împotriva marinei americane, pierind o dată cu explozia ce avea loc.

Revenind la viaţa socială a furnicilor tot prof. Edward Wilson în lucrarea sa „Ants" (Furnici) ne informează că şi atunci cînd nu este vorba de război, zilnic se sacrifică vieţi ale furnicilor cu prilejul stringerii de provizii, subliniind că speranţele de viaţă a unei furnici lucrătoare nu depăşeşte cîteva zile, în timp ce regina trăieşte zeci de ani.

O astfel de organizare socială constituie astăzi o adevărată enigmă care, cu siguranţă, va fi elucidată de geneticieni. Astfel conform principiului darwinist, evoluţia selecţionează indivizii cei mai apţi de a supravieţui, atunci cum este posibil ca indivizii care se sacrifică pentru ceilalţi să-şi continue existenţa din generaţie în generaţie? La această întrebare prof. Wilson ne dă următoarea explicaţie: „Maniferele trăiesc în societăţi pentru a-şi uşura existenţa individuală şi a se reproduce; furnicile şi-au organizat viaţa socială în aşa fel încît unitatea de supravieţuire nu este individul, ci întreaga colonie. Altruismul ar fi deci baza diviziunii muncii, el permite perpetuarea colectivităţii, fiecare insectă reprezentînd de fapt numai o părticică dintr-un superorganism pus în slujba supravieţuirii reginei".

Profesorul Wilson deşi nu are argumente ştiinţifice ceea ce susţine şi anume că insectele sociale au ADN-ul programat pentru a se sacrifica în interesul general, cere ajutorul geneticienilor să lămurească această problemă. Pornind de la această instrucţiune prioritară — specia are prioritate asupra individului, trebuie să recunoaştem că evoluţia a iniţiat de-a lungul mileniilor strategii din cele mai sofisticate la furnici, investind diferite morfologii pentru ca indivizii să se adapteze unor sarcini din ce în ce mai specializate, ceea ce măreşte eficienţa muncii lor.

„Soldaţii, de exemplu, s-au transformat în adevărate tancuri înzestrate cu puternice mandibule, sau cu un corp sub formă de dop, pentru a bloca intrarea duşmanului în cuib. Dar cel mai surprinzător este faptul că aceste modificări genetice, reuşesc să se transmită din generaţie în generaţie, deşi lucrătoarele, sterile, nu au descendenţi", explică Wilson. Cunoscîndu-se faptul că furnicile din aceeaşi colonie se recunosc după „miros", în special datorită feromonilor (hormoni volatili caracteristici şi la anumite insecte, albine, furnici, fluturi, termite etc.), prof. Wilson caută să explice o enigmă a furnicilor prin teoria sa despre „Selecţia după rudenie".

Descoperindu-se că furnicile din aceeaşi colonie se recunosc aşa cum am spus după miros, mai mult decît atît ele mai au posibilitatea, atenţie (!), să mănînce soare, să aprecieze distanţa genetică, deci gradul de înrudire cu ceilalţi indivizi ai coloniei. De aici şi aprecierea cercetătorului american că, cu cît organismele au patrimoniu ereditar mai asemănător, cu atît altruismul lor este mai accentuat. Cu alte cuvinte, cu cît există o întrunire mai apropiată între indivizi, cu atît există tendinţă mai mare de a se ajuta reciproc. Există şi un fel de concurenţă, ca să nu spunem „o emulaţie sănătoasă" între diferitele profesii la furnicile dintr-un furnicar (soldaţi, lucrători, reproducători), concurenţa e ulterior temperată, uneori chiar stopată de un altruism fundamental care împiedică instalarea anarhiei în cuib.

Pot fi oare aplicate aceste observaţii din lumea furnicilor la societatea umană? Desigur nu în totalitate. Prof. Pierre Jaisson, creatorul primului laborator francez de sociobiologie de pe lîngă Universitatea Paris-Nord (sperăm ca în viitor şi în ţara noastră să existe un astfel de laborator, poate pe lîngă cel de biotehnologie al prof. Minzatu), o formează: „Totuşi, ideea, că principiul darwinist al evoluţiei nu se limitează numai la morfologia organismelor vii, ci se referă şi la comportamentului lor a început să fie larg acceptate şi de specialiştii în ştiinţe sociale, atunci sociobiologia ca ştiinţă nouă, prin adepţii ei, ne sugerează, încă de pe acum, să răspundem la o întrebare. Este posibilă o viitoare mutaţie a speciei umane într-un superorganism cu creiere interconectate? Acest studiu despre furnici ne invită la o meditaţie în acest sens

Asist. univ. dr.
SIMONA FILEA IVANA

Aventuri pe tărîmul cunoașterii ocultе

Ceea ce știm noi despre trecut este minim.

Ne mulțumim să sperăm că invențiile vor veni atunci cînd va fi nevoie de ele, chiar dacă inventatorii, ca și magicienii sînt doar observatori ai asemănărilor din natură.

Un exemplu de „transfer" între magie și tehnologie este călirea oțelului : Vechii orientali făceau acest lucru trecînd o lamă încinsă prin trupul unui prizonier. Este un act tipic de magie ; calitățile războinice ale victimei se transferau sabiei. Acest procedeu era cunoscut Cruciaților care observaseră că oțelul de Damasc era mai tare decît cel european. Doar că europenii au făcut acest experiment călind metalul într-o apă în care fuseseră scufundate piei de animale. Rezultatul era identic. Abia în secolul XIX s-a descoperit că aceste proprietăți se datorau azotului organic. După ce, în secolul XX, s-a pus la punct lichefierea gazelor, azotarea a fost definitiv adoptată ca tehnologie modernă.

O altă conexiune între magic și tehnologic o găsim în „descîntecele" vechilor alchimiști ; era vorba, probabil, despre un mod de a măsura timpul în întunericul laboratoarelor. De multe ori, fotografii procedează la fel în timp ce-și developează filmele.

În sfîrșit, se mai poate face o legătură între cele două zone și, ea constă în faptul extrem de relevant, că, invențiile au tendința de a apare simultan; și că, inventatori care lucrează independent unii de alții și care nici măcar nu se cunosc între ei, lucrează la același patent în același timp.

Acest fenomen cu greu poate fi explicat prin aserțiunea că „invenția era în aer". Ar fi mai degrabă interesantă o serioasă cercetare statistică ce, ar putea dovedi, poate, că este vorba despre o percepție extrasenzorială, un tip de comunicare între intelecte preocupate de aceeași cercetare și ne-am putea lămuri și un alt fapt, anume, că tehnicile de magie sînt identice la cele mai multe civilizații vechi din diferitele puncți ale lumii.

Dacă am consulta cărțile vechi cu un ochi proaspăt am putea fi uimiți de ce-am putea afla. Din păcate așa cum spunea **Atterbury,** contemporanul lui Newton, „mai multe sunt cărțile vechi pierdute decît cele păstrate". Sîntem, din păcate, în postura de a privi un templu enorm prin prisma celor cîteva pietre care au mai rămas ; „Ce a rămas" se întreba **René Alleau,** istoricul și tehnicianul, din miile de manuscrise ale bibliotecii din Alexandria și din acele documente antice care nu vor mai putea fi vreodată înlocuite ? Unde este cenușa celor 200 000 de volume ale Pergamului ? Ce s-a ales din colecția lui Pisistrate de la Atena, ori din biblioteca templului din Ierusalim, ori din aceea a sanctuarului lui Ptah din Memphis? Ce comori, se ascundeau în miile de cărți, arse în anul 213 î.e.n. de împăratul chinez Chou-Hoang-Ti, din pure motive politice ? Fragmente au rămas. Dacă le-am analiza atent, ne-am da seama că ele conțin adevăruri mult prea profunde pentru a putea fi atribuite doar intuiției anticilor.

Contrar celor general acceptate, metodele raționaliste n-au fost „inventate" de **Descartes:** „Cel ce caută adevărul" spune Descartes, „trebuie să se îndoiască de orice". În cartea a II-a a Metafizicii lui **Aristotel** găsim după cum urmează : „Cel ce vrea să acumuleze cunoștințe trebuie să învețe întîi cum să se îndoiască, pentru că dubitația intelectuală ajută la stabilirea adevărului".

Mergînd în jos pe scara continuității, să aflăm, contrar afirmațiilor din cărțile moderne, că un Democrit ori Leucip ori Epicur au formulat primii teoria atomistă ! **Sextus Empiricus** ne informează despre cum Democrit a „învățat" această teorie din tradiție, mai ales de la **Moschus Fenicianul** care, se pare, a declarat că atomul **este indivizibil.**

Deci teoria veche era corectă ; „modernul" Democrit a interpretat greșit învățătura lui Moschus, mai degrabă decît a descoperit o teorie originală.

(Va urma)

Traducere și adaptare
AUGUSTIN FRĂȚILĂ

MAGIE ȘI TEHNOLOGIE

Cea mai veche mumie din lume...

...a fost din întîmplare descoperită în nordul statului Chile. Imediat ce relicvele au fost exhumate, o echipă de arheologi formată din americani și chilieni au pornit studii minuțioase de laborator. La capătul a doi ani de analize, au ajuns la rezultate cel puțin surprinzătoare : una dintre mumii (pentru că au fost exhumate mai multe) are vîrsta de 8 000 de ani. Astfel, chilienii se pot lăuda că dețin recordul mondial, situîndu-se înaintea egiptenilor, care pînă la această nouă descoperire înregistraseră cea mai veche mumie cunoscută : în vîrstă de 5 400 ani. O tînără așadar !

CURIER juridic

Dreptul la moștenire al ascendenților ordinari (clasa a III-a)

Din această clasă fac parte rudele în linie dreaptă ascendentă ale defunctului respectiv bunicii, străbunicii etc. din căsătorie, din afara căsătoriei sau din înfierea cu efecte depline a părinților celui care lasă moștenirea.

Persoanele din această clasă vin la moștenire numai în lipsa moștenitorilor din clasele I și II, sau în situația cînd aceștia au fost înlăturați de la moștenire (nedemni sau renunțători).

Culegerea moștenirii se face în ordinea proximității gradului de rudenie cu defunctul. Prin aceasta trebuie să se înțeleagă că bunicii înlătură pe străbunici indiferent de sex și de linie.

Dacă, moștenitorii din această clasă sînt în același grad de rudenie cu defunctul, vor împărți moștenirea după următoarea regulă :

— dacă vin singuri la moștenire — fără să sufere concursul soțului supraviețuitor, vor culege întreaga moștenire și o vor împărți pe capete, în părți egale ;

— dacă vin în concurs cu soțul supraviețuitor, vor culege, indiferent de numărul lor, numai 1/4 din moștenire, pe care o vor împărți în părți egale ;

Dreptul la moștenire al colateralilor ordinari (clasa a IV-a) :

Din această ultimă clasă fac parte rudele defunctului în linie colaterală pînă la gradul IV inclusiv respectiv mătușă și unchi (gradul III) și veri primari (gradul IV) indiferent de sex și de linie, din căsătorie, din afara căsătoriei și din înfierea cu efecte depline.

Mătușile, unchii și verii primari sînt chemați la moștenire numai în cazul în care lipsesc moștenitorii din clasele I—III sau sînt nedemni sau renunțători.

Ca și în cazul celor din clasa a III-a și cei din clasa a IV-a culeg moștenirea în ordinea proximității gradului de rudenie față de defunct. Unchii și mătușile (gradul III de rudenie) înlătură pe verii primari (gradul IV de rudenie).

În cadrul acestei clase rudele de același grad culeg moștenirea pe capete, în părți egale astfel :

— dacă vin singuri, culeg întreaga moștenire ;

— dacă vin în concurs cu soțul supraviețuitor, vor culege numai 1/4 din moștenire.

DUMITRU ENACHE

APROAPE TOTUL DESPRE MOȘTENIRE

incursiune în paranormal

YOGA ȘI PUTERILE PSIHICE

— Pe parcursul dialogurilor noastre, domnule MIRCEA PERIANU, ați afirmat deseori că parapsihologia a operat numai cu persoane care posedă anumite facultăți speciale în mod nativ. Fără să le măsoare unități clasice de măsură... Fără să le sporească efectul....

— Într-adevăr, parapsihologia nu cunoaște nici un mijloc prin care aceste facultăți pot fi dezvoltate. Se afirmă însă, că toți oamenii sînt într-o măsură mai mică sau mai mare posesori ai acestor facultăți. În legătură cu aceasta, N. Porsenna afirma : „Toate ființele aparținînd unei specii oarecare, au în esență aceleași organe și aceleași însușiri, oscilînd între un minim și un maxim de dezvoltare și perfecțiune. Cu foarte rare excepții, nu există ființe fără anumite organe sau însușiri". Prin extensie, această teorie poate fi aplicată și facultăților paranormale. Teoria este susținută și de orientali, care consideră că puterile psihice sînt în fiecare om — dar într-o stare latentă — și că ele pot fi „trezite" prin anumite practici.

— Să înțelegem că în timp ce noi, europenii, ne mulțumim doar să studiem aceste fenomene, orientalii sînt de milenii în posesia unor mijloace practice oculte care conduc la obținerea puterilor psihice, transmițîndu-le apoi unui număr restrîns de discipoli ? Cum ar fi sistemul și practicile Yoga...

— Da și nu... Deși sînt cunoscute de multă vreme, puterile psihice extraordinare ale yoghinilor indieni continuă și astăzi să uimească lumea și să intrige oamenii de știință. Ele sînt cercetate și... invidiate. Dintre performanțele cele mai cunoscute se poate cita îngroparea de viu pentru o perioadă de 1—6 luni, ridicarea în aer, citirea gîndurilor, puterea de viață și altele...

— Puteți descrie o asemenea experiență ?

— De pildă o sămînță este pusă într-un vas cu pămînt. Yoghinul intră în transă și rămîne nemișcat cu mîinile deasupra vasului. În decurs de cîteva ore, planta răsare, se maturizează și dă și fructe ! Trebuie menționat că nu este vorba de puteri hipnotice sau de iluzii optice, ci de puteri absolut reale, dovedite științific și obținute ca urmare a practicilor yoga. Dar cu toate că în India există numeroase „ashramuri" — comunități yoga conduse de un maestru — marii yoghini practică yoga solitari. Ei renunță la avere, familie, societate și se retrag în singurătate în grotele munților Himalaya hrănindu-se exclusiv cu vegetale. Ei rămîn acolo pînă la sfîrșitul vieții, fără a mai reveni vreodată în lume și fără a fi interesați să-și facă cunoscute puterile obținute. De altfel, atunci cînd ajung să obțină aceste puteri, sînt atît de detașați, încît această lume nu-i mai interesează...

— Cu toate acestea, știm că un număr de yoghini au putut fi convinși să accepte să se supună unor teste de laborator. Tocmai rezultatele acestor teste au dovedit că puterile lor sînt reale...

— În trecutul îndepărtat, aparținînd perioadei Ramayana, puterile psihice se obțineau prin TAPAS — cuvînt sanscrit, care înseamnă „a arde". El are înțelesul de ardere a impurităților (fructele KARMEI), în scopul ruperii lanțurilor care îl leagă pe om de PRAKRITI, adică de natură și a opri roata miilor de morți și renașteri. Yoga are ca scop eliberarea din SAMSARA, din cele șase lumi care sînt grade diferite de MAYA — iluzii, și trecerea în cea de a 7-a lume, BRAHMALOKA, din care nu mai există cădere, unde Karma nu mai acționează și de unde nu se mai revine niciodată la existență. În final, yoghinul devine Dumnezeu personal și se unește cu Dumnezeu impersonal, adică Eternul Divin.

— Știm că Tapas înseamnă gîndire concentrată, forță creatoare. Realizarea presupune o practică. Numai pentru inițiați ?

— Tapas presupune un efort conștient de autodisciplină în vederea stăpînirii complete a minții, a trupului și controlul arderilor interne, al vitalității. Asceza constă deci în dominarea tentațiilor lumii exterioare, auto-analiză, castitate în gîndire și fapte, sărăcie voită și mai ales concentrarea gîndirii. Cu timpul acest gen de practici s-au redus pînă la punctul de a dispărea, accentul punîndu-se pe ceea ce era esențial : însușirile morale, detașarea și concentrarea gîndirii De fapt, asceza nu folosește la dobîndirea acestor puteri, ci pentru a nu cădea pradă lor. Puterile psihice sau extraordinare sînt numite de yoghini SIDDHIS. În sanscrită acest cuvînt înseamnă „perfecțiune".

— Din cele de mai sus se poate înțelege că puterile psihice apar atunci cînd yoghinul prin practicile sale atinge un anumit grad de perfecțiune...

— Cu precizarea, însă, că yoghinul nu urmărește obținerea acestor puteri, pe care le numește VIGUNA — obstacole. Ele vin de la sine, ca o consecință firească a practicilor yoga și constituie un semn că yoghinul se află pe drumul cel bun. Totodată el obține o sănătate perfectă și o stare de superconștiență supraumană, numită ILUMINARE.

— Pînă la convorbirea următoare, vă mulțumesc !

ION ȚUGUI

FORMULA VIEȚII (II)

Zodiacul chinezesc pe înțelesul tuturor

Stimați cititori, pentru a răspunde largului interes de care se bucură acest șir de articole — inclusiv apelurilor telefonice din provincie —, voi veni prin acest text în întîmpinarea dv. cu aprofundarea acestui important caiptol al zodiacului, **formula vieții.**

În formula vieții intră, deci, cinci necunoscute, care sînt aflate corespunzător următoarelor date : anul nașterii (care se ia din calendarul pe ani din nr. 24/15 iunie al revistei noastre) ; luna nașterii (din nr. 21/25 mai); ora nașterii (din 23/8 iunie); punctul cardinal sau anotimpul nașterii (din nr. 21/25 mai); locul sau țara nașterii (care se ia tot din calendarul pe ani, întrucît o țară se naște și ea ca orice ființă și are un istoric care ne marchează propriul destin). În toate aceste repere, se identifică elementul naturii corespunzător. Vor fi în total cinci elemente (unul sau altul putîndu-se repeta, ceea ce înseamnă că respectivul element își pune o amprentă mai accentuată asupra personalității noastre), corespunzătoare celor cinci necunoscute ale formulei vieții. Să luăm, foarte explicit, următorul exemplu:

O persoană s-a născut la 12 ianuarie 1953, în România, la ora 2 noaptea.

Primul element al naturii ni-l dă însuși anul. Persoana se încadrează în anul 27.01.1952 — 13.02.1953, care este Dragon de Apă. Deci APA este prima necunoscută a vieții sale.

Al doilea element al naturii ni-l dă animalul anului nașterii, adică Dragonul, prin punctul său cardinal sau anotimpul din care soseste el spre Buddha. Dragonul (ca și Tigrul și Iepurele) este un animal estic sau primăvăratic, iar estul e dominat de LEMN. Al doilea element al ecuației vieții va fi LEMNUL.

Al treilea element ni-l dă luna nașterii. Data de 12 ianuarie cade în luna Boului, adică 22 decembrie — 20 ianuarie. Boul este un animal nordic (la fel ca și Mistrețul și Șobolanul), iar nordul este dominat de APĂ. Deci al treilea element al ecuației vieții este APA.

Al patrulea element ni-l dă ora nașterii. Persoana s-a născut la ora 2 noaptea și se încadrează în orele dominate de Bou, adică între 1 și 3 noaptea (vezi nr. 23/8 iunie). Boului, așa cum am văzut mai sus, îi corespunde APA, deci al patrulea element al ecuației vieții va fi APA.

Al cincilea element ni-l dă țara nașterii. România este născută (din nou) la 22.12.1989, deci este Șarpe de Pămînt. Al cincilea element al ecuației vieții este PĂMÎNTUL.

Formula vieții persoanei născute la 12.01.1953 este : APĂ + LEMN + APĂ + + APĂ + PĂMÎNT = 3 APĂ + LEMN + + PĂMÎNT. Dominația Apei în personalitatea și destinul persoanei este evident. Cum se „traduce" acest fapt ? Deși zodiacul chinezesc e făcut spre a te provoca la meditație (de exemplu, în acest caz, problema s-ar pune așa : **imaginează-ți că ești APA, fie de riu, fie de ocean, fie de ploaie, fie apa norilor, fie roua dimineții, fie sudoarea frunții, fie lacrima de taină, fie zăpada vesnică a munților...**), voi alege cîteva cuvinte-cheie ale acestui element : inteligență, viclenie, adaptabilitate, talentul de a-și atinge scopul și de a-și săpa drum propriu. Relații excepționale cu persoanele de Foc și de Lemn (conform triunghiurilor armoniei din nr. 25/22 iunie). Să ne mai aducem aminte din nr. 22/1 iunie că Apa domină organul sensibil uro-genital, că sensul favorabil este Nordul, iar anotimpul propice este iarna. Încercați și dv. să vă alcătuiți formula vieții, iar dacă aveți dificultăți, scrieți-ne și vă vom răspunde.

(Va urma)

P.I.

Starea de VEGHE

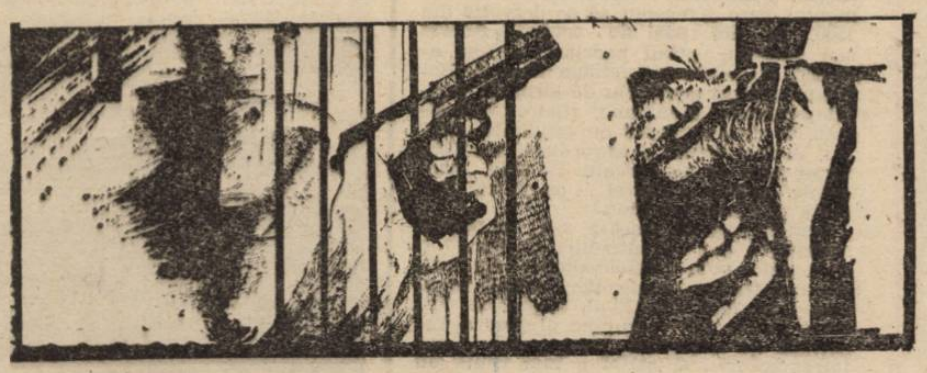

CLIPA ÎN CARE APEŞI PE TRĂGACI

Imaginea noastră despre **executori**, despre executorii judiciari, mai ales, este tributară lecturii si unor experiente preponderent indirecte. Foarte puțini dintre noi au avut (ne)fericitul prilej să întîlnească în viață un astfel de executor : un personaj real, autentic, obligat prin îndatoririle sale să aducă la îndeplinire un act procedural, o hotărîre definitivă a unui tribunal, o sentință care si-a epuizat ultimul drept de apel. Si nici nu prea ne interesează, veți spune, acești executori, ultima „pîrghie" a unui angrenaj justițiar, neplăcut, dar salubru : un partaj mobiliar, bunăoară, după un divort fără scrupul, o evacuare locativă legală, o sechestrare de bunuri obtinute pe cale ilicită etc. etc. Dar atunci cînd executorii devin **executori la propriu ?** Cînd sînt chemați să execute o sentință capitală, cînd li se ordonă «foc» si apasă pe trăgaci, sau cînd «instalează» un om pe scaunul electric ? Mai este executorul si atunci un om mărunt, o rotită, un mecanism înterzis rationamentelor si deciziilor proprii ? Si cum arată la față un astfel de executor, a cărui identitate, firește, este păstrată, si nu fără temei, sub cel mai strict secret ?

Un cunoscut ziarist sovietic, Vadim Belyk, un excelent profesionist, după cum aveau să ne convingă relatările sale din Trud (si Sputnik 5, 1991) a căpătat în cele din urmă acordul de a lua un interviu, păstrîndu-i însă anonimatul, unui astfel de executor. Ziaristul se astepta să întîlnească, în spiritul simplist de care aminteam, un om cu o structură facială lombroziană, cu un maxilar proeminent, cu o privire abrutizată, cu mîini de măcelar. Interlocutorul său, însă, avea un aer distins, de intelectual cultivat, cu o fizionomie agreabilă, iar cît priveste mîinile sale... erau două mîini ușor efeminate, obisnuite parcă să răsfoiască filele unor albume de artă. Mai mult chiar, executorul avea să se dovedească un personaj cu o bună instructie judiciară, cu studii superioare, un om care s-a înscris din proprie inițiativă la o facultate de drept, dintr-o autentică vocatie justitiară, din profunda convingere că viața capătă sens numai într-o lume morală. Dar să reconstituim dialogul, în esența lui, evident...

— Cum ați ajuns la această profesie „secundă" de executor judiciar, si încă de executor de sentințe capitale ?

— Am fost chemat într-o zi «undeva», «sus de tot», si mi s-a explicat că e nevoie si de un astfel de executor... De un om cinstit, constiincios, de un spirit justitiar. Fără a-mi întrerupe, desigur, ocupatiile si îndatoririle curente : fără a mă desprinde prin această nouă îndatorire, de mediul meu normal, de cunoscuți si prieteni, de viața mea de familie de fiecare zi. Din cînd în cînd, nu foarte des, firește — pentru că nu urma să fiu eu, si nici nu sînt, singurul executor de sentințe capitale — s-ar fi ajuns să se apeleze la serviciile mele... Am fost supus unor teste psihologice, dacă rezist sau nu unor astfel de îndatoriri... Am corespuns, se pare... Am fost întotdeauna, în plus, si un trăgător de elită... În rest, eu am venit spre justitie, așa cum v-am mai spus, dintr-o vocatie morală...

— Cum procedați, concret... ?

— Mă prezint la locul execuției cu cel puțin 24 de ore înainte de termenul fixat, studiez dosarul celui în cauză, mă conving că, într-adevăr, judiciar., totul este corect... Asist apoi, în biroul procurorului, la acel moment delicat si dramatic în care se comunică celui condamnat la moarte că i s-a respins si ultima cerere de grațiere ; după care îl însotesc înapoi spre celulă... Cel condamnat nestiind de bună seamă nici cine sînt eu, controversatul înger al mortii, nici cînd urmează să fie executată sentința. Si, odată ajuns cu el în celulă, într-o fractiune de secundă, scot pistolul, ridic piedica, trag... Vizînd un organ absolut vital, astfel încît moartea să fie instantanee si practic nedureroasă.

— Si ați tintit întotdeauna exact ?

— Absolut totdeauna...

— Cîte... persoane ?

— Nu foarte mulți... De regulă, criminali înrăiți, cu fapte abominabile la activ... O duzină... Niciodată, din fericire, o femeie.

— Si n-ați încercat niciodată sentimentul că ar fi putut fi vorba de o eroare judiciară ? Fiindcă au fost si atîtea erori...

— În situațiile în care am actionat eu, m-am convins că nu poate fi vorba de nici un fel de eroare.

Desigur, ziaristul ar fi putut să insiste, să citeze toate acele situații si cazuri, nu puține la număr, în care totul **ar fi părut, la timpul respectiv, inatacabil juridic**, si care, peste ani, aveau să conducă spre tragice reabilitări postume. Dar ce sens ar fi avut ? — se întreabă Vadim Belyk. Să-i inculc, eventual, un sentiment de vinovăție ? În fond, el nu era decît executorul... Au existat un procuror, un act de acuzare, un complet de judecată, o a doua si o a treia instantă, o cerere de grațiere, pe urmă... Si există apoi oameni care se si fac, într-adevăr, vinovați de crime imprescriptibile. Ce aveam eu, personal — se întreabă ziaristul — cu acest executor oarecare, cu unul dintre mulții executori... ? Cu un om care — cum mi-a si mărturisit în final — el, personal, ca jurist, era chiar împotriva sentințelor capitale...

Să fi fost influențat Vadim Belyk de celebra piesă radiofonică a lui Dürrenmatt, „Nächtliges Gespräch" — cunoscută si la noi sub titlul **„Convorbire nocturnă cu un om disprețuit" ?** Si în această piesă, autorul vrea să înțeleagă **cum a putut să accepte un om să devină călău** si, practic, să decadă uman, deloc paradoxal, pînă la autodisprețuire ? În cazul lui Dürrenmatt, «disprețuitul» era un om care fusese cîndva, la rîndul său, condamnat la pedeapsă capitală si care, pentru a supravietui a acceptat să devină un torționar, călăul oficial. Două împrejurări, spune cel disprețuit, l-au ajutat să reziste : în fapta lui, decapitînd (altă tehnică !), **se aflau deopotrivă si crima si actul justitiar.** Dar nu lipsește nici din piesa lui Dürrenmatt si nici din relatarea lui Belyk, ideea si constatarea subsidiară că, într-un anume sens, executorul nu-i decît „axul în jurul căruia se învîrte roata"... Roata justitiei ? Roata lumii ?

Un executor este, desigur, **un executant**. Opiniile noastre despre executanți, la cazul general, pot diferi, ii putem sau nu condamna (disprețui) sau, dimpotrivă, ii putem disculpa prin însăsi calitatea lor de ultimi subordonați. **Dar cîți executanți, de cele mai felurite îndatoriri, n-au fost pînă la urmă, chiar fără stirea lor, si părții executoare de sentințe funeste ?** Subtilă si delicată delimitare... **Cine-si asumă răspunderea să arunce primul piatra ?** Si cîte coșmare n-ar declansa starea de îndoială : executant — da, executor — nu... Nu recomandăm spre lectură nocturnă, înainte de somn, nici piesa lui Dürrenmatt nici relatarea lui Belyk... Deși... Ce-o fi simțind un executor, în clipa în care apasă pe trăgaci ?

DOREL DORIAN

gîlceava IDEILOr

Spune Nostradamus, spune! (II)

Din biografia lui Nostradamus este de reținut — pînă la apariția primelor profeții — excepționala lui activitate de medic (distins mai ales în combaterea ciumei si în alte activități cu caracter științific). El si-a făcut un urias renume în acest domeniu si, ca mai toți învățații epocii, s-a autoînzestrat cu o cultură științifică de tip enciclopedic.

Stabilit la Salon-en-Crau în 1544, la 41 de ani, Nostradamus s-a recăsătorit cu o văduvă. A avut cu ea sase copii. Dar, treptat-treptat, revelațiile sale au început să-i domine viața. Exprimarea acestora prin scris (este probabil că a făcut si mărturisiri orale celor apropiați) a realizat-o în proză si versuri (catrene). **Gruparea acestora din urmă în grupuri de cîte o sută de previziri le-a atras denumirea de** centurii — scriind zece astfel de centurii. Nu mai puțin importante sînt si revelațiile în proză (apărute între 1550 si 1567). Prima ediție completă apare după moartea lui, si anume în anul 1568, sub titlul **„Prophéties"** (din care s-au păstrat doar cîteva exemplare).

Constient de neobisnuitele lui însusiri de vizionar, Nostradamus a simțit nevoia să dea posterității o explicație cît de cît științifică asupra incredibilei sale capacități de profet. Mărturisirile se găsesc în „Scrisoarea de dedicație" adresată regelui Henric XII. Ca orice om de știință, el a căutat să înlăture suspiciunile ce pluteau asupra modului cum își „procura" informațiile despre viitor. Ideea centrală a explicațiilor sale (care sînt cel puțin la fel de interesante ca însăsi opera sa) este îmbinarea dintre cunostințele astrologice si credința în Dumnezeu. Se remarcă aici dorința extrem de accentuată a marelui vizionar de a eluda orice posibilități su-

pranaturale ale persoanei sale, orice bănuială de ocultism. El trebuia să înlăture orice bănuială a fețelor bisericesti de „colaborare cu diavolul" — cu atît mai mult cu cît Nostradamus, prin aducerea lui la curtea lui Carol IX în 1564, a devenit unul dintre cei mai faimoși si mai ilustri medici ai epocii.

Dar opera lăsată de enigmaticul Nostradamus l-a contrazis total. Harul său divin a întrecut orice limite si aflînd (din diverse surse toate incomplete datorită raritătii operei integrale) de prezicerile sale nu poți să nu te gîndești la o mașină de călătorit în viitor inaccesibilă muritorilor de rînd.

De altfel orice epitet la adresa previziunilor lui Nostradamus mi se pare sărac, minimalizant. Ce părere ei, stimate cititor, **despre un om care prevede, cu patru secole înainte, apariția pe scena istoriei europene a lui Adolf Hitler, Mussolini sau Francesco Franco ?** Desigur, acea „voce interioară" care l-a informat nu l-a dat si nume de persoane, dar i-a conturat foarte clar personalitatea si conjunctura geoistorică a apariției personalităților susnumite. Hitler este văzut în plină ascensiune a Germaniei, ca fiind de sînge tirolez, ajungînd la o autoritate extraordinară si izgonind pe „străinii arabi". Totul este corect, el spunînd „arabi" poporului cu aceeași origine semită, evreii. A prevedea ingrozitoarele crime, holocaustul declansat de unul din cei mai mari criminali ai istoriei mi se pare a fi un lucru pe atît de impresionant, pe cît este si previziunea împărțirii Europei prin alianța sovieto-germană. Pe de altă parte, așa cum nici noi nu stim astăzi destinul precis al Führerului, nici Nostradamus nu i-a „văzut" — ceea ce, de altfel reprezintă o altă prezicere exactă.

Aparitia pe scena istoriei a lui Francesco Franco este prevăzută, aparent, după date astrologice. La data nașterii lui Franco (4 decembrie 1892) configurații planetară a fost aceea a „Trigonului regal". Dar originea socială modestă si ascensiunea politică si militantă ale lui nu mai țin de astrologie.

PAUL IOAN

■ **RELAȚII ÎNCORDATE.** După ce James Baker a prezentat ideile sale cu privire la un proces de pace în Orientul Mijlociu, Israelul a multiplicat hotărîrile sale contrariante pentru Washington. Israelul a înlăturat, relevă France Presse, ideea unui compromis teritorial în privința înălțimilor Golan, cucerite de la Siria a anunțat accelerarea colonizării în teritoriile ocupate, a decis noi expulzări ale palestinienilor si a adoptat noi măsuri represive împotriva lor. Fiecare critică a Departamentului de Stat provoacă reactii negative în Israel si, în particular, factorii responsabili americani nu-si ascund iritarea crescîndă, concluzionează sursa citată.

■ **„SPONZORIZARE ECOLOGICĂ".** Întreprinderile industriale din țările industrializate se interesează tot mai mult de finanțarea proiectelor de protejare a naturii. Ei practică cu bune rezultate ceea ce experții au denumit, cu temei, termenul de „sponsorizare ecologică". De la domeniul sportului si al culturii, beneficiari ai susținerilor financiare sînt, în prezent, si ecologii. Secțiunea germană a WWF (World Wildlife Fund for Nature) a calculat că ajutoarele destinate protejării mediului înconjurător din partea firmelor industriale se vor mări de șase ori în zece ani, ajungînd în 1995 la suma de 2,5 miliarde mărci.

■ **C.I.A. ȘI PROSPECTIVA.** Datorită noii ere a glasnostului, va interveni un reviriment si în activitatea de spionaj. Se va trece definitiv de la culegerea de informații de spionaj la activitatea analitică, ne asigură fostul șef al C.I.A., W. Colby. Garry Foster, director adjunct la CIA pentru planificare, a făcut cunoscut că primii pași în această corecție au fost deja făcuți. În 1989 s-a creat direcția a cincea condusă de Foster, pentru a se „analiza schimbările din lume pînă în anul 2000 si în continuare".

■ **CU GÎNDUL LA CASA EUROPEANĂ ?** Italia „poartă răspunderi speciale" în cadrul relațiilor cu țările din Europa de Est, deoarece, împreună cu Germania, este una dintre cele două țări „răsăritene" ale Pieței Comune, sublinia nu de mult șeful diplomației de la Roma, De Michelis. În opinia sa, inițiativa „pentagonală" (cu Austria, Iugoslavia, Cehoslovacia si Ungaria), care va deveni în curînd „hexagonală" prin aderarea Poloniei ?, este una din inițiativele politico-diplomatice ale Italiei – o inițiativă care nu este numai „expresia unei comunități regionale, istorice si culturale", ci care trebuie văzută „si în optica ridicării unei schele care va contribui la edificarea căminului european". Si noi, românii, care de la Rîm ne tragem, de ce nu sîntem luați în seamă ?

■ **PROGNOZĂ NELINIȘTITOARE.** Pînă în anul 2000, peste 20 de țări ale „lumii a treia" vor dispune de rachete balistice, 15 dintre aceste națiuni vor avea baze științifice proprii pentru producerea rachetelor prin forțe proprii, iar 10 state vor poseda un potențial nuclear, sau s-ar afla în etapa finală a obținerii armelor bazate pe forța atomului. Aceasta este opinia ministrului apărării al S.U.A., D. Cheney.

■ **SALARIZĂRI.** Cele mai ridicate salarii medii ale muncitorilor (salariul direct plus asigurările sociale) au fost, în cursul anului trecut, în Germania. A urmat Elveția si țările scandinave. Salariile au fost net inferioare în Japonia (68 la sută față de cele germane), în Franța si Marea Britanie (64 la sută), relevă un studiu al Institutului german pentru economie, publicat la Köln. Salariul orar mediu al unui muncitor german a fost de 37,88 mărci. Dintre cele 24 țări occidentale industrializate, Franța a înregistrat salariile cele mai scăzute, cu excepția Greciei, Turciei si Portugaliei.

■ **REDUCERE.** Ministerul Apărării din Spania intenționează să pună pe rol un proiect de reformă a serviciului militar. Se are în vedere reducerea stagiului militar de la 12 la 9 luni. Situația materială a recruților si a familiilor lor urmează a se îmbunătăți ca urmare a creșterii soldei. Se preconizează ca pe timpul satisfacerii stagiului militar, familia recruților să fie scutită de impozite. Obligativitatea satisfacerii stagiului militar nu se va anula.

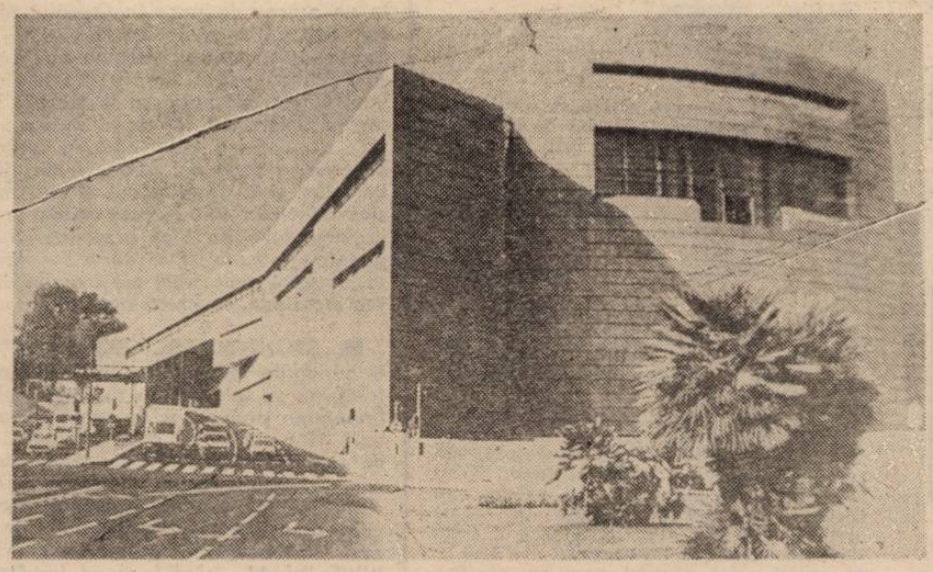

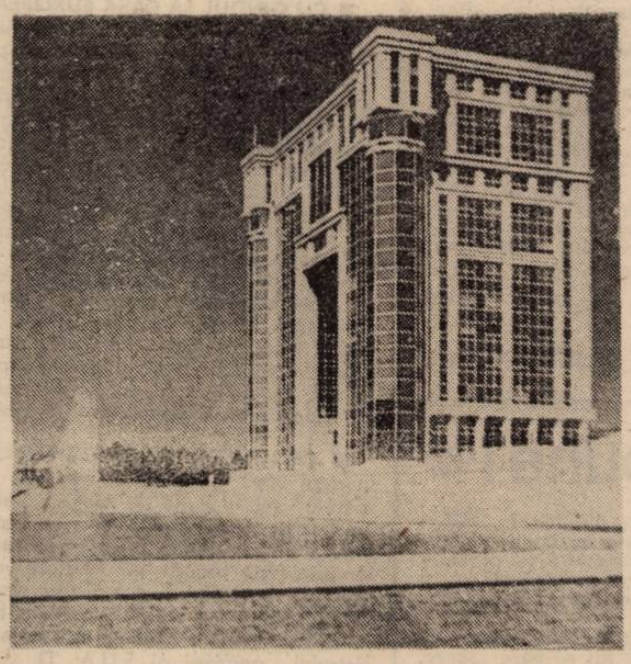

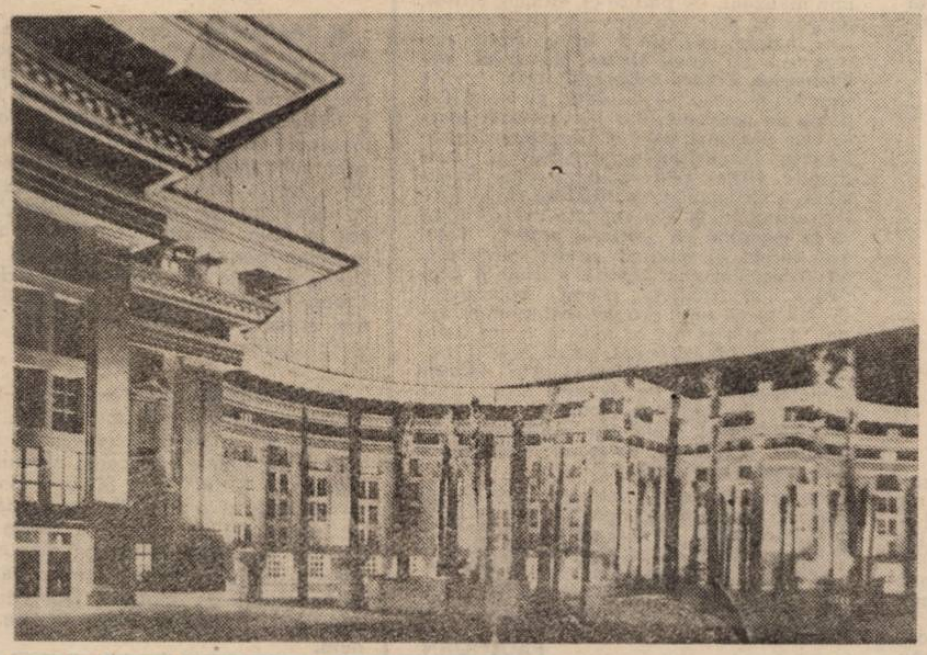

Montpellier: Florența secolului XXI

În Franța, la Montpellier, sediul celei mai vechi universități din Europa, istoria este prezentă pretutindeni. Papa Nicolas IV a acordat salutul în anul 1289, iar azi aici se pregătește istoria secolului următor în centrul și în jurul orașului-cetate. Pentru turiști surprizele încep de la aeroportul „Fréjorgues". Șocul se numește „Antigone" ; noul cartier monumental, care a început să se dezvolte din 1986, la doi pași de centru. Adorat sau detestat, stilul neoclasic a fost adoptat de arhitectul catalan Ricardo Bofill pentru un ansamblu de locuințe imobile, coloane, frontoane, riguros organizate. O zonă modernă de activitate, stil ? Nu. A fost creată o Eurocetate, un Tehnopol care să se dezvolte în plan economic, politic, cultural..., exact ca Florența în „Quattrocento".

Pentru această reușită s-a organizat activitatea din Montpellier în jurul a cinci mari poli. „Euromedicina" s-a născut din tradiția medicală instalată în acest oraș încă din Evul Mediu. A fost creat un comitet regrupînd profesorii Facultății de medicină, laboratoare bănci, întreprinderi... și astfel a luat ființă un parc de activități științifice care organizează manifestări internaționale. Cînd cineva dorește să se implanteze la Montpellier, se poate adresa unui interlocutor unic : Tehnopolul. Polul-sănătate se mîndrește cu un centru medical dintre cele mai performante din lume prin utilizarea rezonanței magnetice nucleare. Numeroase laboratoare au o dinamică proprie favorizantă oricăror inovații. Aici profesorul Alain Privat face lucrări de cercetare pe măduva spinării, o speranță pentru paraplegie. Tot aici, începînd din 1985 au loc în fiecare an „Zilele Euromedicinei", adică Salonul internațional al științelor referitoare la sănătate. Al doilea pol de activitate este consacrat agronomiei, organizat cam în același fel și bucurîndu-se tot de o tradiție : în 1593 la Montpellier a fost creată prima grădină botanică din Franța. Astăzi „Agropolis" este prima cetate specializată în Franța și fără îndoială în Europa, cu 2500 de cercetători și mult mai mulți studenți. Și nu e deloc exagerat să se pretindă că Montpellier a devenit capitala internațională a bananei, căci cercetările asupra agriculturii țărilor tropicale sînt într-adevăr vocația așezămintelor cum ar fi CIRAD (Centru de cooperare internațională pentru cercetare agronomică și dezvoltare), unul dintre cele 18 așezăminte fondatoare ale „Agropolisului". Pe lîngă acestea există întreprinderi ca „Biotropic", în care se lucrează automat pentru descojirea nucilor de cocos și întreprinderi ca „Vitropic", unde producția bananierilor se face în sere. O ploaie de aparatură electronică s-a abătut asupra orașului, atrasă de infrastructura propusă de „Tehnopol". În jurul IBM-ului, implantat încă din 1965 la Montpellier principala unitate europeană pentru fabricarea marilor ordinatoare, s-a țesut polul informatic. În total cam 50 de societăți reprofilate pe informatică au fost create sau instalate la Montpellier, unde Simpozionul european de calcul de înaltă performanță permite înnodarea unor interesante contacte cu grupuri industriale internaționale.

Pornind de la cablarea orașului în fibră optică, o premieră în Franța, s-a dezvoltat al patrulea pol dedicat comunicării și botezat „Antena". Acesta cuprinde un parc al noilor căi de comunicare, cu un centru de fabricarea desenelor animate asistate pe ordinator, un studio de producție și o antenă a Centrului de formare și de perfecționare a jurnaliștilor. Printre manifestările organizate se numără și „Zilele Institutului audiovizual și de telecomunicații în Europa", care reunesc profesioniști și cercetători din acest sector, dar și Festivalul filmului mediteranean altă prestigioasă manifestare. Rămîne de menționat al cincilea pol : turismul. În Țara Soarelui, Heliopolis, s-a impus. Mai întîi s-a organizat amenajarea litoralului, s-a mărit aeroportul internațional și s-a construit o sală de concerte și un palat al Congreselor pe măsura ambițiilor orașului. Prin crearea Festivalului Radio France, care are loc aici s-a mărit reputația culturală a acestui oraș. Georges Frêche, primarul orașului a fost ales pentru al treilea său mandat din primul tur, chiar dacă nu toți locuitorii s-au obișnuit cu stilul... exuberant. Dar, trebuie subliniat că acest primar nu și-a menajat nici timpul nici entuziasmul și nici adversarii pentru a realiza un vis. Și pentru viitor un proiect mai mult decît îndrăzneț : construcția Port-Marianne, care va plasa Montpellier la numai trei ore de Paris prin introducerea trenului de mare viteză, TGV. Machetele au fost deja prezentate pretutindeni, urmînd ca proiectele să fie aplicate.

Așadar, Montpellier rămîne nu numai un oraș situat în fruntea palmaresurilor, ci și visul de a deveni Florența secolului XXI.

MANUELA SPĂTARU

ORAȘ PLUTI

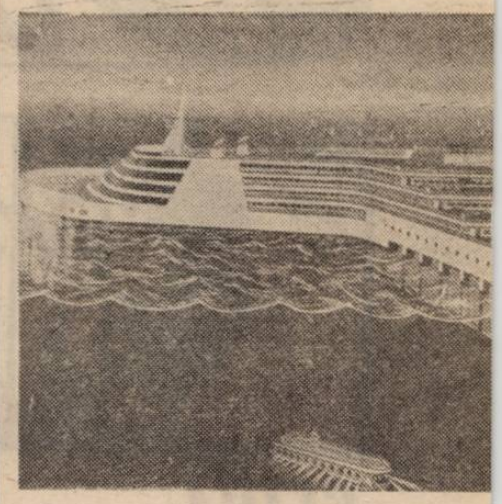

Peste trei ani arhipelagul japonez ar urma să aibă o nouă insulă. Ea va fi artificială, fiind destinată să găzduiască un mare centru turistic, mai multe ferme marine și centre de cercetări în domeniul agriculturii.

Citeva cifre au darul de a ne sugera

GLOB
SUPLIM

La scară redusă...

Arhitectul francez Louis Flleck are o pasiune ; reproducerea la scară redusă în miniatură a unor monumente celebre. Modelele sale sînt preluate de societatea „Mecano" și trimise în lumea întreagă. Pasionatul arhitect francez a executat copia la scară redusă a lui „Empire State Building" expusă în S.U.A., clădirea „Atomium" expusă la Bruxelles și multe

altele. În imaginea alăturată autorul se află alături de modelul catedralei din Barcelona pe care l-a realizat la scara 1/50 și cîntărește 70 de kilograme. Această construcție de o deosebită frumusețe a necesitat 330 ore de muncă migăloasă pentru îmbinarea a 5070 piese cu 5720 de buloane !

Fără a polua atmosfera

Americanul Eric Raymond a stabilit un nou și impresionant record mondial. Într-o perioadă care a durat exact o lună și o zi el a traversat teritoriul S.U.A. de la coasta de est spre coasta de vest la bordul unui mic avion construit de el, al cărui motor a fost alimentat de baterii solare. Cu această performanță extraordinară, Eric Raymond (33 ani) a ținut să demonstreze că se poate zbura cu un avion fără să poluezi... atmosfera terestră.

...TOR...

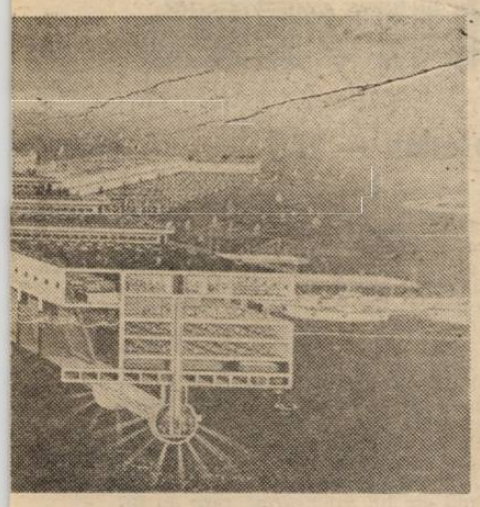

amploarea ambiţiosului proiect. Insula, care va avea forma unei păsări în zbor, cu aripile larg desfăşurate, va fi înaltă de 30 m, lungă de 320 m, iar anvergura „aripilor" va fi de 560 m. Pe conturul insulei, vor fi amenajate cheiuri de acostare cu lungimea totală de 800 m, care vor permite acostarea simultană a 80 nave de pescuit sau de agrement.

La dispoziţia pescarilor se vor afla 200 camere, iar alte 1 000 de camere vor fi rezervate turiştilor, care vor beneficia de un heliport, un centru comercial, o piscină, un acvariu submarin şi un vast centru de conferinţe.

Este prevăzută şi o bază pentru submarine, iar cele două „aripi" ale insulei vor adăposti de vînt şi de hulă 16 ferme piscicole şi centrele de cercetare. Construcţia va avea 8 etaje, dintre care trei vor fi situate sub nivelul mării. Suprafaţa totală locuibilă va totaliza 171 300 m². Pentru a construi acest „monstru" marin, vor fi necesare 36 de luni de muncă susţinută într-un mediu şi în condiţii dificile.

Insula artificială, care prezintă avantajul de a putea fi amplasată în locuri diverse, va necesita pentru ancorare adîncimi cuprinse între 50 şi 150 m şi ape nu prea turbulente. În cazul folosirii unui singur punct de ancorare, ea va putea face faţă fără probleme, fără a se balansa cu mai mult de cîţiva milimetri, la valuri cu înălţimea de trei metri.

Forţa valurilor va fi exploatată de o baterie de dispozitive energetice, amplasate în partea anterioară a „aripilor". Aceste dispozitive vor asigura autonomia energetică a insulei.

Proiectul, elaborat de institutul de tehnologie de la Mururoran, în nordul Japoniei, va costa între 20 şi 25 miliarde franci.

magazin

ENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

■ **Imaginea reprezintă o parte a „Cercului de foc" al Pacificului cu sublinierea vulcanului Pinatubo şi Unzen. În plus, săgeţile de pe această hartă, indică vulcanii activi în ultimii 10.000 de ani.**

SE TREZESC VULCANII „CERCULUI DE FOC"?! (I)

Vulcanul Pinatubo din Filipine s-a aflat în erupţie trezindu-se din „somn" după mai bine de 600 de ani. De la primele semne prevestitoare ale cataclismului natural, pînă la începerea erupţiei propriu-zise au trecut 48 de ore. Norul de fum în formă de ciupercă s-a ridicat la o înălţime de 30 km, fiind vizibil de la o distanţă de 100 km. În primele zile de erupţie, sistemele avansate de prevenire şi evacuare a populaţiei au permis diminuarea considerabilă a numărului de victime.

Reactivarea vulcanului Pinatubo s-a produs la numai o săptămînă după erupţia unui alt vulcan în zona Pacificului. Avalanşele de lavă ale vulcanului japonez Unzen au ucis peste 35 de persoane. Pierderile de vieţi omeneşti ar fi fost şi mai însemnate dacă oamenii de ştiinţă nu ar fi avertizat populaţia din timp despre iminenţa erupţiei vulcanului. În realitate majoritatea victimelor au fost înregistrate din rîndurile ziariştilor şi vulcanologilor atraşi de predicţiile specialiştilor japonezi. Precedenta zguduire a vulcanului Unzen a avut loc în urmă cu 199 de ani, cînd alunecările de teren şi valurile seismice au provocat moartea a circa 15 000 de oameni. Ambii vulcani — Pinatubo şi Unzen — se întind de-a lungul vestitului Cerc al Focului, un lanţ de munţi vulcanici activi situat pe marginea coastelor Asiei, Americii de Nord şi de Sud. Acest lanţ muntos adăposteşte trei sferturi din cei 540 de vulcani activi înregistraţi pînă în prezent.

Datorită creşterii numărului locuitorilor rezidenţi în apropierea vulcanilor, pericolele care decurg din reactivarea acestora sînt foarte mari. Unii vulcanologi atrag atenţia asupra unei posibile erupţii a muntelui Fuji, situat la o distanţă de numai 100 km de Tokio. Din fericire, tehnicile ultrasofisticate de care dispun oamenii de ştiinţă în acest sfîrşit de secol, precum şi experienţa acumulată, le permit să anticipeze în timp util posibilele erupţii majore. În ultimii 10 ani, vulcanologii americani de la Geological Survey din cadrul „Cascades Volcano Observatory", din Vancouver (statul Washington) au reuşit să semnalizeze din timp 19 din cele 22 erupţii ale muntelui St. Helens.

Spre deosebire de cutremure, care se declanşează fără a ne da de ştire, erupţiile vulcanice îşi anunţă, în general, sosirea. Înainte de producerea erupţiei, instrumentele ştiinţifice pot detecta serii de trepidaţii în munte, care anunţă urcarea către suprafaţă a magmei din adîncurile Pămîntului. Vulcanii presăraţi de-a lungul Cercului de Foc se particularizează şi prin faptul că secţiunile crustei terestre — plăcile tectonice — intră în coliziuni. Frecarea roclor combinată cu căldura ce emană din interiorul Pămîntului transferă marginea interioară a plăcii în magmă. Impregnată cu silicaţi, acest tip de magmă tinde să se solidifice aproape de suprafaţă, formînd bolţi şi astupînd canalele prin care iese magma. Astfel de obstacole transformă vulcanul într-un cuptor gigantic. În momentul în care stînca nu mai este suficient de puternică pentru a opri magma aflată în expansiune, muntele erupe.

ŞERBAN FILIP

● 7 000 obiecte identificate se află într-un perpetuu „dans cosmic" ● Un fragment cît un cristal de sare a reuşit să ciobească hublourile navetei Challenger ● Deşeurile spaţiale provin în marea lor majoritate de la etajele trei şi patru ale rachetelor ● Un obiect între 3 şi 10 cm care călătoreşte aiurea prin Cosmos ar putea distruge un satelit sau traversa o staţie orbitală. ● Peste 20—30 de ani, navetele spaţiale ar putea să fie aliniate la sol, în imposibilitatea de a-şi lua startul, din cauza intruşilor nedoriţi ● Există o soluţie pentru descongestionarea Cosmosului — „pescuirea" obiectelor aflate pe orbital cu ajutorul unor roboţi specializaţi.

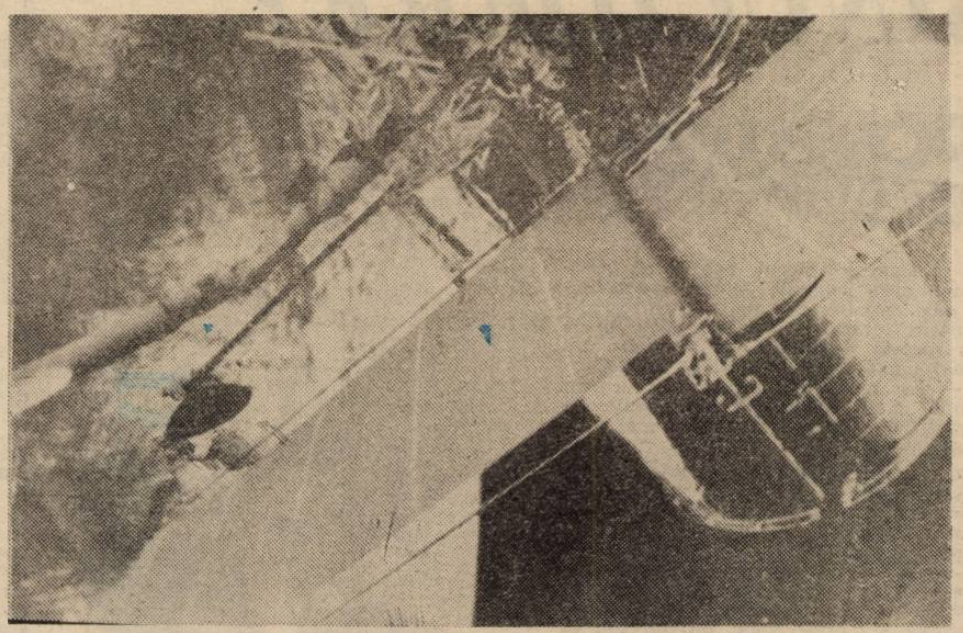

Aglomeraţie... spaţială

Mai mult de 7000 de obiecte zburătoare... identificate se învîrt în jurul Terrei. Fără a le număra pe cele minuscule, care circulă cu mai mult de 18 000 km / oră, pot constitui mari pericole pentru sateliţi. Multiplicarea acestor ruine cosmice riscă să pună în pericol funcţionarea viitoarelor staţii orbitale, putînd genera chiar interzicerea accesului în spaţiu. În toamna trecută francezii au fost martorii unui fenomen luminos care a traversat cerul Franţei, urmînd traiectoria sud-est, nord-est. El a fost observat pe un „culoar" larg de la Brest la Marsilia. Obiectul zburător nu a rămas pentru mult timp neidentificat. După cîteva zile Centrul Naţional de Studii Spaţiale a oferit cheia misterului. Era vorba pur şi simplu despre desprinderea în atmosferă a celui de-al treilea etaj al unei navete sovietice. „Proton", lansat de la Baikonur care urma să instaleze pe orbită un satelit de telecomunicaţii. Şi acesta este doar un exemplu. Pentru că acumulînd „ruine" de tot felul pe orbită, vom ajunge să poluăm într-atît „împrejurimile" Terrei, încît prin anumite puncte accesul în Cosmos va fi periclitat.

Cît de redutabile sînt aceste ruine cosmice ? Un grăunte cît un cristal de sare a fost suficient pentru a ciobi unul din hublourile navetei Challenger în 1983. La o viteză de 10, 15 sau 20 000 km / oră nu este nevoie să fii uriaş pentru a face rău. Şi să nu uităm că numărul acestor deşeuri se ridică la mai multe zeci de mii. Originea lor este cunoscută. Provin de la etajele 3 şi 4 ale rachetelor. O altă sursă la fel de abundentă o reprezintă exploziile sateliţilor şi rachetelor. Surprinzător, în urma unui şoc frontal, un obiect de aproximativ 10 cm poate să facă să explodeze un satelit. Pentru o staţie orbitală, întîlnirea cu un asemenea obiect nu ar putea însemna întotdeauna supravieţuirea. Cu dimensiuni între 5 şi 10 cm obiectul cosmic ar putea distruge un satelit sau ar putea traversa o staţie orbitală fără nici-o greutate, cu riscul evident de a scoate din funcţiune aparatul cosmic respectiv.

Cercetătorii Universităţii Tehnologice din Braunschweig, Germania, au calculat consecinţele exploziei unei rachete Ariane survenite în 1986. Accidentul a produs 2275 de fragmente. La trei luni după explozie, traiectoriile acestor fragmente survolau un sfert din planetă, iar un an mai tîrziu aproape jumătate. După patru ani fragmentele respective circulau de jur împrejurul Terrei. Prin consecinţele coliziunilor lor fragmentele spaţiale sînt redutabile. Trecînd peste un anumit punct critic această cascadă ar putea antrena o reacţie în lanţ care să sfîrşească prin interzicerea accesului în spaţiu. Fenomenul este numit „sindromul Kessler" după numele inginerului de la NASA care a evidenţiat importanţa acestor coliziuni. Un recent raport prezentat la Congresul american anticipa pericolul ca peste 20 — 30 de ani să vedem navetele aliniate la sol, aflate în imposibilitatea de a se apăra de mult prea numeroasele deşeuri hoinărind prin Cosmos. Şi atunci, ce este de făcut ? Supraveghere, protecţie, vigilenţă. Acesta este tripticul de acţiune al agenţiilor spaţiale. Lui i s-ar putea adăuga o a patra acţiune, numită metaforic „de vindecare". Aceasta presupune „pescuirea" sateliţilor sau a celorlalte ruine înainte de a deveni foarte mici. Un cercetător de la Universitatea din Arizona, Kumar Ramohalli, propune pentru această operaţiune un robot gîndit ca un dispozitiv solar capabil să capteze şi să taie sateliţii ieşiţi din funcţiune. Ideea nu a fost încă nici finanţată, nici programată spre a fi finalizată. Chiar dacă aglomeraţia spaţială este o realitate din ce în ce mai evidentă.

ECATERINA BĂTRINEANU

Idei remarcabile

Exercitînd meseria de infirmieră timp de cinci ani într-o secţie de reanimare pentru copii, Jocelyne Chaumet-Riffaut cunoaşte foarte bine drama copiilor şi tinerilor care devin frecvent victime ale accidentelor rutiere. Experienţa pe care a căpătat-o în această privinţă a constituit primul motiv al hotărîrii pe care a luat-o de a înfiinţa o creşă în care copiii să se deprindă cu cele mai dificile situaţii rutiere şi să capete obişnuinţa de a preîntîmpina urmările pe care acestea le pot crea. În acest scop, în colaborare cu organul de specialitate, pe terasa clădirii în care se află creşa pe care o conduce, a amenajat un circuit rutier.

De mai multe ori pe săptămînă, timp de zece pînă la cincisprezece minute copiii, la volanul micilor vehicule acţionate cu pedale se lansează pe pista circuitului. Scopul ingeniosului periplu este acela de a învăţa copiii să descifreze şi să respecte semnificaţia diferitelor indicatoare şi semnalizatoare rutiere fără a uita însă să efectueze, în mod simultan, şi alimentarea cu combustibil a vehiculelor. Rezultatele sînt promiţătoare : încă de la vîrsta de doi ani copiii s-au dovedit foarte atenţi şi sîrguincioşi controlîndu-i şi corectîndu-i chiar pe părinţi atunci cînd aceştia nu respectă regulile de circulaţie !

• *Biblioteca „Magazin" de proză scurtă* •

CRIMĂ SAU SINUCIDERE?

POVESTIRE

I se spunea Actorul, pentru că, realmente, avea ceva de actor... Îndatoririlor sale curente, cel mai adesea banale, le găsea totdeauna un sens și o utilitate secretă, nebănuită de nimeni. Nu numai umanitară, estetică! Și prin estetic — prin frumusețe, prin echilibru, prin emoție, chiar — ajungea să atribuie îndeletnicirilor sale o utilitate și mai profundă, morală.

Pe scurt, se investea în toate ocupațiile sale, oricît ar fi fost de mărunte, cu convingerea fermă — nerealistă, dar absolut meritorie — că depinde numai de el să transforme un rol episodic, absolut secundar, într-un act relevant, de esență, în angrenajul unei desfășurări al cărei sens, este drept, nu ajungea să-l cunoască. Ca orice actor, într-un fel, **ca orice mare actor**, el nu juca un rol, **ci își juca „rolul"** ! Nici nu-l juca, de fapt ! El îl „trăia" la propriu și, pînă la un punct, aducea în „teatrul" ocupațiilor sale, deseori rutiniere, o fărîmă de viață : piesa sa personală...

Repartizat la Arhiva internațională de filme, cu obligația simplă de a cerceta din punct de vedere fizico-chimic gradul de uzură al peliculelor aflate în depozitele ignifuge ale clădirilor vechi (din așa-numita filmotecă arhaică a secolelor XX—XXI), actorul nu realiză nici o clipă că misiunea sa era, din nou, limitat funcțională, apreciativă statistic : „Atîtea mii de metri de film prezintă o degradare totală, atîtea mii de metri sînt depreciați, circa 60 la sută din care etc., etc." Și nici nu se gîndi că observațiile sale, riguroase, exacte ar putea constitui, în cea mai bună alternativă, obiectul unui raport asupra stării Arhivei. Ca de obicei, Actorul își depăși și de astă-dată misiunea. Cercetă atent pelicula cu pricina, le derulă cu răbdare, le analiză sistematic, fotogramă cu fotogramă... Le sortă apoi pe categorii : filme de dragoste, filme de acțiune, filme istorice, filme științifico-tehnice... Iar pe acestea din urmă — mai ales filmele de început, cu roboți — le vizionă, ca pe vechile comedii de epocă, din perioada filmului mut. De la filmele de început, aflît de amuzante, cu roboți aproape imbecili, pînă la filmele de tensiune, cu roboți veniți de pe alte planete... Dar și pe acestea, le redistribui pe subgenuri, cronologic, trecînd de la filmele cu roboți funcționali la superproducțiile tehnicolor cu cibeoroboți, dotați cu sisteme complexe de subcontrol și sensori psiho-afectivi, de tip neuronal...

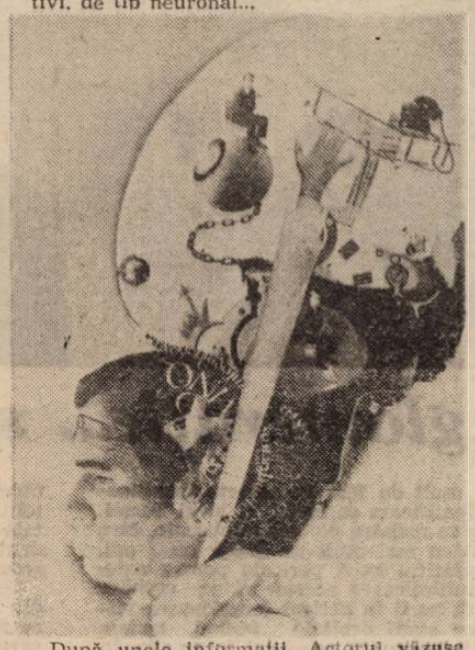

După unele informații, Actorul **văzuse absolut tot ce se putea (omenește) vedea**, într-un timp de-a dreptul record, cîteva zeci de ani (ani terestri, desigur); așa că nimeni nu se miră mult prea mult aflînd că Actorul se claustrase în fapt în toată această perioadă, în laboratorul său video-decriptor de la Arhiva de filme. De la o vreme, însă — se răspîndi un zvon îndeajuns de ciudat, care n-a mai fost dezmințit : că Actorul ar fi făcut o **fixație stranie** față de filmele vechi de arhivă.

În stilul său de lucru apărură schimbări. În întreaga sa raportare la viață se instalase, cum s-a spus ulterior, un fel de apatie, o stare depresivă, un dezinteres repulsiv, chiar și față de ocupația sa predilectă, vizionarea de filme. Nu mai vedea nimic, **nu mai voia să vadă...** Fapt cu atît mai ciudat cu cît Actorul — într-un trecut relativ apropiat — izbutea să descopere în fiece acțiune, fie ea și minoră, sensuri umanitare, morale... Substituind executantului, absolut anonim, un entuziast, un generos și — de ce nu ? — «eroul»?! Ce se întîmplase cu el ? O apatie, cel puțin în zilele noastre, nu surprinde pe nimeni... Iar o depresiune, chiar psiho-volitivă, încă nu explică nimic. Orice sistem dereglat poate fi readus la normal ! Există remedii ultra-verificate... Psihoanaliștii noștri, în plus, și psihoterapeuții se bucură de o apreciere aproape universală.

Cei apropiați lui — colegii lui de Arhivă, colaboratorii, prietenii, deși e greu de spus dacă avea prieteni — știau însă cît se poate de bine, că Actorul nu mai putea fi salvat. Nu ar fi vrut-o nici dînsul, s-a bănuit ulterior. Nici nu a tresărît, de altfel, cînd a aflat adevărul, diagnosticul fără drept de apel. În felul lui, apatic, el se strădui să exprime — fără cuvinte, firește — că-i pregătit de mult să părăsească scena... Ba chiar o și părăsise, spunea, mult înainte încă... Pentru că, din toate acele istorii, cu și despre roboți, pe care le vizionase cîteva zeci de ani, **Actorul izbutise să afle că este și el un robot ; și mai aflase că adevăratele limite ale roboților nu subzistă în posibilitățile lor imediate** (care în principiu ar putea fi sporite oricînd și oricît), **ci în însești atributiile care li se incredințează, în inevitabilitatea unei programări exterioare, și în permanentul „sentiment" al unei manipulări.** Și Actorul înțelese prin însăși luciditatea sa programată, că autoiluzionările nu servesc la nimic... Sînt o beție — spuse el, care nu băuse niciodată... Un drog periculos — el care nu se drogase... Și o vanitate a lucrului creat cu geniu și speranță, sporite prin însăși vanitatea creatorului... Și chiar dacă nu fusese un robot de la bun început, păru să mai spună Actorul, **el acceptase să joace rolul unui robot, pînă la identificarea totală...** Ca orice actor, care n-ar juca toată viața decît un singur rol... Și o dată ajuns la acest moment de revelare a stării sale reale — **dereglarea sa fiind o luciditate extremă** — robotul dobîndi revelația că el încetase să mai fie robot... Dar era prea tîrziu. Era în plus prea bătrîn, un model conceptual depășit, cu una din acele programări mult prea vechi, nu foarte inspirată... Reinstruirea sa ar fi costat prea mult ! Ca să nu amintim — cine n-o știe, azi ? ! — că nu de actori prea lucizi, conștienți de limitele lor inerente și disperați de ratare ar duce o teribilă lipsă secolul nostru splendid, secolul XXII... Iar căderea cortinei — oricît am amîna-o — Actorul o știa foarte bine, face parte din piesă.

DOREL DORIAN

P.S. Decesul său — provocat (impus cu necesitate) ori autopremeditat — n-a trezit nici un ecou... A fost incinerat în preziua apariției acestor însemnări.

File din proza magiei negre

Abia acum, cînd e ținut ostatic de trupa de șoc alcătuită din cele cinci creaturi zămislite de Frankenstein și Rogaro, Generalul își dă seama de gravitatea situației. Se lăsase păcălit ca un copil de cei doi și ucisese pe cel mai bun aghiotant al său, locotenentul Bruno, pentru a procura un cap tînăr și proaspăt, necesar celui de-al șaselea cadavru furat din cimitir. Privirile inexpresive și gesturile brutale ale noilor monștri îl conduseră afară din castel, către mașina militară cu care sosise. Se apropie de stația de emisie—recepție, urmat de aproape de cei doi magicieni. Dacă vroia să-și scape pielea, trebuia să ordone trupelor sale de ocupație regruparea și retragerea spre granița de nord, dinspre care invadaseră Krovakia.

— Alo, alo ! Aici Generalul ! Mă auziți?

Peste cîteva clipe primi confirmarea din partea tuturor regimentelor sale împrăștiate în ținut.

— Vă ordon retragerea în cea mai deplină ordine în zona A 1 ! Vă ordon retragerea în zona A 1 ! Din motive strategice — Generalul privi din nou cu groază spre namilele ce-l supravegheau — vă ordon această operație. Totul să se desfășoare fără nici un incident, nu vă lăsați provocați de populație, nu răspundeți la eventualele acte ostile ale krovakienilor ! Tovarăși, totul trebuie să se desfășoare în cea mai deplină ordine. Aveți la dispoziție 24 de ore. Aștept confirmarea !

Rînd pe rînd, comandanții regimentelor, cu voci nesigure și intrigate, confirmară primirea ordinului și trecerea imediată la executarea lui. Dar cu toții înțelegeau că se petrece ceva neobișnuit cu Generalul. Știau că niciodată în cariera sa militară, atît de strălucită, nu se dăduse înfrînt. A te retrage fără luptă, cînd întregul ținut e la dispoziția ta, era ceva inadmisibil în condiții normale. Oare ocuparea Krovakiei fusese doar o joacă, doar un exercițiu de rutină ?

Întreaga scenă fusese observată, dintr-unul din desișurile din curtea castelului, de Căpitanul Judson. Abia acum putea să pună cap la cap toată istoria cu krovakienii furioși împotriva lui și a prietenului său, Monstrul creat de Frankenstein acum 50 de ani. Se întreba ce se întîmplă cu acesta în castel și care e soarta frumoasei Katherine, dar deocamdată socotea că e înțelept să nu intervină.

INVADATORII (XIII)

Cînd „ceremonialul" transmiterii ordinului de retragere fu încheiat, cei din curtea castelului avură o mare surpriză. La fereastra laboratorului lui Rogaro apăru chipul înfiorător al Monstrului lui Frankenstein :

— Hei, profesore, întoarce-te singur în laborator ! Noi doi avem ceva de discutat, fără martori. Voi, ceilalți, rămîneți pe loc pînă la noi instrucțiuni...

În acel moment se auzi țipătul de groază al Katherinei și chemările ei în ajutor. Abia atunci își dădură seama că neglijaseră cu totul perechea aceea ciudată.

— Vă sfătuiesc să faceți așa cum spune, le șopti Frankenstein și porni spre laborator. Gîndurile negre îl frămîntau și cînd ajunse față în față cu Monstrul bănuielile i se confirmară.

— Profesore, știi foarte bine că trebuie să-ți duci pînă la capăt opera. M-ai readus pe mine din moarte și singurul mod da a-ți plăti această gresală e să-mi alături o femeie asemenea mie...

Frankenstein gemu și-și trecu mîna prin părul rar și încărunțit.

— O iubesc pe această fecioară, Katherine, care este oarbă și care m-a învățat să vorbesc ca oamenii normali. Te-ai gîndit, dacă aș face-o femeia mea, cum va fi copilul nostru ?

Auzind aceste vorbe, Katherine începu să plîngă în hohote. Se agață de brațul puternic al Monstrului și-l imploră să aibă milă de ea. Acesta o mîngîie și o liniști.

— Nu te teme draga mea, profesorul va face exact așa cum îi dictez eu. Atunci vei fi liberă să te reîntorci la oamenii tăi normali, dar pînă în momentul acela... Mă înțelegi, nu-i așa ? Fără tine, scumpa mea Katherine, profesorul nu se va ține de cuvînt. E singura soluție a vieții mele, nici o femeie normală nu va dori vreodată să-și lege viața de a mea. El mi-a dat această existență și deci...

Frankenstein căzu înfrînt în fața acestei scene incredibile. Spera să nu mai trăiască niciodată această situație care-i distrugea sufletul. Simțea că trebuie să-și ispășească păcatul înfruntării morții prin aducerea pe lume de noi creaturi. Iar asta însemna cadavre proaspete și răspunderea pentru tot ce se va întîmpla cu ele. Situația Katherinei îi frîngea inima. Trebuia să accepte, cu Monstrul nu era de glumit.

— Bine, spuse el într-un tîrziu, dar de unde cadavrul unei femei ? Nu mai putem profana morminte, armata Generalului e în retragere, iar krovakienii nu vor accepta niciodată așa ceva !

— Va urma —

Versiune românească și adaptare de PAUL IOAN după romanele lui DONALD F. GLUT

SPORT UNIVERS

Wimbledon — 105

S-au încheiat întrecerile marelui turneu de tenis de cîmp de la Wimbledon. Am avut plăcerea să-l urmărim și noi la televizor în cadrul unei emisiuni-record. Ne-au plăcut toate partidele, ne-a plăcut imaginea televiziunii britanice, ne-au plăcut comentariile. Să începem cu băieții. Finala dintre cei doi germani a fost frumoasă fără să fie și palpitantă, pentru că un 3—0 administrat jucătorului nr. 1 mondial de un jucător aflat cu cîteva trepte mai jos, e vorba de **Michael Stich** a reprezentant doar o extraordinară surpriză. Partea palpitantă ar fi existat dacă exista și o revenire să zicem la 2—0 a lui Becker. Incredibile serviciul și returul de back-hand ale lui Stich arme care au făcut posibilă și victoria împotriva lui Edberg. Dar cel mai impresionant la Stich mi s-a părut al doilea serviciu. Nu sînt specialist, sînt doar privitor de tenis, dar aș spune că el e singurul tenisman care a realizat un as din al doilea serviciu și asta nu în fața mea sau a lui Pescariu, ci în fața jucătorilor nr. 1 și nr. 2 mondiali. Becker mi s-a părut doar o umbră a talentului său și peste măsură de iritat. Și în semifinala cu Weatton, cînd il pira arbitrului de scaun agasat că Weatton se mișca atunci cînd servea, dar mai ales în finală cînd nervii săi, autentici sau nu, au impresionat neplăcut și pe spectatorii englezi. Una peste alta, o finală care ne-a arătat un extraordinar jucător, **Stich**, o carieră care i se deschide la picioare ca un covor aurit și cu toate acestea nu vă pot oferi și o fotografie a lui deoarece am căutat într-un număr din revista „Tennis Magazine" din octombrie 1990 pe care o am întîmplător în față și nu am găsit menționat nicăieri numele lui Stich,

jucătorul cu cea mai fantastică ascensiune din istoria tenisului mondial. Avem în schimb, o fotografie a cîștigătoarei trofeului de la Wimbledon, germanca **Steffi Graf**. Am ținut cu Sabatini pentru că este mai frumoasă, dar a învins Graf. O vorbă foarte frumoasă spusă de un comentator francez, după finală : „Astăzi Steffi a devenit Graf". Așa a fost, ca a avut față de Gabriela Sabatini cel puțin avantajul unui psihic mai bun. Se pare că în tenisul de cîmp, dar și în alte sporturi individuale, la nivele tehnice comparabile se detașează în învingător cel care are un psihic mai echilibrat, mai puternic. În fotografia noastră, Steffi nu pare impresionată nici măcar de șarpele boa pe care îl ține în brațe.

Mansell cîștigă în Franța

Televiziunea ne-a răsfățat cu transmisiile sportive, după mulți ani am urmărit în direct și un Mare Premiu automobilistic de Formula Unu, cel al Franței. Toată lumea se aștepta să cîștige francezul Alain Prost, se vorbea și de Senna, dar a cîștigat britanicul **Nigel Mansell** într-o manieră categorică pe o mașină Williams-Renault. Iată că, după ce în precedentul Grand-Prix el îi cedase locul I cu numai 500 m înainte de finiș colegului de echipă și veteranului Patrese, cel care deține recordul participărilor, peste 200 starturi în Grand Prix, acum Mansell, conducînd excelent, a trecut primul linia de sosire.

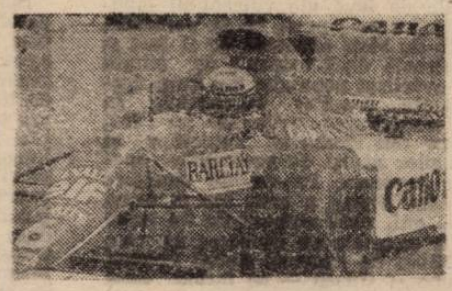

Emoționant momentul în care un om cu nervii de oțel, care controlează un adevărat bolid pe patru roți pe parcursul a peste 70 de ture de pistă poate să plîngă atunci cînd i se înmînează cupa învingătorului, chiar dacă cel care i-a înmînat-o a fost președintele Franței, Francois Mitterand.

Rubrică realizată de GEORGE CUȘNARENCU

HOROSCOP

Săptămîna 15.07. – 21.07. 1991

BERBEC (21.03—20.04)

Luni : Fiți rezervat, toate vă ies pe dos (dacă faceți excese).
Marți : Meteosensibilitatea vă aduce aminte de reumatism.
Miercuri : Încurcături financiare, nerezolvabile pe moment.
Joi : Vă cuprinde o undă de lirism ; o cascadă de amintiri vă copleșește.
Vineri : Bună dispoziție și chef de muncă, se ivesc noi motivații profesionale.
Simbătă : Scurtă gîlceavă în familie.
Duminică : Somnolență, plictis, zi total neproductivă.

TAUR (21.04—21.05)

Luni : Cu chiu, cu vai, adunați bani pentru o lungă călătorie.
Marți : Suspiciunile vă determină să aminați încheierea unei afaceri.
Miercuri : Ziua cea mai fericită a săptămînii.
Joi : O relație prietenească e în cumpănă, nu agravați confruntarea.
Vineri : Bilanțul săptămînii e foarte subțire, dar nu vă descumpăniți.
Simbătă : Nu aminați o întrevedere pregătită demult.
Duminică : Un mic compromis în relațiile conjugale.

GEMENI (22.05—21.06)

Luni : Două surprize plăcute, ambele pe plan financiar.
Marți : Vremea închisă vă taie elanul creativ.
Miercuri : Stare de iritare, independentă de voința dv.
Joi : Vă confruntați cu două alternative de a vă petrece vacanța.
Vineri : Jena financiară se agravează, se ivesc necesități nepreväzute.
Simbătă : Neașteptat sprijin din partea unui prieten.
Duminică : Săptămîna se încheie cu o mică bucurie familială.

RAC (22.06—22.07)

Luni : Zi obositoare, plină de încordare nervoasă.
Marți : Sosește o veste mult așteptată, care pregătește o decizie importantă.
Miercuri : Polemică „tradițională" între colegi, sînteți printre învingători.
Joi : Curba psihicului urcă spre maxim, toată lumea e a dv.
Vineri : Elanul activității profesionale vă face foarte remarcat.
Simbătă : Tandrețe și delicatețe în relațiile conjugale.
Duminică : Flori, parfum, iubire, totul e roz.

LEU (23.07—22.08)

Luni : Intrați în săptămîna unui sentimentalism exagerat.
Marți : Nu vedeți în jur decît posibile idile, randament profesional neglijabil
Miercuri : În pofida sarcinilor de serviciu, nu vă asumați unele responsabilități.
Joi : Tovărășia unei femei-Capricorn vă face prizonierul intimității.
Vineri : O veste de departe vă descrețește fruntea și vă readuce la realitate.
Simbătă : Vraja idilică începe să se destrame.
Duminică : Nu vă preocupă decît petrecerea de seară.

FECIOARA (23.08—21.09)

Luni : Prezență fermecătoare la o întîlnire importantă.
Marți : Cîteva cumpărături deosebite și costisitoare.
Miercuri : Vremea urîtă vă determină să vă aminați o vizită de afaceri.
Joi : Relațiile cu partenerul trec printr-o criză.
Vineri : Rezistați cu brio unui asalt sentimental al unei vechi cunoștințe.
Simbătă : Elan erotic deosebit, viața conjugală e trepidantă.
Duminică : Un aparent prilej de gelozie vă indispune. Nu exagerați.

BALANȚA (22.09—22.10)

Luni : Dureri de cap și muncă pînă peste poate.
Marți : Inteligența și tactul vă scot dintr-o situație delicată.
Miercuri : Două motive de indispoziție trecătoare.
Joi : O polemică nedordială cu un vechi cunoscut e rezolvată la timp.
Vineri : Bilanțul săptămînii e fructuos, se întrevăd două proiecte de lungă durată.
Simbătă : Se finalizează o afacere începută mai demult.
Duminică : O situație delicată vă solicită din plin diplomația.

SCORPION (23.10—21.11)

Luni : Ziua cea mai încordată, pe plan profesional.
Marți : Profitați din plin de o supapă a bunei dispoziții oferită de un amic.
Miercuri : O mică gafă vă atrage simpatii nebănuite.
Joi : Simptomele unui surmenaj nervos vă îngrijorează.
Vineri : Deziluzie cu privire la o „lovitură" financiară.
Simbătă : Abia azi norocul vă surîde (la bani).
Duminică : Refugiu de liniște și deconectare în compania odraslei.

SĂGETĂTOR (22.11—20.12)

Luni : Presimțiri mai vechi se adeveresc întru totul.
Marți : Sînteți martorul unor nedreptăți pe care nu le puteți înfrunta.
Miercuri : Se impune refugiul în luciditatea dv. cea de toate zilele.
Joi : Generozitate debordantă în a da sfaturi oricui, pe orice temă.
Vineri : Atenție la atacurile unei femei-Taur.
Simbătă : O migrenă vă pune în pericol un plan pentru azi.
Duminică : Uneori bucuriile vin numai din cuibul familial.

CAPRICORN (21.12—19.01)

Luni : Căutați unelte pentru a distruge **monotonia profesională.**
Marți : Ziua cea mai intensă de lucru, s-au acumulat unele restanțe.
Miercuri : Vă luptați cu o ușoară tendință de instabilitate psihică.
Joi : Zi de lungi confesiuni amicale, mai puțin productivă.
Vineri : Proiecte pentru o viitoare „lovitură" financiară.
Simbătă : Un bărbat-Vărsător vă domină toată ziua.
Duminică : Citeodată, cumpărarea unui fleac produce mari satisfacții.

VĂRSĂTOR (20.01—18.02)

Luni : Aveți din plin prilejul să vă afirmați inteligența creatoare.
Marți : Confuzie sentimentală în legătură cu un Berbec.
Miercuri : O rază de speranță într-o afacere foarte profitabilă.
Joi : Dezamăgire din partea unui amic, zi de meditații solitare.
Vineri : Apelați din plin la voință pentru a risipi un sentiment de frustrare.
Simbătă : Aveți de ales între două variante de a vă lansa în afaceri.
Duminică : Se impun cîteva întîlniri cu partenerii proiectelor dv.

PEȘTI (19.02—20.03)

Luni : Neliniște sufletească, rămasă fără antidot din ajun.
Marți : Ziua ghinionistă nu se dezminte nici de data asta.
Miercuri : Muza creației (în profesiunea dv.) devine iar generoasă.
Joi : Vă irită neprevăzute obligații profesionale, delicate și de mare travaliu.
Vineri : Declinul vieții sentimentale vă face mai morocănos decît de obicei.
Simbătă : Un reviriment pe plan financiar.
Duminică : Zi încărcată cu reajustarea unor proiecte care s-au dovedit la timpul lor nerealiste.

cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

Record de voință

La cei peste 78 de ani ai săi, Botoș Sigismund (născut la 24.02.1913, în Satu-Mare) este un neîntrecut campion de cros al veteranilor. Dînsul a participat și

a cîștigat numeroase concursuri interne și externe cu acest profil, începînd de acum zece ani. Recordul său de voință este cu atît mai lăudabil, cu cît în urma unui accident survenit în 1949 are piciorul stîng mai scurt cu 2 cm, iar la cutremurul din 1977 a suferit un infarct miocardic. A fost de meserie zugrav și a cîntat în corul ansamblului „Rapsodia română".

Vieți simetrice

Cei doi bărbați, azi la vîrsta senectuții, au același prenume : Ion. Ei au reușit în același an la Școala Militară și au absolvit-o împreună. Soțiile lor poartă același prenume : Maria. Acestea le-au născut cîte o fată, botezate la fel : Mariana. Fiicele au născut cîte o fată, care poartă azi același prenume : Oana. Cei doi bărbați au ieșit la pensie cu același grad : colonel. Este vorba de Andrei și Bucurescu Ion din București.

Record antropometric

În urmă cu un sfert de veac, rezultatele măsurătorilor antropometrice din țara noastră au dat la iveală următoarele superlative : cea mai mică talpă a piciorului unei romînce a măsurat 22 cm, adică măsura 32,5 la pantofi ; cel mai mare număr la pantofi al unei femei a fost 43 (ambele din București) ; cel mai mare număr la pantofi pentru un bărbat a fost 47 (talpa peste 32 cm), iar posesorul, un bucureștean, lucra la institutul cu profil de... încălțăminte.

Lac unic în lume

Lacul Ursu-Sovata, prin caracteristicile sale de salinitate și temperatură este un unicat în peisajul geografic al lumii. El are, în adîncime, trei concentrații de sare și trei temperaturi corespunzătoare. Astfel, la suprafață temperatura este de 20°C, la 1 metru adîncime este 40°C, iar la 2 metri adîncime este 60°C.

Cel mai înalt arbore din Europa

Pe valea pîrîului Arțag — afluent al riului Buzău —, în apropierea localității Fața Cheii, străjuiește un brad înalt de 62 de metri, care are la 1,3 metri de sol diametrul de 2,5 metri. Acesta este cel mai înalt copac din Europa.

De nouă ori București

Denumirea de București se bucură de un record de toponimie. S-au numit sau se mai numesc București : o comună în regiunea localității Brad (județul Hunedoara), un sat lîngă Huși, actualul sat Erculești (Rîmnicu Sărat) și încă patru sate care nu mai există azi. Tot București au denumirea două dealuri de pe valea riului Cerna (în fostul raion Turnu Severin).

Transmisiune sportivă maraton

Cea mai lungă transmisiune sportivă în direct la televiziunea română s-a derulat vineri 5 iulie. Ea a durat de la ora 15 la ora 21, deci șase ore, cînd s-au desfășurat semifinalele Campionatului internațional de tenis de cîmp de la Wimbledon. Este un record și pentru apreciatul nostru comentator și publicist, Cristian Țopescu.

GUINNESS BOOK

TENIS DE CÎMP

Uneori Guinness devine nostalgic și cred că nu face rău deloc. Cele mai proaspete recorduri se odihnesc de multe ori în umbra unor amintiri, pe care — avînd și ele un caracter de record — le vom consemna și noi. Astfel, pentru prima oară a fost folosit termenul de „tenis de cîmp". (field tennis"), într-o revistă engleză din anul 1793, datată 29 septembrie (deci ne apropiem de bicentenar). Cu toate acestea, o formă incipientă de „tenis de palate" se juca și pe vremea lui Mozart și a lui Salieri.

Primul club de tenis de cîmp din lume a fost întemeiat de maiorul englez Harry Gem în 1872. Pentru prima oară le-a fost permis amatorilor să joace contra profesionistilor în 1968.

Primul tenisman care a cîștigat cele patru turnee ale Marelui Slam (campionatele internaționale ale S.U.A., Franței, Australiei și Angliei) a fost britanicul Frederick John Perry (născut în 1909), în anii 1934 (Australia, S.U.A. și Wimbledon) și open-ul francez în 1935. Primul tenisman care a cîștigat în același an Marele Slam a fost americanul J. Donald Budge (născut 13 iunie 1915), în anul 1938.

Vă mai aduceți aminte de marele stîngaci Rod Laver (Rodney George Laver) ? Marele campion australian, (născut la 9 august 1938) este singurul dublu cîștigător al Marelui Slam în 1962 ca amator și în 1969 ca profesionist.

Prima doamnă cîștigătoare a celor patru celebre turnee a fost americanca Maureen Catherine Connoly : S.U.A. în 1951, Wimbledon în 1952, și openurile australian și francez în 1953. Dar soarta acestei istorice sportive a fost tragică, ea pierzîndu-și viața într-un accident de călărie, în 1954 la numai 34 de ani.

Cea mai recentă cîștigătoare a Marelui Slam (oare bridge-ul sau tenisul a folosit primul această expresie ? La bridge înseamnă cîștigarea tuturor celor 13 levate ale unei done, adică a unui joc) este Martina Navratilova în anul... 1984.

Cel mai lung **game** (joc) înregistrat vreodată a durat 31 de minute timp în care scorul a devenit egal (deuce) de 37 de ori : protagoniști au fost Anthony Fawcett (Rhodesia) și Keith Glass (Anglia), la 26 mai 1975.

Cel mai lung **tie-break** a fost cel terminat cu scorul de 20—18, desfășurat între Björn Rune Borg și Prenjit Lall (India), la Wimbledon, în 1973. Cel mai lung meci de simplu bărbați a durat... 116 ore și 24 minute, între 22—27 mai 1983 : protagoniști, americanii Mark Humes și Chris Long (la Reno, statul Nevada).

În imagine o puteți revedea pe „regina Wimbledon-ului", doamna Billie Jean King, cîștigătoare a nu mai puțin de 20 de titluri și semifinalistă la vîrsta de 39 de ani.

Rubrici realizate de PAUL IOAN

MEGAVISION S.R.L.
Societate Comerciala Mixta
Elektro - Hi-Fi - TV - Video, Trading

VĂ OFERĂ O GAMĂ VARIATĂ DE PRODUSE ELECTRONICE DE MARCĂ

- Televizoare color SHARP, diagonala 54 cm
- Televizoare color MEGAVISION, DAYTRON, diagonală 51 şi 42 cm
- Videorecorder SHARP, MEGAVISION, DAYTRON, cu telecomandă
- Videoplayer MEGAVISION şi DAYTRON cu telecomandă
- Derulatoare casete video
- Combine muzicale cu dublucasetofon, radio şi pick-up SHARP şi YOKO, cu telecomandă şi două boxe
- Radio şi radiocasetofoane SHARP, TEC, YOKO (mono şi stereo)
- Aparate radio şi radiocasetofoane auto
- Boxe auto şi muzicale
- Telefoane
- Parabole cu suport şi întreaga gamă de componente pentru antene satelit
- Calculatoare simple şi cu bandă
- O gamă variată de casete audio şi video TDK, YOKO şi MAXIM

VIZITAŢI CU ÎNCREDERE

magazinele noastre de specialitate din Bucureşti, Bdul 1848, nr. 39 (Piaţa Unirii), telefon : 15.14.93, Calea Victoriei nr. 122, telefon : 50.38.55 şi şoseaua Ştefan cel Mare nr. 2,
telefon : 11.97.39

DESFACERILE se fac în lei şi în valută. Întregul sortiment se livrează en-gros din depozit sau prin comenzi prezentate la sediul Societăţii noastre din Bdul. 1848 nr. 39,
telefon : 15.14.93.

PENTRU PROTECŢIA CUMPĂRĂTORULUI orice aparat este testat atît la recepţionare, cît şi la vînzare.

PREŢURI CONVENABILE ŞI GARANŢIE 6 luni, cu service asigurat în Bdul. 1848 nr. 39. Programul de funcţionare :.
ZILNIC, între orele 10—20, sîmbăta între 10—16.

HIPERCONSUMUL DE MEDICAMENTE

După cum susţine Gerard Badon într-un articol din „Expres" o reţetă (fotografiată) cu 19 medicamente prescrisă unui fermier este un exemplu de iresponsabilitate medicală. Costul total al acestei reţete prescrisă de un medic francez era de 1900 franci. Dar care sînt cauzele hiperconsumului de medicamente, mai ales în ţările civilizate ?

Unii medici practicieni, subliniază Gerard Badon, încheie un fel de „contract de fidelitate" cu bolnavii prin semnarea unor reţete cu cît mai multe medicamente, care într-un fel sau altul pot rezolva boala, elimină o consultaţie suplimentară, lăsînd impresia bolnavului că cel care a prescris o astfel de reţetă este un bun practician.

După statistici medicale ale O.M.S-ului, francezii deţin primul loc pe plan mondial în ceea ce priveşte consumul de produse farmaceutice, situîndu-se cu mult înaintea germanilor, belgienilor, italienilor, englezilor, suedezilor şi chiar a americanilor. Toate cheltuielile pentru medicamente numai în anul 1989 au fost de 90 miliarde franci (!), ceea ce înseamnă pentru fiecare cetăţean francez 1 598 franci daţi pentru pilule comprimate, cvule şi fiole diverse. Mai trebuie reţinut şi faptul că, din 10 000 medicamente experimentate în Franţa, doar unul singur ajunge în stadiul de vînzare. De multe ori este necesar să treacă chiar mai mulţi ani ca un medicament ajuns pe piaţă să aibă o reputaţie recunoscută pe piaţa mondială. Aşa a fost cazul cu Tagametul — suveran în tratamentul ulcerului gastric.

Pe lîngă medicamentele cu tradiţie şi verificate de practica medicală mai există şi categoria medicamentelor „de confort", care pot ameliora starea generală a bolnavilor. Dar acestea acţionează mai degrabă asupra sistemelor decît asupra cauzei (cauzelor) bolii respective. În categoria aceasta intră şi „sedativele cardiace", care pot fi înlocuite pur şi simplu cu o infuzie de plante. Trebuie să înlocuim aceste reţete vechi cu produse farmaceutice al căror preţ este foarte mare se întreabă, pe bună dreptate, mulţi clinicieni. Renunţarea la medicamente în mod automat ar reduce şi numărul de laboratoare care le fabrică şi acestea nu există decît pentru simplul motiv că produc medicamente, iar bolnavii le consumă, fiind mai comod, decît să apeleze la remedii naturale.

În virtutea acestui adevăr, în Franţa a fost lansată o vastă campanie de opinie de către CFES (Comitetul Francez de educaţie sedativă). Scopul ei este acela de a face pe bolnavi, medici şi farmacişti să înţeleagă mai clar că produsul farmaceutic este cu atît mai eficient cu cît este prescris şi administrat mai corect. Iată deci că se apelează din nou la mijloacele de terapie naturistă, luîndu-se măsuri împotriva risipei de medicamente şi în acest fel se revalorifică medicaţia, care nu trebuie să fie costisitoare, dar să fie cu adevărat eficientă.

Dr. FILEA IOAN IVANA

PROGRAM TV

LUNI, 15 iulie. Programul 1 : 14,00 Actualităţi 14,10 Calendarul zilei 14,20 Worldnet USIA 15,40 Copii noştrii — viitori muzicieni 16,00 Cheia succesului 16,30 Muzica pentru toţi 17,00 Ştiri 17,05 Emisiunea în limba maghiară 18,35 Dosarele istoriei 19,00 Tezaur 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Telesport 20,45 Studioul economic S.O.S. 21,10 Teatru TV. Taifun de Cao Yu 23,25 Actualităţi 23,55 Recomandări din program. **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,15 Desene animate 16,40 Tradiţii 17,10 Veniţi cu noi pe programul doi... în Pasajul „Bijuteria" de pe Calea Victoriei ! 20,00 Super Channel 21,30 Magazin auto-moto 22,00 TV 5 Europe 22,35 Studioul muzicii de cameră.

MARŢI, 16 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Calendarul zilei 10,20 Film artistic. În afara legii (SUA 1943) 12,15 Super Channel 12,35 Desene animate 13,10 Ora de muzică 14,00 Actualităţi 14,10 Vîrsta a treia 14,40 O muzică o ţară 15,00 Tradiţii 15.20 Avanpremieră TV 15,30 Confluenţe 16,00 Cursuri de limbi străine 16,30 Muzica pentru toţi 17,05 Salut, prieteni ! 19,00 Ştiinţa în lume 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Telesport 20,45 Studioul economic 21,10 Telecinemateca. Dragoste de după-amiază (Franţa, 1969) 23,00 Actualităţi 23,30 Promusica 0,00 Recomandări din program. **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,10 Recomandări din programul zilei 16,15 Desene animate 16,40 Documentar ştiinţific 17,10 Super Channel 18.10 Film serial Aşii cerului albastru 19.10 Muzica azi 19,40 Tribuna non-conformiştilor 20.00 Super Channel 21,00 Telesport 21.30 De-ale pieţei în economia Capitalei 22,00 TV 5 Europe 22,35 Armonii corale

MIERCURI 17 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Calendarul zilei 10,20 Canal France International 12,35 Desene animate 13,10 Ora de muzică 14,00 Actualităţi 14,10 Interferenţe 14,40 Tineri interpreţi de muzică populară 15,10 Avanpremieră 15,20 S.O.S. Natura ! 15,50 Cursuri de limbi străine 16,20 Stadion 17,00 Ştiri 17,05 Convieţuiri 17,40 Televiziunea vă ascultă ! 18,00 Forum 18,35 Reflectior 19,00 Arte vizuale 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Telesport 20,45 Studioul economic 21,10 Film serial. Nick, vînător de capete (Franţa, 1988) 22,15 Universul cunoaşterii 23,00 Actualităţi 23,30 Super-gala baletului (I) **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,15 Desene animate 16,40 Emisiunea în limba maghiară 18,10 Teatru TV. Richard al III-lea de William Shakespeare 20,25 Super Channel 21,30 Dialog cu edilii Capitalei 22,00 TV 5 Europe 22,35 Bijuterii muzicale.

JOI, 18 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Calendarul zilei 10,20 Televacanţa şcolară 11,50 Super Channel 12,35 Desene animate 13,10 Super-gala baletului (II) 14,00 Actualităţi 14,10 Oameni de lîngă noi... sub semnul lui Iov 14,40 Jazz-Magazin 15,30 Medicina pentru toţi 16,00 Cursuri de limbi străine 16.30 Muzica pentru toţi 17,00 Ştiri 17,05 Pro patria 18,05 Reflecţii rutiere 18,30 Drumuri în memorie 19,00 Cultura în lume 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Telesport 20,45 Studioul economic 21,10 Film serial. Dallas 22,15 În faţa naţiunii 23,00 Actualităţi. Cronica Parlamentului. 23,30 Muzicorama. **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,10 Recomandări din programul zilei 16,15 Desene animate 16,40 Dicţionar de personaje 17,00 Emisiunea în limba germană 18,10 Studioul de literatură. B.P.T. 19,00 Mari talente ale României 21,30 Telesport 21,50 Super Channel 22,00 TV 5 Europe. Jurnal 22,35 Muzică populară în concert.

VINERI, 19 iulie. Programul 1 : 10.00 Actualităţi 10,10 Calendarul zilei 10,20 Film artistic. Bouvard şi Pecuchet (Franţa, 1988) 11,50 Super Channel 12,35 Desene animate 13,10 Super-gala baletului 14,00 Actualităţi 14,10 Atlas 14,35 Arta portretului în pictura românească 15,00 Mondo-Muzica 15,30 Patrimoniu 16.00 Limba noastră 16,30 Studioul muzicii uşoare 17,00 Ştiri 17,05 Emisiunea în limba germană 18,05 Invitatul săptămînii 18,35 Tele-discul muzicii populare 19,00 Ecranul 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Telesport 20.45 Viaţa parlamentară 21,10 Film serial. Destinul familiei Howard 22,15 Simpozion 23,00 Actualităţi 23,15 Vîrstele peliculei 0,00 Varietăţi muzicale internaţionale 0,35 Tele-top. **Programul 2 :** 16.00 Actualităţi 16,15 Desene animate 16,40 Tradiţii 17,10 Întîlnire cu Cristian Ţopescu şi invitaţii săi 20,00 Tele-varietăţi de vineri... supra patru 20,45 Concert de concerte 21,30 Super Channel 22,00 TV 5 Europe. Jurnal 22,35 Muzica pentru părinţi.

SÎMBĂTĂ, 20 iulie. Programul 1 : 9,00 Bună dimineaţa ! 10,00 Actualităţi 10,10 Tip-Top, Mini-Top 11,10 Descoperirea planetei 11,30 Stare de trecere 12,30 Desene animate 13,10 Ora de muzică 14,00 Actualităţi 14,10 7 x 7 14,35 Tele-Club 18,00 O melodie dintr-o sută 19,00 Melodii îndrăgite 19,15 Teleenciclopedie 20,00 Actualităţi 20,35 Film serial. Maddie şi David 21,40 Săptămîna sportivă 22,00 Nu te supăra, frate ! 22,50 Actualităţi 23,05 Film artistic. Execuţia (S.U.A. 1985) 0,40 Video-discoteca 1,05 Recomandări din program. **Programul 2 :** 14,00 Tenis — semifinalele turneului internaţional de la Stuttgart 19,00 Opera în capodopere 21,00 Super Channel 22,00 TV 5 Europe. Jurnal 22,35 Serenade.

DUMINICĂ, 21 iulie. Programul 1 : 8,30 Bună dimineaţa ! 9,30 Clubul desenelor animate 10,20 Film serial pentru copii. Vizitatorii 10,50 Actualităţi 11,00 Lumină din lumină 12.00 Viaţa satului 13,30 Laureaţi ai concursului interpreţilor cîntecului popular românesc „Maria Tănase" — Craiova, 1991 (II) 14,00 Actualităţi 14,10 Mapamond 14,35 Tenis — finala turneului internaţional de la Stuttgart 16,00 Video-Magazin 18,25 Convorbiri de duminică 19,10 Film serial. Dallas 20,00 Actualităţi 20,35 Film artistic. Timp pierdut (S.U.A., 1960) 22,25 Duminica sportivă 22,45 Sînt iarba... Spectacol dedicat eroilor din decembrie 1989 23,55 Actualităţi. **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,15 Desene animate 16,40 Convieţuiri 17,10 Canal France International 18,10 Pop-Magazin 18,30 Oraşe şi civilizaţii 19,00 Serata muzicală TV 21,30 Super Channel 22,00 TV 5 Europe 22,35 Cîntecul inimii mele

(După „PANORAMIC TV")

În funcţie de evenimentele la zi, Radioteleviziunea îşi rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

medicina la zi

Ora controverselor

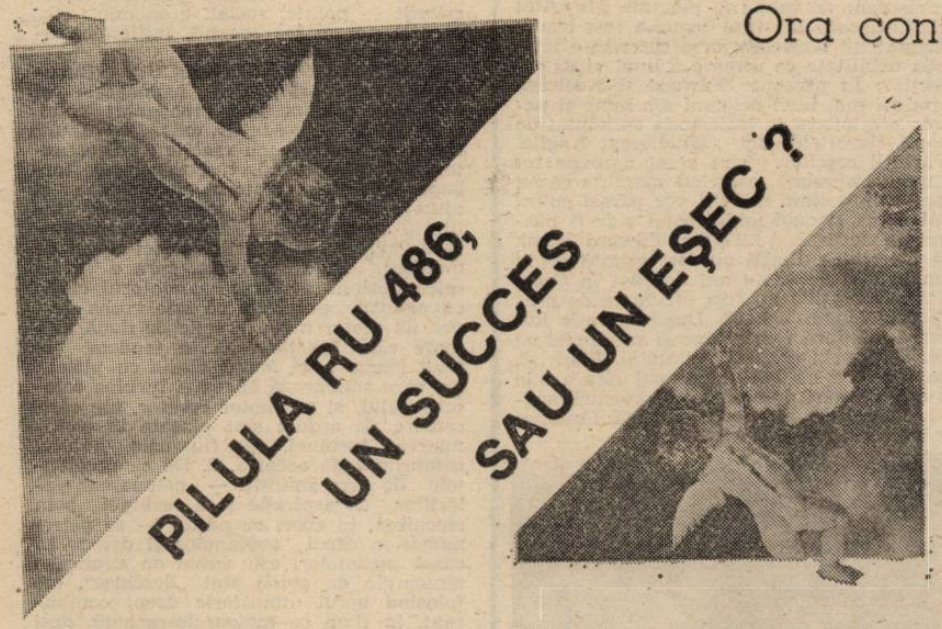

Pînă nu demult, modalitatea aproape unică de a întrerupe cursul unei sarcini era intervenţia chirurgicală. Agresiunii fizice (pentru că avortul este totuşi un traumatism) i se alătura şi agresiunea psihică. Dar iată că în urmă cu trei ani, în Franţa, profesorul Baulieu a reuşit să aducă pe piaţă un produs — RU 486 — care avea să modifice într-o oarecare măsură această stare de lucruri. De atunci şi pînă în prezent, peste 50 000 de franţuzoaice au recurs la o nouă metodă : au înghiţit cîteva pastile de RU 486 de fiecare dată cînd au hotărît să renunţe la o sarcină nedorită. Vestea a produs mare zgomot în lumea medicală, declanşînd noi comentarii în jurul avortului. Au trecut deja trei ani şi discuţiile nu s-au potolit nici acum. Medicamentul RU 486 are încă numeroşi şi serioşi opozanţi. Unii reclamă chiar retragerea lui de pe piaţă, avînd ca argumente efectele secundare pe care acesta le-ar produce. Dr. Elisabeth Aubeny, responsabilă a Centrului de ortogenie din Spitalul Broussais, consideră însă că aceste acuzaţii reprezintă cel puţin o gravă dezinformare din partea celor care le fac. „De trei ani, de cînd folosim în spitalul nostru acest medicament, o treime dintre femei au optat pentru această metodă. În rîndul celor 50 000 de femei din Franţa care au recurs la această tehnică s-au înregistrat doar două accidente. E justificat să abandonăm produsul abortiv ?". Mai ales că, după aprecierile specialiştilor, calităţile lui, în tot acest răstimp s-au ameliorat.

RU 486 este un anti-progesteron. El blochează acţiunea acestui hormon, esenţial pentru fixarea oului în uter. În consecinţă, mucoasa uterină se descuamează, apar contracţii ale musculaturii uterine şi astfel ovulul este expulzat. Tratamentul se face de obicei la spital. În primele cinci săptămîni de sarcină maximum, cînd gravida primeşte la un anumit interval de timp trei comprimate de RU 486. La 48 de ore de la administrarea ultimei pilule, femeii i se injectează prostaglandină. Rămîne sub supraveghere medicală patru ore, apoi pleacă acasă. La 80 la sută dintre femei expulzarea are loc în cele patru ore petrecute la spital.

Metoda nu este însă indicată femeilor de peste 35 de ani, marilor fumătoare ca şi suferindelor de boli cardio-vasculare. Adepţii acestei metode consideră că rezultatele sînt superioare „anticului chiuretaj" şi chiar tehnicii prin aspiraţie, care, oricum, presupune anestezie locală sau generală. Cu RU 486, accidentele mortale datorate avortului clandestin dispar, sînt eliminate.

Şi totuşi, se poate spune că RU 486 este o modalitate de întrerupere a sarcinii care banalizează avortul clasic ? Dr. Aubeny este de părere că problemele legate de etică sînt cele mai dificile. Produsul abortiv responsabilizează la maximum femeia gravidă. Femeia este cea care trebuie să opteze pentru această metodă, ea singură îşi produce expulzarea embrionului. Este o mare diferenţă faţă de metoda clasică în care medicul prelua asupra lui aproape întreaga responsabilitate. De data aceasta rolurile se schimbă.

AURORA POPESCU

Speranţe ale medicinii

GREFA DE NEURONI

Aflată încă în stadiu experimental, grefa de neuroni reprezintă o speranţă dătătoare de viaţă pentru bolnavii atinşi de degenerescenţe cerebrale. Rezultatele cercetărilor ştiinţifice sînt promiţătoare, modalităţile tehnice de intervenţie înregistrează şi ele progrese, dar, aproape de necrezut, problemele de etică sînt foarte departe de a fi rezolvate.

Spre deosebire de majoritatea celulelor din organismul adult, celulele nervoase (neuronii) sînt incapabile de a se regenera. Ele încetează să se mai dividă la numai cîteva zile sau chiar ore de la naşterea lor. De aceea, miza grefelor de neuroni este considerabilă. Echipe de cercetători, îndeosebi suedezi, francezi şi americani, au ajuns în faza de a face experimente pe animale şi chiar pe om. Rezultatele încurajatoare s-au obţinut în ceea ce priveşte maladia Parkinson şi traumatismele de măduvă a spinării.

În ceea ce priveşte maladia Parkinson, primele experimente pe animal au fost efectuate de un suedez, Andrers Bjorklund, în 1975. Manifestările patologice la şoareci erau foarte asemănătoare cu cele înregistrate la om. Neuronii grefaţi erau prelevaţi de la fetus de şoarece, deci celulele nervoase erau capabile să se dezvolte şi să stabilească acele conexiuni necesare, cu alte celule nervoase. Neuronii grefaţi nu numai că au supravieţuit, dar au făcut ca unele dintre simptomele proprii bolii să dispară. În 1984, Anders Bjorklund a trecut la experimente pe maimuţă, un model mult mai apropiat de om.

În vederea transplantului la om, cercetătorii încearcă să pună la punct două tehnici diferite. Prima : **autogrefa**, adică transplantul de celule prelevate în prealabil de la o mică glandă (medulosuprarenală), situată deasupra rinichiului şi producătoare de numeroase substanţe, printre care şi dopamina care, atunci cînd este insuficientă, duce la apariţia maladiei Parkinson. În 1982, doi bolnavi au fost supuşi unor intervenţii de acest gen, dar starea lor de sănătate nu s-a ameliorat. Ulterior, s-au practicat cîteva zeci de alte autogrefe de neuroni, dar toate s-au soldat cu insucces. **A doua strategie urmărită : heterografa.** Într-o primă fază, se prelevează de la un fetus de animal de şase sau şapte săptămîni un fragment de creier care conţine neuroni cu rol în producerea de dopamină. Acest fragment este apoi divizat în mai multe părţi iar neuronii pe care îi conţine sînt separaţi unii de alţii printr-un procedeu denumit tratament enzimatic. Înainte de a fi transplantaţi, ei trebuie „spălaţi" şi introduşi într-o suspensie, de fapt „un mediu de cultură". Cu două zile înaintea grefei, se practică un tratament imunosupresor, în scopul reducerii receptivităţii de respingere a grefei de către organism. Celulele în suspensie sînt apoi injectate cu ajutorul unei micro seringi. În 1989, pentru prima dată, Bjorklund şi confraţele Lindwall au încercat heterografa la om : doi pacienţi au fost supuşi intervenţiei. Ulterior, s-a remarcat o ameliorare a simptomelor, în procent de 30—40 la sută. Medicii consideră că se poate vorbi de rezultate durabile din moment ce au trecut deja doi ani.

Cum se comportă celulele embrionare odată transplantate ? Treptat, ele încep să reconstituie circuitele nervoase din creier şi să elibereze substanţele specifice.

O altă cale pe care s-au înscris cercetările este legată de grefa de neuroni în caz de traumatism al măduvei spinării. Începînd din 1986, dr. Alain Privat, împreună cu echipa sa de la INSERM din Montpellier, a iniţiat experimente pe şoareci şi maimuţe, soldate cu succes. Totuşi, aspectele legate de acest tip de cercetare diferă mult de primele, adică de cele referitoare la boala lui Parkinson. Traumatismele cele mai numeroase se înregistrează în rîndul tinerilor (accidentaţi de maşină, motocicletă etc.). Consecinţa : o paralizie a membrelor inferioare şi uneori şi a celor superioare. Neuronii traumatizaţi sînt deconectaţi de la creier şi nu mai pot asigura comenzile ce se transmit de la nivel central musculaturii membrelor. De aici, imposibilitatea coordonării mişcării membrelor, a controlului sfincterelor. Totuşi, neuronii care nu mai au legătură cu creierul trăiesc. De aceea grefa nu urmăreşte decît restabilirea circuitelor reflexe distruse. În acest scop, cercetătorii au reuşit să realizeze un „minicreier" pe zona lezată, prelevînd celule din creierul unui embrion animal care apoi au fost injectate în zona traumatismului. Funcţiile reflexe se restabilesc (funcţia urinară, sexuală, mobilitatea reflexă etc.). Prof. Privat consideră că dacă această intervenţie va fi făcută şi la om, pacienţii vor putea să meargă, ajutaţi de proteze, dar oricum vor părăsi scaunul cu rotile, îşi vor putea relua viaţa sexuală, îşi vor găsi rezolvarea funcţiei urinare..."

Numai că pînă la intervenţia pe om vor mai trece cîţiva ani, timp în care poate se vor rezolva şi problemele de etică pe care le ridică experimentele cu neuroni prelevaţi de la fetuşi.

AURORA POPESCU

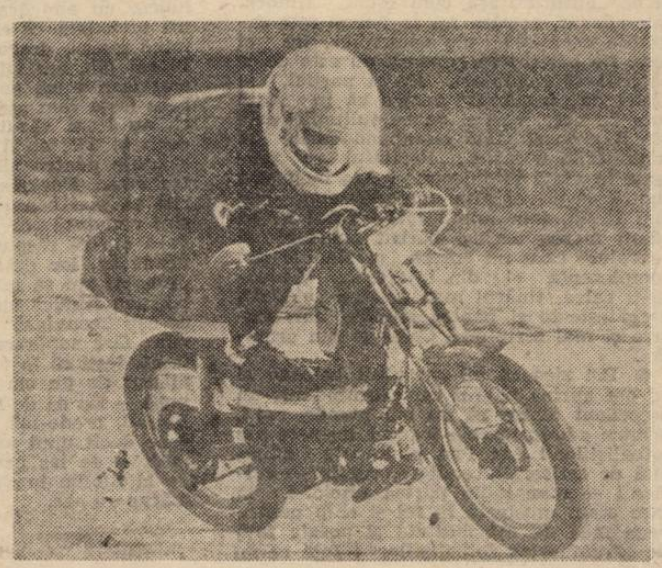

În traumatismele datorate accidentelor de circulaţie, măduva spinării poate suporta leziuni grave, cu afectareaa circuitelor neuronale.

PATOLOGIA SALTURILOR

PESTE FUSELE ORARE

Cercetătorii au ajuns să denumească aceeaşi realitate — salturile vertiginoase peste fusele orare — cu denumirea de desincroză, alţii de detemporalizare şi, în sfîrşit, alţii, cu aceea de „jet-travel".

De fapt, toate aceste denumiri vor să consemneze o nouă prezenţă în patologia umană modernă şi aşa foarte bogată, prezenţa constînd din totalitatea perturbărilor organice şi, mai ales funcţionale, aşadar somatice şi mai ales psihice, şi care se datoresc trecerii bruşte dintr-un cadru existenţial în altul, dintr-un anume mediu geoclimatic şi biosocial în altul, cu toate foarte deosebite între ele.

La originea acestei noi boli de civilizaţie ale cărei rigori mulţi le vor cunoaşte din plin în aceste luni ce evoluează sub însemnul freneziei vacanţei, stă de fapt bulversarea bruscă a ritmurilor obişnuite de existenţă cu caracter circadian, ca şi inversarea în aceleaşi condiţiuni a ritmurilor nictimerale, **ritmuri atît de adînci, întipărite în structurile noastre genetice.** În special inversarea ritmurilor nictimerale (adică ale acelora ce ţin de noapte-zi), la care obligă prin forţa împrejurărilor călătoriile cu avioanele supersonice, care reuşesc a ne deplasa în numai cîteva ore din emisfera boreală în cea australă, reprezintă pentru organismul uman un veritabil şoc, o veritabilă schimbare bruscă de decor, realităţi cu care acesta nu a avut practic timpul necesar de a se adapta. Să ne gîndim, în acest sens, că astăzi există posibilitatea de a pleca pe calea aerului din New York în jur de orele 18, pentru ca la 9 să fim deja la Atena, traversînd astfel în mai puţin de o jumătate de zi, cinci fusuri orare. În asemenea condiţii cînd vom ateriza în pitorescul oraş de la poalele Acropolei, la New York, oraşul din care am plecat, va fi ora 3

Astfel stînd lucrurile, ar fi practic imposibil, ca această goană vertiginoasă peste fusele orare să nu ne deregleze bioritmurile şi, pe această cale, echilibrul intern. Şi, într-adevăr, specialiştii în materie, au constatat existenţa unor simptome dintre cele mai variate, care survin în atari condiţiuni, simptome constînd din trenante senzaţii de oboseală, în paradoxale accese de somn sau, dimpotrivă, în insmonii dintre cele mai rebele. Sînt posibile trenante şi inexplicabile depresiuni matinale, curioase tulburări de dispoziţie, oscilaţii afective, disparităţi sexuale, dispersii mai mult sau mai puţin semnificative şi mai mult sau mai puţin durabile în ceea ce priveşte atenţia şi concentrarea, paradoxale stări euforice sau, depresive, ca şi tulburări neurovegetative dintre cele mai variate etc. etc. etc.

Patologia desincrozei şi a detemporalizării este însă pe cît de prolixă, pe atît de proteiformă, fiind grevată în plus de un acut coeficient de personalizare.

Nu este posibil a ignora orologiile biologice şi în special acelea proprii fiecăruia dintre noi, fără a fi sancţionaţi sau cel puţin avertizaţi, de semnalele tainice ale organismului. Pe bună dreptate afirma Al. Dumas-tatăl despre Timp, că acesta este un şarpe care mişcă pe cel ce nu ştie să-l folosească şi mîngîie pe cel ce ştie să-l pună în valoare.

ARCADIE PERCEK

Vaccin antisarcină

Sarcina nu este o boală şi totuşi pentru înlăturarea apariţiei nedorite a acesteia s-a căutat un vaccin. Ideea aparţine lui Dominique Bellet şi colectivului său de cercetători de la Institutul Gustave-Roussy de Villejuif (I.G.R.) în sensul de a stimula producţia de anticorpi care au rolul de a neutraliza un hormon (H.C.G.) produs de placentă încă din primele zile ale concepţiei, necesar fiind menţinerii sarcinii. Articorpii trebuie aşadar să recunoască structura specifică a H.C.G. şi apoi să-l împiedice să-şi joace rolul. Pentru aceasta este necesară reproducerea fidelă a porţiunii din H.C.G. care, o dată injectată, va declansa formarea de anticorpi. Misiunea nu este deloc uşoară pentru că, deşi pare relativ simplu de pus cap la cap elementele constitutive ale unei porţiuni de hormon, este mult mai dificil de a-i da configuraţia tridimensională, proprie hormonului de origine. Echipa de cercetători amintită şi-a orientat deocamdată atenţia asupra înţelegerii modului prin care anticorpii recunosc fragmentul de hormon H.C.G. În urma demersurilor lor ştiinţifice, a fost elaborat deocamdată un vaccin antisarcină care a fost experimentat cu succes pe iepuri. În prezent se fac încercări pe cimpanzei şi, în funcţie de rezultate, se va trece la etapa următoare, a folosirii vaccinului la femei.

Vaccinul ar trebui să-şi găsească de asemenea aplicaţii în cancerologie, împotriva tumorilor producătoare de H.C.G.

Întîmplări adevărate

„Mulțumim Paco, ne-ai salvat viața!"

Foarte mulți oameni se învîrtesc în jurul lui, îl mîngîie, alții îl fotografiază în diferite poziții ca pe un veritabil fotomodel. Atenția de care se bucură Paco, un splendid exemplar de ciine bergamasco este însă explicabilă, deși „eroul" nostru pare că dă semne de nerăbdare întrebîndu-se parcă : ce vor acești oameni de la mine ? Întrebarea își are și răspunsul său : Paco a devenit pur și simplu un ciine celebru despre care s-a scris foarte mult în ziare și a fost făcut cunoscut și printr-un reportaj prezentat la un post de televiziune. Dar care este explicația acestei atenții de care se bucură Paco ?

Stăpînii săi, Renzo și Luciana Carrara sînt carabinieri și au în custodie refugiul Albani, la Val di Scalve, situat la 2000 de metri lîngă orașul Bergamo. Nu de mult, s-a produs în zona cabanei o avalanșă de zăpadă care i-a surprins și i-a acoperit pe stăpînii săi. Pînă la urmă, soții Carrara au fost salvați datorită lui Paco. Inteligentul animal, care mai fusese folosit în împrejurări asemănătoare, grație simțului său olfactiv, a început să sape într-un anumit punct pînă a ajuns la Renzo, apoi în continuare a identificat locul unde zăcea acoperită de zăpadă și Luciana la care a ajuns de data aceasta și cu ajutorul lui Renzo. Așa s-a terminat o poveste al cărei sfîrșit ar fi putut deveni tragic.

Primește o inimă în timp ce a sa decedase

Keeleigh Jackson și Edward Smith erau doi străini pînă acum opt săptămîni cînd s-au întîlnit într-un spital, fiind supuși unei operații, care îi va menține uniți tot restul vieții. Edward, grav bolnav de fibroză chistică a fost operat de dublu transplant de inimă și plămîni. Mușchiul cardiac, care era încă bun i-a fost transplantat lui Keeleigh, care suferise o teribilă debilitate ca urmare a unui virus infecțios. În prezent Edward și Keeleigh sînt cei mai buni prieteni din lume și petrec ore întregi în infirmeria spitalului de copii Harefield, din Middlesex, Anglia. Părinții copiilor, sînt și ei aproape tot timpul împreună, păstrînd speranța că nu peste mult timp micuții vor părăsi spitalul. E ca și cum ambii copii s-ar fi născut în aceeași zi ! Pentru Edward inima și plămînii utilizați au fost primiți de la un băiețel de șapte ani decedat în Glasgow. Operațiile au fost efectuate de profesorul Magdi Yacoub. După operație Edward mănîncă foarte bine și se plimbă cu bicicleta prin grădina spitalului. Keeleigh se simte și ea bine și numai cîteva zile o mai despart de momentul revenirii acasă. Cuvintele nu pot exprima fericirea părinților. **(Manuela Spătaru)**

O bunică cu 2184 de păpuși

Golda Ham, o femeie în vîrstă de 79 de ani, din localitatea Canberra (Australia), a colecționat toată viața ei (mai precis din anii copilăriei) păpuși din toată lumea. În prezent, posedă nu mai puțin de 2 184 de exemplare provenind din 70 de țări din toată lumea. Nu s-a mulțumit numai să-și satisfacă plăcerea ei, dar pentru a împărtăși bucuria aceasta și altora, a deschis un... muzeu. Zilnic, după amiază, originala sa expoziție este vizitată de numeroși copii însoțiți de părinți sau bunici și chiar de mulți adulți atrași de curioasa, dar bogata ei colecție, poate unică în lume prin numărul și varietatea exponatelor. Doamna Golda Ham primește cu mare plăcere pe numeroșii săi vizitatori și oferă explicații în legătură cu originea și caracteristicile fiecărei păpuși, indiferent de unde provine. Evident, Golda Ham nu a călătorit în toată lumea pentru a le colecționa, dar, cu sprijinul unor prieteni plecați în excursii, prin scrisori adresate unor cunoștințe, a reușit de-a lungul anilor să completeze necontenit colecția sa unică.

Aviatoare la 17 ani

Serena Tracchi, o elevă de liceu din Villanova D'Alberga este cea mai tînără deținătoare a brevetului de pilot de avioane din Italia. Dovedind un interes deosebit pentru aviație de cînd era și mai tînără (încurajată și de părinții săi, care nu s-au opus dorinței sale), Serena s-a înscris la o școală de aviație, mai precis la Aeroclubul din Savona și numai după un an a obținut brevetul mult visat. Demn de remarcat faptul că Serena a absolvit școala cu note maxime, dovedind cunoștințe deosebite atît la cursurile teoretice, cît și la cele practice. Momentul cel mai fericit l-a constituit acela în care Serena, aflîndu-se absolut singură în avion, a cerut și primit aprobarea turnului de control pentru a decola. Comisia de examinare, condusă de comandantul Cesare Patrono, a declarat că Serena posedă calități neobișnuite, ținînd seama mai ales de vîrsta ei fragedă.

Dialogurile Laurei

● Mă grăbesc să te încredințez, dintru început, că scrisoarea ta e, dacă nu „cea mai" frumoasă, în orice caz **una** dintre cele mai frumoase și mai interesante scrisori primite, dragul meu **„GEORGE" — cu ghilimele ? ! — (Brașov) !** Ai izbutit în citeva pagini, să-mi creionezi cu mult talent miezul, ca să zic așa, al personalității tale, întreaga profunzime și frumusețe a sufletului tău, fapt ce mi-a „confirmat" opinia ta despre tine însuți („sînt un băiat ciudat, poate prea ciudat pentru vîrsta mea !") și, mărturisesc cu o undă de regret, află că-i tare păcat că tineri ca tine se consideră „ciudați" în raport cu ceilalți, în vreme ce ar trebui să fie **exact invers !** Mă tem să-ți spun că inteligența, cultura și sensibilitatea ta vădesc din belșug o înzestrare literară deosebită, mă tem din simplul motiv că destinul artistic nu este — nu a fost și cine știe dacă va fi vreodată ! — „calea aurită" spre fericire... Mă tem dar, totodată, tare m-aș bucura să-ți văd numele adevărat pe coperta unei cărți ! În privința „pretențiilor" tale față de fetele pe care le-ai cunoscut („tandrețea, inteligența, sensibilitatea, umorul, tactul — o calitate ce lipsește multora — bunul gust, frumusețea sufletească sînt calități pe care le apreciez"), află că nu ești deloc „absurd", așa cum crezi, fiindcă, într-adevăr, acestea mi se par și mie calitățile **esențiale** ale oamenilor, fie ei fete, fie băieți ! În general, nu este deloc potrivit să renunțăm, fie și parțial, la astfel de „pretenții" pentru că în viață cota de nefericire și de nemulțumiri este direct proporțională cu abandonurile și renunțările noastre... „Forfaitul" se plătește în viață întotdeauna ! Așa încît sînt sigură că-ți vei afla, mai devreme sau mai tîrziu, fata inimii tale ! Totul e să rămîi mereu același bărbat „ciudat" și „cavaler" care nu suferă „prieteniile din complezență și din interes"... Urmează-ți calea, tînărul meu prieten „ciudat", pregătește-te și pentru studiile universitare și mai scrie-mi ! Chiar și din armată...

● Pot zice că mi-am găsit beleaua și mi-am aprins paie-n cap afirmînd într-un precedent dialog că nu mă număr, vai !, printre admiratoarele înfocat leșinate ale fotbaliștilor ! Am fost realmente năpădită de scrisori incendiare, venite — culmea ! — numai din partea fetelor !, în care eram mustrată în fel și chip pentru lipsa mea de sensibilitate și poezie față de „frumusețea fotbaliștilor" ! Iată ce-mi scrie, bunăoară, **DANA P. (Caracal)**, clamîndu-și sentimentele : „... il iubesc enorm pe fotbalistul român drăgălaș, blond și cîrlionțat Florin Radu Valeriu Răducioiu. M-am îndrăgostit de acest drăguț și dulce blond cîrlionțat de la Bari pe data de 9 iunie 1990 (ca să vezi ! — n.m.) cu ocazia meciului România — U.R.S.S. din Italia. Cînd l-am văzut atunci la TV am simțit o foarte mare dragoste pentru el. I-am scris de 11 ori la Bari, n-am primit nici un răspuns, dar eu am continuat să-i scriu. Poate am șanse puține la el, dar sper... Cumpăr absolut toate pozele care îl reprezintă pe EL, băiatul viselor mele (dar te-ai gîndit dacă tu ești fata viselor lui ? ! — n.m.). Eu nu sînt o simplă admiratoare, ci eu îl iubesc cu adevărat pe Florin ! N-am să uit niciodată că el a fost și sper să rămînă marea dragoste a vieții mele. Am 15 ani (ah, am înțeles... — n.m.) și poate sînt cam mică pentru a afirma că-l iubesc (asta cam așa e ! — n.m.)... Cu toate că nu l-am văzut niciodată în realitate, decît la TV, eu îl iubesc enorm și nu aș renunța pentru nimic în lume la dragostea mea... Dar răspunde-mi, te rog, merită să mai continui această iubire ? Eu sînt convinsă că DA !" Păi, fată dragă, dacă am să răspund „DA", aș spune un neadevăr, iar dacă voi răspunde „NU", probabil am să mă procopsesc cu un nou pocinog fiindcă nu m-ai crede, de vreme ce ești „convinsă" că „DA" ! Dacă-mi dai voie, fără supărare, cred că ar fi cazul să te gîndești că în viață ar fi bine să trăim alături de un om „în original" și nu în poză — fie ea de fotbalist sau nu ! E preferabil, crede-mă, un iubit în carne și oase decît unul televizat... Nu spun mai mult — te las pe tine să te gîndești că de la sublim la ridicol, uneori, nu-i nici măcar un pas.

LAURA

POȘTA by Air Mail

● **V. CONSTANTIN (Constanța) :** Vă mulțumim pentru aprecieri ! Cît despre problema pe care o ridicați — serialul polonez „Decalog" —, părerea noastră (și nu numai a noastră) este că în domeniul artelor criteriul religios (aidoma altor criterii — politic, social, economic etc.) se află pe un loc secund, întîietatea avînd-o **esteticul.**

● **ANDREI DUMITRESCU (București) : Felicitări** pentru frumoasele și atît de pasionantele preocupări extrașcolare ! 1. Într-adevăr, există mai multe tipuri de motoare cu reacție : pulsoreactorul, statoreactorul, turboreactorul, turbopropulsorul și motorul cu pistoane și ajutaje reactive. Cele mai frecvent întîlnite în practica firmelor constructoare de avioane sînt ultimele trei tipuri de motoare. În ultimul caz, spre a evita orice posibilă confuzie cu motorul clasic cu pistoane, precizăm că este vorba despre un motor mixt, practic de două motoare care funcționează în tandem, ca unul singur : un motor clasic cu pistoane, care acționează elicea și turbina compresorului, și un motor creator, ale cărui camere de ardere sînt plasate în continuarea turbinei, pe fluxurile aerului comprimat de aceasta. 2. De ce accidentele de care amintiți — „astuparea" galeriilor de aspirație și a turbinei prin ciocnirea, în zbor, cu păsări — se petrec numai în cazul avioanelor și deloc în cazul rachetelor, este lesne de explicat : motoarele de avion sînt „deschise", ele folosind aerul atmosferic drept comburant, în timp ce motoarele-rachetă, deși tot cu reacție, sînt destinate funcționării în spațiul extraatmosferic, utilizînd comburanți stocați în rezervoare. Acestea din urmă sînt, deci, motoare „închise", alte căi de contact cu exteriorul, în afara ajutajelor de ejecție a fluxului reactiv al amestecului comburant-carburant ars, nemaiexistînd...

● **MARGARETA LEAGĂR (Sibiu) :** Aveți perfectă dreptate, ați sesizat corect ! Există o diferență principială — și de calitate și preț ! — între tiparul **inalt** (cum este și procedeul încă utilizat de majoritatea publicațiilor de la noi) și tiparul **adînc**, offset (preponderent în tipografiile moderne). Foarte pe scurt, în primul caz elementul tipăritor este stereotipia (matrița) care intră în contact direct cu suprafața hîrtiei ; în celălalt caz, placa de offset intră indirect în contact cu hîrtia, prin intermediul unor valuri tipăritoare din cauciuc sau linoleum.

● **M.R. (Suceava) :** Longevitatea unui om depinde de nenumărați factori : „programarea" genetică a speciei umane, ereditarea individuală (moștenită de la părinți), diferitele boli contractate în cursul vieții, deprinderile alimentare și de viață ale indivizilor, viața familială, socială și profesională, nivelul de cultură etc., etc.

● **GELU TUDOR (Brașov) :** Nu deținem informațiile solicitate. Cel mai bine ar fi să vă adresați direct Arhivelor Statului din București.

● **SANDA MARINESCU (Făgăraș) :** Gînd la gînd, cu bucurie ! Sugestia dv. coincide perfect cu intențiile noastre pentru viitorul imediat !

Rubrică realizată de ADRIAN HOAJĂ

SPUMĂ DE FRUCTE

Se pot folosi căpșuni, mure, zmeură, vișine, caise, date prin sită sau zdrobite foarte bine cu mixerul. Cine nu suportă semințele sau cojile trebuie însă să le dea neapărat prin sită.

Un pahar și jumătate de fructe (fără sîmburi) se amestecă foarte bine cu un pahar zahăr (pahar de apă, mare, circa 250 g) și 4 albușe. Se bate totul bine cu telul sau mixerul pînă cînd capătă consistența unei bezele. Se toarnă în cupe și se pune cîteva ore la frigider. Se servește ornînd cupele cu cîteva fructe nezdrobite.

ÎNGHEȚATĂ DE FRUCTE

4 linguri lapte praf, 4—5 linguri zahăr, 4 gălbenușe de ou se amestecă pe foc cu 300 g zeamă de fructe, pînă cînd dau un prim clocot.

Se lasă să se răcorească și se incorporează încet 4 albușe spumă. Se toarnă într-un vas potrivit (eventual tăvi de chec) și se lasă cîteva ore în congelator.

IRINA STOICA

verificati-vă cunoștințele

395 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI DESCARTES

La 31 martie 1596 s-a născut marele matematician, fizican și filosof francez René Descartes, cunoscut și sub numele latinizat Cartesius. Pe vremea lui, precum și anterior cu sute de ani, cît și ulterior în lungul secolelor, limba folosită de oamenii de știință (istorici, filozofi, literați etc.) era latina. Mulți dintre ei foloseau chiar și un nume latinizat, cum a fost și cazul lui Descartes.

De foarte tînăr, pe Descartes l-au preocupat matematica, fizica și filosofia. O perioadă de 5 ani a fost ofițer în armata franceză. El a fost acela care, sub aspect filosofic, a formulat faimoasa propoziție în latinește „Cogito, ergo sum", adică „Cuget (sau gîndesc) deci sînt (sau exist)" și „Dubito, ergo cogito", adică „Mă îndoiesc, deci gîndesc".

Descartes s-a stins din viață în 1650 la Stockholm, în Suedia. Păcat că geniile pier prea curînd !

Și acum, conform obiceiului rubricii, cîteva întrebări referitoare la Descartes, la care veți afla răspunsurile în numărul viitor :

1. Care au fost contribuțiile lui Descartes în domeniul matematicii ?

2. Ce realizări a avut în domeniul fizicii ?

3. Cu ce a contribuit în filosofie ?

(Răspunsurile în numărul viitor)

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE PUBLICATE ÎN NUMĂRUL TRECUT

Bicentenarul Samuel Morse

1. Samuel Morse era de fapt pictor, dar, în vremea sa multă lume s-a ocupat de diverse experiențe din domeniul electricității dinamice, descoperită de-abia la începutul secolului 19.

2. Mulți alți cercetători științifici destul de celebri, de pe vremea lui Morse, s-au preocupat de posibilitatea transmisiei la distanță a informațiilor prin metode electrice dar dispozitivele imaginate de ei implicau cîte un conductor electric pentru fiecare literă a alfabetului. Un astfel de sistem i s-a prezentat chiar și lui Napoleon Bonaparte dar acesta, un om foarte inteligent și realist, l-a refuzat, dîndu-și seama că este mult prea complicat, mai ales pentru scopurile militare.

Printre acești cercetători se numărau personalități științifice ale vremii, precum Sommering, încă din 1811, Wheatestone, din Anglia, Steinheil, din Bavaria și alții.

3. Genialitatea lui Morse în acest domeniu a constat în inventarea alfabetului creat de el, care permitea transmisia pe cale electrică a oricărei informații la distanță, pe cel mult două conductoare electrice, reduse ulterior doar la unul singur, cel de al doilea reprezentîndu-l o priză de pămînt, la fiecare stație de emisie-recepție. A fost o idee formidabilă !

4. Morse a avut ideea alcătuirii alfabetului său, pe puntea vasului „Sully", cu care, la un moment dat călătorea dinspre Anglia către S.U.A. Au rămas celebre vorbele sale, adresate căpitanului acestui vas, cînd era gata să acosteze în portul New York : „Căpitane, dacă vei auzi de telegraful meu, ca de o minune a lumii, amintește-ți că el a fost descoperit pe bordul lui Sully".

5. Primul telegraf al lui Morse a fost pus în funcție la 27 mai 1844.

6. Prima telegramă transmisă prin alfabet Morse a fost transmisă, de la Baltimore la Washington, la 27 mai 1844, cu prilejul alegerii ca președinte al S.U.A. a lui James Polk. Ulterior, alfabetul Morse s-a răspîndit în întreaga lume și el este folosit și azi, atît pe circuite fizice, cît și prin radio.

Ing. LIVIU MACOVEANU

— Aici sînt circa 20 kg ! 20 kg a 80 lei, egal 1600 lei... 1600 împărțit la 200 fac 8 dolari. Cu 8 dolari cumpăr o cutie cu conserve de ciuperci din import !!! Ura !

CRISTALE

Orice lucru este suma adevărurilor despre acel lucru.

☆

Singurătatea este tot ce-i poate fi dat omului mai bun și mai bun atunci cînd omului nu-i mai poate fi dat nimic altceva.

☆

Acolo unde nu e posibil nimic măreț sînt posibile tot felul de fleacuri.

☆

Un șef adevărat ar trebui să se poarte în așa fel încît să creeze oricăruia din subalternii săi posibilitatea de a-i lua locul.

TRAIAN FURNEA

FEL DE FEL

● **Pe baza** unor recente studii s-a ajuns la concluzia că acum trei mii de ani viața medie a oamenilor era de circa 30 de ani. Această medie a crescut la 38 de ani după scurgerea a 27 de secole, iar în ultimii ani a crescut cu încă nouă ani (de la 61 la 70 ani).

● **Începînd** chiar din primii ani ai secolului nostru, în SUA funcționează cursuri speciale la nivel universitar pentru specializare în tehnica publicitară.

● **Un sondaj** făcut în SUA asupra unui grup de 750 de persoane (pe o perioadă lungă), a constatat că persoanele cu o statură mai mică au o durată de viață mai lungă decît a celor mai înalți.

● **Veste** tristă în cartierul Broadway : Sandy, un ciine de rasă, care timp de șase ani a fost prezent pe scena unui teatru într-o comedie de mare succes („Annie"), a încetat din viață. Sandy se bucura în SUA de o mare popularitate care a determinat și apariția unei cărți de succes.

● Garniturile de cauciuc întărite devin mai elastice dacă sînt introduse într-o soluție de amoniac cu apă, în părți egale.

● Cafeaua capătă un gust mai bun dacă se introduce puțină sare în ibric înainte de fierberea apei.

● Dopul sticluței de ojă nu se va mai lipi dacă gîtul sticluței este uns cu puțin ulei.

● Carnea tare se frăgezește la fierbere dacă punem în apă un praf de bicarbonat de sodiu.

● Țelina se menține albă dacă înainte de a se pune la fiert a fost ținută 2—3 ore în apă cu oțet.

SFATURI PRACTICE

● Amoniacul împrospătează culorile draperiilor și covoarelor de lînă.

● Supa devine mai gustoasă dacă pastele făinoase sau orezul, fierte, se adaugă cînd este servită sau dacă, în supa care fierbe se introduce o ceapă întreagă, curățată, în care au fost introduse cîteva cuișoare.

● Pentru a degresa pielea pantofilor de antilopă se freacă cu tampon umezit în apa în care a fost dizolvat amoniac.

● Brînza întărită se înmoaie dacă este învelită într-un șervet îmbibat în vin alb, păstrîndu-se astfel, la rece, timp de o oră.

● Carnea de vită bătrînă poate fi frăgezită adăugîndu-se, în timp ce fierbe (după ce a fost înlăturată spuma), cîte o linguriță de alcool pentru fiecare kilogram ; același rezultat se obține introducîndu-se cîteva frunze de urzici în supa clocotită.

● Florile din vază se mențin proaspete timp îndelungat, introducînd în apă, la fiecare schimbare, două bucăți de zahăr.

● Pastele făinoase puse la fiert nu se lipsesc între ele și nu formează spumă dacă, în apa clocotită, se introduce o lingură de ulei.

● Stafidele își recapătă prospețimea dacă, înainte de a fi folosite, se opăresc cu apă ușor îndulcită cu zahăr.

● Termosul va menține fierbinte conținutul mai mult timp dacă, înainte de introducerea acestuia, în recipient se toarnă apă fierbinte și se ține închis cîteva minute.

CRONICA modei

ȘOCANTA TINEREȚE

Explozia de tinerețe admite creații extravagante ale modei. Pe o siluetă lungă, fină, bluza este înlocuită cu o eșarfă sofisticat răsucită în jurul bustului. Fusta pornește mult de sub linia taliei și lasă, de asemenea, impresia unei fîșii de material înnodat în față, fără a avea vreo cusătură. O jachetă „în garnitură" cu „bluza" minusculă poate acoperi brațele și spatele. În lipsă, părul lung și mătăsos poate ține loc de șal. (A.P.).

INCURSIUNE PE GLOB

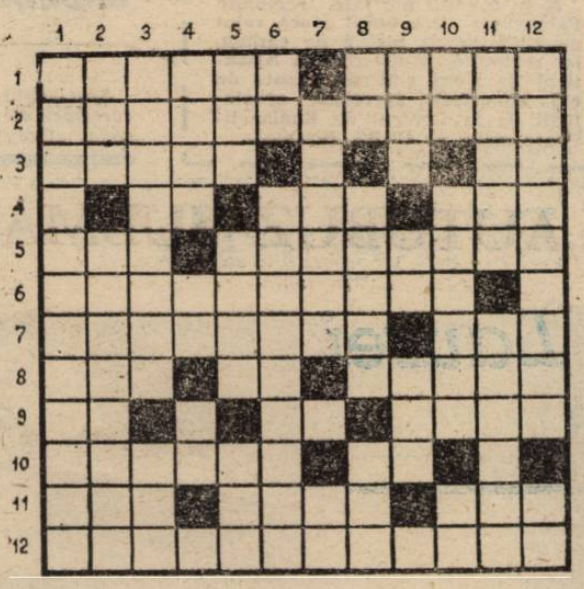

ORIZONTAL : **1) Capitala statului Bahrein — Capitala unei vechi civilizații europene 2) Continentul cu cele mai multe păduri (3 cuv.) 3) Capitală africană — Număr 4) Radu Drumea — Local — Aceia 5) In Caracas ! — Locuitoare a unui stat african 6) Locuitoare din regiunea spaniolă Castilia 7) Stat în componența S.U.A. — Din argint ! 8) La intrarea în Spania — Afirmație — Răsăritean 9) Cupă ! — La intrarea în Mexic și ieșirea din Lomé ! — Lac din Ruanda 10) Stat european — Mioare 11) Propulsează microorganismele (sg.) — Locuitor al vechii Atici — Monarh slav 12) Capitala statului insular cel mai mare din lume.**

VERTICAL : **1) Cel mai mare lac din lume cu o suprafață de 371 000 km² 2) A iubi (inv.) — Aparține Munților Carpați 3) Alt stat din componența Statelor Unite — Nu-i acesta 4) Localitate în vestul României — In atac — Ialomița, în codul rutier 5) Legendă — In minte își are locul — Prenume ceh 6) Ustensilă cosmică — Îmbălsămată (var.) 7) Mare peninsulă în Asia — Firicel de floare albastră 8) Aurelia Dobre — Mincate (fig.) — Măsura lui Cuza 9) Lemn de esență tare — Doine ! — A cunoaște 10) La ieșirea din Efes ! — Gîlceavă — Cutie ! 11) Nume specific spaniol — Bilbiit 12) Mare ce scaldă țărmurile însorite ale Italiei — Literă grecească.**

DICȚIONAR: ACA, RGI, SPA, NUNEZ.

MIHAI BRATU
București

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ZOOMITOLOGIE

ORIZONTAL : Heracles — Nac — Ida — Ret — Barh — Diana — Aa — Igi — R — Onc — Vapor — A — Artemis — No — He — Olimpian — Mistreț — Imu — Epaf — N — Udate — Goc — Loxias — L — Aluni — Ae — Uri — Rîși — An — Ares — At — Cartagina.

Cufundat în lectura ziarului

Nici nu și-a dat seama cînd i s-a dărîmat casa. Istoria s-a petrecut în vestul american, unde se întîmplă de obicei lucrurile cele mai ciudate din lume, iar numele eroului este Dave Shaw. Cum orice loc este bun pentru citit, Dave s-a dus acolo unde omul se ascunde în cea mai profundă intimitate a ființei sale și s-a lăsat absorbit de știrile din lume, fără a avea habar că în acest timp, casa îi era ridicată. Nu știm însă dacă a avut timp să termine cuvintele încrucișate !

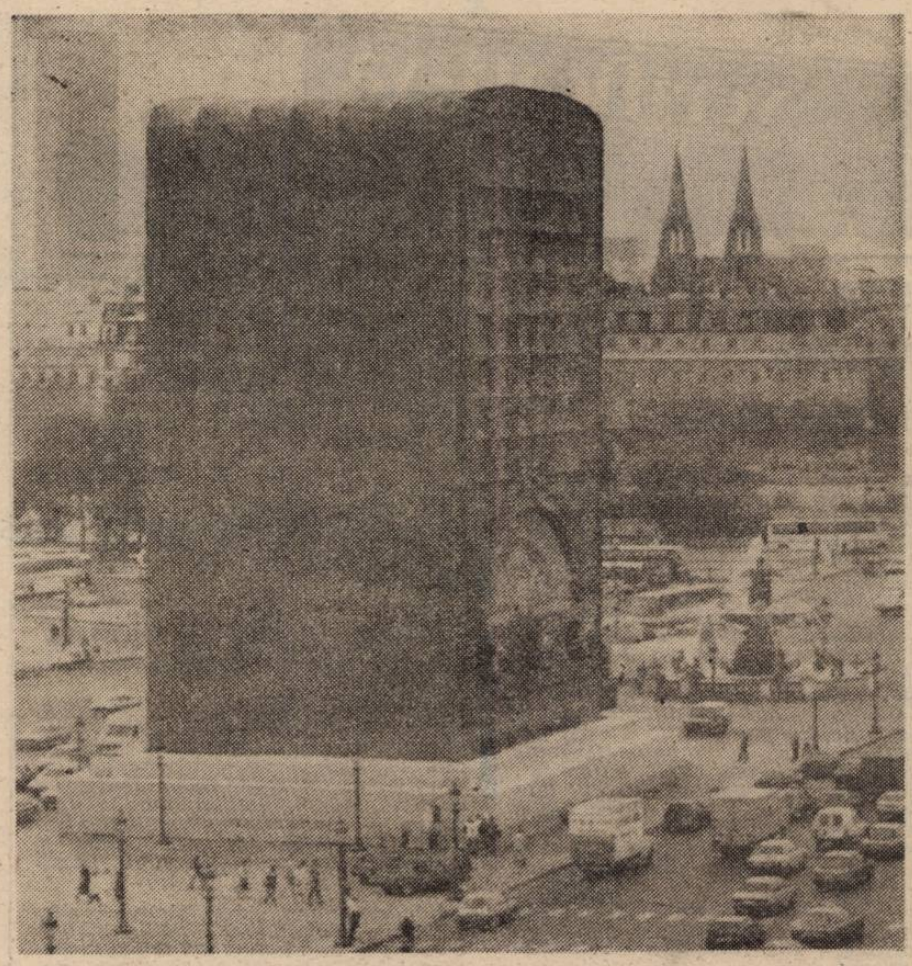

UNDE E OBELISCUL?

Cine cunoaște acest colț din Paris — Place de la Concorde — se va întreba : unde e Obeliscul ? Răspunsul este simplu : a rămas sub acest gigantic radio cu o înălțime de 35 de metri, care este o replică la apelul generalului De Gaulle, care din Londra s-a adresat francezilor cerîndu-le să opună rezistență invaziei germane. Și prin acest mod s-a celebrat a 50-a aniversare de la acel apel istoric. Din uriașul radio s-a difuzat mesajul lui De Gaulle.

TELEGRAME

■ **Industria, încălzitul urban și automobilul, dar și despăduririle tropicale duc la eliberarea în atmosferă, anual, a unei cantități de 20 miliarde de tone de bioxid de carbon.**

■ **De la vîrsta de 30 ani, mușchii omului încep să se atrofieze. Pielea devine mai puțin groasă, la fiecare zece ani 5 la sută din masa sa musculară este înlocuită de țesutul adipos.**

■ **Amploarea poluării petroliere în zona Golfului Persic a fost de peste 11 milioane de barili de țiței, în comparație cu 200 000 barili scurși din „pachidermul oceanelor", petrolierul Exon Valdez, în apropierea țărmurilor Alaskăi.**

■ **Transportul auto produce circa 70 la sută din degajările poluante la Moscova. În capitala Uniunii Sovietice se arde puțin cărbune și păcură. Sînt utilizate mai ales gazele, astfel că infestarea aerului cu bioxid de sulf este cu 20 la sută sub normele admise.**

■ **Inodor și incolor, bioxidul de carbon este înzestrat cu o redutabilă putere de a capta căldura. La fel ca o sticlă dintre cele mai bune, acest gaz carbonic lasă să treacă energia termică venită de la Soare dar o împiedică să se îndrepte în celălalt sens, spre Cosmosul înghețat. ACESTA ESTE EFECTUL DE SERĂ.**

■ **În condiții normale, regiunile Pacificului ecuatorial joacă rolul de emițător de bioxid de carbon, iar regiunile cu ape reci ca Atlanticul de Nord sînt absorbante de CO_2 atmosferic, apreciază specialiștii de la Centrul de Radioactivitate slabă al CNRS (Franța).**

CALEIDOSCOP magazin

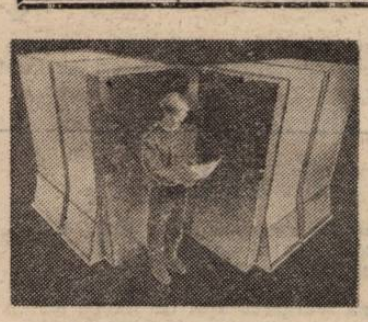

CEL MAI RAPID ORDINATOR

Specialiștii laboratoarelor de cercetări ale societății americane „Cray", din Eagan (statul Minnesota), au finalizat construcția unei noi serii de super-ordinatoare (Cray-YMP8E și YMP8I) cele mai puternice în prezent. Ele pot să efectueze pînă la 2 667 milioane de operații pe secundă. Sporul de putere în raport cu alte sisteme precedente este neînsemnat. Totuși noul computer dispune de o memorie dublă și este de patru ori mai rapid în efectuarea operațiilor. Performanțele deosebite ale noului computer sînt completate de cele 600 de programe de aplicare dezvoltate în domeniul ingineriei, construcțiilor, dinamicii fluidelor, zăcămintelor petrolifere, chimiei și seismologiei. Primele exemplare urmează să fie livrate atît laboratoarelor americane cît și celor europene.

O sfoară pentru toată lumea

Sculptorul George Bucher din Lloyd (Statele Unite) a terminat de realizat, zilele acestea, opera sa intitulată „Universul într-o sfoară", care reprezintă „o sferă construită cu sfoara cea mai mare din lume", după cum mărturisește artistul. Bucher, afirmă că a investit în creația sa peste 10.000 de metri de sfoară, dîndu-le această formă sferică cu un diametru de peste șase metri.

Nu specifică de cîte ori a învîrtit sfoara, fără să amețească și nici unde se află țara noastră dar, după cum se zice de multe ori că lumea atîrnă de un fir, în acest caz putem spune că atîrnă de o... sfoară !

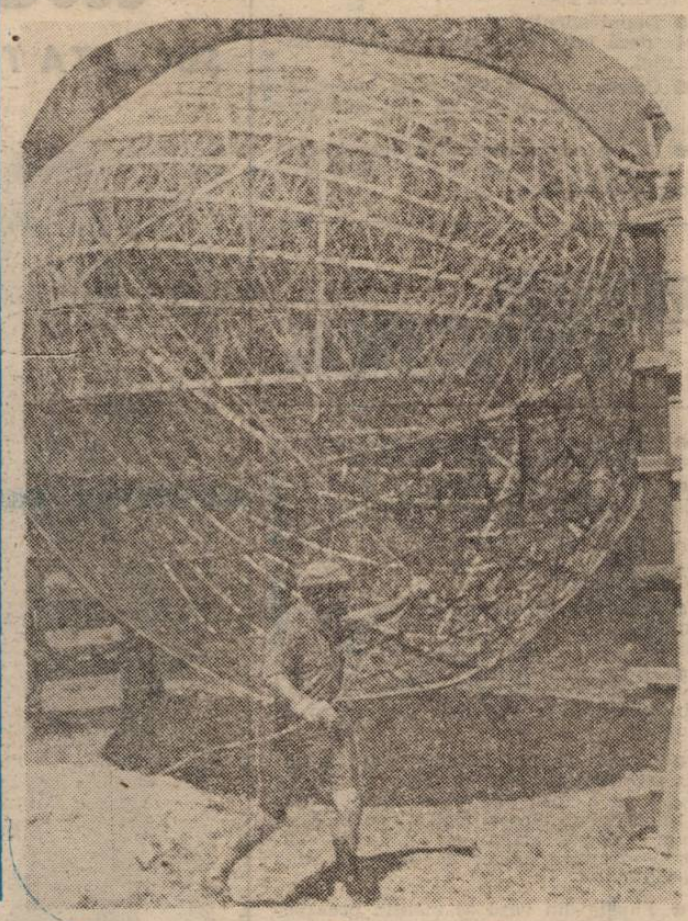

„AUTOBUZ SUBMARIN"

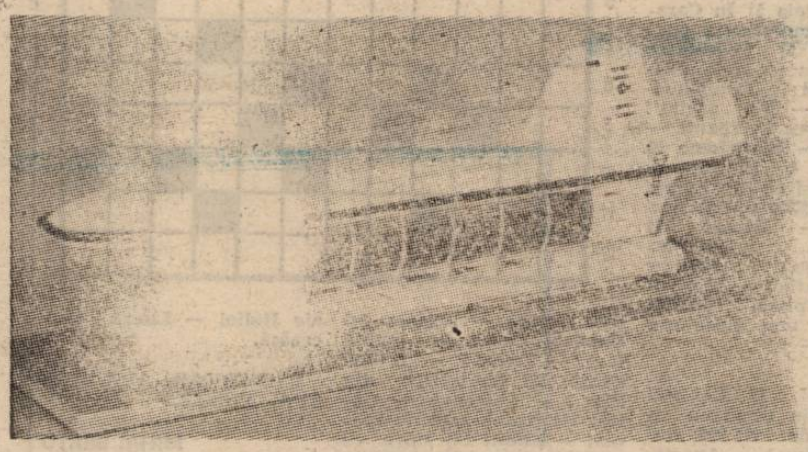

Principatul Monaco și-a dovedit mereu spiritul inovator în materie de turism. Începînd din această vară se pune la dispoziția vizitatorilor săi un serviciu sui-generis de plimbări subacvatice cu un „autobuz submarin". Cu o capacitate de patruzeci de locuri, el va efectua un circuit de patruzeci și cinci de minute în adîncul micului golf ale cărui ape limpezi sînt pline de recifuri și epave. Construit de către societatea „Comex" din Marsilia pentru 20 milioane de franci, autobuzul" se numără printre primele asemenea vehicule dotate cu mari panouri transparente în loc de hublouri, modalitate de a oferi pasagerilor o vedere panoramică de excepție a peisajelor insolite pe care le dezvăluie adîncurile mărilor.

CAM SRL

Revista Magazin este realizată de CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" SRL

Autorizată prin sentința civilă nr. 382 din 4 aprilie 1991 a Judecătoriei sectorului 1 București, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului sub nr. 1787 din 29 mai 1991.

CONT 40 10 10 85 00 (lei) 40 20 10 53 30 ($) 40 20 10 53 31 (D.M.), BANCA COMERCIALĂ „ION ȚIRIAC" S.A.

COMITETUL DIRECTOR :

Dumitru FILIP (director general), George CUȘNARENCU, Ecaterina BĂTRÎNEANU, Mihaela DOROBANȚU, Paul IOAN (directori).

Redacția : Piața Presei Libere, nr. 1, telefon : 17.60.10/17.60.20. Tiparul : Regia Autonomă a Imprimeriilor. Imprimeria „CORESI" — București.

Administrația „Editura Presa Liberă"

Redactor șef : DUMITRU FILIP

Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU

REDACȚIA : Dorel Dorian (șef secție), Ion Țugui (1612) ; Ecaterina Bătrîneanu, Mihaela Dorobanțu, Paul Ioan (șef secție), Aurora Popescu (1630) ; Irina Stoica, Melania Constantiniu, Delia Costea, Adrian Hoajă (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu, Elena Ilie (1633).

SECRETARIAT DE REDACȚIE : Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuță, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692)

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca județeană

magazin

ANUL XXXIV • Nr. 29 (1761) SERIE NOUĂ – 11 SÎMBĂTĂ 20 IULIE 1991 16 PAGINI 8 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Picturi rupestre senzaționale sau fals de mari proporții?

(Pagina a 3-a)

POVESTIRE ◎ POVESTIRE

de ISAAC ASIMOV

(Pagina a 10-a)

SPUNE NOSTRADAMUS, SPUNE!

(Pagina a 7-a)

INTER CITY EXPRESS

o spectaculoasă reușită a tehnicii feroviare

(Pagina a 5-a)

PRESA – A PATRA PUTERE ÎN STAT ?

PROGRAM TV

Săptămîna 22. 07 — 28. 07

(Pagina a 12-a)

ENERGIA PSIHICĂ

(Paginile 8–9)

glob magazin

Biblioteca județeană MUREȘ

oameni...

DEBRA WINGER

Un lucru clar: actriței americane Debra Winger nu-i place să se vorbească despre aventurile sale: „pe cine interesează dimineața să citească ce am făcut eu cu o noapte în urmă?" Și totuși sînt numeroși cei care vor să știe amănunte din viața ei sentimentală. Debra a fost căsătorită cu actorul Timothy Hutton, de care a divorțat, nu înainte de a avea un fiu, Nooah. După legăturile ei cu Steven Spielberg, guvernatorul Californiei, Jerry Brown, Jake Nicholson, John Travolta, Bob Kerrie și Gary Hart, în prezent presa comentează că Debra Winger are un nou amor: Paul Bowles, autorul celebrului roman „Sheltering Sky", transpus pe ecrane de Bernardo Bertolucci. Protagonista acestui film nu este alta decît Debra, care apare alături de John Malkovich. De menționat însă că Bowles are 79 de ani, iar Debra 35 și el i-a cerut să părăsească Hollywoodul ca să plece în Nordul Africii împreună. Debra face parte din seria unor actrițe de talent ca: Meryl Streep, Jessica Lange, Sissy Spacek și Diane Keaton.

Debra Winger este o persoană hiperactivă, cu personalitate efervescentă și mărturisește că dragostea sa pentru Paul Bowles este ca un centru de gravitate sau și mai sugestiv „locul unde se naște și moare curcubeul". Cînd nu e în deșert cu Bowles, Debra locuiește singură într-o cabană închiriată în Malibri, pe malul Pacificului. Deși lucrează cu cei mai atractivi actori: Robert Redford și Richard Gere — Debra nu se simte copleșită de prezența lor. Pe Redford îl acuză pentru egocentrism, iar de Gere spune că este un narcisist dulce și gingaș dar din experiența sa cu bărbați frumoși care este bogată știe că din punct de vedere sufletesc ei nu fac dovada aceleiași frumuseți.

Debra Winger are multe proiecte atît pentru alte filme cît și pentru terminarea carierei sale sociologice și speră că misterul și profunzimea sentimentelor dintre ea și Paul Bowles să o ajute pentru împlinirea lor.

MANUELA SPĂTARU

Michael Jackson a adoptat un copil

Presa americană a primit cu mult interes o veste uimitoare : Michael Jackson (32 ani), a adoptat pe fiul unei perechi de origine coreeană al cărui prenume este Elbert. Celebrul cîntăreț, care este foarte ocupat cu pregătirea lansării primului album în cadrul înțelegerii intervenite cu firma „Sony" (pentru care va primi o sumă astronomică pentru toate imprimările pe care le va face de acum încolo), își rezervă timpul lui liber, destul de scurt, pentru a fi împreună cu Elbert, pe care l-a instalat în ranchul său, situat la Santa Ynez. Tot aici, Jackson a dispus construirea unei mici grădini zoologice pentru fiul său adoptiv, în speranță că în acest fel va uita amărăciunea pe care i-a provocat-o publicarea unei biografii neautorizate de el, plină de foarte multe neadevăruri...

Un Frankenstein al zilelor noastre

ALICE COOPER

Nu, dragi cititori, titlul nu este forțat, el se potrivește de minune lui Vincent Damont Furnier cunoscut în lumea întreagă sub numele de Alice Cooper. De ani de zile el reușește să scandalizeze (și să atragă, totuși!) pe toată lumea, show-urile sale sînt adevărate liturghii negre, Alice aparține genului rock-horror (într-adevăr este ceva de groază!), un gen în care pot spune, fără a greși, că este Number One mondial. Nici un rocker n-a îndrăznit, pînă la el, să invoce ideile nebunici, idei despre care Alice afirmă că există ascunse și pîndesc în mintea oricărui om, nici un muzician nu a mers atît de departe cu transpunerea acestor idei pe scenă. Poate de aceea, oriunde în lume, preoții și organele de ordine sînt hotărîți să împiedice orice nou turneu al lui Alice... Organizatorii de concerte trebuie să convingă autoritățile că Alice nu va mai prezenta scene obscene sau violente, altfel...

Oricum, din punct de vedere financiar Alice nu va fi afectat, el fiind multimilionar (doar din „drăguțele" spectacole de groază din ani '72—'73 a cîștigat două milioane de dolari...). Iată acum cîteva numere prezentate în timpul ultimelor două turnee „Trash" în 1989 și 1990: a biciuit, a sugrumat o soră de caritate în care apoi a înfipt cuțitul. Fiind „prins" a fost tîrît încătușat pe scenă spre o ghilotină pregătită de mai multe dansatoare goale, decapitate, „sîngele" lui stropind spectatorii. În aceste turnee n-a mai fost folosit pitonul Tammy de care, în trecut, se lăsa „sugrumat"...

Alice Cooper este un maestru în prezentarea scenelor de groază realizate atît de bine încît reușesc să înfricoșeze spectatorii, scena cu ghilotina fiind fantastică, cuțitul oprindu-se doar la cîțiva milimetri de ceafa lui ! Din sală se vede altfel... Alice Cooper, nebunul, un amestec de criminal și de martir care este înfricoșat de propriile-și spaime și urmărit de imagini de groază nu există decît pe scenă. Deocamdată... „În momentul în care urc treptele scenei mă transform în acest monstru, și cîteodată nu mai știu ce fac" spune Vincent, născut pe 4 februarie 1948 la Detroit, înalt de 1,83 m și de 56(!) kg. În viața particulară este un tip liniștit, destul de simpatic care își petrece jumătate din an cu familia (soția și doi copii) la ferma lor din Arizona.

Vincent a format, în 1965, împreună cu prietenii din Academia de artă o formație, numită „Spiders" (Păianjenii) cu care cîntau un fel de rock pentru localuri... În această perioadă adoptă numele de Alice Cooper, ales mai mult pentru a șoca. Și va reuși! Imediat după aceasta „Păianjenilor" li s-a interzis apariția pe scenă în urma avalanșei de reclamații contra lor...

În 1968 au făcut contract cu casa de discuri a lui Frank Zappa schimbînd pe „Spiders" în „Alice Cooper". Alice a fost primul dintre promotorii hard-rock-ului care a făcut excese de farduri, își picta în culori întunecate fața creînd impresia unui cadavru vechi de cîteva săptămîni. Numele de față a înșelat mult timp ziariștii care au trăit cu impresia că pe scenă este o doamnă de o vîrstă nedefinită care cochetează cu rock-horror-ul. Primele trei albume „Pretties For You" (1969) „Easy Action" (1970) și „Love It To Death" (1971) nu au avut cine știe ce succes deoarece Frank Zappa a intervenit mereu în ideile muzicale ale lui Alice și doar cînd Cooper și oamenii săi au fondat o casă de discuri, pentru a pune pe picioare super show-ul imaginat de el, zeița Fortuna le-a surîs... Cu două piese noi „I'm Eighteen" (care intră imediat în topul american) și „School's Out" (un alt mare hit) la care se adaugă „Elected", Alice Cooper își încearcă arsenalul de groază și pleacă în primul său turneu mondial în 1972. În 1973, după apariția albumului „Billion Dollar Babies" maestrul Cooper intră în topul celor mai rackeri din lume. Imediat după aceea o firmă producătoare de bere i-a oferit o sumă de dolari (compusă din șase cifre) doar pentru că el să bea berea sa.

Alice a refuzat spunînd că el folosește băuturi mult mai tari... E-adevărat, de obicei se clatină pe scenă!

În 1975 în timpul turneului „Welcome To My Nightmare" (Bine ați venit în coșmarul meu) a fost huiduit de publicul care observase că este beat! La începutul anilor '80 Alice nu era decît o epavă, nimeni nedorind să-i mai cumpere discurile... Cura de „dezinfectare" efectuată în 1982 l-a readus la viață. De atunci s-a refăcut din punct de vedere muzical (lucru evident). Ultimul său album, apărut în 1989, intitulat „Trash" este un disc foarte căutat, una din melodiile componente devenind hit, mă refer la „House Of Fire" — Casa focului. Să sperăm că și în continuare Alice Cooper ne va oferi producții muzicale de bună calitate...

music box

TOP TEN MAGAZIN

1. **I Wanna Sex You Up — Color Me Badd**
2. **Wind Of Change — Scorpions**
3. **Rush Rush — Paula Abdul**
4. **Joyride — Roxette**
5. **What Comes Naturelly — Sheena Easton**
6. **Ring, Ring, Ring — De la Soul**
7. **Just The Way It Is, Baby — The Rembrandts**
8. **Love Is A Wonderful Thing — Michael Bolton**
9. **I Don't Wanna Cry — Mariah Carey**
10. **Losing My Religion — R.E.M.**

Propuneri top: I Wanna Give You Devotion — Nomad & MC Micee Freedom, Touch Me-Cathy Dennis, Happy Weekend — Ice Mc, U & Me — Dr. Alban.

Talon de concurs
20 iulie 1991

A cincea întrebare: care este titlul ultimului album semnat Toto Cutugno?

A șasea întrebare: care este cel mai mare hit al lui Chris de Burgh?

MARIAN MINCULESCU

FLUIDE

Samuraiul

Bună ideea televiziunii de a ne prezenta unul din cele mai reușite filme ale lui **Alain Delon** (tînăr, stresat, dur și fatalist), e vorba de **Samuraiul**. Alain Delon rămîne totuși Alain Delon chiar dacă ne place sau nu . Se putea programa însă și interviul pe care el l-a acordat de curînd unei echipe franceze de televiziune și pe care televiziunea bulgară l-a prezentat cu cîteva săptămîni în urmă. În acel interviu, Delon îmbătrînit, înțelept și resemnat a vorbit despre singurătatea actorului, despre iubirile lui, despre drame și uneori despre neputința de a supraviețui în această groapă a leilor care e cinematograful, despre slăbiciunea unor actrițe și despre forța sa. Întrebat în final dacă poate spune ce a făcut cu tinerețea lui, Alain Delon, complet dezarmat, a recunoscut că nu știe...

Eurodisneyland

Porțile celui mai fantastic parc de distracții din Europa se vor deschide în aprilie 1992, la **Marne-la-Vallée**, în Franța. Cîțiva reporteri francezi au avut posibilitatea de a vizita uriașul șantier în care deocamdată lucrează 5000 de angajați și mai bine de o sută de întreprinderi care își unesc eforturile pentru a realiza EURODISNEYLAND-ul, o variantă europeană a celebrului Disneyland american, pe o suprafață de 1943 de hectare. Pînă acum, 4 milioane de metri cubi de pămînt au fost excavați și s-au plantat 120.000 arbori. În avanpremieră vă prezentăm un ghid pentru cei care vor ajunge acolo : **Eurodisneyland-ul** este compus din **Main Street USA**, o reconstrucție a străzii principale dintr-un oraș american de la începutul secolului, **Fantasyland, Frontierland, Discoveryland** în care puteți face o excursie printre galaxii și participa la un război stelar într-un simulator de zbor intergalactic, **Adventureland**, un riu subteran unde veți întîlni pirații Carabelor, în fine un **Centru de diverlisment** cu restaurante, buticuri, discoteci și cluburi de noapte. Drum bun !

Top 30, artiști milionari

Pe locul 9 în Top se află artistul de cinema pentru care muschii nu au preț, **Arnold Schwarzenegger**, cu o avere estimată la 55 milioane dolari. După **Terminator**, el a fost plătit cu 15 milioane pentru fiecare film, acum se gîndește, după o pauză de cîțiva ani, să reia aventurile Terminatorului, într-o a doua serie. Pe **locul 10**, cu 54 milioane dolari se află **Charles M. Schulz**, care a făcut carieră datorită benzilor sale desenate, iar pe locul 11, Johnny Carson, 50 milioane dolari, care la 65 de ani este star-ul prezentatorilor de televiziune, el cîștigînd 25 milioane dolari pe an. Pentru banii aceștia probabil că reușește să nu pronunțe atîtea cacofonii cîte se aud la prezentatorii televiziunii române, de genul „S-a întîlnit în America cu... ", „a început să facă carieră..." sau arhi-prezentul „în timpul acesta...", de care rid pînă și copiii care au dat treapta întîi la liceu.

Rubrică realizată de
GEORGE CUSNARENCU

ZECE ENIGME PENTRU MILENIUL TREI ▶▶▶▶▶▶▶▶▶▶

10. Care sînt limitele ştiinţei?

In anii '60, Gunther Stent, profesor de biologie la Universitatea Berkley, California, a scris o carte intitulată „Sosirea vîrstei de aur". Aici el afirmă că omenirea se îndreaptă spre o nouă „Arcadia Felix", sau vreun alt asemenea tărîm, un paradis al insulelor sudului unde o bunăstare materială extraordinară ar înlătura orice urmă de neliniște a omului, orice dorință de cercetări ulterioare, orice nevoie de vreun nou progres.

Nu vom mai dori să progresăm? Vor continua nă planeze deasupra noastră fantomele manipulărilor genetice, ale riscurilor nucleare ale mediului înconjurător în continuă degradare, ale atotstăpînitoarei supertehnologizări destinată în special războaielor, ale oamenilor controlați informațional? Sau pur și simplu vor exista domenii ale cunoașterii în care nu va mai fi rămas nimic de cercetat?

Se prevede deja sfîrșitul fizicii, teoretice, proclamă Stepen Hawking.

Să fie chiar atît de limitat progresul cunoașterii umane?

Să fi ajuns oare la capătul acelor poteci pe care, șovăitoare, a pornit cu atîtea veacuri în urmă dorința fierbinte a omului de a cunoaște eforturile sale de multe ori dramatice de a se apropia de Natură și de a o transforma, dacă nu într-un prieten, cel puțin într-un aliat, fie el și vremelnic?

Cu zece ani în urmă, un bine cunoscut cosmolog contemporan, Paul Davies scria în fascinanta sa carte „Marginea Infinitului":

„Și totuși, în ciuda enormului progres social și cultural care poate fi atribuit evoluției științei, mulți au sentimentul că știința și tehnologia sînt lipsite de ceva din acel fior mistic al atitudinii de odinioară a omului în fața naturii".

La rîndul său, un mare fizician, germanul Werner Heisenberg, care a fost nu doar unul din părinții mecanicii cuantice, ci și un fin cunoscător și comentator al aspectelor filosofice ale științei, în general, și ale fizicii în particular, spunea: „Dacă există un domeniu în care este cel mai greu să faci profeții, acesta este viitorul!" Și probabil că are dreptate.

Dar de cîte ori nu s-a vorbit despre sfîrșitul științei, uitîndu-se că, de fapt, cu fiecare treaptă pe care o urcăm, orizontul se lărgește și descoperim că nu știm și că, de ce nu, mai avem de cercetat, lucruri a căror existență nici măcar nu o bănuiam.

Și tot Paul Davies, în aceeași carte, spune:

„Ce se află dincolo de spațiu și de timp? Nu știm. Poate o rețea, poate vreo formă spongioasă, sau cine știe ce altă structură abstractă, care încă rămîne să fie descoperită".

MIHAELA DOROBANȚU

PICTURI RUPESTRE SENZAȚIONALE

sau

FALS DE MARI PROPORȚII?

● O galerie cu 75 de picturi rupestre din Spania generează o puternică controversă în lumea arheologilor spanioli și englezi ● Motivul ? Picturile datînd din epoca de piatră prezintă specii de animale dispărute, necunoscute pictorilor anonimi ● Răspunsul urmează că fie dat de testele cu carbon radioactiv(aflate și ele într-o premieră) ● Deci ? Fals sau operă de valoare inestimabilă ? ● Știința își va spune cuvîntul !

Fotografiile pe care le priviți în imaginile de mai jos sînt două desene preistorice de pe pereții peșterii Zubialde, din Țara Bascilor (Spania). Ele fac parte dintr-o adevărată „galerie" de 75 picturi rupestre, a căror vîrstă este estimată la aproximativ 13.000 de ani, și care, în ultimul an, au constituit subiectul unei aprinse controverse între arheologii spanioli și cei englezi.

Reprezintă ele o descoperire spectaculoasă sau sînt un fals de proporții fără precedent?

Să urmărim ce a generat însă îndoielile specialiștilor englezi...

Picturi — datînd din epoca de piatră — ne aduc în fața ochilor zimbri, bizoni, cai și boi sălbatici, dar și ... un mamut și doi rinoceri. Tocmai de aici a pornit îndoiala britanicilor. Căci ambele aceste animale au dispărut în urmă cu vreo 25.000 ani, deci cu peste 10.000 de ani înainte ca artiștii anonimi care au realizat picturile din grota Zubialde să se fi născut. Cum puteau ei să deseneze animale pe care nu le-au cunoscut?

Iată ce declară Jill Cook, arheolog de la British Museum: „Chiar și un copil ar putea falsifica asemenea picturi. Se amestecă ocru cu apă pînă se obțin diferitele tonuri de roșu. Iar pentru a obține negrul se folosește hematit — un minereu care conține fier". Iar profesorul Peter Ucko mai adaugă un motiv de îndoială: picturile dovedesc o cunoaștere a perspectivei neîntîlnită la pictorii peșterilor preistorice.

La rîndul lor, specialiști spanioli, care cercetează peștera, resping aceste argumente: „Toate testele efectuate pentru a se detecta eventualele falsuri au dat rezultate negative", afirmă prof. Ignacio Barandiaran.

În prezent, specialiști de la Centrul de cercetări al muzeelor franceze de la Paris încearcă să lămurească problema folosind — în premieră! — teste cu carbon radioactiv. Acestea nu au mai fost folosite pînă acum în studiul picturilor rupestre, din cauza dificultăților de datare pe care le ridică „amestecarea" carbonului din culori cu cel din pereți. Probabilitatea ca cele două să fie totuși separate a fost anunțată de curînd de chimiștii de la Universitatea din Texas.

Primele rezultate ale acestor studii sînt așteptate cu nerăbdare și mult interes. Dacă ele vor dovedi că picturile sînt într-adevăr autentice, atunci Zubialde va intra, alături de celebrele peșteri de la Altamira și Lescaux, în galeria valorilor incontestabile ale lumii moderne.

MIHAELA DOROBANȚU

DRUM DE SUFLET ROMÂNESC

— A doua etapă a Programului Român de Cercetări Polare —

Cu un an în urmă anunțam un eveniment în premieră, un vis care, treptat, a devenit realitate — prima Expediție Românească de Cercetări Polare. Despre obiectivele științifice și nu doar sportive, cum s-ar putea crede la prima vedere, cît și despre rezultatele cercetărilor desfășurate de temerarii exploratori români în îndepărtatele ținuturi „de gheață și piatră" am mai scris în paginile revistei noastre. De data aceasta vă prezentăm, prin intermediul domnului inginer chimist *TEODOR NEGOIȚA*, organizatorul și liderul expediției, care a făcut un scurt popas în redacția noastră, primele date și informații despre acest nou „drum de suflet românesc" către Polul Nord.

„Prima etapă a expediției s-a desfășurat pe coasta occidentală a insulei Spitzbergen în jurul paralelei de 78° latitudine nordică. În etapa actuală vom explora partea estică. După aterizarea la 11 iulie la Longyearbyen, centrul administrativ al arhipelagului Svalbard ne vom deplasa cu un elicopter spre Capul Gassoden, în scopul instalării primei noastre baze. Vom pătrunde apoi în Valea de Gips, străjuită de două lanțuri de munți orientați spre nord-est pe o distanță de cel puțin 30 km. La numai 2 km. de aici vom întîlni un adevărat sanctuar al păsărilor polare. Întreg arealul propus pentru cercetare reprezintă în fapt o zonă de protecție a vegetației specifice acestor ținuturi arctice. După aproximativ 30 de zile ne vom îndrepta spre capătul fiordului Tempel, chiar la „vărsarea" ghețarului Von Post în mare. Aici ne vom pregăti pentru o nouă aventură: traversarea cu sănii a ghețarului, a întregii sale suprafețe înghețate pînă pe coasta estică. Drumul nostru va urma apoi un traseu spre nord-est către 79° latitudine nordică. Pe tot parcursul vom putea explora peșteri în gheață, vom efectua măsurători magnetice și observații de ordin biologic.

Revenind la prima etapă a expediției, să amintim că atunci s-au efectuat cercetări în domeniile morfologiei glaciare și periglaciare, geologiei, geodeziei, hidrobiologiei, speologiei, florei și faunei arctice. Actuala ediție preconizează măsurători de magnetism și radiometrie, observații în domeniul științelor naturii, speologiei și deoarece nici pînă în prezent cercetătorii nu s-au pus de acord asupra unei... diete polare ideale, vom continua testarea alimentelor de proveniență românească. În planul medicinii urmează să supunem probelor un nou produs românesc, Caopicon, cu efecte contra durerilor provocate de degerături, arsuri etc.

O altă noutate constă în cercetările în domeniul tehnologiilor ecologice. De menționat că noi ne-am coordonat observațiile și probele de laborator cu observațiile efectuate în țară în aceleași zile și la aceleași ore de către specialiștii de la Centrul de Cercetări pentru Tehnologii Ecologice. Iar programul nostru a fost corelat cu cel al Institutului Polar Norvegian.

Vreau să cred că vom obține rezultate pe măsura muncii și pasiunii cu care le-am pregătit.

În actuala etapă am preferat în echipă oameni tineri, bine pregătiți, nutrind speranța ridicării lor la cotele impuse de această foarte „capricioasă" muncă de cercetare. Antrenamentele le-am început încă din luna februarie, iar în final am recurs la verificări în cadrul Centrului de Medicină Sportivă.

Esențialul îl constituie însă unitatea echipei și acomodarea fiecăruia la condițiile deosebite, uneori dure, pe care le impune viața la Pol. Și sînt convins că vom reuși!

Dar să nu uităm cine sînt componenții actualei echipe: *ION DUMITRU, asistent la Facultatea de Geofizică București, CRĂCIUN NICOLAE, asistent al Facultății de Biologie București; BĂLĂCEANU GABRIEL, inginer.*

În încheiere aș dori să subliniez că actuala etapă a programului polar a fost sponsorizată de Departamentul Științei din Ministerul Învățămîntului și Științei. De asemenea, dorim să mulțumim și pe această cale Institutului de Cercetări Alimentare, fără de care expediția nu ar fi avut loc.

Am mai primit sprijin și din partea Institutului de Proiectări Alimentare unde lucrez, Ministerul Apărării Naționale pentru dotarea cu stații radio și alte materiale, precum și S.A. Urziceni care ne-a furnizat noile corturi. Totodată am beneficiat și de ajutorul Ministerului Afacerilor Externe. Evident, pe tot acest parcurs, am întîlnit și greutăți, inerente de altfel, dar de fiecare dată am fost ajutați de oameni extraordinari care au pus suflet pentru realizarea acestei expediții. Tuturor acestora le mulțumim."

MIHAELA DOROBANȚU

ECOLOGIE - UN SEMNAL DE ALARMĂ, DAR NU NUMAI ATÎT...

TRANSPORTURILE și mediul înconjurător

Deși problema combaterii poluării mediului înconjurător a căpătat proporțiile unei acțiuni la nivelul statelor din toată lumea, restricțiile convenite și impuse în acest domeniu regăsindu-se atît în legislațiile naționale ale acestora cît și în reglementările internaționale, ea continuă să constituie obiectul important al întregii omeniri. Una din sursele cele mai vizate în cadrul programelor de diminuare a efectelor poluării mediului este reprezentată de transporturile de toate genurile.

Flota comercială mondială, care însumează circa 25 mii de vase, consumă anual 120 milioane tone de combustibil obținut din țiței. În același timp parcul auto care numără în întreaga lume circa 400 milioane de autovehicule consumă 700 milioane tone de combustibil lichid.

Este sugestiv de arătat că un avion de tipul „Boeing-747" numai la decolare consumă 0,7 tone combustibil pe minut.

Acțiunea emisiilor poluante este păgubitoare. De aproape 2000 de ani se află, la Roma Colosseumul dar numai cîteva zeci de ani din urmă au fost suficienți ca unele din pietrele edificiului său să ajungă în stare necorespunzătoare, sfărîmîndu-se. Trebuie arătat faptul că norul de acid sulfuric care se formează deasupra orașului își exercită influența nu numai prin decolarea sa, ci și prin distrugerea elementelor care compun edificiul. Ponderea transportului auto în poluarea atmosferei marilor orașe atinge 40 — 60 la sută.

Este interesant de arătat prognoza pe care omul de știință american L. D. Battan o prezintă în cartea sa intitulată „Cerul întinat":

„Una din două : ori oamenii vor face astfel încît în aer să fie mai puțin fum, ori fumul va face astfel încît pe Pămînt să fie mai puțini oameni".

Potrivit datelor publicate de presa din India, în această țară oricît ar părea de surprinzător folosirea **elefanților dresați în locul** autovehiculelor, tractoarelor și macaralelor se extinde în loc să scadă. Au luat ființă chiar și unele „școli" unde aceste animale „învață" să muncească. Un rol important de „mecanisme universale" îl ocupă pachidermele în unele exploatări forestiere. Această se datorește faptului că ele pătrund acolo unde mașinile nu pot ajunge, au o productivitate mare și nu consumă combustibil petrolifer. Recent elefanții și-au însușit chiar și o nouă profesie, ei suplinesc locomotivele de manevră în stațiile de cale ferată și chiar participă la încărcarea garniturilor de tren pe care le „încarcă".

Bivolii deveniți un simbol al forței în unele țări din Orient, sînt folosiți în mod frecvent ca animale de tracțiune. Țăranii din Indonezia au făcut din bivoli și adevărate... mijloace de transport plutitoare. Fixînd pe spatele lor o cutie de lemn în care încap 4 oameni, bivolii, condusi de un cîrmaci traversează înot apele de pe un mal pe altul în condiții de siguranță și cu... cheltuieli minime.

O inițiativă sui — generis a fost luată de australianul Fred Markin care a înființat la ferma sa o creșcătorie de... **struți !** Deocamdată a reușit să aibă 85 de struți, pe care intenționează să-i folosească în transportul urban unde trăsurile trase de aceste păsări uriașe au devenit foarte la modă.

Puternici și rezistenți struții concurează în condiții foarte bune taximetrele, conferind transportului un farmec aparte.

Oricît ar părea de ciudat se poate constata faptul că între măsurile de combatere a poluării, întoarcerea la mijloacele de transport cu tracțiune animală pare să capete o extindere din ce în ce mai mare.

Dr. ing. MIHAI CONSTANTINESCU

Pericolul emisiilor artificiale de plumb

Poluarea cu plumb a troposferei (zona inferioară a atmosferei de pînă la 8 — 15 km altitudine) a depășit stadiul unei probleme locale. La ora actuală se poate vorbi pe drept cuvînt despre o problemă globală a tuturor parametrilor care-i preocupă în măsură tot mai mare pe specialiști. De ce? Datorită pericolului pe care-l reprezintă pentru sănătatea publică. Deși toxicitatea plumbului în doze mari este demult recunoscută, recent s-a constatat că și dozele mici sînt nocive, în special pentru copii.

Ce au relevat rezultatele investigațiilor? S-a constatat că datorită activității umane, concentrațiile de plumb au sporit de cinci ori în zăpezile și ghețurile antarctice. În zonele polare ale emisferei sudice numai aproximativ o cincime din plumbul prezent în atmosferă ar fi de origine naturală, restul de patru cincimi datorîndu-se activităților omului. În regiunile polare ale emisferei nordice cantitățile cele mai importante de plumb se datoresc unor cauze artificiale, cum ar fi benzina auto. Concentrațiile cele mai ridicate de plumb sînt situate între 33 — 55 grade latitudine nordică, zonă unde au loc aproximativ 90

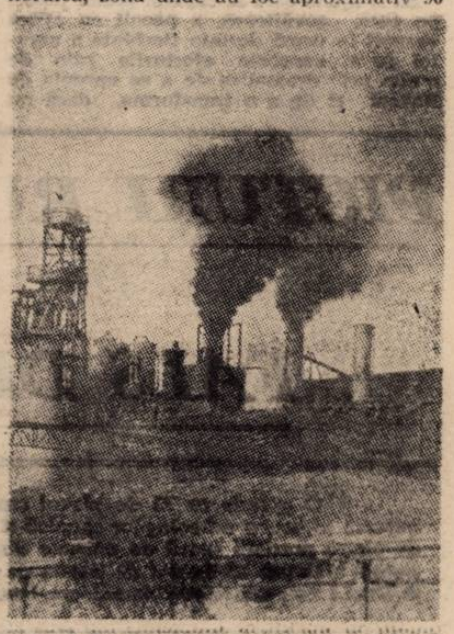

la sută din emisiunile artificiale de plumb (America de Nord, Europa și Japonia).

Ce propun specialiștii? O cunoaștere mai exactă a variației concentrației de plumb în ultimele secole, precum și studii similare privind alte metale toxice cum ar fi mercurul, cadmiul, cuprul, zincul, arsenicul și seleniul, astfel încît să se poată efectua o evaluare cît mai precisă a nivelului în care troposfera este poluată de activitatea umană.

MIHAELA DOROBANȚU

PARADIS FAUNISTIC ÎN PERICOL

Marea rezervație naturală americană Kodiak din Alaska se întinde pe o suprafață de 760 000 de ha. A fost întemeiată cu 50 de ani în urmă de președintele **Roosevelt.** Acest paradis pămîntesc oferă adăpost pentru nu mai puțin de 3 000 de urși, 200 de perechi de vulturi pleșuvi, circa 200 000 de păsări marine și două milioane de păsări marine de iarnă. Kodiak este cel mai mare refugiu din lume pentru urși. Exemplarele de aici ating dimensiuni impresionante, de aproape 4 metri în înălțime și 700 kg în greutate.

Insula Kodiak a fost încă din Pleistocen un refugiu ideal pentru urși. Prezența imenselor rezerve de petrol în zonă a ridicat însă nenumărate probleme ecologice. Congresul Statelor Unite a atribuit localnicilor în 1971 marea majoritate a suprafeței rezervației naturale Kodiak. Se părea că totul este în ordine. Dar cum în ziua de astăzi afacerile sînt pe primul plan, organizațiile locale se văd nevoite să vîndă o parte din aceste terenuri deoarece nu dispun de fonduri financiare pentru a le administra. Cei care vor oferi cele mai mari sume vor fi posesori ai unor porțiuni de teren. Japonezii se află oricum pe recepție. Ei practică un comerț extensiv în Alaska. Consecințele asupra viețuitoarelor rezervației nu vor întîrzia să apară. Ursii se tem de oameni care îi obligă să se deplaseze pe terenuri necunoscute pentru ei, provocînd lupte pentru teritoriu între animale. Mai mulți vizitatori înseamnă mai mulți urși împușcați în numele „legitimei apărări".

Presat în 1971 să deschidă Alaska explorărilor de țiței, Congresul a pus acest stat sub reglementarea tratatului denumit Alaska Native Claisms Settlement Act (ANCSA). Acest document acorda indienilor și eschimoșilor 967 de milioane de dolari lichizi și 17 600 000 ha, ce urmau să fie selectate ulterior. Au fost create corporații regionale și sătești în scopul administrării acestor bunuri. Unii au reușit în afaceri. Cei mai mulți, însă, și-au risipit banii, rămînînd numai în posesia pămîntului. Aceasta este situația și pe insula Kodiak. De vreme ce două treimi din suprafața sa reprezintă un refugiu pentru urși, corporațiile au fost nevoite să-și aleagă terenuri și din acest perimetru.

Departamentul Interior al Statelor Unite a propus ca locuitorii insulei Kodiak să-și „deschidă" terenurile pentru extracțiile de gaz și petrol. „Alianța" survenită între localnici și companiile petrolifere a căzut însă cum era și de așteptat. Pe numeroasele animale ale rezervației le așteaptă vremuri grele...

ȘERBAN FILIP

Spectrometru de flux pentru hidrocarburi

Cei ce lucrează la rafinării nu pot ști cu precizie ce fel de hidrocarburi circulă prin conductele lor la un moment dat. Și aceasta, pentru că prin țevi circulă toate sorturile posibile de hidrocarburi, acestea putînd fi deosebite între ele numai datorită diferențelor de culoare existente.

Un spectrometru unic în lume, „TB Color", pus la punct de specialiștii francezi, este în măsură a măsura automat și permanent, într-un punct stabilit, culoarea produselor petrolifere care circulă prin conducte. Această sondă optică emite un flux luminos pe care îl recuperează instantaneu. Determinarea culorii lichidului se face prin analiza spectrală a acestui flux. Neconținînd nici un element care utilizează energia electrică, sonda poate fi plasată și într-o zonă explozibilă. Un cablu de fibre optice, cu o lungime de 100 metri, o leagă de un dulap în care se găsesc echipamentele electronice și de măsurare. Informațiile captate sînt imediat transmise la un punct central de telecomandă care poate orienta cu precizie hidrocarburile către tancurile corespunzătoare, evitîndu-se posibile accidente, soldate cu poluarea mediului înconjurător.

INTER CITY EXPRESS,

o spectaculoasă reușită a tehnicii feroviare (I)

Era trenurilor de mare viteză a debutat și în Germania. Evenimentul a avut loc la 2 iunie a.c., prin punerea oficială în funcțiune a noului Inter City Express (ICE) — o fericită îmbinare de tehnică și confort. Construirea a două linii pentru acest tren superrapid, pe traseele Hanovra — Würzburg și Mannheim — Stuttgart a durat nu mai puțin de 17 ani, și „a înghițit" 16 miliarde de mărci. Realizarea proiectului era absolut necesară deoarece viitorul transportului este al trenurilor de mare viteză.

Se poate spune cu îndreptățit temei că Inter City Express este o minune a tehnicii și confortului. Motoarele asincrone trifazate ale celor 25 de garnituri de trenuri, cu o lungime de 400 metri fiecare, dezvoltă 13000 de cai putere. Viteza de croazieră de 280 km la oră poate fi atinsă cu 14 vagoane, avînd și unul restaurant la mijloc. Un tren ICE este compus din două vagoane-motoare identice și din 12 pînă la 14 vagoane obișnuite. Un vagon motor este lung de 20 de metri, unul fără motor de 26 metri. În funcție de lungimea sa, un astfel de tren costă între 50-60 milioane de mărci. Toate vagoanele sînt protejate împotriva presiunii și a zgomotului și sînt utilate cu instalație proprie de aer condiționat. Prin mărirea spațiului dintre banchete, fotoliile pot fi înclinate cu 40° într-o poziție comodă de dormit. La fiecare loc pot fi recepționate trei programe de radio și trei programe de bord. ICE dispune de vagoane pentru fumători și nefumători. Locurile de clasa întîi sînt echipate cu ecrane video, telefoane, sisteme de informații cu receptoare. Un compartiment dotat cu telefon, telecopiator, care permite branșarea microordinatoarelor și a altor servicii utile, a fost rezervat pentru conferințe. Prin existența unui sistem de telecomunicații informatizat se speră că întîrzierile care survin în transporturile feroviare clasice să poată fi evitate.

Rulînd de două ori mai repede decît o mașină dar cu jumătate din viteza unui avion și un confort asigurat — acestea sînt cîteva din avantajele noului sistem de transport pe cale ferată. Dacă se are în vedere că trenul ajunge pînă în inima orașelor și nu se mai pierde timp prețios pe aeroporturi la îmbarcare și apoi la ieșire, că aerodromurile se află la distanțe apreciabile de orașe, atunci viteza de deplasare a unui ICE pe distanțe mijlocii este similară transportului aerian.

E vorba oare de o renaștere a căilor ferate, cum afirma președintele Richard von Weizsacker la 29 mai 1991, cu ocazia inaugurării noii gări de la Kassel-Wilhelmshöhe? De un debut putem cu siguranță vorbi, dar el s-a produs cu o întîrziere considerabilă.

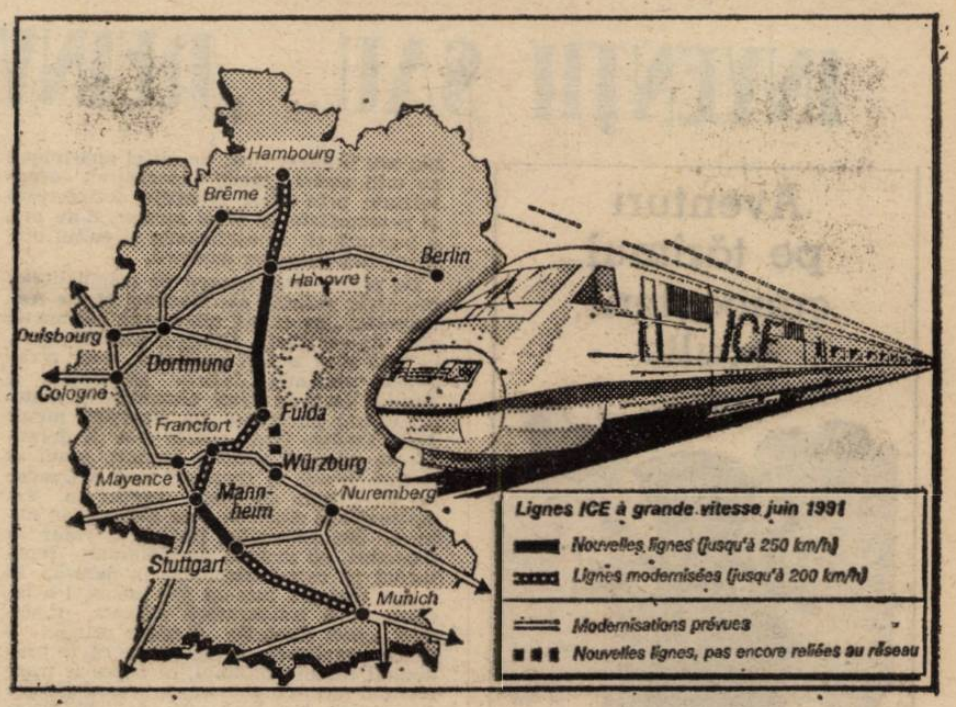

Construcțiile nu mai pot înainta în acest ritm, deoarece în răsăritul Germaniei timpul presează. Japonia a fost prima țară care a introdus trenurile de mare viteză. Faimoasele „Shinkansen" au intrat în exploatare cu un sfert de secol în urmă. Ele continuă să „zboare" cu o viteză de peste 200 km la oră, asigurînd legătura între Tokio și Osaka. În Europa, francezii au acumulat o experiență bogată în ceea ce privește trenul de mare viteză. TGV-ul circulă pe noua linie care leagă Parisul de Lyon de la începutul deceniului trecut. Garniturile sale sînt solicitate din plin, cifra de afaceri înregistrînd o curbă ascendentă. Cei 425 km ai magistralei feroviare sînt acoperiți în numai două ore. TGV-ul ajunge să dezvolte o viteză maximă de 270 km la oră pe unele porțiuni ale liniei ferate special amenajate. Succesul obținut a convins cabinetul de la Paris asupra acordului în legătură cu legarea capitalei, prin trenuri feroviare de mare viteză, de șase mari regiuni învecinate cu Oceanul Atlantic.

ȘERBAN FILIP

MARILYN MONROE, JANE FONDA, LIZ TAYLOR

victime ale „drogului" alimentar

■ Tot mai numeroși sînt specialiștii care consideră că bulimia este o consecință a anxietății ■ Cei a căror viață devine dependentă de hrana în exces ca de un drog sînt, în majoritate, marcați de suferințe psihice ■ Statisticile arată că 95% dintre persoanele afectate de această maladie sînt femeile ■ Insuccesele, dificultatea de a se realiza le afectează în mai mare măsură decît pe bărbați ■ **„Cînd nu ești împăcat cu tine însuți, e greu să te împaci cu hrana"** afirmă cei ce știu ce înseamnă suferințele ce însoțesc bulimia ■ Destinul și experiența de viață a cîtorva vedete din lumea filmului o confirmă.

● MARILYN MONROE:

„Bulimia? O maladie mortală, asemănătoare cancerului"

Cîndva, Marilyn Monroe făcea această constatare amară, dureroasă în jurnalul său. Și nu întîmplător. Lena, servanta ei, spunea că nu văzuse în viața ei pe cineva mîncînd mai mult decît Marilyn. **„Într-o zi s-a îndopat cu trei ouă, trei hamburgheri, trei farfurii cu cartofi prăjiți, două ciocolate cu lapte, o imensă friptură de vacă, două porții enorme de vinete cu parmezan, patru porții de budincă, totul „stropit" cu șampanie și servite la pat. Adesea, noaptea făcea ture la bucătărie, agățînd tot ce-i ieșea în cale bun de mîncat."**

Marilyn, copil fără tată, a fost plasată, apoi abandonată de mama sa într-un orfelinat. A crescut astfel cu o imagine extrem de devalorizată față de sine. Nici chiar succesele de mai tîrziu n-aveau să schimbe mare lucru. În ciuda laudelor criticii și a prețuirii pe care lumea i-o arata, Marilyn, considera că toți rîd de ea pentru că e **„proastă și grasă"**. După succesul avut în „Certains l'aiment chaud" ea declara: **„nu pot avea copii, nu sînt o femeie de interior, am divorțat deja de trei ori. Cine ce-ar putea aștepta de la mine?"**. Lena îi spunea: **„Milioane de bărbați te-ar vrea."** Marilyn nu confunda însă plăcerea cu iubirea. De aceea, întreba cu amărăciune : **„Da, dar cine ar putea să mă iubească cu adevărat?"**

● JANE FONDA:

„Am trăit 23 de ani în agonie"

Actrița recunoscută ca avînd un corp perfect vorbește despre infernul trăit după intrarea sa la internat și pînă la vîrsta de aproximativ 35 de ani. **„Am trăit 23 de ani de agonie"**, mărturisea ea, în 1985, publicației americane „Cosmopolitan". **„Bulimia distruge viața femeilor, spunea ea. Credeți-mă, știu ce spun! Este ca alcoolul, ca drogul, poate chiar mai rău.** Jane își amintește **„la internat înghițeam cantități impresionante de prăjituri, dulciuri și sandvișuri. Mă îndopam, apoi provocam vomismente, iar mîncam și procedam din nou la fel... Îmi doream să fiu slabă, dar bulimia nu-mi dădea pace. Ajunsesem să-mi provoc 15— 20 de vărsături pe zi. Îmi petreceam tot timpul gîndindu-mă la mîncare sau cumpărînd mîncare. Ca să rămîn slabă, la internat descoperisem vomismentele mai tîrziu, la colegiu, am apelat la amfetamine, iar cînd am ajuns maiechin înghițeam diuretice".** Mai tîrziu Jane a apelat la dietetică, la stretching. În fine, altă epocă, alte arme...

● LIZ TAYLOR:

„Mă îndopam ca să-mi înăbuș insatisfacțiile"

Faptul că ultimul star mitic al Hollywood-ului își îneca la un moment dat spaimele și disperarea în alcool și tranchilizante nu mai este un secret pentru nimeni. Curios, faptul că Liz a fost subiectul unor crize de bulimie a fost însă întotdeauna ascuns, chiar dacă efectele zecilor de kilograme în plus au deconspirat secretul. Durerea pare a fi mult mai nobilă dacă se cufundă în whisky și nu în dulciuri și grăsimi! Actrița povestește cum, de-a lungul anilor, a început să mănînce din ce în ce mai mult, pentru a compensa ceea ce-i lipsea. Deși n-a mărturisit acest lucru decît acum, tîrziu deci, în biografia sa, publicul a putut observa și singur modificările pe care silueta sa, le căpăta o dată cu trecerea anilor. În 1982, cîntărea 80 kg. **„Mă îngrășam continuu fără să mă preocupe vreun pic acest lucru"**, mărturisește ea. **„Constatam ce se întîmplă și nu făceam decît să-mi cumpăr alte haine..."**. Interesant că în acea perioadă Liz refuza să se privească în oglindă. Se machia într-o minusculă oglindă a pudrierei sale. Dar nu se putea apăra la nesfîrșit. Fotografiile îi arătau din cînd în cînd înfățișarea aproape disgrațioasă. **„Într-o bună zi mi-am impus să mă dezbrac în fața unei oglinzi. Mi-am văzut atunci din nou corpul. Declicul s-a produs"**, povestește ea în continuare. Au urmat curele de slăbire, de dezintoxicare, regimul, ședințele de psihoterapie intensivă. **„O dată cu pierderea kilogramelor, viața mea a început din nou să se schimbe. Am înțeles cum, de teamă de a nu fi respinsă, încercasem să-mi înăbuș sentimentele mîncînd fără măsură".**

AURORA POPESCU

INVENȚII SAU... „REINVENTĂRI"?

Aventuri pe tărîmul cunoașterii ocult

Nu existau în vremurile antice — apropo de cosmologie — telescoape ; tocmai de aceea este uluitor cum observațiile astronomice ale antichității s-au dovedit a fi fost cele mai exacte.

De exemplu, în ceea ce privește Calea Lactee, **Thales** și **Anaximene** au imaginat structura ei, alcătuirea din stele, fiecare cu cîte un Soare și cu planetele sale, lumi întregi situate în imensitatea spațiului. Știm deasemeni că **Lucrețiu** era familiarizat cu constanța vitezei corpurilor în vid ori cu faptul că spațiul este infinit și plin de o infinitate de lumi.

Pitagora, înaintea lui Newton, a formulat legea forței de atracție universală, ca fiind un raport invers proporțional cu pătratul distanței dintre obiectele ce se atrag.

Plutarh, în încercarea de a explica gravitația, a atribuit-o unei atracții reciproce între toate corpurile, explicînd astfel faptul că Pămîntul atrage, „ține", toate corpurile terestre.

Galileo și **Newton** au recunoscut în mod deschis că datorează mult, în lucrările lor, științei anticilor. Copernic, de asemenea, în prefața cărților lui dedicate Papei Paul al III-lea mărturisește că lecturile din vechii autori i-au relevat ideea rotației Pămîntului. Chiar recunoscute, aceste „împrumuturi" nu știrbesc cu nimic din gloria unor Newton, Copernic sau Galileo, care, de altfel aparțineau cu toții acelei „specii superioare", caracterizate prin efort științific dezinteresat și generozitate, ai cărei membri n-au nici o legătură cu autosuficiența și cultul originalității autorilor moderni.

De altfel, iată, apropo de originalitate, cuvintele genuine ale modistei **Marie Antoaneta** : „nu există nimic nou înafară de ceea ce s-a uitat". Există o cărțulie, care, în 1613 cînd a fost publicată, n-a atras atenția nimănui, „Istoria adevărată a fîntînii ce arde lîngă Grenoble" ; autorul ei era un doctor din Tournon, numit **Jean Tardin.** Dacă cineva s-ar fi deranjat să citească această lucrare, gazul ar fi fost folosit la iluminat încă din secolul 17. Pentru că Jean Tardin nu s-a mulțumit să studieze doar gazometrul natural din respectiva fîntînă, ci chiar a reprodus, cu metode de laborator, fenomenul pe care-l observase în natură. El a pus cărbune într-un tub închis, l-a încălzit la o temperatură ridicată, producînd astfel flăcările a căror origine o căuta ; explicația sa ne spune că la baza acestui foc era bitumul, ce putea fi transformat într-un gaz, ca o „exhalație inflamabilă". Așa însă, abia în 1797, francezul **Lebon**, înaintea englezului **Winsor**, a patentat „termo-lampa".

La fel, cu aproape o sută de ani înaintea primelor semnale optice descoperite de **Claude Chappe**, în 1793, o scrisoare a lui **Fenelon** către Jean Sobietski, secretar al regelui Poloniei, datată : 26 noiembrie 1695, menționează experimente (reușite) nu numai în domeniul telegrafiei optice dar și în telefonie, prin mijlocirea unui.. megafon !

În 1636, un autor necunoscut, **Schwenter, în** cartea „Delassement physico-mathématiquies", investigă deja **principiul telegrafului electric**, cît și posibilitatea ca „două persoane că comunice între ele prin intermediul unui ac magnetic"; și cînd te gîndești că experimentele „omologate" pe această temă, ale lui **Oersted,** datează abia din 1819 ! Iată încă un caz de „uitare" — aproape două secole — a originalului acestei descoperiri.

Fournier face o mică recapitulație, spectaculoasă, a invențiilor „uitate" și redescoperite, cum ar fi : **submarinul,** aflat într-un manuscris din 1190 al poemului german „Salmon și Morolf", după care aparatul ar fi fost construit din piele și putea naviga în furtună. Surprins la un moment dat de galere ostile, vasul ar fi submers și inventatorul său ar fi stat 14 zile pe fundul mării respirînd printr-un tub ce plutea la suprafață.

O **instalație de scafandru** găsim într-un desen al unei lucrări de **Ludwing von Hartenstein,** circa 1510 e.n. ; se pot vedea două deschideri pentru ochi, acoperite cu sticlă și un tub lung, cu un robinet, pentru a permite respirarea aerului de la suprafață. La stînga și la dreapta desenului sînt menționate accesoriile necesare pentru coborîre și urcare tălpi de plumb, o scăriță etc.

Alt exemplu : un scriitor necunoscut, născut în Montebourg, lîngă Coutances, la 1729 a publicat o carte numită „Ghiphantie", anagramă a primei părți a numelui autorului ei — **Tiphaigne de la Roche,** surpriza din text constînd în faptul că, (sîntem totuși în 1729 !), aici găsim descrierea, nu numai a fotografiei **alb-negru** ci și a celei **color.** Iată : „imaginea se imprimă instantaneu pe foaia expusă, care este apoi luată și introdusă într-o cameră obscură. După o oră, cînd suprafața preparată s-a uscat (...) veți avea o imagine mai adevărată decît orice operă de artă". Autorul intră apoi chiar în detaliile tehnice aferente (nu le mai reproducem) și cu toate acestea ,abia peste un secol, la 7 ianuarie 1839 se va anunța „descoperirea" lui **Daguerre, de** către Arago la Academia franceză de științe. Ca să nu mai spunem că, despre capacitatea unor corpuri metalice de a reține imagini avem cunoștință încă din.. 1566, dintr-un tratat al lui **Fabricius**, „de rebus metallicis". Iar lista...

— va urma —

Traducere și adoptare
AUGUSTIN FRAȚILĂ

Zodiacul chinezesc pe înțelesul tuturor

LINIA VIEȚII (I)

Farmecul oricărui tip pe profeție este indiscreția pe care o comite, încercarea temerară de a spulbera secretul viitorului. Linia vieții, conform zodiacului chinezesc, are marele avantaj că, odată cunoscute afinitățile și armoniile dintre cele 12 necuvîntătoare, se poate stabili foarte simplu : pe durata unei zile, a unui an, a unui ciclu de 60 de ani de viață. De ce 60 de ani ? Pentru că fiecărei din cele 12 necuvîntătoare îi corespunde o metamorfozare în cele 5 elemente fundamentale ale naturii și, deci, pentru a redeveni ceea ce a fost la început sînt necesare șase decenii.

Linia vieții ce caracterizează succesiunea orelor zilei favorabile sau mai puțin favorabile în destinul (devenirea) fiecăruia dintre noi se obține în felul următor : ora nașterii este punctul de pornire; fiecare din cele 12 intervale ale unei zile — cîte două ore fiind dominate de toate cele 12 animale — va avea o altă caracteristică, în funcție de relația dintre animalul orei de naștere și cea o orei curente. **Știind că ascendentele orelor de naștere sînt următoarele : Șobolan = 23—01; Bou = 01—03 ; Tigru = 03—05 ; Iepure = 05—07 ; Dragon = 07—09 ; Șarpe = 09—11 ; Cal = 11—13 ; Oaie = 13—15 ; Maimuță = 15—17 ; Cocoș = 17—19 ; Ciine = 19—21 ; Mistreț = 21—23,** atunci vom aprecia cum ne merge (de obicei) pe perioada unei zilei, cunoscîndu-ne ora de naștere.

De exemplu, o persoană este născută la ora Dragonului, adică între 07—09 (dimineața). **Dragonul se înțelege cel mai bine — conform cu triunghiurile armoniei prezentate în nr. 21/25 mai a.c. — cu Șobolanul și Maimuța. Deci orele cele mai favorabile ale acestei persoane vor fi orele Șobolanului (23—01) și ale Maimutei (15—17). Orele cele mai nefaste vor fi cele ale animalului opus la 180° cu Dragonul (pe cercul cu triunghiurile afinităților), adică orele Ciinelui : 19—21. Nefavorabile vor fi și orele cu care Dragonul formează o cruce (adică 90°) pe același cerc al afinităților, adică cu Boul (01—03) și cu Oaia (13—15).** În restul orelor zilei, situația va fi oscilantă și va tinde să se echilibreze între favorabil și nefavorabil.

Pentru o mai bună înțelegere, să vedem care va fi evoluția orară într-o zi, pentru o persoană născută la ora 18, adică în intervalul cu ascendent Cocoș (17—19). Cele mai prielnice intervale orare vor fi cele în care Cocoșul întîlnește animalele de afinitate maximă, deci Boul (01—03) și Șarpele (09—11) — cu care formează triunghiul echilateral pe cercul armoniilor. Opus la 180° Cocoșului este Iepurele, deci orele cele mai nefavorabile vor fi 05—07. Pe de altă parte, Cocoșul face cruce (90°) cu Șobolanul (23—01) și cu Calul (11—13).

Toate aceste evoluții pe durata unei zile nu reprezintă atît succes sau insucces în viață, cît șansa de a ne face prieteni adevărați sau nesansa de a ne face dușmani. Întîlnirea dintre animale nu este totdeauna o sărbătoare ; ele sînt legate de interese comune sau adverse, sau pur și simplu trec indiferente (dar precaute) unele pe lîngă celelalte. Pentru a veni în întîmpinarea unor cititori, vom recapitula acum **triunghiurile armoniei între animale : Șobolan — Dragon — Maimuță ; Bou — Șarpe — Cocoș ; Tigru — Cal — Ciine ; Iepure — Oaie — Mistreț. Opozițiile cele mai nefavorabile (la 180°) sînt : Șobolan — Cal ; Bou — Oaie ; Tigru — Maimuță ; Iepure — Cocoș ; Dragon — Ciine ; Șarpe — Mistreț.** Aceste date ne vor folosi și la evaluarea liniei vieții anuale, în numărul viitor.

(Va urma)

P.J.

incursiune în paranormal

Spre nivelul profund al ființei noastre

Continuăm serialul dedicat meditației, capacității umane de a-și exploata la maxium potențialul inteligenței și de creație, abordînd acum, la sugestia interlocutorului nostru, dl. SORIN BĂLAN, o idee interesantă, pe care dumnealui o cuprinde în noțiunea de antientropic. De ce antientropic ?

— Pentru că este vorba de ceva similar, unui „joc" în sfera metodelor de integrare a vieții, un „joc" inspirat din tendința fundamentală a vieții de a se opune entropiei, dezordinii. Pentru a ne opune dezordinii, în planul umanului, trebuie doar să revenim periodic la nivelul cel mai profund al existenței, nivel caracterizat printr-un potențial informațional infinit. Noi sîntem natural cuplați la acest nivel profund avînd o capacitate de organizare nelimitată și nu e nevoie decît să optimizăm acest cuplaj cu nivelul cel mai profund al ființei noastre și al lumii.

— Afirmațiile mă duc cu gîndul la o nostalgie niciodată împlinită de om — la esențializare, la perfecțiune, iar viața este, totuși, destul de impură...

— Pentru a vă deturna scepticismul, voi spune că un trandafir, de pildă, are petale, frunze, spini, dar toate acestea sînt manifestarea a ceva mai profund, care este seva. La fel toate particulele elementare și forțele naturii din universul nostru se nasc de la nivelul potențialului nelimitat al cîmpului unificat. Legile naturii responsabile de guvernarea întregului univers sînt expresii ale infinitului potențial informațional al naturii, a cărui capacitate de organizare nelimitată se perpetuează la nivelul acestui cîmp profund. Deci coborînd la nivelul profund, totul e unit. Petala, spinul, frunza, sînt sevă manifestată. De asemenea coborînd în interiorul nostru pînă la nivelul cîmpului unificat, ne unim cu tot. Revenind la activitate, de la acest nivel, noi păstrăm un sentiment de solidaritate cu întreaga existență. Acest sentiment este la rîndul său seva oricărei tendințe pozitive : iubire, curaj, solidaritate umană...

— Și există un „mod" practic de a intui fenomenul, pentru a-l stăpîni apoi în folosul nostru ?

— Cînd agitația termică a atomilor, moleculelor și sistemelor organismului e prea mare, noi trebuie să scădem această agitație iar calea cea mai ușoară nu este de a acționa asupra nivelelor de suprafață, ci de a lua cunoștință de nivele tot mai profunde, tot mai liniștite, pînă cînd în final putem ajunge în „împărăția tăcerii", de la cel mai profund nivel. Liniștea și ordinea de la acest nivel vor induce o anume ordine și liniște și nivelelor de suprafață — sistem nervos, corp etc.

— Deci este vorba de o integrare printr-un contact. Cît este acesta de accesibil?

— Pentru a contacta potențialul nostru infinit, noi trebuie să parcurgem drumul invers, experimentînd un proces semiautomat — cum ar fi gîndul sau respirația — la nivele din ce în ce mai subtile, pînă la nivelul cel mai subtil pe care depășindu-l mintea se identifică cu domeniul cîmpului unificat. Pentru a direcționa mintea în interior spre nivelul ei fundamental trebuie să selectăm un proces care asemeni gîndului apare de la acest nivel și revine la acest nivel în virtutea aceleiași potențialități a sistemului nervos. Un astfel de proces ni-l induce respirația...

Respirația umană — la care ne-am mai referit în acest serial este asemeni unui val care se ridică la fiecare inspirație și se coboară cu fiecare expirație pentru a se contopi cu oceanul de energie al cîmpului unificat. În starea ei de minimă activitate — cînd parcă nici nu inspirăm, nici nu expirăm, impulsul care ridică fiecare respirație este asemeni unei ușoare mișcări mareice într-un ocean. Respirația este astfel cheia de acces la corporalitatea noastră integrală. Dacă orientăm atenția în interior, vom observa jocul gîndurilor ce apar de la nivelul profund. Dar așa cum apar gîndurile, tot astfel apare și respirația, asemeni unui gînd primar, bazal. Noi nu avem altceva de făcut, decît să aducem mereu mintea la acest „gînd" primar.

(va urma)

ION ȚUGUI

Pentru cei interesați de informatică

A apărut nr. 2/1991 al revistei INFOCLUB, revistă afiliată la International Data Group *cu sediul la Boston, Massachusetts. Un număr nou, dedicat luptei dintre cele două concerne mondiale* Apple *și* IBM, *dar în care cei interesați pot citi și alte date în legătură cu :* ● *Sahul-computer* ● *Serviciile moderne de comunicație pentru utilizatorii de PC* ● *Despre versiunea 6.0 a limbajului Turbo-Pascal*

● *Un succes de prestigiu al școlii românești de informatică a fost pus în evidență de Olimpiada internațională de informatică de la Atena* ● *Ghidul cumpărătorului și comparații de performanțe. Toate aceste materiale sînt prezente în nr. 2/1991 al revistei INFOCLUB.*

Starea de VEGHE

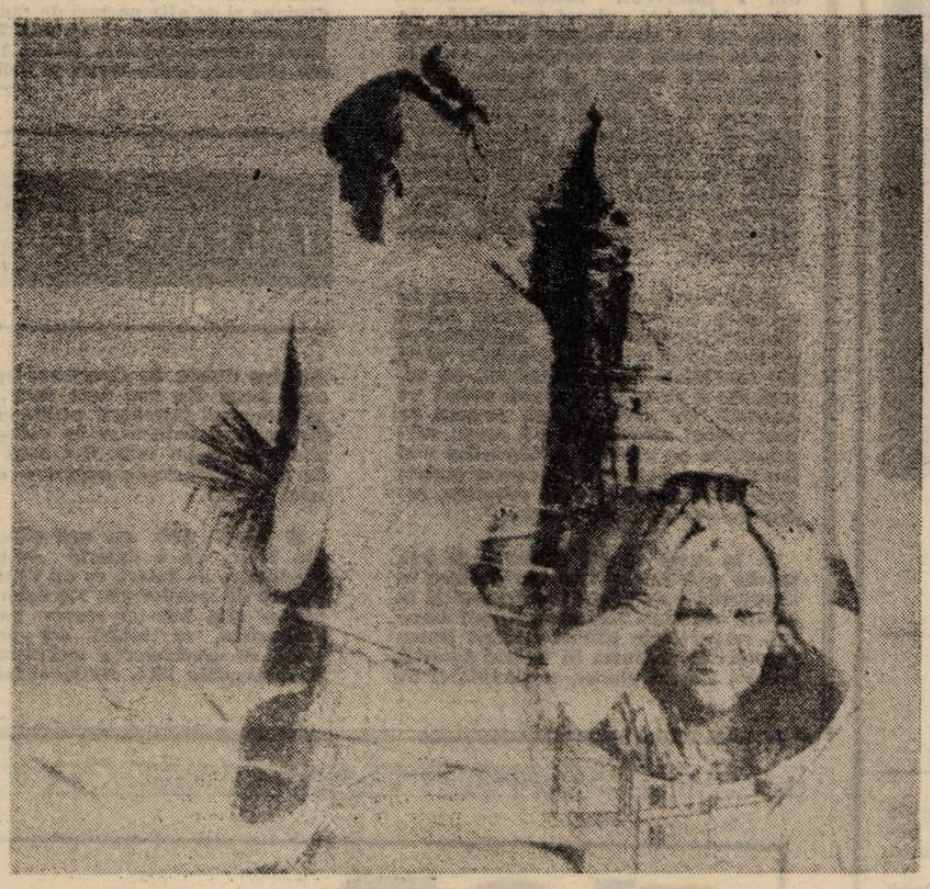

AȚI DORI SĂ DORMIȚI 20 DE ANI, NEÎNTRERUPT?

Auzisem ceva, mai demult, despre istoria ciudată, și oarecum incredibilă a unei ucrainience, care ar fi adormit într-o bună zi, dintr-un plins, **din prea mult plins**, cel puțin așa se spunea, și nu s-ar fi trezit ani la rînd, nici la spital, nici acasă ; iar pe la jumătatea deceniului VI, ba chiar și în următorul deceniu pînă, prin anii '70 — pe-atunci aflasem știrea — încă dormea. Somn lung, neîntrerupt, somn de decenii, letargic, și care păruse, la timpul respectiv și multă vreme încă, pentru știință (și istorie) un somn fără speranțe.

Nu, nu-i o metaforă (autenticul, dacă vrea, întrece orice metaforă). Nadejda Lebedina, eroina acestei istorii a existat, există, ca orice altă femeie, a trecut prin ultimul război, a adus pe lume un copil, a avut nefericiri cu duiumul, pînă a adormit, și s-a trezit din somn prin '74, atunci cînd cei din jurul ei pierduseră speranța. „Cazul" ei, interzis relatării și notorietății mondiale, chiar și după trezirea Nadejdei (sau cu atît mai mult după trezirea ei), deci alți vreo 15 ani, a invadat acum, în sfîrșit, presa medicală, ca și cea de senzație. **Cine a fost**, deci, **cine este**, și **ce ar putea să însemne** acest somn de decenii : **e viață ? para-viață ? e un reflex de apărare a viului, tocmai prin somn, în fața unui stres practic insuportabil ?** Sau e un abandon pur și simplu, temporar, și o acumulare mocnită, în somn, de forțe neînțelese ?

Nadejda Lebedina (preluînd din „Sputnik, 3, 1991, și, respectiv, din „Gazeta Medicală", o publicație de apreciată acuratețe științifică) a fost internată timp de patru ani într-o clinică psihiatrică de pe lîngă Institutul de Medicină din Dnepropetrovsk. Alimentată la început prin perfuzii, supravegheată atent, Nadejda Lebedina amintise, într-un fel doctorilor de un «caz» relatat de Pavlov, pe la începutul secolului : cel al unui om care dormise și el, tot vreo 20 de ani, ca o reacție psihică, patologică, față de un context socio-familial agresiv, ca o autoapărare instinctuală în fața răului, a unei adversități, însumate, a unui complex de stări și situații receptate, real sau exagerat, ca insuportabile. Un somn tangent stărilor de schizofrenie sau asimilabile acestora, printr-o componentă de isterie negativă. Diagnosticul Nadejdei Lebedina n-a diferit în esență prea mult, chiar dacă medicii au încifrat fenomenul, definindu-l patologic ca o formă de „stupoare catatonică". În literatura de specialitate mai fusese descris cazul unei fetițe de 11 ani, din Iugoslavia, foarte iubită și alintată de părinți, care avea să încerce un șoc psihic la ivirea pe lume a unui frățior, un «inamic» în opinia ei, în măsura în care nou-apărutul o lipsește subit de întreaga atenție a familiei. Fetița plînge convulsiv, strigă cu disperare că n-a avut nevoie și nu vrea să mai audă nimic despre acest „intrus", fratele ei, după care adoarme... Și doarme 28 de zile neîntrerupt, trezindu-se exact în fracțiunea de secundă în care acest frățior, cauza disperării, avea să înceteze din viață, ca urmare a unei afecțiuni cardiace. Coincidență ? Telepatie ? Efluvii bio-informaționale subtile ?

Readusă de la spital după patru ani, timp în care medicina se dovedise în fapt neputincioasă, Nadejda Lebedina rămîne în îngrijirea mamei sale, într-o izbă din zona Moghilev, într-o cămăruță a cărei singură fereastră răspundea spre cimitirul satului.

Somnul devenise mai puțin profund, bolnava mișca uneori capul, mîinile, era în stare să și mănînce, dormind, dar nu deschidea ochii niciodată. Din cînd în cînd, bătrîna, mama ei, aducea în casă „persoane" cu înzestrări paranormale care încercau s-o „descînte", înzestrate cu „ochi" care ar fi pătruns „pînă dincolo", în stare să o scoată din «exilul» ei interior. Nimic n-avea să ajute, pînă în clipa cînd bătrîna, care dormea în aceeași încăpere cu Nadejda, avea să adormă și ea... Și fiind foarte bătrînă, să adoarmă pentru totdeauna.

În clipa în care mama Nadejdei murea, Nadejda, din somn, începe brusc să plîngă. Și spre surpriza surorii ei, intrată în încăpere, va redeschide ochii, pentru prima oară după 20 de ani...

Dar acesta este doar începutul tulburătoarei întîmplări și, dacă vreți «istorii», neînfrumusețată prin nimic și nedramatizată, a unei femei de la țară, a unei femei simple, care a adormit în 1954, din plins, la vîrsta de 34 de ani și s-a trezit, după două decenii, la moartea mamei sale.

Și n-am fi scris — nu ne-am fi propus să continuăm relatarea în numărul viitor al revistei — dacă această femeie, trezindu-se din somn, **n-ar fi arătat fizic exact ca în urmă cu 20 de ani, atunci cînd adormise. Nu îmbătrînise deloc...**

Frizînd misticul, «cazul» avea să fie interzis publicității, revistelor de largă circulație. Și abia după alți 15 ani, după alt „somn" — cel al interdicțiilor aberante — Nadejda avea să reintre cu adevărat în viață, în propria sa biografie. Prea tîrziu, însă, poate....

DOREL DORIAN

POPASURI WORLD ÎN JURUL LUMII

■ **TEST REUȘIT.** Este vorba de experimentul unui model „Galets Doves", interceptor de rachete balistice care ar urma să fie elementul de bază în cadrul Inițiativei de Apărare Strategică (SDI). Conceptul „Galets Doves" a fost elaborat de Laboratoarele din Livermore. În cazul în care el va fi realizat pe deplin, în spațiu vor putea fi plasate sute, chiar mii de dispozitive capabile a repera rapid lansările de rachete balistice ale inamicului și a le anihila. Următorul test, al treilea, al modelului experimental „Galets Doves" este programat pentru toamnă.

■ **„TRACASARE SEXUALĂ" !** Astfel a fost denumită afișarea de fotografii înfățișînd femei goale la locurile de muncă, de către un judecător din Jacksonville, statul Florida. Și drept urmare, judecătorul federal Howell Melton a promulgat interzicerea afișării fotografiilor cu pricina. Totul a pornit de la plîngerea adresată de o sudoriță de la șantierele din Jacksonville, care l-a reclamat pe patron că a afișat pe pereți circa 30 de fotografii cu femei goale. Judecătorul a apreciat că atari fotografii deranjează femeile să-și desfășoare activitatea profesională. A mai existat și alt argument : afișarea pozelor incriminate contravine principiului egalității între sexe...

■ Armele acestor copii nu sînt jucării. Ei sînt afgani și datorită războiului care bîntuie de peste un deceniu în țara lor au deprins minuirea armelor. Ce copilărie tristă.

■ **7000 ȘI NU 31.** Numărul victimelor imediate de după catastrofa de la Cernobîl, care oficial este de 31, ar fi în realitate de 7000 de persoane, este de părere Vladimir Cernușenko, directorul științific al zonei interzise de 20 mile din jurul reactorului nuclear 4. Cernușenko a ținut să declare televiziunii britanice că „toți cei ce au lucrat la îndepărtarea deșeurilor radioactive de pe acoperișul reactorului acum sînt probabil morți sau muribunzi".

■ **RESPECT.** În Statele Unite oamenii de știință sînt foarte respectați. Există însă și situații în care se exagerează, în sensul că opinia publică crede orbește în părerile oamenilor de știință și nu pune la îndoială ideile lor, este de părere Warren Leon de la „Asociația Oamenilor de Știință Îngrijorați" din SUA, care funcționează de peste 20 ani.

■ **CINE SUBȚIAZĂ STRATUL DE OZON?** Se invocă adeseori, în cadrul unor reuniuni internaționale consacrate ocrotirii mediului înconjurător, pericolul mare al folosirii diverselor sprayuri asupra subțierii stratului de ozon care protejează Terra și locuitorii săi de agresiunea razelor ultraviolete ale Soarelui. Dar de fiecare dată se uita a se aminti un adevăr de netăgăduit, probabil mai puțin cunoscut de către opinia publică mondială. Adevărul este că fiecare lansare a unei rachete în spațiu „înghite" mai mult ozon decît ar putea distruge în 10 ani reprezentantele sexului frumos prin folosirea diverselor sprayuri aflate în comerț.

Spune Nostradamus, spune! (III)

Dacă nici acum unii nu cunosc prea bine istoria zbuciumată a Franței, semnificațiile și conotațiile Revoluției franceze Nostradamus a zugrăvit succesiunea evenimentelor și a marilor personalități ale acestei țări ca și cum cele s-ar fi derulat pe un ecran cinematografic văzut numai de el. Din acel neant de dincolo de rațiune, de logic și de normal, vizionarul din Saint Remy-en-Provence și-a „culeș" cu dragoste și pasiune informațiile despre țara sa natală, dominat în mod evident de grija pentru evenimentele dramatice ce vor urma. E ca și cum nu l-ar fi interesat decît destinul european în conjuncturi căruia patria sa se va zbate. Dar vocea aceea inimaginabilă la care el a avut acces a fost mult mai generoasă.

Mărturisește că nici un experiment de psihotronică (noua denumire a parapsihologiei, adoptată nu demult) nu m-a putut impresiona mai puternic decît **precizia cu care Nostradamus l-a conturat pe Napoleon Bonaparte**, în toată dimensiunea sa istorică. De la nașterea lui pe o insulă în apropierea Italiei, la cele două măriri și decăderi — inclusiv fizicul celui ce se va proclama împărat —, totul este de domeniul fantasticului. Napoleon s-a născut la peste două secole de la moartea lui Nostradamus și totuși acesta scria despre el : „Un Empereur naintra pres d'Italie / Qui a l'Empire sera vendu bien cher / Diront avec quels gens il se ralie / Qu'on trouvera moins prince que boicher" Centuria I, versetul 60, grafic necorectată conform originalului. Într-adevăr, vărsarea de sînge din timpul lui Napoleon a fost imensă. El a văzut că „le petit grand" micul mare împărat al francezilor a avut două apogeuri ale carierei : încoronarea din 1804 și revenirea din exilul de pe Insula Elba (1815). Cele două înfrîngeri au fost Leipzig (1813) și Wateerloo (1815). Corsicanul mic de statură a fost văzut de Nostradamus atît cerînd azil politic englezilor, ci și deportat pe Insula Sfînta Elena... Și toate aceste dramatice evenimente s-au petrecut la peste 250 de ani de la trecerea în neființă a profetului !

gîlceava IDEILOr

Dar cum în prima jumătate a secolului XVI Nostradamus scria despre capitularea Franței în cel de-al doilea război mondial — după ce descrisese moartea pe eșafod a lui Ludovic XVI și asediul Tuileriilor, ca și instalarea „cetățeanului Capet" drept șef suprem al Statului — ne întrebăm, pe bună dreptate, cum de nu ar fost știute la vremea respectivă aceste adevărate avertismente profetice. De aici se desprinde esența supranaturalului în care a avut acces acest ciudat semen al nostru. Extraordinarele lui previziuni trebuiau în primul rînd tălmăcite cu exactitate și întreaga lui exprimare într-o limbă franceză mai mult fonetică (cu nuanțe ce aduc aminte de limba latină) trebuia studiată de către experți cu foarte multă intuiție. Este motivul pentru care profețiile magistrale ale lui Nostradamus sînt verificate post festum, adică după ce evenimentele au avut deja loc. Dar și atunci e foarte greu să defrișezi pădurea de metafore ale prezicerilor sale.

Nici Regatul Unit al Marii Britanii nu a scăpat premoniților. De la Oliver Cromwell (venit în mod sîngeros la putere) pînă la succesiunile dinastiei Stuart și intrarea Angliei în război cu Germania nazistă, totul a fost prezis cu uluitoare precizie. Dar nimeni, absolut nimeni nu a luat în considerare profețiile lui Nostradamus. Doar consumarea evenimentelor și confruntarea lor cu cele scrise de profet i-au adus adevărata glorie de vizionar. Atunci însă istoria nu se mai putea schimba.

— *va urma* —

PAUL IOAN

UN AVION ÎNCĂRCAT CU... DRAGOSTE!

Insulele Afortunadas s-au transformat pentru șapte zile în „insulele iubirii" datorită „încărcăturii": tineri căsătoriți, care au aterizat în Las Palmas la bordul unui avion numit deja „avionul dragostei". Totul era, după cum se vede și în fotografie, foarte romantic. Și asta pentru că șaptezeci de perechi au cîștigat concursul „De ziua nunții îți dăruiesc o insulă", organizat de Societate de Turism și Comunicații din insulele Canare. În total la bordul avionului se aflau 140 de tineri îndrăgostiți nebunește, o sută de metri de voal și mult mai mulți metri de mătase. Pe parcursul celor șapte zile perechile au vizitat insulele Gran Canaria, Lanzarote și Tenerife.

Au avut loc etape anecdotice ale lunii de miere, prin travestiuri, schimburi de costume între perechi și alte obiceiuri specifice locului. Într-o dispoziție demnă de invidiat tinerii căsătoriți și-au încheiat luna de miere întorcîndu-se cu același avion la noile și fericitele lor cămine.

CÎND VA AJUNGE OMUL PE „PLANETA ROȘIE"?

Se vorbește din nou despre posibilitatea ca omul să ajungă pe „planeta roșie". Oameni de știință din diferite țări, mai ales aceia care sînt cetățeni ai marilor puteri spațiale, își pun problema cînd vom putea zbura spre Marte. Sînt specialiști care afirmă că la începutul mileniului următor, în prima sa decadă, omul va fi în măsură să ajungă pe planeta misterioasă a sistemului nostru solar, care se aseamănă cel mai mult cu Pămîntul. Atmosfera este rarefiată și conține azot, bioxid de carbon, urme de vapori de apă și de oxigen, pe Marte fiind posibil să existe anumite forme de viață inferioară. Reușita unei misiuni spațiale în direcția lui Marte este pusă pe seama unei cooperări sovieto — americane.

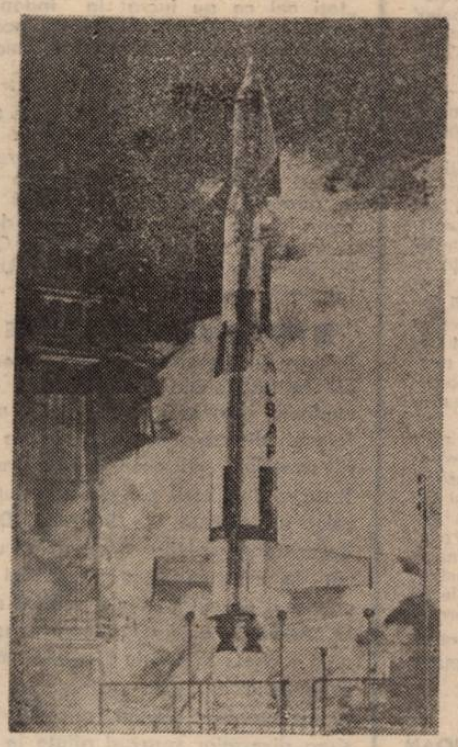

Iată că specialiștii sovietici au ținut să sublinieze recent, după cum relevă agenția Novosti, că **„Zborul omului spre planeta Marte ar putea fi realizat nu înainte de anii 2 015 — 2 017"**. Este o amînare a startului pentru a doua parte a celui de-al doilea deceniu al secolului XXI. Care să fie cauza? O călătorie a unui echipaj uman alcătuit din 3 — 4 persoane spre Marte ar necesita un efort financiar considerabil, apreciat între 50 — 70 miliarde de ruble! Această sumă este impresionantă, întrucît ea reprezintă de zece ori mai mult decît bugetul cosmic al U.R.S.S. pe anul 1990. Peste Atlantic, experții americani sînt de părere că un zbor către Marte, al unei nave cu echipaj la bord va trebui să beneficieze de un buget și mai substanțial, în jur de 100 miliarde dolari. Este evident că dacă se va ajunge vreodată pe Marte, temerara călătorie va trebui să fie finanțată de cele mai mari puteri spațiale ale lumii. O expediție pilotată susținută de o singură țară ar fi o povară prea mare. Uniunea Sovietică, conștientă de importanța unui zbor cu echipaj către Marte, dar și de sumele considerabile pe care le presupune o astfel de aventură cosmică, propune Statelor Unite, dar și altor țări interesate, conjugarea eforturilor lor.

Zborul dus și întors către Marte va fi lung, ceea ce ar impune echiparea navei cosmice nu cu motoare clasice. Iurii Semionov, proiectant de marcă sovietic în sfera tehnicii cosmice, este de părere că o navă construită pentru a fi trimisă pe „planeta roșie" va trebui să fie echipată cu motoare electro-reactoare. La asamblarea navei pe o orbită circumterestră ar putea fi folosită superputernica rachetă sovietică „Energhia". Aceasta ar ridica, bucată cu bucată, blocurile navei, în vederea joncțiunii lor într-un tot unitar. Ansamblul navei ar putea consta din trei blocuri de acest fel: compartimentul de locuit, pe care l-ar ocupa echipajul, remorca solară, menită să obțină energia electrică necesară funcționării motoarelor, de la panouri solare, și, în sfîrșit, un bloc de coborîre, cu ajutorul căruia echipajul va atinge suprafața planetei Marte și se va desprinde de ea în finalul cercetărilor.

Iurii Semionov își face cunoscută și opinia sa în legătură cu revenirea pe Terra a echipajului care a călătorit și a ajuns pe Marte. Ea nu va fi directă. Nava cosmică va putea poposi la „cheiurile" unei stații orbitale, unde se va scurge perioada de carantină. Refăcuți după o călătorie îndelungată, astronauții nu vor mai avea de făcut decît un mic pas pentru a reveni pe planeta pămîntenilor.

ȘERBAN FILIP

■ **Corporația japoneză „Space Communications" a fost nevoită să încheie un acord de arendare pînă în martie 1992 a unor canale de rezervă de comunicație cosmice cu compania „Jappan Communications Sattelite". Acordul a intervenit întrucît satelitul „Superbird-A", plasat pe orbită în iunie 1989 și care asigura funcționarea a nouă canale de televiziune, s-a defectat după un an și jumătate de funcționare. Pînă în noiembrie 1991 ar urma să fie plasat pe orbită satelitul de comunicații „Superbird-B", care să-l înlocuiască pe precedentul, rămas în pană. Pentru orice eventualitate, contractul lui „Space Communications" are un termen mai lung, lansarea lui „Superbird-B" ar putea fi amînată.**

■ **În Franța a fost pusă la punct de un grup de biologi și ingineri radiofilmarea rapidă pentru înregistrarea pe peliculă a mișcării diferitelor părți ale scheletului unei ființe vii, cu viteza de o imagine la două miimi pe secundă. Cu ajutorul noii camere de luat vederi ultrarapidă s-a reușit surprinderea pe peliculă a mișcărilor mai multor vertebrate mici, precum șopirla namibiană și un rozător saharian, renumite pentru agilitatea lor.**

■ **În urmă cu 400 milioane de ani, marile păduri ale Erei Carbonifere ce acopereau uscatul au fost îngropate în uriașe mlaștini. Sustrase acțiunii aerului, respectivele păduri au fost transformate în cărbune. Și tocmai datorită acestei stocări etanșe, a bioxidului de carbon atmosfera terestră s-a îmbogățit în oxigen și a devenit favorabilă dezvoltării vieții animale.**

■ **Prin Vocea Americii, S.U.A. emit pretutindeni în străinătate. Cea mai industrializată țară a planetei mai dispune și de alte posturi de radio prin intermediul cărora se adresează lumii: Radio Europa Liberă, Radio Libertatea (URSS), Radio Marti și Tele-Marti (pentru Cuba). În Congresul american s-au auzit din nou voci care au pus sub semnul întrebării utilitatea acestor posturi, avîndu-se în vedere sfîrșitul războiului rece. S-a avut în vedere și dificultățile bugetare ale Statelor Unite.**

TELEX • TELEX

■ **Etiopia este cea mai săracă țară din lume. Cu o datorie externă de 4 milioane de dolari, cu un venit anual pe cap de locuitor sub 120 dolari, Etiopia se afla într-un regres continuu. Prăbușirea sa totală s-a accelerat odată cu proclamarea socialismului la 20 decembrie 1974. Naționalizarea pă-**

GLOBmagazin

SUPLIMENT PENTRU TOA

ENERGIA PSIHIC

Termenul de energie regrupează diferite energii (de mișcare, de masă, de legătură...) supuse unui ansamblu de legi fizice și matematice precise și care pot fi definite prin „cantitate globală conservată în cursul interacțiilor între particule". De asemenea, cînd se spune „energie psihică", „legături energetice" este inexact pentru că se referă la o definiție fizică diferită de procesele de care se vorbește în domeniile spiritualității.

Anumiți oameni de știință vorbesc astăzi de „spirit în materie" pentru a evoca energia psihică. Dar, s-ar putea de asemenea întrebuința cuvîntul chinezesc „tchi" (sau ki), care semnifică „forța vieții". Care poate fi deci natura acestei energii psihice? Știința nu posedă pînă în prezent tehnologii atît de precise pentru a putea sesiza vibrațiile ultrafine. Existența și funcționarea acestei „forțe a vieții", care pare a fi originea apariției vieții, pune numeroase probleme atît fizicienilor cît și biologilor. În sistemul nostru vital, orice ființă vie este compusă din aceleași elemente, aceiași atomi ca și cei care se găsesc în materia zisă neinsuflețită. Atunci, cum de acești atomi pot „cunoaște" felul în care trebuie să se organizeze ca să elaboreze un organism altfel decît în materie neinsuflețită?

minturilor și înființarea fermelor colective și etatizate a impus țăranilor un mod de viață neasimilat de ei.

■ Una din cele mai mari piețe ale BBC pentru desfacerea de casete video cu lecții de engleză o formează comunitatea hispanică din Statele Unite.

■ Comitetul Senatului și Camerei Reprezentanților pentru informații analizează eventualitatea reducerii împuternicirilor directorului CIA, ca și problema scoaterii altor servicii de spionaj din subordinea acesteia. A existat și un proiect de lege care propune desființarea CIA și preluarea funcțiilor sale de către Departamentul de Stat al SUA.

■ Noua forță multilaterală de desfășurare rapidă a NATO ar putea dispune de unități între 70 000—100 000 soldați și vor fi constituite din militari aparținînd de două țări, vor exista și unități conduse de o țară, dar mai multe țări membre ale NATO vor contribui la acestea cu trupe și echipament.

■ Traficul de droguri, terorismul și concurența economică a foștilor aliați ai S.U.A. devin servicii prioritare noi în activitatea serviciilor americane de spionaj.

■ La CIA a fost creat un grup nou de experți. Sarcina lor constă în evaluarea consecințelor politice și economice ale pericolului ecologic.

azin
TE VÎRSTELE

SE TREZESC VULCANII „CERCULUI DE FOC"?! (II)

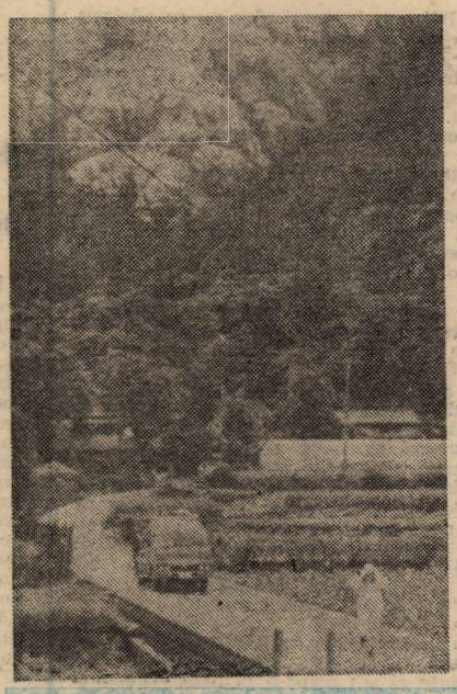

Principalele instrumente folosite de vulcanologi sînt seismografele și senzorii chimici. Seismografele înregistrează micile cutremure care se produc la ridicările magmei. Montați pe avioane, senzorii chimici pot detecta creșteri ale emisiilor de dioxid de sulf, ceea ce indică faptul că magma a ajuns la suprafață. Un alt indiciu al unui potențiale erupții este îngroșarea pantelor montane. Instalațiile moderne de la Mount St. Helens sînt extrem de sensibile în înregistrarea unui atare fenomen. Cercetătorii japonezi au reușit să pună la punct un sistem de camere video pentru a vizualiza forma și culoarea fumului la 19 din cei mai activi vulcani din arhipelagul nipon. Japonezii au donat mexicanilor instrumente care permit o supraveghere sensibil îmbunătățită a celebrului vulcan Popocatepetl, situat în apropiere de Mexico City, relevă „Time International".

La scurt timp după ce Pinatubo a dat primele semne de viață, în aprilie 1991, U.S. Geological Survey a trimis în Filipine mai mulți oameni de știință, echipați cu seismometre, tiltmetre (care măsoară micile schimbări produse în pantele munților) și computere ultrasofisticate pentru a colecta informații și a le analiza. Este oare nevoie de tot acest instrumentar ? Vulcanologii indonezieni au pus la punct un sistem de prevenire a erupțiilor vulcanice care necesită prezență umană. În orice caz, este aproape sigur că un bun vulcanolog nu se va lăsa niciodată indus în eroare de alarme false. O astfel de alarmă falsă a determinat părăsirea domiciliului de către nu mai puțin de 72 000 de caraibieni din Guadelupe în anul 1976. Acești oameni au stat luni de zile departe de casă fără ca anticipata erupție să se mai producă.

Geofizicianul american Bernard Chonet, de la U.S. Geological Survey, susține că a găsit răspunsul la problema decelării momentului erupției unui vulcan. El susține că seismometrele înregistrează oscilații care par să fie provocate de valurile cu o frecvență scăzută care vibrează prin magmă și nu de fracturarea rocilor. Aceste vibrații ar putea rezulta din micile scurgeri de gaz și de rocă topită. Aceste semnale s-au produs înainte de erupția vulcanului St. Helens din 1980, a lui El Chicon (Mexic) din 1982, lui Nevado del Ruiz (California) în 1985 și 1987, de multiplele erupții ale lui Redobt (Alaska) și ale lui Pinatubo.

Specialiștii sînt de părere, în marea lor majoritate, că cele mai mari pericole vin din partea vulcanilor care se află într-un „somn" îndelungat.

ȘERBAN FILIP

Speciile planetei în pericol

Terra își pierde speciile valoroase pe zi ce trece: 20 la sută pînă la 50 la sută din diversitatea biologică a planetei va dispare probabil, pînă la sfîrșitul acestui secol. Populația Pămîntului se va dubla în următoarele cîteva decenii. Competiția pentru spațiu și resurse între țările „lumii a treia" va fi tot mai aspră, pe parcursul acestei „ierni demografice". Tot animalele vor fi cele mai afectate.

Ceea ce odată era numit sălbatic cu greu mai poate fi întîlnit în prezent. Chiar unele din marile rezervații africane sînt doar puțin mai mari decît niște imense grădini zoologice. Spațiile vaste de care au nevoie speciile de pradă, cum ar fi leoparzii, sînt din ce în ce mai mici și mai puțin populate. Aceasta conduce deseori la o pierdere a diversității genetice de specii și o creștere a mortalității în rîndul puilor. (Ș.F.)

Stresul hidric

În regiunile în care perioadele de secetă se repetă an de an, sau în cele unde pămînturile sînt sărături oase și nu crește decît o vegetație rară, supusă deseori unui stres hidric, practicarea agriculturii este sortită eșecului. Ce este, de fapt, stresul hidric ? Acest fenomen intervine atunci cînd cantitatea de apă care se evaporă prin transpirație este superioară celei pe care planta este capabilă să o incorporeze prin rădăcinile sale. El survine în cazul unui deficit de apă, prima manifestare vizibilă fiind uscarea caracteristică a frunzelor. În cazul în care deficitul de apă, substanță a vieții, se prelungește, creșterea încetinește pentru ca, în final, să se oprească. În lipsa unei stropiri adecvate, se pot pierde astfel recolte întregi.

În ciclul de viață normal al plantelor există și situații de „stress" așazis „spontane". Un mare număr de semințe pot rămîne săptămîni în șir, chiar și pe parcursul a cîțiva ani!, în stare de viață latentă.

Observator de buzunar

Un veritabil observator portativ cu un montaj electric care compensează rotația pămîntului este comercializat în Franța. El poate fi utilizat și pentru observații terestre de suprafață precum și ca teleobiectiv dacă este fixat pe un suport fotografic. Caracteristicile sale sînt : distanța focală 100 mm, diametrul lentilei 102 mm, iar grosismentul de la 20 la 250.

Energetica nucleară...

...va mai aproviziona mulți ani lumea, cu toate că sînt posibile catastrofe la centralele atomoelectrice. Cercetătorii de la Laboratorul național Livermore din California au elaborat un model pe computer cu ajutorul căruia se pot calcula dimensiunile unei avarii la un reactor nuclear sau la o fabrică de produse chimice. Dispunîndu-se de datele locale și meteo de bază se poate prevedea orice fel de concentrație de substanțe toxice, încă înainte ca ele să se răspîndească în aer. În acest caz, autoritățile ar putea avertiza și evacua la timp oamenii din regiunea amenințată.

„Sony" e mereu pe față

Un minuscul audiorecorder digital a fost pus la punct de firma japoneză „Sony". Noul DAT-recorder, o idee mai mare decît aparatul foto Mivox, va fi produs în serie și livrat pe piață. Casetele cu benzi pot cuprinde două ore de înregistrare digitală (volum de frecvență — 5—15 khz) și sînt de mărimea unghiei degetului gros. Și mai este loc suficient pentru transportul de bandă care, deodamdată, nu este încorporată în aparat. Sistemul electronic veghează redarea corectă, înlocuind astfel, o mare parte din dispozitivul mecanic al aparatului.

Reciclarea titanului

Specialiștii de la centrala sovietică „Saturn" au realizat o serie de tehnologii avansate, printre care se numără instalația originală destinată topirii titanului și a altor metale active din punct de vedere chimic, cum sînt oțelurile obișnuite și aliajele. Această instalație permite folosirea în producție de sută la sută a deșeurilor rezultate din topirea titanului și care înainte erau trimise la retopit, în întreprinderi speciale. (Șerban Filip).

SEISME... PROVOCATE

În Uniunea Sovietică s-au studiat experiențele avînd legătură cu seismele provocate. Astfel, în 1976 și 1981 au avut loc în Uzbekistan două cutremure deosebit de distrugătoare. Numărul victimelor, la Gazli, a făcut de neuitat aceste cutremure soldate și cu însemnate pagube materiale. Natura artificială a acestor două seisme — precum și a altor nouă, mai puțin grave — a fost demonstrată de seismologi la scurtă vreme după producerea lor. S-a remarcat, atunci, că activitatea seismică a avut loc la două săptămîni după experiențele nucleare de la Semipalatinsk și că — aspect adiacent, favorizat — seismele au fost provocate și de formarea unor goluri de dimensiuni gigantice în scoarța terestră, apărute ca urmare a exploatării gazului metan în această zonă. Foarte adevărat însă, cu toate acestea, pînă la primul cutremur de gradul 9 (!) de la Gazli, pe toate hărțile seismice regiunea figura drept în zona seismică de mică amplitudine : maximun 4 grade ! Or, conform tuturor legilor geofizicii și ale calculului probabilității, posibilitatea repetării unui cutremur care să aibă o asemenea degajare imensă de energie distructivă ar fi trebuit să existe abia **după cel puțin 10 00 de ani !** Numai că la Gazli tragedia s-a repetat după numai opt ani...

Să mai notăm și poziția unui militar, colonelul în rezervă N. Astapov, care a propus înghețarea tuturor cercetărilor cu caracter militar în domeniul cutremurelor provocate : „Seismicitatea poate fi utilizată ca armă. Iar știința noastră poate asigura crearea ei, **fără depășirea cadrului convenit de ONU"** (s.n.). Răspunsul primit de Astapov a fost că este posibilă elaborarea unei arme tectonice „precise și ireproșabile", dar „abia la mijlocul secolului următor" ! Pînă atunci, geofizicienii mai au multe de descoperit și de învățat în direcția... prevederii locului și momentului de declanșare a unor cutremure. Cinism ? Poate...

ADRIAN HOAJĂ

Ă

Problema devine și mai spinoasă cînd e vorba de conștiință. Ceea ce particularizează ființa umană e capacitatea de a gîndi și de a avea conștiința de sine. Procesele gîndirii sînt, se știe, făcute de creier. Dar conștiința ? Unde se plasează ea? Aici se poate face apel la o entitate superioară, la o forță, o realitate transcendentă, care se va introduce în creier pentru a permite apariția acestei conștiințe. Astăzi, un număr din ce în ce mai mare de oameni de știință se întreabă, nu numai asupra naturii reale a Universului, dar și asupra a ceea ce ar fi putut să-l creeze.

MANUELA SPĂTARU

• Biblioteca „Magazin" de proză scurtă •

PISICUȚA TEMPORALĂ

POVESTIRE © POVESTIRE

de ISAAC ASIMOV

Toate acestea mi-au fost povestite cu mult timp în urmă de bătrînul Mac, care locuia într-o cocioabă, exact dincolo de dealul din fața străvechii mele case. Fusese prospector în centura de asteroizi, pe vremea Goanei din '37, iar acum își petrecea cea mai mare parte a timpului hrănindu-și cele șapte pisici.

— Domnule Mac, l-am întrebat eu, ce vă face să iubiți așa de mult pisicile ?

Bătrînul miner m-a privit și și-a scărpinat bărbia.

— Păi, spuse el, ele-mi amintesc de micile animale de pe Pallas. Semănau cu pisicile — aveau aceeași formă de cap, aceeași — și erau cele mai istețe animăluțe pe care le-am văzut vreodată. Au murit cu toatele !

Mi-a părut rău, și i-am spus-o. Mac suspină.

— Cele mai istețe animăluțe, repetă el. Erau niște pisicuțe cu patru dimensiuni

— Cu patru dimensiuni, domnule Mac ? Dar cea de-a patra dimensiune este timpul.

Asta o învățasem anul trecut, în anul trei.

— Deci ai ceva școală, nu ? Își scoase pipa și o umplu încet. Sigur, timpul este cea de-a patra dimensiune. Pisicuțele astea aveau cam un picior lungime, șase inch înălțime, patru grosime, și cînd se dezmorțeau o făceau undeva, pe la jumătatea săptăminii viitoare. Astea-s patru dimensiuni, nu-i așa ? Păi, dacă le mîngîiai pe cap, se putea ca numai a doua zi să dea din coadă. Unele din cele mai mari nu o făceau decît poimîine. Asta-i clar !

Eram neîncrezător, dar n-am zis nimic. Mac continuă :

— Erau totodată și cei mai buni paznici care au fost creați vreodată. Trebuiau să fie astfel. Păi dacă observau vreun hoț, sau vreun alt individ dubios, țipau ca niște apucate, iar cînd una din ele observa astăzi un hoț, țipa ieri, așa încît de fiecare dată eram avertizați cu 24 de ore înainte.

— Serios ? Rămăsesem cu gura căscată.

— Jur ! Vrei să știi cum le hrăneam ? Așteptam să se culce, vezi tu, și atunci știam că se ocupau cu digerarea mîncării. Pisicuțele astea temporale își digerau întotdeauna mîncarea cu exact trei ore înainte de a o mînca, din care cauză stomacurile lor extindeau treaba asta mult înapoi în timp. Așa că atunci cînd se duceau la culcare obișnuiam să ne uităm la ceas, le pregăteam mîncarea și le-o dădeam exact trei ore mai tîrziu. Acum își aprinsese pipa și pufăia de zor. Dădu din cap cu tristețe.

— Păi, am încercat, dar nu se păstrau. După ce mureau nu mai erau bune chiar de nimic, și trebuia să le îngropăm. Am încercat să le împachetăm în gheață, dar asta nu le-a conservat decît exteriorul. În interior nu era decît un terci scîrbos, iar savanților tocmai ăla le trebuia.

Natural, cum fiecare pisicuță temporală ne costa un milion, nu voiam să se întîmple una ca asta. Unii dintre noi și-au imaginat că dacă băgăm o pisicuță temporală în apă, cînd e pe moarte, apa o va îmbiba în întregime. Iar apoi, după ce murea, puteam îngheța apa așa încît să devină o bucată mare și solidă de gheață, atunci putîndu-se păstra.

Am simțit cum mi se lasă falca de jos.

— Și a mers ?

— Am încercat, fiule, și-am tot încercat, dar nu puteam îngheța apa destul de repede. Cînd o aveam complet înghețată, oscilatorul tetra-dimensional din creierul pisicuței temporale tocmai se stricase. Am înghețat apa din ce în ce mai repede dar tot nu mergea. În cele din urmă ne mai rămăsese o singură pisicuță temporală, care era și ea pe moarte. Eram disperați — și atunci unul din băieți s-a gîndit ceva. A imaginat o șmecherie complicată care să înghețe apa ușor așa — într-o clipită.

Am înhățat sărmana și cea de pe urmă pisicuță temporală, am vîrît-o în apă fierbinte și am prins-o în mașinărie. Micuța creatură ne-a aruncat o ultimă privire, a scos un sunet ciudat și stins, și a murit. Am apăsat pe buton, și totul s-a transformat într-un bloc compact de gheață, în aproape un sfert de secundă.

Aici Mac scoase un oftat care trebuie să fi cîntărit o tonă.

— Dar n-a folosit la nimic. Interiorul pisicuței temporale s-a deteriorat în vreo 15 minute și am pierdut cel din urmă milion de dolari.

Mi-am ținut respirația.

— Domnule Mac, dar tocmai ați spus că ați înghețat-o într-un sfert de secundă. Nu avea timp să se strice.

— Tocmai asta-i, băiețaș, spuse el cu greutate. Am făcut-o prea repede. Pisicuța temporală nu s-a conservat deoarece am înghețat apa aia fierbinte atît de repede încît gheața era încă călduță !

Traducere de
RADU GÂRBACEA

— Totuși, odată am făcut o greșeală. Sărmana pisicuță temporală ! O chema Joe, și în plus era și favorita mea. Într-o dimineață s-a culcat pe la 9, dar nu știu cum, am avut impresia că era 6. Așa că pe la 11 i-am adus mîncarea. Am căutat-o peste tot, dar n-am putut să o găsesc.

— Ce ce întîmplase, domnule Mac ?

— Păi nu te poți aștepta ca măruntaiele unei pisicuțe temporale să o poată scoate la capăt cu un prînz după doar două ore de la digerarea lui. Ar însemna să-i ceri prea mult. Am găsit-o în cele din urmă sub lada cu scule, în hangarul exterior. Se tîrîse pînă acolo și murise de indigestie, cu o oră mai înainte. Sărmana creatură ! După aceea am fost întotdeauna atent, așa încît n-am mai repetat greșeala.

După asta urmă o scurtă și mîhnită tăcere, iar eu am continuat cu o șoaptă respectuoasă :

— Ați spus, mai înainte, că au murit. Toate au fost ucise așa ?

Mac clătină din cap cu solemnitate :

— Nu ! Se molipseau de la noi din grupă, și mureau cu o săptămînă, pînă în zece zile, înainte de a se molipsi. Nu erau prea multe, și la un an după ce am ajuns la Pallas nu mai rămăseseră decît vreo zece, și alea cam jigărite și bolnave. Necazul era, băiețaș, că atunci cînd mureau se făceau bucăți ; pur și simplu putrezeau. În special micul oscilator tetra-dimensional pe care-l aveau în creier, și care le determina ciudata comportare. Treaba asta ne-a costat milioane de dolari.

— Cum așa, domnule Mac ?

— Vezi tu, cîțiva savanți de pe Pămînt se dădeau în vînt după pisicuțele temporale, și știau că vor muri cu toatele înainte ca ei, cu următoarea cursă, să poată ajunge la noi. Așa încît ne-au oferit un milion de dolari pentru fiecare pisicuță temporală pe care le-o puteam conserva.

— Și ați reușit ?

File din proza magiei negre

INVADATORII (XIV)

Odată dezlănțuite, insectele animalice ale Monstrului deveneau extrem de primejdioase. Frankerstein știa foarte bine asta, de aceea situația i se părea fără ieșire: șantajul cu uciderea tinerei Katherine, dacă nu-i va „fabrica" o femelă asemenea lui, îl aducea la disperare. Generalul armatei invadatoare era acum prizonierul celor cinci creaturi zămislite în cursul nopții trecute, iar krovakienii erau extrem de revoltați de profanarea mormintelor din acel ținut. Doar dacă... Nu, asta era îngrozitor! Gîndul lui Frankenstein mergea către singura femeie disponibilă în acel moment pentru transformare: Katherine.

— Ascultă cu luare aminte ! spuse profesorul răspicat Monstrului ce-o ținea ostatică pe tînăra femeie oarbă. Krovakienii veghează asupra cimitirelor lor... Orice provocare ne poate fi fatală tuturor. Nu uita că Generalul a ordonat retragerea necondiționată a trupelor sale. Cine ne poate apăra dacă oamenii ținutului se revoltă.?

— „Tylosaur", vreau să plec cu submarinul împreună cu femeia mea! urlă Monstrul.

Katherine suspină adînc și începu să plîngă. Abia acum, după cîteva zile în care acolo, la mica ei fermă, crezuse că are de-a face cu ființe normale, aflate în mare nevoie, realiză tragedia care se abătuse asupra sa și a poporului ei. Se gîndea cu durere la fratele ei Harold, de la a cărui arestare și luptă cu cei doi necunoscuți, nu mai reușise să vorbească. Toate speranțele de eliberare a ei stăteau în puterea lui Harold de a interveni la timp. Dar Monstrul părea neînduplecat și viața ei atîrna de viața altei krovakiene, care să satisfacă poftele acelei îngrozitoare creaturi a lui Frankenstein.

În tot acest timp, Căpitanul Judson se furișase cu mare grijă în castel. Soarta frumoasei Katherine nu-i era deloc indiferentă. Ea îl vindecase de cicatricile fioroase care-l făceau să se ascundă de lume și să ducă o viață de călugăr pe submarinul „Tylosaur". Trebuia s-o salveze pe această femeie din ghearele nebuniei prietenului său, Monstrul. Tîrîndu-se pînă la intrarea de serviciu a castelului cu revolverul în dinți, Judson forță ușa și intră. Se opri puțin în semiîntuneric să se orienteze, apoi se îndreptă fără nici un zgomot spre laboratorul lui Rogaro, unde se petrecea acea scenă incredibilă. Abia ajuns la ușa de fier ce-l mai despărțea de Katherine, auzi:

— Profesore Frankenstein, nu pot accepta ca o femeie krovakiană să fie sacrificată pentru a mă salva eu... Poate că bunul Dumnezeu a vrut ca soarta mea să fie asta. Înțeleg acum cine este acest... Acest om! Nu pot să aduc pe lume copii cu el... Profesore sînt gata pentru experiența dumitale!

— Nu, niciodată! cu un strigăt de disperare, Judson intră vijelios în laborator și trase mai multe focuri de armă spre Monstru. Cîteva gloanțe se înfipseră în pieptul său imens, dar asta nu era de ajuns pentru a-l distruge. Căzut la pămînt, gemînd, Monstrul apucă o bară de fier și ridicîndu-se cu greu mormăi încruntat:

— Trădătorul! O să plătești cu viața, vrei să mi-o furi pe Katherine? Știi bine că nu mă poate ucide decît curentul electric de același volta} la care am fost adus în viață. Mori, ticălosule!

Izbitura Monstrului fu doar parțială, Judson se feri la timp și, aruncînd revolverul inutil, își încleștă mîinile în gîtul creaturii gigantice. Katherine și Frankenstein se retraseră într-un colț. Profesorul se uita cu disperare către electrozii instalației electrochimice. Dacă ar fi reușit să-l ajungă pe Monstru cu una din plăcuțele metalice aflate sub tensiune foarte mare, totul s-ar fi sfîrșit cu bine.

O luptă surdă, pe viață și pe moarte se desfășura între cei doi foști prieteni. Iubirea lor înfocată pentru aceeași fermecătoare fată pusese capăt îndelungei lor convietuiri în adîncul oceanelor, în submarinul „Tylosaur". Într-un moment de luciditate, după ce-l izbise puternic cu piciorul în stomac, Judson smulse o torță aprinsă de pe peretele laboratorului, îndreptînd-o către adversar. Saltul înainte al Monstrului, către prada sa, nu se mai produse.Țintuit de flacăra ce-i afecta profund tegumentele feței, el începu să urle și să se retragă spre ușă. Focul era cel de-al doilea dușman de moarte al ființei sale artificiale. Înțelegînd cum se derulează evenimentele, Katherine se furișă în spatele Căpitanului Judson, la adăpost de flara dezlănțuită.

— James, James! Nu-l omorî! strigă ea, încercînd totuși un sentiment de milă pentru Monstru. Lasă-l să fugă!

Monstru ezita între a fugi sau a continua să lupte. Dar deodată, dinspre curtea castelului Katherine auzi o voce foarte dragă ei, o voce salvatoare :

— Katherine, am sosit! Harold, fratele tinerei oarbe, sosea în fruntea unui mare grup de krovakieni.

— *Va urma* —

Versiune românească
și adaptare de PAUL IOAN
după romanele lui DONALD F. GLUT

SPORT UNIVERS

Discuții pe dealul Capitoliului

În Statele Unite ale Americii se discută, evident, pro și contra în legătură cu legalizarea pariurilor în domeniul sporturilor. Este vorba despre o activitate foarte bănoasă, miliarde de dolari se pariază în fiecare an, pentru unele state, complet nocivă, un adevărat „cancer" pentru ligile profesioniste și amatoare. Unii susțin că pariurile sportive, trebuie legalizate, altminteri ele continuînd într-o formă ilicită, alții spun că dacă se legalizează, suporterii sportivi se vor transforma în jucători de noroc și interesul pentru sport va scădea în S.U.A. Problema greu de rezolvat de politicieni, dar în Las Vegas, micul univers al jocurilor de noroc, numai anul trecut s-au cheltuit 1,8 miliarde dolari pe pariuri în sport ! Și se estimează pentru acest an o creștere cu cîteva procente.

Michael Jordan în argint

Tot în S.U.A. a fost emisă o medalie comemorativă în onoarea celui mai valoros jucător din liga profesionistă americană de baschet. Pe aceste medalii de argint, în valoare de 29,95 dolari, apare chi-

pul lui **Michael Jordan.** Dar Michael Jordan nu este doar MVP, el este și un model pentru Asociația Națională de Baschet (NBA) care, mai nou, aflăm din USA TODAY, își îndreaptă ochii spre liga universitară pentru a alege noi valori, jucători multitalentați asemenea lui Jordan sau Scottie Pippen. Se caută jucători atletici, cu o tehnică ieșită din comun. Munca de selectare a început, rezultatele se vor vedea în curînd. O primă certitudine este **Larry Johnson** care este curtat de Charlotte Hornets ; el are doar... 1,94 m înălțime, dar este un pivot de excepție. (în fotografie).

Și la Silverstone, Nigel Mansell

După victoria din Grand Prix-ul Franței, **Nigel Mansell** a cîștigat și GP Marii Britanii, acasă în fața propriilor compatrioți, după o cursă excelentă. Aflat în **pole position**, Mansell a fost depășit la start de **Senna**, care a condus, apoi s-a aflat aproape toată cursa în spatele lui Mansell, doar o defecțiune înainte de **finish** făcîndu-l să piardă locul secund și să se claseze pe locul 4. **Mansell** însă a confirmat creșterea de formă și la Silverstone, urcînd acum pe locul 2 în clasamentul general. Iată cîteva amănunte despre pilotul britanic. Conduce nu numai mașina de formula I, ci și elicopterul. Îi mai place să joace golf și în acest sport e nevoie de forță și precizie, are o viață de familie liniștită, tată a trei copii. Nu ignoră nici înotul. Întrebarea care stă pe buzele specialiștilor este însă aceasta : îl va detrona Mansell pe Senna din clasamentul general sau acesta din urmă va reuși să reînnoade șirul de patru victorii consecutive cu care a debutat în actuala ediție a Formulei 1 ? Se anunță un duel interesant.

Rubrică realizată de
GEORGE CUȘNARENCU

HOROSCOP

Săptămîna 22 – 28 iulie 1991

BERBEC (21.03—20.04)

Luni : Zi plină de tensiuni și contradicții, epuizantă și tracasantă.
Marți : Primiți două vești dădătoare de speranțe.
Miercuri : O cădere sentimentală provocată de un Scorpion.
Joi : Sînteți în centrul unei împrejurări norocoase și foarte profitabile.
Vineri : Mici necazuri trecătoare, nu uitați că mai există ranchiună.
Simbătă : Migrena e uneori un adversar redutabili.
Duminică : Acea oază de intimitate cu partenerul e atinsă foarte greu.

TAUR (21.04—21.05)

Luni : Nu puteți evita asumarea unor riscuri destul de mari.
Marți : Mai multe alternative pentru a demara o afacere mult gîndită.
Miercuri : Surpriza unui succes financiar consistent.
Joi : Semne de surmenaj vă provoacă îngrijorare.
Vineri : Suprasolicitarea profesională nu se atenuează deloc.
Simbătă : Un ghinion de proporții vă aduce infernul în suflet.
Duminică : Lungi reflecții solitare, proiecte de viitor apropiat.

GEMENI (22.05—21.06)

Luni : Vă demonstrați din nou aptitudinile de pofemist redutabil.
Marți : Astăzi arma preferată e simțului umorului.
Miercuri : Ziua cea mai istovitoare a săptămînii, cu bune rezultate.
Joi : Parfumul unei trecătoare iubiri devine agresiv.
Vineri : Pași fermi spre realitate, sfera sentimentală se îngustează.
Simbătă : Totul în jur e cețos și plumburiu.
Duminică : Mari eforturi de voință spre echilibru sufletesc.

RAC (22.06—22.07)

Luni : Înțelepciune și tact în relațiile cu un Taur.
Marți : Confesiuni neașteptate ale partenerului de viață.
Miercuri : Prospețime și lucididitate pe plan profesional, noi obligații.
Joi : Prizonier în brațele unui val de erotism.
Vineri : O bună dispoziție sufletească vă ajută să traversați o clipă dificilă.
Simbătă : Îndelungi tratative pentru o afacere iminentă.
Duminică : Conflict neînsemnat cu o rudă apropiată.

LEU (23.07—22.08)

Luni : Scadența unei decizii pripite luate mai demult.
Marți : Stagnare, monotonie, echilibru psihic precar.
Miercuri : O veste bună de la un amic vă mai redresează.
Joi : Calvarul pesimismului vă urmărește în toate acțiunile.
Vineri : Atenție, neînțelegerile cu partenerul iau o formă acută.
Simbătă : Ieșiți învins din duelul de argumente ale unei vii polemici.
Duminică : Lungi eforturi pentru regăsirea de sine, care întîrzie.

FECIOARA (23.08—21.09)

Luni : Creativitate și inspirație foarte eficiente.
Marți : Blîndețea și farmecul dv. devin foarte utile într-o afacere.
Miercuri : Un succes profesional vă entuziasmează, curba psihicului urcă.
Joi : O călătorie de afaceri se profilează cu necesitate.
Vineri : Dovediți o prezență de spirit remarcabilă.
Simbătă : Vă simțiți suprasolicitat, dar plin de ambiții.
Duminică : Tandrețe și sensibilitate față de o Balanță.

BALANȚA (22.09—22.10)

Luni : Zi de încordare, de replici scăpărătoare.
Marți : O insomnie vă sabotează elanul profesional.
Miercuri : Momente de satisfacție deplină și calm sufletesc.
Joi : Surprize în derularea unei afaceri avantajoase.
Vineri : Bilanțul săptămînii este foarte bogat, dar vă simțiți epuizat.
Simbătă : Un mic incident neplăcut cu o femeie — Vărsător.
Duminică : Vă mobilizați pentru o nouă afacere foarte profitabilă.

SCORPION (23.10—21.11)

Luni : Preluați cu dezinvoltură o sarcină dificilă.
Marți : Încordarea nervoasă atinge cote maxime, dar vă mobilizați foarte bine.
Miercuri : Inteligența și luciditatea vă sînt de mare folos. Decizii optime.
Joi : Un inevitabil conflict de muncă vă întristează.
Vineri : O conjunctură favorabilă vă remontează psihic și fizic.
Simbătă : Refugiu în sînul familiei, detașare totală.
Duminică : O veste surprinzătoare vă amînă niște planuri.

SĂGETĂTOR (22.11—20.12)

Luni : O schimbare importantă în conjunctura profesională.
Marți : Zi plumburie, înclinație spre pesimism.
Miercuri : O presimțire negativă vă obsedează.
Joi : Multă tenacitate în activitatea curentă, dar fără mari motivații.
Vineri : Din nou tracasare în ambianța zilnică.
Simbătă : Irascibilitate și nesiguranță, nu luați hotărîri.
Duminică : Evitați cu greu o nouă cădere psihică.

CAPRICORN (21.12—19.01)

Luni : Vă atingeți un obiectiv important, cu multă discreție.
Marți : Nesiguranță sentimentală, fructul oprit vă ademenește.
Miercuri : Analize îndelungate pentru un proiect de viitor apropiat.
Joi : Un cunoscut își trădează falsele aparențe.
Vineri : Două motive de bucurie.
Simbătă : Vă lăsați dominat(ă) psihic de un Săgetător.
Duminică : Zi frenetică, trepidantă, relaxare deplină.

VĂRSĂTOR (20.01—18.02)

Luni : Întîlnire importantă pentru finalizarea unei afaceri.
Marți : Misiune grea de mediere într-un conflict profesional.
Miercuri : Semănați în jur bună dispoziție sufletească.
Joi : Norocul e de partea dv. într-o împrejurare delicată.
Vineri : Deznodămîntul fericit al unei afaceri.
Simbătă : Zi complet dedicată amorului tihnit.
Duminică : Vraja zilei e umbrită de un mic incident.

PEȘTI (19.02—20.03)

Luni : Aveți nevoie urgentă de sprijin moral.
Marți : Fantezia și inspirația de moment vă salvează dintr-o încurcătură.
Miercuri : Se clădesc premisele pentru o afacere foarte bună.
Joi : Spiritul creativ vă e solicitat din plin.
Vineri : Suplețea unei replici se va dovedi foarte profitabilă.
Simbătă : Două evenimente contradictorii.
Duminică : Stăpîniți-vă temperamentul și apelați la rațiune.

cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

Priorități științifice mondiale

Fizicianul german de origine română, Hermann Oberth (născut la Sighișoara în 1894) este considerat drept fondator al astronauticii moderne. Fostul profesor la Sighișoara și Mediaș a imaginat în teza sa de doctorat (München, 1923) prima rachetă pentru pasageri și a experimentat printre primii motoare de rachetă cu pro-

pergol lichid. El a descoperit și brevetat „efectul Oberth", referitor la procesele termice din camera de ardere a rachetelor. A publicat numeroase lucrări de referință, cu profil astronautic. De numele savantului Hermann Oberth se leagă numeroase premii, societăți și medalii științifice de mare prestigiu.

Cei mai bătrîni arbori

Cel mai bătrîn arbore din țara noastră este un arbore de tisa (Taxus baccata), aflat în parcul comunei Ineu. Vîrsta sa e apreciată la peste 2000 de ani. Se pare că și Mihai Viteazul s-a odihnit la umbra sa, în anul 1599. Arbori de peste 600 de ani se află și în pădurea Mocear de lîngă Reghin. Un stejar din comuna Chiojd are, de asemenea, peste 600 de ani.

Cel mai mare mamifer

Cel mai mare mamifer care a trăit vreodată pe teritoriul țării noastre este o specie de elefant, Dinotherium gigantissimum. Scheletul acestuia a fost descoperit în 1890 de către Gregoriu Ștefănescu, în apropierea satului Mînzați, județul Vaslui. Profesorul Ștefănescu (1838—1911) a predat geologie și paleontologie la Universitatea dinBucurești, membru al Academiei Române din 1876. El a mai descoperit și unicele urme ale unei cămile care a trăit în această regiune a Europei, Camelus alutentis (rămășițe găsite lîngă Slatina, în 1879).

Ape minerale

Cele mai multe izvoare de ape minerale, 30, se găsesc în stațiunea Olănești. Cele mai fierbinți ape minerale sînt cele de la Herculane, ele avînd temperatura de 55° Celsius. Cele mai radioactive ape minerale sînt numite „Șapte izvoare" și se află la Băile Herculane. Cea mai înaltă stațiune balneară se află la altitudinea de 1 350 metri ; în județul Harghita.

Cros pe distanță de 215 km

Prima întrecere sportivă de mare anvergură a fost crosul organizat la 14 mai 1896, pe distanța București—Pitești—București, în total 215 km. Au participat 320 de concurenți, iar timpul maxim admis a fost de 60 de ore. Dar cîștigătorul, Ilie Gheorghe, a parcurs traseul în numai 42 de ore, ceea ce înseamnă o viteză medie de 5,11 km/h. Principalul său adversar, Radu Marin, a fost spitalizat înainte de a termina cursa.

Cinematografie în relief

Primele încercări în realizarea unor imagini în relief — datînd din anul 1924 — aparțin inginerului Dumitru Daponte (născut 1894). El a brevetat sistemul de dublă proiectare simultană pe ecran, cu două obiective ale camerei de luat vederi. Invenția a fost cunoscută în Franța și Anglia.

GUINNESS BOOK

Una din marile plăceri ale vacanței este scăldatul, cu toate variantele sale de sporturi desfășurate la suprafața apei. Dar una din cele mai periculoase forme de „joacă" în apă este scufundatul. În această privință, Cartea Recordurilor Lumii vă previne, dar vă și așteaptă să vă confruntați — fiecare după puterile lui — cu cele mai temerare performanțe în această direcție.

Cea mai mare adîncime la care s-a scufundat un om, ținîndu-și în mod natural respirația, a fost 103,2 metri. Performerul (era să spun sinucigașul) a fost francezul Jacques Mayol, iar recordul l-a stabilit pe Insula Elba, în decembrie 1983. Fără a se da alte amănunte de la această teribilă înfruntare cu presiunea (din ce în ce mai mare spre adîncuri) și temperatura (din ce în ce mai scăzută) adîncurilor, se menționează totuși că aparatele ce-l urmăreau pe Mayol au semnalat un puls minim de 36 bătăi/minut.

Tot un bărbat, italianul Enzo Maiorca, a coborît sub apele Mării Mediterane la adîncimea de 85,5 metri, la data de 27 septembrie 1974. Acest curajos înotător a avut o uriașă șansă, el fiind salvat în ultimul moment, în stare de inconștiență.

Nici femeile nu se lasă mai prejos. Italianca Giuliana Treleani, poposită pe coastele Cubei, s-a scufundat pînă la adîncimea de 44,25 metri, în septembrie 1967 (reîntorcîndu-se la suprafață teafără).

Recordul mondial la scufundat cu un aparat individual de respirat sub apă (scuba) este deținut de americanii John Gruener și Neal Watson. Ei au coborît, pe coastele Marei Insule Bahama, pînă la 131,1 metri, la data de 14 octombrie 1968.

Recordul mondial la scufundare într-o incintă specială și utilizînd un amestec azot, oxigen și heliu, este de 675 metri. A fost de fapt un test științific, o simulare desfășurată la Duke University Center din Durham, statul Carolina de Nord. Protagoniștii au fost Stephen Porter, Len Whithlock și Erik Kramer. Camera sferică a avut diametrul de 2,4 metri (test efectuat la 3 februarie 1931).

Evident, cea mai coborîtă scufundare a fost făcută cu batiscaful „Trieste", la ora 1,10 p.m. data 23 ianuarie 1960, la adîncimea de 10.746 metri, în așa-numita Groapă a Marianelor 11.746 m din Oceanul Pacific (la circa 450 km sud-vest de Insula Guam). Batiscaful a fost condus de dr. Jacques Piccard (născut în 1914) și locotenentul american Donald Walsh. Coborîrea a durat 4 ore și 48 minute, iar ascensiunea 3 ore și 17 minute.

În imagine îl puteți admira pe Doug Domokos, alias „wheelie king", care a stabilit recordul mondial la rulat pe roata din spate a motocicletei. El a parcurs 232 km în acest mod, cu viteza medie de 80 km / h și nu s-a oprit decît cînd s-a terminat combustibilul.

Rubrici realizate de PAUL IOAN

MEGAVISION S.R.L.
Societate Comerciala Mixta
Elektro - Hi-Fi - TV - Video, Trading

VĂ OFERĂ O GAMĂ VARIATĂ DE PRODUSE ELECTRONICE DE MARCĂ

- Televizoare color SHARP, diagonala 54 cm
- Televizoare color MEGAVISION, DAYTRON, diagonala 51 şi 42 cm
- Videorecorder SHARP, MEGAVISION, DAYTRON, cu telecomandă
- Videoplayer MEGAVISION şi DAYTRON cu telecomandă
- Derulatoare casete video
- Combine muzicale cu dublucasetofon, radio şi pick-up SHARP şi YOKO, cu telecomandă şi două boxe
- Radio şi radiocasetofoane SHARP, TEC, YOKO (mono şi stereo)
- Aparate radio şi radiocasetofoane auto
- Boxe auto şi muzicale
- Telefoane
- Parabole cu suport şi întreaga gamă de componente pentru antene satelit
- Calculatoare simple şi cu bandă
- O gamă variată de casete audio şi video TDK, YOKO şi MAXIM

VIZITAŢI CU ÎNCREDERE

magazinele noastre de specialitate din Bucureşti, Bdul 1848, nr. 39 (Piaţa Unirii), telefon : 12.00.99, Calea Victoriei nr. 122, telefon : 50.38.55 şi şoseaua Ştefan cel Mare nr. 2,
telefon : 11.97.39.

DESFACERILE se fac în lei şi în valută. Întregul sortiment se livrează en-gros din depozit sau prin comenzi prezentate la sediul Societăţii noastre din Bdul. 1848. nr. 39,
telefon : 12.00.99.

PENTRU PROTECŢIA CUMPĂRĂTORULUI orice aparat este testat, atît la recepţionare, cît şi la vînzare.

PREŢURI CONVENABILE ŞI GARANŢIE 6 luni, cu service asigurat în Bdul. 1848 nr. 39. Programul de funcţionare :
ZILNIC, între orele 10—20, sîmbăta între 10—16.

VARA ŞI BĂILE DE SOARE

Cui nu îi este cunoscută dorinţa ca în timpul verii, cînd soarele îşi trimite generos razele pe Pămînt, să îşi expună trupul dezgolit fără nici o reticenţă pentru a dobîndi o dată cu efectul lor benefic asupra sănătăţii şi culoarea care îi conferă un aspect specific sezonului.

Şi totuşi statisticile evidenţiază faptul că numai 14 la sută din cei care fac plajă se bronzează, restul îşi ard pielea. Această situaţie se explică prin faptul că, chiar şi în zonele temperate 20 de minute de expunere la soare sînt suficiente pentru a provoca o uşoară arsură a pielii cunoscută sub denumirea de eritem.

Ce trebuie făcut pentru a ne face din soare un prieten ? De fapt răspunsul la

această întrebare îi interesează nu numai pe cei care îşi petrec concediul pe malul mării ci şi pe cei care lucrează sub cerul liber în agricultură sau pe şantiere şi el a fost găsit cu ajutorul fizicienilor şi chimiştilor.

În spectrul luminii soarelui, o componentă o reprezintă radiaţia ultravioletă care de fapt este şi cea care provoacă atît bronzarea cît şi arsurile. Lungimea de undă a componentei ultraviolete a spectrului solar este situată între 10 şi 400 de nanometri. Numai razele cu lungimea de undă cuprinsă între 330 şi 400 nanometri au efect binefăcător atît asupra pielii cît şi asupra organismului.

Utilizînd aceste constatări ale fizicienilor cu privire la mecanismul bronzării şi cel al arsurilor, farmaciştii au propus ungerea pielii înainte de expunerea la soare cu o serie de preparate în compoziţia cărora au fost introduse nişte substanţe care absorb razele ultraviolete. Stratul preparatului cu astfel de substanţe aplicat pe piele absoarbe radiaţiile ultraviolete periculoase lăsîndu-le să treacă pe cele curative. În acest fel se produce bronzarea pielii fără arsuri.

Preparatele produse de chimişti sînt multe şi variate. Ele au o compoziţie complexă care nu numai că ecranează pielea ci o şi hrănesc cu substanţe active din punct de vedere biologic a căror acţiune contribuie şi la „netezirea" ridurilor vechi şi la preîntîmpinarea apariţiei celor noi, favorizînd în acelaşi timp şi procesul de cicatrizare a microtraumelor.

Dr. ing. MIHAI CONSTANTINESCU

PROGRAM TV

LUNI, 22 iulie. Programul 1 : 14,00 Actualităţi 14,10 Calendarul zilei 14,20 Worldnet 15,40 Copiii noştri — viitori muzicieni 16,00 Casa noastră 16,30 Muzica pentru toţi 17,00 Ştiri 17,05 Emisiune în limba maghiară 18,35 Drumuri în memorie 19,00 Tezaur 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Sport 20,50 Revoluţia română în direct 21,50 Teatru TV. Şase personaje în căutarea unui autor de Luigi Pirandello 23,40 Actualităţi. **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,15 Desene animate 16,40 Tradiţii 17,10 Veniţi cu noi pe programul doi... la Castelul Peleş ! 20,00 „Sînt iarba..." 21,00 BBC — World service 21,30 Magazin auto-moto 22,00 TV 5 Europe. Jurnal 22,35 Studioul muzicii de cameră.

MARŢI, 23 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Calendarul zilei 10,20 Film artistic. Dispariţii misterioase (SUA, 1942) 11,25 Super Channel 12,35 Desene animate 13,00 Ţara piramidelor 13,10 Ora de muzică 14,00 Actualităţi 14,10 Vîrsta a treia 14,40 O muzică, o ţară 15,00 Tradiţii 15,30 Confluenţe 16,00 Cursuri de limbi străine 16,30 Muzica pentru toţi 17,00 Ştiri 17,05 Salut, prieteni ! 19,00 Ştiinţa în lume 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Sport 20,45 Studioul economic 21,10 Telecinemateca. Unchiul Vania (URSS, 1971) 23,00 Actualităţi. Cronica Parlamentului 23,30 Un strigăt pentru tine. **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,15 Desene animate 16,40 Documentar ştiinţific 17,10 Super Channel 18,15 Film serial. Aşii cerului albastru 19,10 Studioul muzicii contemporane 19,40 Tribuna non-conformiştilor 20,00 TV 5 Europe. Hit NRJ (top muzical) 20,30 Sport-Magazin 21,00 BBC World Service 21,30 De-ale pieţei în economia Capitalei 22,00 TV 5 Europe 22,35 Armonii corale.

MIERCURI, 24 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Calendarul zilei 10,20 Super Channel 12,30 Desene animate 13,10 Ora de muzică 14,00 Actualităţi 14,10 Interferenţe 14,40 Tineri interpreţi de muzică populară 15,20 Audio-vizual Magazin 15,50 Cursuri de limbi străine 16,20 Stadion 17,00 Ştiri 17,05 Convieţuiri 17,40 Cărţi şi idei 18,00 Forum 18,35 Reflector 19,00 Arte vizuale 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Sport 20,45 Studioul economic 21,10 Film serial. Nick, vînător de capete 22,15 Mai aveţi o întrebare ? 23,00 Actualităţi 23,30 Pro Musica. **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,15 Desene animate 16,40 Emisiune în limba maghiară 18,10 Teatru TV. Torquato Tasso de J.W. Goethe 19,45 TV 5 Europe 20,35 Confederaţia europeană între prezent şi perspectivă 21,00 BBC — World Service 21,30 Dialog cu edilii Capitalei 22,00 TV 5 Europe. Jurnal 22,35 Bijuterii muzicale.

JOI, 25 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Calendarul zilei 10,20 Tele-vacanţă şcolară 11,50 Super Channel 12,30 Desene animate 13,10 Ora de muzică 14,00 Actualităţi 14,10 Oameni de lîngă noi — sub semnul lui Iov 14,40 Jazz-Magazin 15,30 Medicina pentru toţi 16,00 Cursuri de limbi străine 16,30 Muzica pentru toţi 17,00 Ştiri 17,05 Pro Patria 18,05 Reflecţii rutiere 18,30 Reporter '91 19,00 Cultura în lume 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Sport 20,45 Studioul economic 21,10 Film serial. Dallas 22,15 În faţa naţiunii 23,00 Actualităţi 23,30 Studioul gărilor. **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,10 Recomandări din programul zilei 16,15 Desene animate 16,40 Motor ! 17,10 Emisiune în limba germană 18,10 Studioul de literatură 19,00 Concertul Orchestrei Naţionale Radio 21,00 BBC — World Service 21,30 Lumea sportului 21,50 Super Channel 22,00 TV 5 Europe 22,35 Arhive folclorice.

VINERI, 26 iulie. Programul 1 : 10,00 Actualităţi 10,10 Calendarul zilei 10,20 Film artistic. Marele pod aerian (SUA, 1959) 12,10 Super Channel 12,35 Desene animate 13,00 Cuba — o insulă în soare 13,10 Ora de muzică 14,00 Actualităţi 14,10 Mapamond 14,35 De trei ori — viaţa 15,05 Mondo-Muzica 15,20 Avanpremieră TV 15,30 Patrimoniu 16,00 Limba noastră 16,30 Studioul muzicii uşoare 17,00 Ştiri 17,05 Emisiune în limba germană 18,05 Invitatul săptămînii 18,35 Tele-discul muzicii populare 19,00 Gong ! 19,30 Desene animate 20,00 Actualităţi 20,35 Sport 20,45 Viaţa parlamentară 21,10 Film serial. Destinul familiei Howard 22,15 Simpozion 23,00 Actualităţi 23,15 Virstele peliculei 0,00 Tele-show cu... paşaport (I) 0,35 Tele-Top, **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,15 Desene animate 16,40 Tradiţii 17,10 Magazin sportiv 20,00 Seară de balet 21,00 BBC — World service 21,30 Super Channel 22,00 TV 5 Europe. Jurnal 22,35 Muzica pentru părinţi.

SÎMBĂTĂ, 27 iulie. Programul 1 : 9,00 Bună dimineaţa ! 10,00 Actualităţi 10,10 Club „Anda" 11,10 Descoperirea planetei 11,30 Stare de trecere 12,30 Desene animate 13,10 Ora de muzică 14,00 Actualităţi 14,10 : 7×7 14,35 Tele-Club 18,00 Încearcă-ţi norocul ! 19,00 Melodii îndrăgite 19,15 Teleenciclopedia 20,00 Actualităţi 20,35 Film serial. Maddie şi David. Ep. 2 21,40 Săptămîna sportivă 22,00 Tele-show cu... paşaport (II) 22,50 Actualităţi 23,05 Video-discoteca 23,30 Film artistic. Rătăcitorii (SUA, 1979). **Programul 2 :** 16,00 Actualităţi 16,20 Desene animate 16,40 Film artistic. Charly (SUA 1968) 18,20 Cercetarea ştiinţifică agricolă 18,50 Opera în capodopere 21,00 BBC World service 21,30 La Sept 22,00 TV 5 Europe 22,35 Cîntece de petrecere.

DUMINICĂ, 28 iulie. Programul 1 : 8,30 Bună dimineaţa ! 9,30 Abracadabra ! 10,20 Film serial pentru copii 10,50 Actualităţi 11,00 Lumină din lumină 12,00 Viaţa satului 13,30 Botejunea de pe Iza 14,00 Actualităţi 14,10 Atlas 14,35 Video-Magazin 17,55 Serial S.F. : Zona crepusculară Captain Power 18,30 Convorbiri de duminică 19,00 Film serial. Dallas 20,00 Actualităţi 20,35 Film artistic Lumină şovăitoare (Australia, 1977) 22,15 Duminica sportivă 22,25 Show-ul de duminică 23,00 Actualităţi 23,15 Maeştrii teatrului românesc 0,25 Recomandări din program. **Programul 2 :** 13,00 Magazin sportiv auto-moto 15,40 Convieţuiri 17,10 Pop-Magazin 17,30 Oraşe şi civilizaţii 18,00 Varietăţi internaţionale 18,30 Serata muzicală TV 21,00 B.B.C. World service 21,30 TV 5 Europe 22,00 TV 5 Europe 22,35 Jazz-Fan.

(După „PANORAMIC TV")

În funcţie de evenimentele la zi, Radioteleviziunea îşi rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

PENURIA DE MEDICAMENTE, O PROBLEMĂ GRAVĂ (I)

Criza din aprovizionarea cu medicamente este un fapt bine cunoscut, care afectează asupra sănătății populației. Vizitînd farmaciile, poți constata lesne că lipsa sau insuficiența unor medicamente, precum și posibilitățile reduse de concretizare a unor prescripții medicale pe bază de rețete, ne-au determinat să întreprindem un larg sondaj în rîndurile pacienților, farmaciștilor, cadrelor medicale etc. Sondaj soldat cu constatări și aspecte neplăcute, unele chiar dureroase, dar și cu o serie de propuneri și soluții pentru remedierea deficiențelor constatate.

Recent, ce-i drept, ca urmare a unor măsuri luate, au apărut în farmacii anumite medicamente solicitate intens de pacienți, începînd cu cele uzuale — antinevralgice, aspirină, algocalmin etc — și pînă la altele de primă urgență. Printre acestea se află medicamente pentru cardiaci, ca Papaverină, Dipiridamol, Nifedipin, antibiotice ca Ampicilină, Eritromicină, Tetraciclină. S-au mai livrat și alte medicamente, dar și acestea în cantități mici care se epuizează repede. În fapt, în

„Cu alte cuvinte, preferați totuși lentilele de contact?"

farmacii se constată lipsa sau insuficiența multor altor medicamente, printre care : Ulcerotrat și Calmogastrin pentru afecțiuni gastroduodenale, medicamente antispastice ca Lizadon, Scobutil, sedative ca Extraveral, Diazepam, laxative unguente pentru boli reumatismale și multe multe altele.

Deosebit de interesante sînt și opiniile unor personalități medicale. La Clinica de oftalmologie a Universității București, prof. univ. dr. **MIRCEA OLTEANU**, membru al Academiei de Științe Medicale, șeful acestei clinici, ne-a spus : „Medicația în domeniul oftalmologiei este foarte complexă, ea incluzînd medicamente și preparate diverse atît din producția internă, cît și din import. Alături de «Xantinol», «Colvitiod» și altele, realizate în ultimii ani în țară, s-a mai produs, de pildă, și «Sermionul», un trofic vascular cu proprietăți vasodilatatoare antiagregante deosebite, indicat în tulburări ischemice cerebrale, tulburări cerebro-vasculare cronice la hipertensivi, sechele după traumatisme cardio-vasculare, tulburări retiniene de natură vasculară, tulburări ischemice ale urechii interne, arteriopatii periferice etc. În prezent se află în experimentare în farmacii și în unitățile medicale un nou medicament pentru glaucom, cu calități terapeutice superioare, al cărui ambalaj însă lasă de dorit, necesitînd îmbunătățirea lui.

Consemnînd apariția unui nou preparat din import, denumit „Quinax", indicat în diferite forme de cataractă, apreciem ca necesară și reluarea livrărilor

■ Un larg sondaj întreprins în farmacii, laboratoare, policlinici, spitale, organe de specialitate din domeniul sănătății ■ Constatări, necesități stringente ■ Soluții și propuneri pentru remedierea deficiențelor, pentru îmbunătățirea aprovizionării populației cu medicamente.

unor medicamente solicitate în tratamentele oculare, ca și în alte maladii, ca de exemplu „Stugeron", „Cavinton", precum și asimilarea sau aducerea din import a unor medicamente și preparate valoroase necesare în oftalmologie, cum ar fi : „Mydrum" pentru dilatarea pupilară în scop terapeutic în iridociclite, antivirale trofice corneene pentru arsuri, implante de cristalin, precum și produsul „Healon" pentru operațiile de cataractă în scopul implantării cristalinelor artificiale și altele. Totodată, în afecțiunile degenerative ar avea un rol foarte însemnat tabletele de „Selenium", ceea ce impune și aducerea acestora din import.

Țin să precizez cu acest prilej că — în domeniul oftalmologiei — mai este necesară și **diversificarea producției de lentile oculare**. Ar trebui astfel, să se producă lentile cilindrice bifocale pentru astigmatism, lentile combinate sfero-cilindrice, lentile tip lenticular (subțiri la periferie pentru dioptrii mari), lentile de contact necesare pentru a egaliza vederea celor operați de cataractă la un singur ochi, utile de asemenea actorilor (pentru spectacole), sportivilor (la concursuri) etc. Ar fi necesar totodată, să se producă și lentile pantoscopice (drept-unghiulare, cu marginile mici, rotunjite), care asigură un punct vizual mai bun, înlesnind și vizibilitatea la coborîtul scărilor. Posibilități mai largi de vedere ar conferi și lentilele trifocale.

✦

O mare răspîndire în țara noastră o au **și bolile reumatismale**. „Pentru tratarea acestora — ne-a precizat doamna dr. **ORTANSA GHENOIU**, medic primar la Centrul metodologic de reumatologie din București — se utilizează o gamă largă de medicamente și preparate. Printre noile medicamente realizate în țară se află Clofedinul. Indicat în afecțiuni reumatice articulare inflamatorii, puseuri inflamatorii și dureroase ale artrozelor, reumatisme abarticulare și alte boli, acest medicament a fost bine primit și apreciat de pacienți. Din păcate, în acest an n-a mai reapărut în farmacii, lucru ce ar trebui remediat.

Un alt medicament nou — realizat de astă dată sub formă de unguent — este Rumeynul, de asemenea apreciat de bolnavi pentru proprietățile sale antiinflamatorii, în tratarea afecțiunilor reumatismale, crampelor musculare, sechelelor după pareze ale extremităților. Livrarea Rumeynului ar trebui extinsă în farmacii.

De asemenea ar fi util să se livreze în cantități mai însemnate și mai ritmic Fenilbutazona, sub formă de capsule, supozitoare și unguent și Indometacinul, sub aceleași forme. O altă necesitate : reluarea livrării în farmacii a Piroxicamului, un antireumatic eficace, recomandat în poliartrită reumatoidă, osteoartrită, spondilită anchilopoetică și alte afecțiuni.

Totodată, ar trebui livrate mai ritmic și unele medicamente din import, ca de pildă Diprophosul (pentru infiltrații) sau alte produse similare, Rewodina și altele. O altă cerință importantă o constituie readucerea din import a Rumalonului, indicat pentru injecții în tratamentul coxartrozei. Aplicat pentru combaterea acestei maladii grave, invalidante, evolutive, cu deosebire de la începutul apariției ei, Rumalonul este menit să împiedice agravarea coxartrozei și ajungerea, în final, la intervenție chirurgicală.

Iată și o altă opinie, exprimată de astă dată în privința tratării unei alte afecțiuni importante : surditatea. „Numeroși pacienți — ne-a declarat **farmacista OFELIA STĂNESCU**, diriginta farmaciei nr. 9 (Perla) de pe șos. Ștefan cel Mare — ne solicită medicamente și din domeniul O.R.L. Printre acești pacienți se află cei afectați de surditate, cu deosebire acei care lucrează în metalurgie, în unități constructoare de mașini, unde predomină, printul și zgomotele motoarelor și diverselor utilaje. Din păcate, acestora și altor pacienți afectați de surditate nu le putem oferi medicamentul „Sansurdal" administrat în serii de injecții, întrucît acesta nu ni se mai livrează.

Reluarea în producție a Sansurdalului, sau realizarea unui produs similar eficient, ar fi foarte necesară, deoarece Sansurdalul are numeroase indicații medicale : surditate de percepție (vertije, sindrom Ménière, prezbiacuzii, surditate prin meningonevrite virotice sau zosteriene, surditate traumatică) ; prevenirea surdității datorită medicației ototoxice (Streptomicină, Kanamicină) ; surditate de transmisie (otită cicatricială, otoscleroză, catar tubar cronic).

Apreciind aceste necesități și propuneri valoroase, am căutat totodată să descifrăm și cauzele care au condus la penuria de medicamente, la scăderea sau întreruperea furnizării unor produse noi.

— O principală cauză a lipsei sau insuficienței unor medicamente— ne-a spus farmacistul principal **CONSTANTIN DRUȚU**, șef de birou în cadrul Societății comerciale „Centrofarm" — București — o constituie faptul că întreprinderile de medicamente n-au acceptat să contracteze integral o serie de produse medicamentoase, iar altele le-au contractat doar parțial. Spre exemplu, Întreprinderea de medicamente București n-a contractat unele produse ca : „Bactisuptil" pentru combaterea tulburărilor gastro-intestinale, „Ulcerotrat", „Fenilbutazonă" pentru afecțiuni reumatismale, „Sulfametin", vitaminele B1 și B6 (fiole), la rîndul său, „Biofarm"—București n-a acceptat să contracteze pentru acest an medicamentele „Difebion" pentru afecțiuni oculare, „Trecid" indicat în bronșite acute și cronice și în catar respirator, „Carbicol" (capsule pentru tulburări dispeptice), „Anghirol" și „Fenosept" (soluție), „Romergan" (sirop pentru copii).

Pe lîngă această importantă dificultate, ne-am lovit și de faptul că furnizorii au înregistrat însemnate restanțe în livrări. Astfel, în primul semestru din acest an furnizorii ne-au rămas restanțieri cu circa 30—35 la sută din totalul cantităților de medicamente acceptate la contractare. Printre întreprinderile restante se află : Întreprinderea de antibiotice Iași, care nu ne-a livrat supozitoarele de Fenilbutazonă contractate ; Întreprinderea de medicamente București, restantă la furnizarea medicamentelor „Carbocif", „Metronidazol" (cu utilizare în ginecologie), „Dopamină" (fiole) și altele ; Întreprinderea „Biofarm"—București, restantieră la produsele „Ergomet" (antihemoragic), „Asorian" pentru uz dermatologic, „Tiroidă", pentru cei cu afecțiuni tiroidiene.

Este de menționat totodată — așa cum s-a arătat și în cadrul sondajului întreprins de dvs. — că unii furnizori lansează în producție produse noi, apreciate de pacienți, dar care pînă la urmă le scot unilateral din producție. Este cazul de pildă al valorosului medicament antireumatismal „Diclofenac" întrerupt la livrare de „Terapia" — din Cluj-Napoca, de noul produs „Faurox" realizat de Dr. Cantacuzino" și indicat în afecțiuni oculare și în alte tratamente care se livrează foarte rar. Am dori ca același lucru să nu se întîmple și cu unele medicamente noi printre care se află „Pronrin", produs realizat la „Planta-Vorel", din „Piatra Neamț pentru tratamentul prostatei, la care se adaugă un produs din import cu aceeași destinație, denumit „Harzol".

Societatea comercială „Centrofarm" — București a intervenit în repetate rînduri la furnizori pentru respectarea clauzelor contractuale, dar aceasta s-a făcut în mică măsură.

MIRCEA SCRIPCĂ

TINERI, AMÎNAȚI PRIMA ȚIGARĂ

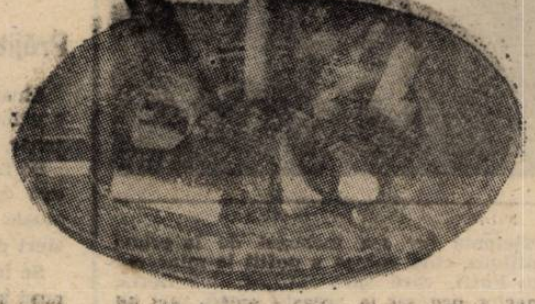

Fumatul poate duce la impotență ! Cel puțin aceasta este concluzia unui recent studiu al specialiștilor din Boston. Considerată pînă acum de origine psihosomatică, impotența este în prezent atribuită, în mod curent, de către oamenii de știință, unui blocaj al arterelor penisului. Rolul fumatului în declanșarea acestui blocaj la tineri este pentru prima oară afirmat într-un articol publicat recent în „Journal of Urology". Și după cum sublimaza unul din autori, Dr. Irvin Goldstein, profesor de urologie, acesta poate fi un motiv în plus pentru a-i determina pe bărbați să renunțe la prima țigară !

Atenție, viitori tătici

Viitoarele mame primesc o mulțime de sfaturi pe care trebuie să le respecte cu strictețe în perioada cînd sînt însărcinate: să evite anumite medicamente, să nu bea alcool, să nu fumeze și să se ferească de anumite substanțe toxice. După părerea medicilor americani intruniți recent la întîlnirea anuală în cadrul „American Association for the Advancement of Sciences" ar trebui ca și viitorii tați să facă la fel. Originea a 60 la sută din malformațiile care apare la naștere rămîn necunoscute, părinții putînd să aibă partea lor de responsabilitate.

Este cert că anumite malformații se produc în timpul gravidității și sînt deci în mod direct legate de starea mamei în această perioadă. Altele însă se produc în perioada de procreere. Specialiștii americani, care au examinat sperma unui lot de bărbați care fumează, au observat prezența „coteninei", o substanță rezultată prin degradarea nicotinei de către organism. Oamenii de știință consideră acest fapt drept cauza pentru care copiii soților fumătorilor au o greutate redusă la naștere. Experiențele efectuate pe animale au demonstrat de asemenea faptul că masculii care cu puțin timp înainte de împerechere au înghițat diverse substanțe chimice (morfină, oxid de azot etc.) au influențat nou-născuții care s-au dovedit a fi mai mici decît cei concepuți de „tați" neintoxicați. Ulterior acești copii au avut și deficiențe în creștere și în reglarea termică a organismului.

Cine are urechi de auzit...

E bine de știut

În urma unor îndelungate cercetări, care nu s-au încheiat nici în momentul de față, oamenii de știință au ajuns la concluzia că o influență considerabilă asupra psihicului și comportamentului uman o au culorile, fiecare dintre acestea provocînd o reacție diferită asupra creierului. Pe scurt, iată cîteva dintre aceste concluzii :

● **Culoarea roșie stimulează circulația sîngelui și pofta de mîncare, revigorînd capacitatea de efort psihic, creînd, în același timp, o ambianță veselă, optimistă.**

● **Culoarea galbenă combate stresul, crează senzația de mulțumire și predispune la discuții.**

● **Verdele este calmant, producînd senzația de odihnă.**

● **Roșul, oranjul, verdele, galbenul fac parte din grupa culorilor numite calde.**

● **Oranjul este tonifiant pentru ficat și funcțiile de nutriție.**

● **Violetul stimulează somnul.**

● **Culoarea albastră crează senzația de destindere, de mulțumire, iar albastrul închis dă senzația de încredere în forțele proprii.**

● **Culoarea roz produce senzația de optimism și în același timp este odihnitoare.**

● **Culoarea portocalie stîrnește pofta de mîncare.**

Procesul canceros, noi descoperiri

Se știe de puțină vreme că acidul retinoic, un derivat al vitaminei A, joacă un rol cheie în dezvoltarea embrionului. Cercetători de la Institutul Pasteur și de la Spitalul Saint-Louis din Paris sînt pe cale să demonstreze că o anomalie a receptorilor acestei substanțe provoacă un fenomen de cancerizare a anumitor celule din sînge. Disfuncția aceasta ar fi cauza unei forme de leucemii, cea care afectează promielocitele. Demersul științific al francezilor este o probă în plus că mecanismele ce comandă diversificarea celulelor și cancerizarea lor sînt identice.

Genele și filiațiile

Patru cercetători americani de la Universitatea Stanford au făcut descoperiri remarcabile pe o mumie egipteană veche de 2 400 de ani și pe niște resturi umane descoperite în Florida, vechi de 7 000 de ani. Ei au identificat genele care produc sinteza antigenelor caracteristice fiecărui individ în parte. Genele respective se găsesc în anumite elemente componente ale sîngelui, cum ar fi limfocitele și granulocitele. Această identificare permite stabilirea de filiații între populațiile actuale din Florida și zonele învecinate și strămoșii lor îndepărtați. Metoda clonării genelor va permite și clarificarea unor mișcări de populație nu prea bine cunoscute în prezent, printre care se numără migrațiile în Pacific și Lumea Nouă.

Întîmplări adevărate

Braț la braț într-o călătorie la capătul lumii

Un cordon roșu le unește încheieturile mîinilor. Antoine Moreno și Patrice Simon nu aleargă niciodată unul fără celălalt. Sînt mereu cot la cot, avînd același fuleu, același tempo. Antoine este nevăzător începînd de la vîrsta de 20 de ani. Patrice este „pilotul" său și totodată cel mai bun prieten. „Încă de la prima noastră cursă am știut că Antoine poate deveni celebru, are aur în picioare.", afirmă Patrice. Și a avut dreptate. După patru ani de disperare în urma pierderii vederii, Antoine a cedat insistențelor prietenilor lui de a se înscrie la un club sportiv. Nu cunoscuse pînă atunci gustul pentru sport, dar prietenii i-au stimulat dorința de a participa la o competiție. A început să muncească tot mai mult împreună cu Patrice. În prezent, acest inedit cuplu a reușit să răstoarne recordurile vechi ale Franței la probele de 1 500 m, 5 000 m și maraton. Cum reușește Antoine această performanță? Răspunsul ni-l oferă Patrice: „Îl conduc prin intermediul cordonului ce ne leagă mîinile. Îi descriu totodată configurația solului, concurenții care ne depășesc sau pe care noi îi depășim." Antoine confirmă: „Am ajuns să am o extraordinară stabilitate a picioarelor. Parcă se adaptează singure terenului". Patrice mărturisește că are și el de cîștigat de pe urma acestei prietenii: „Alături de Antoine sînt mult mai atent la toate gesturile, la toate amănuntele, la lucrurile cele mai banale pentru un văzător."

În Franța, Antoine nu este singurul nevăzător împătimit de acest fel de sport. Fiecare pornește de fapt într-o cursă a cunoașterii de sine.

Șapte zile în copaci

Presa indoneziană a relatat cu lux de amănunte o întîmplare neobișnuită petrecută în apropierea orașului Jakarta. Din cauza timpului foarte nefavorabil, un mic avion, avînd la bord 19 pasageri, a fost silit să încerce o aterizare forțată într-o zonă însă dominată de păduri. Pilotul, în disperare de cauză, a fost nevoit să recurgă la unica soluție care se impunea : să încerce să „aterizeze" pe coama copacilor, ceea ce nu era nici ușor, dar și foarte periculos. Soluția curajosului pilot s-a dovedit însă fericită, avionul reușind să se „așeze" în echilibru pe vîrfurile unor copaci viguroși, fără să sufere mari stricăciuni (printre altele și defectarea aparatului de radio-emisie). Datorită ploilor care au continuat, a timpului în general complet defavorabil și a imposibilității practice să încerce o părăsească avionul, cei 19 pasageri au rămas în această situație timp de șapte zile pînă cînd (după trecerea furtunii) unul din elicopterele plecate să-i caute a reușit să-l găsească. Al doilea mare noroc al celor 19 pasageri l-a constituit faptul că în avion se găseau rezerve de mîncare și apă...

80 de ani fără accidente

Acesta este bilanțul activității îndelungate de conducător auto pe care l-a înregistrat de curînd englezul George Pees în vîrstă de 97 de ani. Primul său permis de conducere auto l-a obținut în anul 1909 cînd avea vîrsta de 16 ani. De atunci întreaga sa viață a fost legată de automobil, fiind și mecanic și șofer sau pur și simplu un îndrăgostit entuziast al automobilului. Și în toți acești ani nu a avut nici un accident !

Totuși în anul care a trecut George Pees a suferit o mare deziluzie ! La numai 50 de metri de casă, automobilul său a lovit lateral o altă mașină la volanul căreia era soția sa...

Deși venerabilul conducător auto englez nu s-a dovedit a fi vinovat, a suportat foarte greu situația accidentului el sperînd „să părăsească lumea fără să aibă nici un conflict rutier". Îi mai rămîne însă o consolare. Se pare că el va intra în „Cartea recordurilor" ca fiind cel mai bătrîn și cel mai atent conducător auto din lume !

Nu beți un pahar cu sînge de cobra?

Ne aflăm la Bangkok, în primele ore ale unei dimineți. Este ora cînd se deschid miile de mici magazine ale bazarului și chioșcuri care îți oferă produsele lor alimentare. Într-un colț, pe o verandă, un tînăr cu ochii aproape închiși și cu o expresie ciudată de parcă ar gusta un pahar cu o rafinată băutură orientală, soarbe cu nesaț lichidul din casă. Consumatorul este un turist englez care soarbe un lichid... medicinal foarte obișnuit pe aceste meleaguri : sînge, neapărat proaspăt, al unei... cobre ! Dacă pentru noi europenii un asemenea medicament este de neconceput, în Thailanda și chiar China, sîngele de cobra constituie o milenară doctorie pentru foarte multe boli, chiar și pentru cele de... stomac. Cine dorește să încerce miraculoasa doctorie ?...

O prietenie neobișnuită

Un cetățean din micuța localitate italiană Valle del Cervo, Ugo Boffa, a pus la dispoziția curioșilor sau celor care i-au pus la îndoială povestea sa neobișnuită un „document" de netăgăduit : o fotografie care înfățișa pe cei doi eroi ai poveștii sale. Era vorba de pisica lui, denumită Fuffi, primind „vizita" obișnuită de fiecare seară a unei... vulpi !

Prietenia lor s-a închegat de la prima întîlnire cînd vulpea a poftit la mîncarea lui Fuffi, care spre mirarea lui Boffa, martor prezent la această scenă, nici nu s-a speriat, nici nu a fugit, ba, dimpotrivă, a împărțit cu vulpea cele ale gurii. Din seara respectivă, scena s-a repetat zilnic și Fuffi nu se atinge de mîncare pînă nu sosește la... ospăț și prietenul său. Dar nu numai fotografia făcută de Boffa l-a convins pe vecini de adevărul acestei prietenii ciudate, ci și observarea nocturnă (în locuri ascunse), le oferă ocazia să vadă cu ochii lor ciudatele întîlniri...

CARTEA RECORDURILOR NAȚIONALE VĂ AȘTEAPTĂ

Stimați cititori, inițiativa noastră de a alcătui și edita CARTEA RECORDURILOR NAȚIONALE a prins deja contur. Vă așteptăm cu toate curiozitățile pe care imaginația dv. le-a materializat, sau cu circumstanțe deosebite ale vieții : coincidențe la naștere, gemeni, mariaj și divorț, longevitate, operații spectaculoase, accidente, colecționari de toate tipurile, invenții și inovații de uz curent, îndeminare, răbdare (construcții din cărți de joc, din chibrituri, piese domino sau rummy etc.), înălțime, talie deosebite, recorduri de memorie, coincidente stranii în viață etc., etc. Nu uitați să menționați data nașterii + fotografie și alte detalii ce vă caracterizează. Vă așteptăm cu încredere !

POSTA by Air Mail

■ **ALI LEVENT (Constanța) :** Vă felicităm pentru cunoștințele dv. atît de bogate — în domeniul astronomiei și geografiei —, firești, de altfel, credem noi, pentru un tînăr care se pregătește temeinic, după cum se vede, pentru a deveni un temerar navigator pe mările și oceanele planetei — nu peste mulți ani ! Totuși, în abordarea temelor respective, credem că se cuvine să-i lăsăm pe astronomi și geografi să scrie ; fiindcă doar ei, ca specialiști, ne pot oferi noutăți și informații inedite. De la dv., ca ucenic în arta — dificilă dar atît de minunată — a marinăriei, așteptăm să ne scrieți întîmplări deosebite, palpitante, petrecute azi pe mări și oceane. Sau chiar întîmplări trăite de dv., ca viitor marinar și, apoi, marinar...

● **S. ALEXANDRU (Bîrlad) : Există,** fără îndoială, multiple influențe provocate de furtunile magnetice asupra materiei vii, inclusiv asupra organismului uman. Dar, înainte de a intra în panică — după părerea noastră, nejustificată prin nimic — credem că ar fi bine să ne gîndim la faptul că de miliarde de ani Pămîntul este ținta unor astfel de „bombardamente" cosmice provocate de variațiile „climatice" ale activității Soarelui, așa încît întreaga viață de pe Terra este perfect adaptată la aceste influențe care au devenit parte integrantă a mediului de viață terestru. Desigur, prudența este justificată, cu atît mai mult cu cît încă nu se cunosc foarte bine care anume mecanisme (funcțiuni) fiziologice — și cum anume — sînt perturbate...

● **SORIN VLAD (București) :** 1. Planta de tutun poate atinge, în condiții favorabile, o înălțime de doi metri ! 2. Este originară, probabil, din Antile. 3. Termenul „nicotină" are o explicație simplă: provine de la numele ambasadorului Catherinei de Medicis, Jean **Nicot**. 4. Prepararea tutunului în manufacturi este un proces care numără nu mai puțin de trei sute de operațiuni distincte, începînd de la recoltare și pînă la ambalarea țigaretelor, a țigărilor de foi sau a tutunului de pipă. 5. „Prizarea" tutunului sau „mestecarea" acestuia au pierdut, se pare, mult teren în fața deprinderii, nocive, desigur, a fumatului țigaretelor.

Rubrică realizată de ADRIAN HOAJĂ

Prăjitură cu vișine

Aluat : 150 g unt, 300 g făină, 100 g zahăr, 2 gălbenușuri, 500 g vișine, 5—6 linguri zahăr, 7 albușuri.

Se freacă bine untul cu zahărul, se adaugă cele două gălbenușuri și făina în ploaie. Se amestecă bine și se lasă un sfert de oră să se răcorească.

Se întinde o foaie care se coace în tava unsă și tapetată cu făină.

Cînd foaia s-a copt se adaugă cele 7 albușuri bătute spumă cu zahăr, în care s-au încorporat vișinile cu sîmburii scoși și lăsate la scurs. După gust se poate adăuga o linguriță de scorțișoară sau un praf de vanilie.

Cine vrea poate unge foaia coaptă deja cu un strat foarte subțire de gem sau cremă de vanilie.

Se lasă la copt pînă face o crustă deasupra, se pudrează cu zahăr și se taie rece.

•

O foarte gustoasă plăcintă cu vișine se poate face folosind foile de plăcintă cu mere (vezi revista „Magazin" nr.24 (1756) din 15 iunie).

Între cele două foi punem un kilogram de vișine, fără sîmburi amestecate cu un pahar de zahăr și două linguri pesmet.

Foaia de deasupra se unge cu 50 g unt topit.

Cînd se scoate din cuptor se pudrează cu zahăr și se taie cînd se răcește, eventual a doua zi.

IRINA STOICA

verificati-vă cunostintele

BICENTENARUL MOZART

Unul din marile talente universale în domeniul muzicii a fost compozitorul austriac Wolfgang Amadeus Mozart, născut la Salzburg în 1756 și decedat la Viena în 1791. Deci în anul acesta, 1991, se comemorează 200 ani de la trecerea lui în neființă. Cu toate că Mozart a trăit foarte puțin, doar 35 ani, în acest interval de timp el a compus circa 1.000 lucrări, în diverse domenii ale muzicii, din care 70 au fost editate chiar pe parcursul vieții, în afară de numeroase opere, pe care în mare parte le-a dirijat el, personal. De fapt Mozart a fost un „copil-minune", întrucît el știa să cînte la clavecin de la vîrsta de 4 ani și, chiar, la acea vîrstă, compunea diverse melodii, iar la 12 ani compunea lucrări ample și dirija orchestre mari. Multitudinea compozițiilor lui Mozart nu a fost depășită de nici un alt compozitor, decît de germanul Johann Sebastian Bach (1785-1850), care a creat peste 1.000 de lucrări, dar să nu se uite că Bach a trăit 65 ani, deci aproape dublu față de Mozart. Multe din creațiile lui Mozart sînt foarte vioaie și melodioase, iar unele cuprind arii ușor de memorat, ceea ce a făcut ca ele să se bucure de o mare popularitate.

Acum, referindu-ne la creațiile lui Mozart, vă propunem cîteva întrebări, ale căror răspunsuri le veți găsi în numărul viitor al revistei.

1. Ce genuri muzicale a abordat Mozart?
2. Care sînt operele mai cunoscute compuse de el și în ce ani? De menționat că toate acestea s-au prezentat de nenumărate ori pe scenele din țară, de-a lungul timpului.
3. Care este una din simfoniile foarte cunoscute ale lui Mozart, deosebit de vioaie și care s-a transmis adesea la posturile naționale de radio de la noi?

(Răspunsurile în numărul viitor)

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE PUBLICATE ÎN NUMĂRUL TRECUT

395 de ani de la nașterea lui Descartes

1. În matematică, contribuțiile lui Descartes (Cartesius) au fost : simplificarea scrierii relațiilor matematice, fondarea geometriei analitice, împreună cu matematicianul francez Pierre de Fermat (1601—1665), crearea algebrei polinoamelor etc.
2. În domeniul fizicii, a avut următoarele realizări : descoperirea principiilor opticii geometrice („Dioptrica" în 1637 și un tratat de geometrie, în același an), teoria animalelor-mașini, (într-un fel, bazele roboticii de azi), legile refracției luminii, noțiunea de lucru mecanic etc.
3. În domeniul filozofiei : „Principiile filozofice" (1644) „Pasiunile sufletului" (1649), „Reguli pentru dirijarea spiritului" (1682), „Discurs asupra metodei" (1637), „Meditații metafizice" (1641), în care ajunge la concluzia existenței unor lumi exterioare în Univers etc.

Descartes s-a ocupat și de probleme metafizice, dar privite dintr-un punct de vedere științific, strict logic, atît cît îi permiteau cunoștințele științifice de atunci. În cinstea lui, sistemul de axe de coordonate perpendiculare, folosite în geometria analitică, algebră și nenumărate alte discipline, au fost denumite „axe de coordonate cartesiene", după numele său latinizat, Cartesius.

Ing. LIVIU MACOVEANU

Piață liberă și la ei !

CRISTALE

A scris o poezie a zorilor, deși îndoiesc că s-a sculat vreodată așa devreme.

☆

Oare cîți faraoni au bănuit că vor ajunge — din piramide direct la British Museum.

☆

Pe nebun să-l respecți. El poartă mereu o grenadă pe umeri.

☆

Sîntem ca acele orologiului. Ne-nvîrtim diferit, dar tresărim la bătaia aceleiași ore.

☆

Era prost îmbrăcat, obosit și atît de slab, încît sînt sigur că era un om cinstit.

VALERIU BUTULESCU

FEL DE FEL

● **Lichenii** își extrag mineralele necesare existenței lor chiar din pietrele pe care cresc. Uneori pietrele ajung chiar să se dezagrege.

● **O navă** de lemn găsită pe fundul fluviului Tamisa a fost identificată ca cea mai veche navă romană descoperită pe teritoriul Angliei. Cu acest prilej au fost găsite diverse obiecte antice, printre care și un medalion reprezentînd efigia împăratului Domițian care a domnit între anii 81—98.

● **Un interesant** studiu statistic a fost dat publicității în SUA. Din el rezultă că o americancă medie este grasă, mioapă, îi lipsesc cîțiva dinți și are în permanență litigii cu soțul ei.

■ **Există** în Germania un vestit colecționar „Reinhard Sokoll, îndrăgostit pînă peste cap de... modele de automobile, dar numai de cele produse de Uzina „Volkswagen". În decursul anilor, el a reușit să achiziționeze nu mai puțin de 1219 modele diferite, ceea ce prezintă un adevărat record recunoscut și invidiat chiar de uzina respectivă.

■ **Un floricultor** sovietic a reușit să obțină un nou soi de trandafir cu următoarele însușiri deosebite : după apariția primelor petale, care sînt de culoare albă, în următoarea perioadă de timp ele devin roșii, apoi încet-încet devin galbene-palide, galbene-închise și, în fine, devin din nou roșii.

SFATURI PRACTICE

● Halatele și prosoapele plușate se mențin pufoase dacă, după ce sînt spălate, se introduc în apă cu sare și nu se calcă.

● Ciupercile rămîn albe după preparare dacă, imediat ce au fost curățate și spălate, se picură peste ele suc de lămîie.

● Culoarea spanacului rămîne verde dacă se introduce direct în apa clocotită.

● Mirosul de lapte afumat va dispare dacă în vasul în care a fiert se presară sare de bucătărie.

● Aluatul de clătite devine mai fraged, mai gustos și mai pufos adăugîndu-i puțină bere.

● Salata vestejită își recapătă prospețimea dacă este înmuiată cîteva minute în apă sărată.

● Tablourilor care nu stau drepte pe perete li se vor lipi cîte o bucățică de burete pe spate, la colțurile de jos.

● Încălțămintea strîmtă devine mai lejeră dacă interiorul este umezit bine cu ajutorul unui tampon înmuiat în oțet.

CRONICA modei

Frumusețea exotică pe malul mării

O siluetă frumoasă, mîngîiată de briză... Rochia, ce acoperă (sau nu ?) pielea însorită, pare un fragment de spumă de mare, realizată dintr-un voal de mătase și lurex, este imaginată ca un maiou evazat mult la bază. Nota de exotism este accentuată de bogăția șiragurilor de mărgele, stil baroc, care opacizează într-o oarecare măsură transparența rochiei în zona bustului. Dar atenție ! Vestimentația prezentată este destinată perfecțiunii, la malul mării. (A.P.)

TEST

„INTRUSUL"

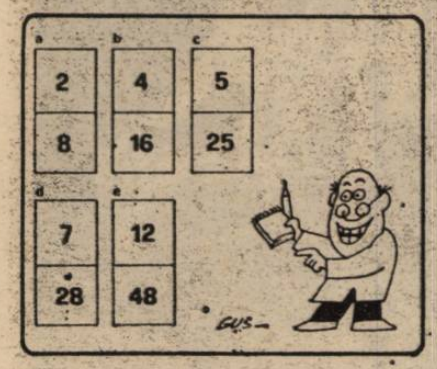

În prezentarea celor cinci piese de tip domino există un „intrus" pe care vă invităm să-l descoperiți după examinarea atentă a tuturor pieselor (indicate prin litere).

(Soluția în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL 27 (1759)

ARITMETICĂ DISTRACTIVĂ

$18 + 7 = 5 \times 5$

ESEU

DESPRE MUNCĂ

ORIZONTAL : **1) Scriitor și filozof latin (4 î.e.n — 65 e.n.) care spunea că munca este „Hrana sufletelor nobile" — Concisi 2) Loc de muncă... — Pom. 3) Individ, persoană (Reg.) — Colegi de muncă la... mineri ! 4) Tudor Penescu — Albe la față! — La mare, fără scări. 5) Peisaj de...", pictură de Alexandru Ciucurencu — Esențiali. 6) La intrare în Năvodari ! — Afară din joc. 7) Bună cuviință față de cineva — Localitate în Timiș. 8) Mic fluviu de coastă în Italia — Taie brazdă cu plugul — Rol fără final ! 9) Agricultor — Unitate mică de timp. 10) Aurel Une — A-și încorda puterile — Pătrat agrar. 11) Te pune pe drumuri la cererea ta (abr.) — Stil arhitectonic grecesc (Pl). 12) Mic afluent al Carașului — Zgîrcenie.**

VERTICAL : **1) Loc de muncă în aer liber — „...Copilăriei", Poezie de George Morosanu și este inclusă în volumul „Iarba stelelor. 2) Parte dintr-o competiție în timp — Denumirea germană a comunei Jilove din apropiere de Praga. 3) Categorie — A realizat pictura „Cosași odihnindu-se" (Camil) — Ființă socială care prin muncă și inteligență transformă realitatea înconjurătoare. 4) Dinsul — 12 luni — Unitate de măsură agrară egală cu 5 000 mp 5) Unealtă de bătut cuie (pl.) — Face față. 6) Fumuri personale — Lucrează între linii (pl.). 7) Radu Tudoran — La început de trimestru ! — Insulă în Indonezia. 8) Continent străbătut de 12 fuse orare — Joacă pe bani. 9) Lucrător calificat care se ocupă cu ajustarea și asamblarea piesele metalice — Domol. 10) Pun mult suflet în ceea ce fac — Ionel Teodoreanu. 11) La intrare în Ripiceni ! — Aurelia Luțescu — Arbori. 12) Pasăre mică, migratoare, cu penele de culoare castanie, cu fruntea roșie și pieptul roz — Suprafață.**

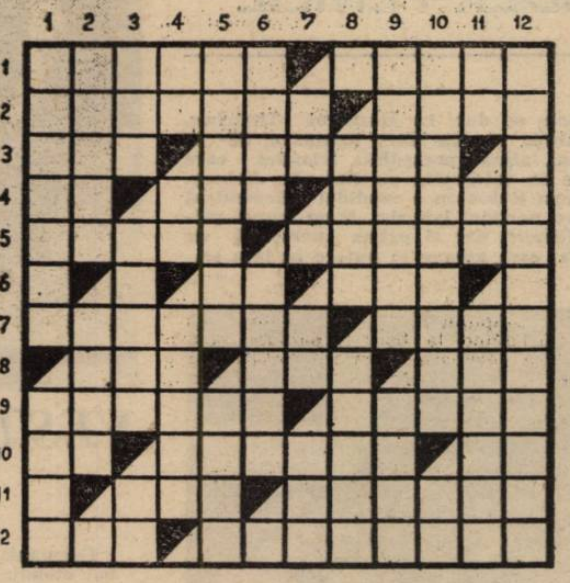

DICȚIONAR : NAT, AUT USA, O.N.T., IAM, EULE, NIA.

Prof. MIHAIL RADU
Pitești

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

INCURSIUNE PE GLOB

ORIZONTAL : Manama — Atena — America de Sud — Rabat — R — C — Nr. — E — RD — Bar — Cei — Aca — Gaboneza — Castilian — T — Arkansas — Rgi — Spa — DA — Estic — Pa — I — Me — Tana — Italia — Oi — G — Cil — Atic — Țar — Antananarivo.

RĂBDARE ŞI TALENT

Toţi tinerii vizitatori ai expoziţiei „Lego" de la New York au putut admira marile monumente americane reproduse în mod fidel şi unic cu ajutorul renumitelor cărămizi liliputane daneze. Realizarea unui asemenea monument sui-generis necesită cîteva zeci de mii de cărămizi minuscule şi multă, foarte multă... răbdare !

Antidotul suedez

Grupul farmaceutic suedez Astra Meditec a anunţat comercializarea unui antidot autoinjectabil, eficace contra tuturor tipurilor de gaze agresive pentru sistemul nervos. Produsul a fost realizat în colaborare cu direcţia medicală şi centrul de cercetări al Ministerului suedez al Apărării. Antidotul existent sub formă de pudră se amestecă în momentul utilizării cu un antispasmodic — sulfatul de atropină. Deoarece produsul nu rămîne vreme îndelungată stabil sub formă lichidă, cele două componente ale antidotului trebuie conservate separat pînă în momentul injectării.

Noul antidot uşurează crampele şi este activ împotriva unor gaze mai nocive decît cele utilizate de Irak împotriva satului kurd Halabja, în timpul războiului contra Iranului.

DIFERENŢĂ

Se laudă, oare, geneticienii atunci cînd afirmă că totul ar fi determinat de gene ? Bolile cardiovasculare, cancerul sau alcoolismul nu au şi o importantă componentă genetică ? Jerry Bishop şi Michael Waldholz ne oferă o comparaţie instructivă în lucrarea lor intitulată „Genomul", între viaţa marelui politician Winston Churchill şi cea a asului rachetei Arthur Ashe. Churchill n-a respectat regulile şi dietele care asigură o sănătate bună. El a mîncat, a băut şi a fumat mult. Nici cu exerciţiile fizice nu s-a prea omorît, deşi în tinereţe i-au plăcut. Churchill a trăit pînă la 90 de ani. Nefumător şi sportiv de mare clasă, Ashe avea să sufere două atacuri de cord pînă la vîrsta de 40 de ani. Există o diferenţă între cei doi bărbaţi ? Desigur ! Ea se găseşte în gene.

COMORILE ASCUNSE ALE ESTULUI

Eva Herzigova este o fată de 17 ani din Cehoslovacia, a cărei frumuseţe nu a încetat să-i copleşească pe admiratori. Nu e multă vreme de cînd ea ducea o viaţă liniştită în sînul familiei sale, pregătindu-se să devină secretară. Iată însă că o agenţie pariziană de manechine aflată în căutarea „comorilor ascunse" ale Estului a venit la Praga unde a organizat un concurs de selecţie. Eva a fost remarcată şi aleasă din cele 150 de compatrioate ale sale. Desigur că la baza acestei alegeri au stat argumente de necontestat : înălţimea 1,79 metri, talia 60 cm, bustul 90 cm, bazinul (şoldurile) 90 cm. Devenită manechin vedetă ea a fost angajtă pentru circa 14 000 franci pe zi ! Atenţie fetelor frumoase din Franţa, Suedia, America, „comorile Estului" sînt pline de surprize.

Un nou LIDER-FEMEIE

Unele se duc, ca Margaret Thatcher, iar altele vin, ca Mary Robinson, de 45 de ani, aleasă preşedinta Irlandei, care apare în fotografie cu fiul său Aubrey. Doamna Robinson a candidat independent pentru partidul laburist. E nu numai prima femeie, dar şi prima persoană de stînga, care ajunge la putere în ţara sa.

CALEIDOSCOP magazin

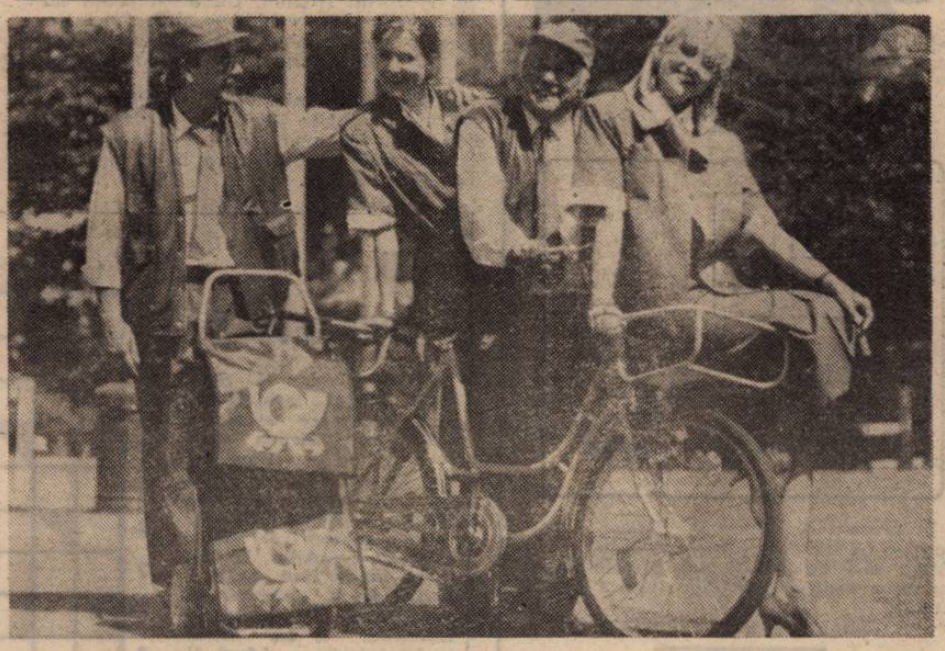

VESTIMENTAŢIE ŞI EFICIENŢĂ

Germania era cunoscută în trecut ca patria uniformelor. După cel de-al doilea război mondial, s-a creat un curent general de respingere a uniformelor marţiale. Poşta germană a renunţat de multă vreme la impunerea portului uniformei personalului care vine în contact cu publicul. Ţinuta de serviciu ţine pasul cu evoluţia modei, materialele cele mai folosite fiind tweed-ul, velurul, gabardina, lodenul şi pielea. Chiar şi conducerea armatei nu îi mai obligă pe soldaţi să poarte uniforma în timpul permisiilor de la sfîrşit de săptămînă.

Uniformele poliţiei, au fost, la rîndul lor, „civilizate", prin contribuţia creatorului de modă Heinz Destergaard. În ţinuta vameşilor germani se remarcă dispariţia cascheţei, centurii, insignei de grad şi de funcţie, tunica acestora devenind „vestă de serviciu". Nici personalul marilor magazine nu putea rămîne deoparte în acest curent general. Singurul element care îl deosebeşte pe vînzător de clienţii săi este o insignă pe care se află înscris numele magazinului.

Germania nu mai este, deci, patria uniformelor. O adevărată surpriză pentru sarcasticul Jerome K. Jerome şi nu puţinii săi admiratori.

TELEGRAME

■ **„Nordul" trebuie să-şi salveze pădurile şi să ofere despăgubiri „Sudului" pentru poluarea ţărilor lumii a treia de către statele industrializate.**

■ **Hipocrat recomandă femeilor, în anul 400 î.e.n., să bea o zeamă în care se fierb frunze de salcie pentru a le uşura durerile la naştere. Secolele au trecut şi chimiştii au ajuns la concluzia că frunzele şi scoarţa salciei conţin o substanţă înrudită cu aspirina.**

■ **Importurile asigură 42 la sută din cererea Statelor Unite de petrol, apreciată la circa 880 milioane tone anual. La Washington se acţionează în direcţia reducerii dependenţei ţării de importul de ţiţei.**

■ **În cazuri foarte grave de lipsă de magneziu pot apărea lipsa poftei de mîncare, diaree, greaţă şi vomă, tremur, eventual spasme. Dacă lipsa de magneziu este de durată, putem să fim siguri că simptome ale bolii cardiovasculare pot fi sesizate.**

■ **În Uniunea Sovietică există, în toate clădirile, un plan de evacuare în caz de incendiu. A răspuns oare cineva dintre persoanele oficiale pentru faptul că nu a existat un plan de evacuare a populaţiei după accidentul nuclear de la Cernobîl ? Întrebarea, rămasă fără răspuns deocamdată, a văzut lumina tiparului în Izvestia.**

■ **Din cele 2 200 de zăcăminte descoperite în Uniunea Sovietică se află în exploatare jumătate.**

■ **Pentru trecerea la fabricarea roboţilor, în S.U.A. a fost necesară elaborarea unei legi speciale. Ea a intrat în vigoare în urmă cu numai şapte ani.**

CEMI SRL Revista Magazin este realizată de CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" SRL

Autorizată prin sentinţa civilă nr. 382 din 4 aprilie 1991 a Judecătoriei sectorului 1 Bucureşti, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerţului sub nr. 1787 din 29 mai 1991.

CONT 40 10 10 85 00 (lei) 40 20 10 53 30 ($) 40 20 10 53 31 (D.M.) BANCA COMERCIALĂ „ION ŢIRIAC" S.A.

COMITETUL DIRECTOR : Dumitru FILIP (director general), George CUŞNARENCU, Ecaterina BĂTRÎNEANU, Mihaela DOROBANŢU, Paul IOAN (directori).

Redacţia : Piaţa Presei Libere, nr. 1, telefon : 17.60.10/17.60.20. Tiparul : Regia Autonomă a Imprimeriilor. Imprimeria „CORESI" – Bucureşti.

Administraţia „Editura Presa Liberă"

Redactor şef : DUMITRU FILIP

Secretar general de redacţie : GEORGE CUŞNARENCU

REDACŢIA : Dorel Dorian (şef secţie), Ion Ţugui, Manuela Spătaru, Şerban Filip (1612) ; Ecaterina Bătrîneanu, Mihaela Dorobanţu, Paul Ioan (şef secţie), Aurora Popescu (1630) ; Irina Stoica, Melania Constantiniu, Delia Costea, Adrian Hoajă (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu, Elena Ilie (1633).

SECRETARIAT DE REDACŢIE : Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuţă, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692)

Manuscrisele şi fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

MUREŞ TÎRGU-MUREŞ

magazin

ANUL XXXIV ● Nr. 30 (1762) SERIE NOUĂ – 12 SÎMBĂTĂ 27 IULIE 1991 16 PAGINI 8 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Prostituţia cucereşte „Lagărul“

(Pagina a 8-a)

INCREDIBIL DAR ADEVĂRAT

FIINȚE DE PE ALTE PLANETE ÎN DIALOG CU NOI?

(Pagina a 5-a)

CUTREMURE ÎN BANAT. DE CE?

(Pagina a 4-a)

În exclusivitate pentru revista noastră

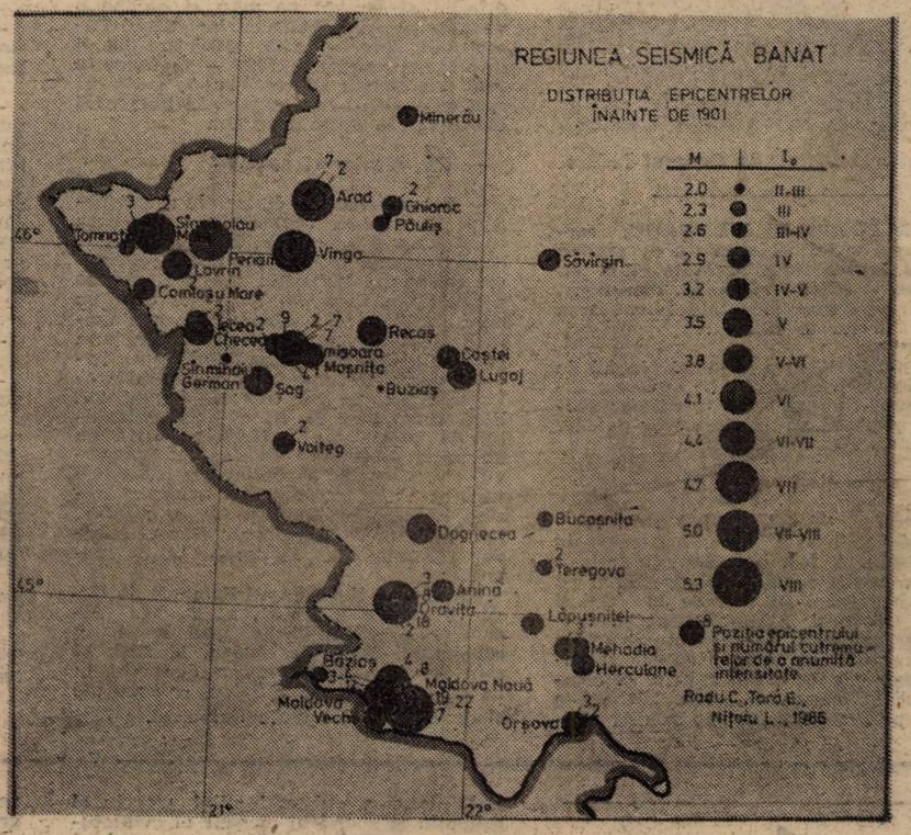

- *Cartea recordurilor naționale*
- *Horoscop săptămînal*
- *Test*
- *Guinness Book*
- *Cronica modei*
- *Rețeta săptămînii*

glob magazin

(Paginile 8–9)

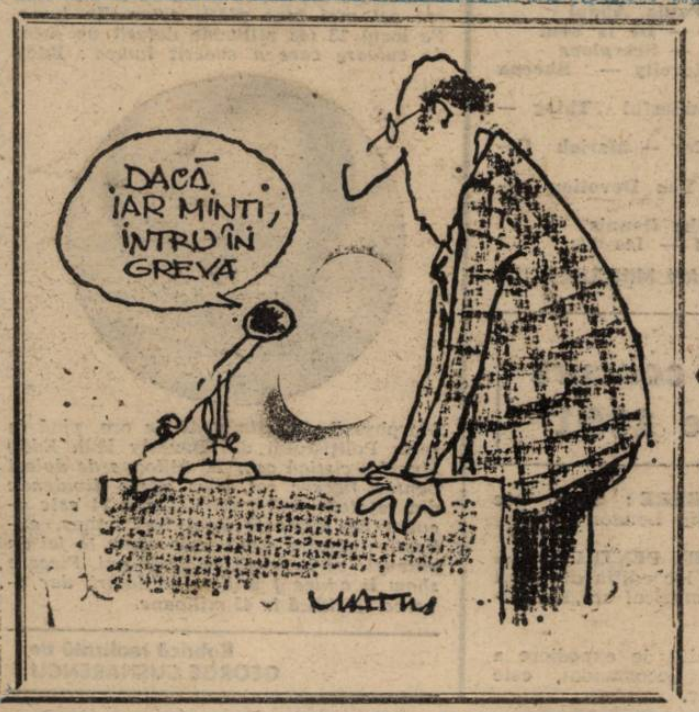

LUPTA ÎMPOTRIVA KILOGRAMELOR ÎN EXCES

(Pagina a 13-a)

Cu dirijabilul pe ruta LONDRA — PARIS

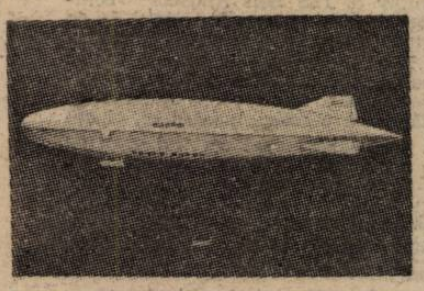

VIENA — BUCUREȘTI

(Pagina a 3-a)

oameni...

INSCRIPȚII PE ALBASTRUL MĂRILOR

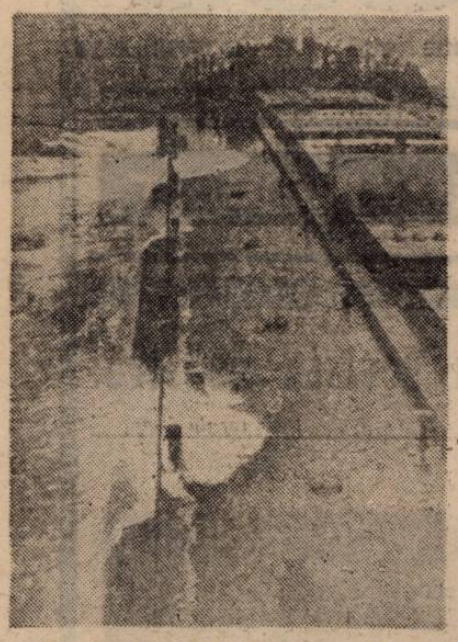

Mineralierul „Oltul" în Oceanul Indian

— D-le POMPILIU GÎLMEANU, cartea dv. de vizită vă prezintă ca regizor de filme documentare la Sahia Film, cu foarte multe călătorii la activ. Pentru dv. aproape nu există localitate românească în care să nu fi filmat...

— Timp de 40 de ani, avînd platoul de filmare în întreaga țară, am cunoscut întîi de toate oamenii la ei acasă, dar drumurile profesiei m-au purtat și pe alte meridiane...

— O expediție ?

— Acum 13—14 ani, filmînd constructorii de nave, în fața mea s-a deschis un nou orizont. A fost o întîmplare fericită că i-am însoțit cu aparatul de filmat pe marinarii români în Est, de la Galați pînă la Osaka și în Vest de la Constanța la Immingham, participînd astfel la trei „expediții" pe mări și oceane și împrumutînd cîte ceva din spiritul și comportamentul oamenilor mării. „Cine bea apă de pe același vapor, nu se uită niciodată", spun marinarii. Dacă în prima călătorie eram numai un ucenic pe puntea curajului, navigînd cu mineralierul Bicaz (55 000 DTW) în cursa de probă în Marea Neagră, în cea de-a doua călătorie, cu mineralierul Oltul (25 000 DTW) am plecat să realizez filmul Linia maritimă Galați — Osaka. Tocmai în perioada cînd în țară se difuza serialul „Linia maritimă Onedin" pentru care am avut întotdeauna o slăbiciune deosebită ! Mai ales după ce eu însumi am avut prilejul să străbat pe mări și oceane o distanță aproape egală cu înconjurul Pămîntului. Este vorba de 40 000 km dus și întors din octombrie 1977 — în ianuarie 1978 și a trebuit să potrivim de șapte ori ceasurile, cînd ora înainte, la fiecare 15 meridiane în drum spre Est.

— Un eveniment aparte ?

— Cel mai frumos dintre ele a fost botezul la trecerea Ecuatorului, întîlnirea cu Neptun și ,suita lui, iar dacă vorbim de neprevăzut trebuie amintită traversarea Oceanului Indian în șase zile și șase nopți, pe o furtună cumplită, care nu ne-a îngăduit să vedem măcar o singură dată soarele pe cer și nici vreun țărm apropiat. Altă întîmplare ? Coliziunea navei noastre, la întoarcere, în Golful Wakayama, cu nava americană San Aster. Fără curajul și experiența comandantului de cursă lungă Grigore Marin nu ne-am fi descurcat ! La întoarcere am avut și „plăcerea" să fugim din calea taifunului Luky, ocolind Sri Lanka și găsind adăpost în Madras. Cu ce mîndrie mai recitam în strîmtoarea Bab el Mandeb versurile din „El Zorab!" Și o surpriză :

Trecînd pe lîngă **Capul Romania** de lîngă Singapore a trebuit să studiez documentele călătoriei în jurul lumii a românului Bazil Gh. Assan, la 1898. El este cel care a dat cîteva denumiri în insulele Sumatra și Filipine, recunoscute și de Atlasul Geografic Universal.

— Ce prietenii ați legat în aceste călătorii ?

— Foarte multe. Norocul meu este că oricînd, pe prietenii mei și pe mulți alții îi pot revedea, proiectînd, cele 5 episoade ale serialului „Călătorie peste mări și țări", o comprimare în 150 de minute a celor 90 de zile ale acestui periplu ; de asemenea, în filmele pentru marele ecran „Linia maritimă Galați — Osaka" și „Inscripții pe albastrul mărilor".

— Veți putea valorifica această experiență în cadrul Grupului Expediționar Român (GER) ?

— Întîlnirea mea cu GER a fost ca o mană cerească, deoarece genul filmelor de călătorii geografice și în general științifice reprezintă o mare atracție pentru public. Studiind proiectul GER, oricare regizor și orice studio de film documentar văd în el o tentație, deoarece GER include oameni de știință care își propun nu numai să călătorească, ci în special să cerceteze lumea înconjurătoare cu nesfîrșitele ei taine.

— Un proiect imediat ?

— Expediția „America 500" mă încîntă nu numai în sine, ci, ca pe oricare cineast și pentru subiectele ce pot fi „atacate" din mers ! Iar dacă e vorba de o călătorie a cunoașterii, sînt preocupat de un film intitulat „Linii și puncte neolitice" care va lansa ipoteza existenței unei școli de acupunctură în zona Carpaților, acum 5 000—7 000 de ani ! Și de cele nu filmele documentare „Extratereștrii la Piatra Neamț?" sau „Chilia — Cetatea lui Ahile ?". Acestea se vor adăuga la cele 294 filme documentare de scurt și lung metraj semnate pînă acum, cifră care sper că va fi menționată în Cartea recordurilor !

MIHAELA DOROBANȚU

musicbox

TOTUL DESPRE SIMPLE MINDS

Povestea „Gîndurilor simple" (Simple Minds) a început în 1967 cînd Jim Kerr (născut pe 9 iulie 1959) l-a întîlnit pe un teren de joacă pe Charlie Burchill (născut pe 27 noiembrie 1959). Aparindu-l pe Charlie de un băiat mai mare care vroia să-l bată, Jim se împrietenește cu el, prietenia lor durînd pînă astăzi... Pe Brian Mc Gee, cel de-al treilea fondator al grupului, Jim și Charlie îl întîlnesc la școala din localitatea lor natală, Hollyrood. Cei trei devin nedespărțiți și cînd Jim le propune înființarea unei grupe (erau sub influența grozavei muzici de film compusă de David Bowie pentru celebrul film „Odisee spațială") ceilalți doi vor fi cuceriți de această idee... Zis și făcut, chitări aveau (construcții proprii !) așa că au început să cînte pe la diverse serbări sau petreceri pînă în 1974 cînd Jim și Charlie părăsesc școala și se pregătesc să plece în Europa ! Vor pleca cu trenul, fără bilet, dormind prin săli de așteptare și cîntînd pentru a cîștiga cei cîțiva bănuți necesari pîinii zilnice. De multe ori au dormit în arestul poliției (de cele mai multe ori în Olanda) care i-a luat de pe stradă sub acuzația de vagabondaj... Resemnat, Charlie se va întoarce acasă. În 1976 Jim, Charlie și Brian, acum sub numele de „Johnny & The Self Abusers" compun cîteva cîntece în stilul, atît de la modă atunci, lansat de „Sex-Pistols", cîntece ce le vor aduce un acont, din partea unei case de discuri, pentru editarea primului lor album. Acest acont a fost o adevărată mană cerească pentru ei, el sosind în momentul cînd cei trei erau pe punctul de a fi evacuați pentru neplata chiriei... Albumul va apărea în noiembrie 1977 sub titlul „Saints & Sinners" (Sfinți și păcătoși) și va fi un adevărat fiasco, nedorind nimeni să-l cumpere !

În ianuarie 1978 grupul se întărește cu Mick Mac Neil (clape) și Derek Forbes (ch .bass) și își va schimba numele în „Simple Minds"; primul lor single, lucrat în noua formulă, apărut în aprilie 1979, va fi foarte bine primit de critica genului, care a remarcat stilul propriu al grupului și sound-ul elegant al cvintetului. În același an ei vor scoate două LP-uri, vor efectua două turnee în Anglia și în Europa iar împreună cu consacrații „Ultravox" un lung voiaj nord-american uimind lumea cu calitatea albumului „Empires And Dance" (Imperiile și dansul). După acest turneu Brian Mc Gee părăsește grupul în locul său fiind cooptat Mel Gaynor (născut pe 29 mai 1960), un baterist de primă mînă, care își va aduce o importantă contribuție la următorul album al formației (apărut în 1982), intitulat „Street Fighting Years".

Simple Minds își va schimba fundamental stilul în 1985, albumul „Once Upon A Time" (A fost odată) surprinzînd, deopotrivă, critica muzicală și pe fanii grupului, album care a lansat cel mai mare hit al cvintetului, „Don't Y Forget About Me" (Nu mă uita). În anii care au urmat, membrii grupului au susținut numeroase concerte în lumea întreagă, fiind unii din promotorii mișcării „Amnesty International"... La începutul acestui an le-a apărut noul LP, intitulat „Real Life" (Adevărata viață), de pe care a intrat în topuri single-ul „Let There Be Love". Nici cu acest album „Simple Minds" nu-și dezamăgește numeroșii admiratori.

TOP TEN MAGAZIN—27 IULIE

1. **I Wanna Sex You Up — Color Me Badd**
2. **Rush, Rush — Paula Abdul**
3. **Ring, Ring, Ring — De la Soul**
4. **Wind Of Change — Scorpions**
5. **What Comes Naturelly — Sheena Easton**
6. **Love Is A Wonderful Thing — Michael Bolton**
7. **I Don't Wanna Cry — Mariah Carey**
8. **I. Wanna Give You Devotion — Nomad**
9. **Touch Me — Cathy Dennis**
10. **Happy Weekend — Ice Mc**

MARIAN MINCULESCU

Talon de concurs
27 iulie 1991

A ȘAPTEA ÎNTREBARE : care este numele fiului lui John Lennon ?

ULTIMA ÎNTREBARE PENTRU LUNA IULIE : unde a avut loc ediția din anul trecut a festivalului muzical al „Euroviziunii" ?

Nu uitați, data limită de expediere a răspunsurilor, în plic recomandat, este miercuri, 31 iulie a.c.

PUNCTE

O excentrică stilată

Așa este numită actrița Diane Keaton, al cărei stil inimitabil este prezent în toate filmele sale. Și pentru că o tînără cititoare îmi scrie că ar dori cîteva date în plus, i le ofer cu plăcere. Diane Keaton *s-a născut în California și a cîntat o vreme în corul bisericii metodiste, încă de la vîrsta de 5 ani. Mai tîrziu, la școală era considerată nonconformistă și excentrică. Ajunge la New York unde începe să studieze teatrul. Apare într-un prim rol în filmul* Hair, *un film care a făcut senzație acum 25 de ani pentru că apăreau actrițe în pielea goală, într-o producție muzicală care glorifica mișcarea hippy și părul lung.* Woody Allen *o alege să joace în versiunea teatrală a piesei* Play it again, Sam, *iar* Coppola *o alege pentru filmul* Nașul. *Astfel că în 1972* Diane Keaton poate să spună că o carieră importantă a prins contur. În film, dacă v-o amintiți, era nevasta lui Michael Corleone. Dar adevărata *măsură a talentului ei este scoasă la lumină de* Woody Allen, *cu care* Diane *a avut o lungă colaborare profesională și personală. Urmează o iubire cu bărbatul-feroce pe nume* Warren Beatty, *care însă se destramă repede. Trecem peste o serie de alte filme pentru a ajunge în prezent,*

un prezent care o găsește pe Diane Keaton *filmînd pentru...* Nașul III, *alături de partenerul ei, talentatul* Al Pacino. *Filmul regizat tot de* Francis Ford Coppola *începe în 1979 cu* Michael Corleone *angajat într-o luptă împotriva criminalilor din Mafia, mult mai răi decît el. Între timp însă, a apărut la New York pentru a participa la apariția filmului* Surorile Lemon, *primul ei film în care excentrica stilată este actriță, dar și producătoare. În încheiere două întrebări și două răspunsuri dintr-un recent interviu pe care* Diane Keaton *l-a acordat* Lucianei Capretti :

— Ce rol ați dori să jucați în mod special ?

— *Rolul unei criminale.*

— După primii ani de teatru nu v-ați mai întors pe scenă. De ce ?

— *Nu-mi mai pot imagina să joc un rol întreg într-o singură seară. Prefer să repet aceeași scenă de o sută de ori pînă iese bine. Și apoi, acum nu mai suport să apar în fața publicului. Sînt prea nervoasă.*

Top 30, artiști milionari

Doi actori celebri și un cîntăreț la fel de celebru se află pe locurile 12, 13 și 14 în topul celor mai bogați artiști din lume. E vorba de Jack Nicholson *(în fotografie), actorul care a jucat în cele mai năstrușnice roluri, cu un talent remarcabil așa cum s-a văzut în filme ca* Chinatown, Poștașul sună întotdeauna de două ori, Shining etc. *Averea lui, 50 milioane dolari. Era o vreme, în urmă cu 10 ani, cînd era cel mai bine plătit actor din lume. Pe locul 13 (48 milioane dolari) un actor de culoare care a cucerit lumea :* Eddy

Murphy. *De la filmul* 48 de ore, *pînă la seria* Polițistului din Beverly Hill, *Eddy Murphy cîștigă cam 12 milioane de dolari pentru fiecare rol, plus unele dividende din rețetele de încasări. Locul 14 este ocupat de faimosul* Paul McCarthey, *ex-Beatles-ul care strălucește acum la fel de puternic ca în urmă cu 20 de ani. Fiecare show îi aduce 1 milion de dolari, dar averea se ridică la 45 milioane.*

Rubrică realizată de
GEORGE CUȘNARENCU

Cu dirijabilul pe ruta LONDRA-PARIS-VIENA-BUCUREȘTI

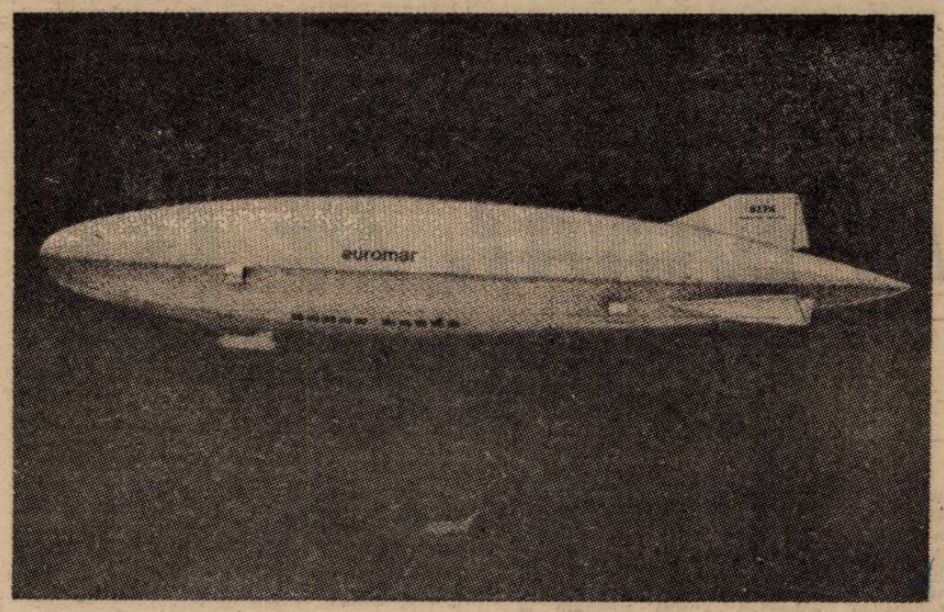

Călătorii care așteaptă în aerogara circulară amplasată nu departe de aeroportul londonez Heathrow, cea mai mare poartă aeriană europeană, sînt invitați la bordul navei ce-i va transporta, cu escale la Paris și Viena, în capitala României. Este unul din traseele aeriene rezervate dirijabilelor. Deși viteza lor de croazieră este mult inferioară avioanelor, sînt mulți oameni care preferă ca mijloc de transport uriașele „trabucuri" cu învelișul de fibre de carbon, poliester și poliuretan. Se urcă în liniște și perfectă ordine în moderna „nacelă". Pasagerii își ocupă, după preferință, fără îmbulzeală, scaunele cu spătare rabatabile. Sînt circa 200, amplasate pe puntea inferioară și cea superioară. Stewardesele anunță pasagerii la microfon să-și prindă centurile de siguranță. Este o invitație pentru cei ce nu dăduseră curs anunțului similar care străjuia de mai multă vreme pe ecranele luminoase de la cele două niveluri ale montgolfierului. Echipajul uriașei nave este gata de decolare. În lungime de 150 m, dirijabilul vrea să se desprindă de sol și urcă semeț, împins înspre continent de elicele puse în mișcare de puternice motoare, de mii de cai putere, și chiar un turbopropulsor.

Londra nu se mai zărește demult. Deodată, unul dintre călători, cu ochii mai ageri, anunță cu vădit entuziasm : „Se vede Canalul Mînecii". Este mult mai interesant să călătorești la înălțime nu prea mare pe deasupra acestui brîu de apă ce separă Anglia de Franța decît să recurgi la ruta submarină, a tunelului ce va intra în exploatare în 1993.

Am recurs, ce-i drept, la prefigurarea unei inedite călătorii în viitor. În deceniul actual. Ea are șanse reale de a deveni realitate. Deși au fost apreciate drept nave aeriene exotice, întrucît la serviciile lor s-a recurs mai ales în scopuri publicitare, **dirijabilele au revenit în actualitate în anii '80.** Și ofensiva lor va fi întreruptă, pentru a se impune definitiv în panoplia mijloacelor de transport aerian a sfîrșitului de secol și începutului de mileniu. Cu baloane s-au realizat salturi îndrăznețe peste lanțuri muntoase, peste mări. Ele s-au avîntat, datorită temerității oamenilor, chiar și peste oceane. Au fost reușite dar și eșecuri. „Țigările zburătoare aluminizate" ale contelui Ferdinand von Zeppelin. bineînțeles cele din altă generație tehnologică, beneficiind de materiale mult mai performante pentru structură și înveliș, de mijloace de propulsie perfecționate și silențioase, au probat că pot juca un rol însemnat în aeronautică. Nu este vorba de a face concurență avioanelor destinate transportului de pasageri și mărfuri, ci de a umple un gol în traficul aerian, pe care uriașele „păsări de oțel" cu greu îl pot descrie, deoarece lumea se află într-o continuă mișcare. Se înmulțesc contactele economice, culturale, științifice, sportive. Oamenii vor călători mai mult în străinătate.

Au trecut 63 de ani de la tragicul accident de la Lakihurst. Pesimiștii s-au înșelat că acest moment va însemna eșecul definitiv al montgolfierelor. Umplut cu oxigen, dirijabilul Hindemburg a explodat la aterizare. Bilanțul catastrofei : 38 morți (15 pasageri și 23 membri ai echipajului). A fost un episod tragic. Perfecționarea avioanelor și cucerirea spațiului cosmic nu și-au cerut tributul lor de sînge ? Ce s-a întîmplat cu primul pămîntean care a ieșit în spațiul extraatmosferic, în ajutorul unei nave cosmice? Dar cu membrii echipajului navetei spațiale americane „Challenger" ? Și întrucît omul este făcut să se autodepășească, grație capacității sale creative, vom fi de acord că dirijabilele se vor impune în transportul aerian.

Proiectul „Euromar", care este pe cale să prindă viață în Germania, sub patronajul Institutului Fraunhofer de cercetări aplicate asupra materialelor, este de-a dreptul seducător. Se vor parcurge cîteva etape, într-un timp condensat, pînă se va ajunge la modelul optim de montgolfier destinat transportului pasagerilor. Se are în vedere realizarea, în prima etapă, a unui dirijabil destinat cercetărilor oceanografice, dar și a investigării marilor poluanți ai atmosferei, pămînturilor și apelor — uzine, întreprinderi și nave aflate în curse pe fluvii, mări și oceane.

Proiectul urmează a fi încredințat șantierelor navale din Germania de Nord, care dispun de hale uriașe și s-au arătat interesate de ideea realizării dirijabilelor pentru cercetări oceanografice. Lungimea unui astfel de vehicul aerian va fi de 100 m. Armătura sa, comparabilă întrucîtva cu cea a majetuosului „Zeppelui" de odinioară, va fi mai ușoară, dar mult mai rezistentă. Fibrele de carbon sînt un material excelent pentru înveliș. Se preconizează utilizarea heliului neinflamabil drept gaz pentru sustentație. Volumul uriașei nave aeriene — 15 000 metri cubi de gaz. Viteza de croazieră — 130—150 km/h.

D. FILIP

INTER CITY EXPRESS

o spectaculoasă reușită a tehnicii feroviare (III)

Fără a neglija imperativele ecologice, noile proiecte feroviare trebuie să înainteze rapid și ele nu pot fi mereu aminate doar pentru că, să zicem, fiecare sat dorește un pasaj subteran. Căile ferate se vor autofinanța, în timp ce autostrăzile sînt în continuare subvenționate de stat. Aceasta va crea probleme suplimentare companiei Bundesbahn, precum că investițiile făcute nu se dovedesc rentabile decît după multă vreme. În prezent, datoriile contractate de Bundesbahn depășesc de două ori cifra sa de afaceri, fapt ce ar fi semnificat ruinarea sa definitivă dacă statul nu ar fi consimțit să devină garant. Experții în materie apreciază că datorită intrării în circulație a lui Inter City Express, volumul comerțului în Germania va crește considerabil începînd cu anul 1993. Transportul la mare distanță trebuie să mizeze pe calea ferată, nu numai pe clasicele convoaie rutiere. Pe distanțele mai scurte, este de preferat transportul pe șosea. În trecut, lucrurile stăteau tocmai invers. Astfel, în 1950, 62 la sută din transporturile de mărfuri se făceau pe calea ferată. Astăzi, însă, căile ferate dețin un procentaj de numai 25 la suta. Pe măsura dezvoltării economice, piața se împarte în numeroase piețe mai mici, ceea ce implică în mod evident transporturi tot mai numeroase. Timpul lucrează în favoarea căilor ferate. Pentru că în timp ce camioanele se tîrăsc literalmente pe autostrăzi, transporturile pe căi ferate devin din ce în ce mai rapide. Predecesorul modelului de serie, Intercity-Experimental, a deținut vreme de un an și jumătate recordul mondial de viteză, cu o performanță de 406,6 km la oră, realizată la 1 mai 1988. Inter City Express circulă în prezent cu 250 km la oră și va atinge 280 km la oră în 1992. Între Hamburg și Müncnen, unele trenuri de marfă circulă cu 160 km la oră.

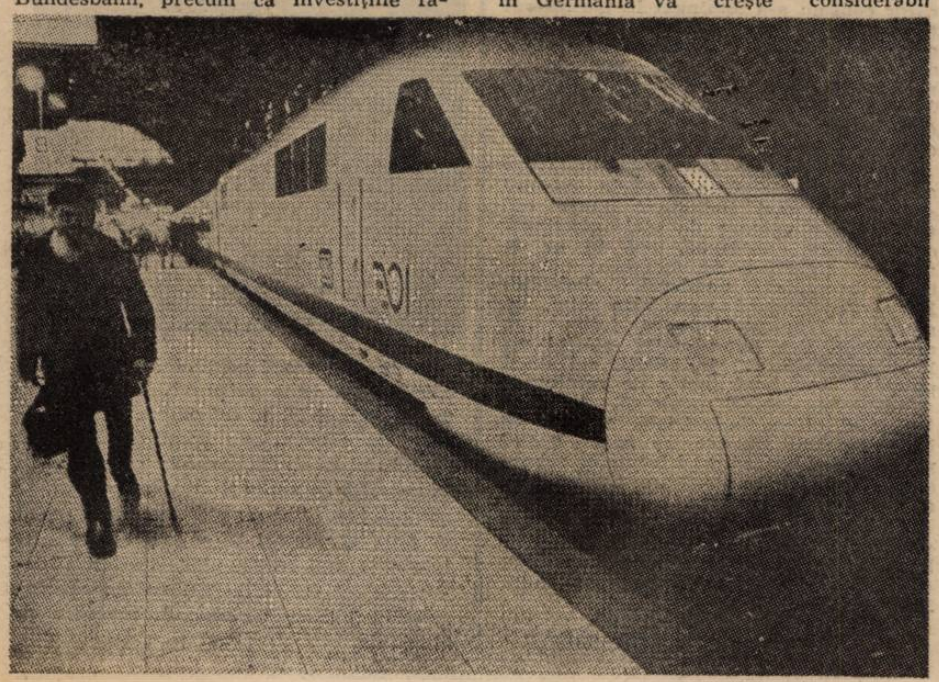

Tot mai numeroasele intersectări de drumuri rutiere sporesc riscul unor posibile întîrzieri. Străzi și autostrăzi naționale blocate, avioane care așteaptă să poată ateriza sînt situații care survin tot mai frecvent. Programul ICE se vrea soluție acceptabilă, care va determina pe multe din victimele stres-ului rutier să aleagă calea ferată.

Cea mai mare viteză pe calea ferată a fost realizată de bolidul „Transrapid" — 412 km la oră. Performanța aceasta nu a putut fi omologată ca record, întrucît a fost realizată de un sistem diferit, care funcționează pe principiul sustentației magnetice, deci de un tren obișnuit. Se apreciază că TGV-ul și ICE-ul se vor impune în dauna Transrapidului, deoarece construcția liniilor acestuia din urmă necesită mari investiții. Planificatorii vest-europeni apreciază că numai realizarea unei rețele de trenuri de mare viteză va fi în măsură să trezească interesul în rîndul populației pentru transportul feroviar.

Toate drumurile duc, către trenul de mare viteză.

ȘERBAN FILIP

Electrocentrale eoliene în largul mării

În Danemarca s-a hotărît construcția unei centrale electrice eoliene în largul mării. Centrala, compusă din unsprezece motoare electrice, trebuie să funcționeze pe insula Lolland din Marea Baltică, începînd cu luna iunie a acestui an. Fundațiile de beton pentru motoare au fost deja turnate la adîncimea de cinci metri. Specialiștii prevăd să fie furnizați pînă la 12 milioane de Kilowatt-ore pe uscat prin cabluri de 12 Kilovolți. Energia electrică obținută în această centrală revine cu 70 la sută mai scumpă decît cea produsă de centralele eoliene analoage de pe uscat, iar întreținerea lor este mai complicată. Care este atunci motivul pentru care s-a preferat construcția lor ? Pe mare, vîntul este mai puternic deoarece nu întîmpină obstacole. De aceea fundația elicei nu trebuie să fie prea înaltă. Totodată generatoarele fac mult zgomot, fapt ce pledează pentru amplasarea lor pe mare. Potrivit prognozelor, în anul 2000 electrocentralele eoliene vor asigura 10 la sută din energia necesară Danemarcei.

Un program similar este prevăzut și în Suedia. La sud de insula Öland urmează să intre în funcțiune centrala eoliană „Svante-1", al cărei generator de 220 Kilowatt va furniza într-un an o jumătate milion de Kilowatt-ore, cantitate care acoperă necesarul a 125 de case fără încălzire electrică.

Suedia intenționează să scoată din funcțiune toate centralele sale atomice, suplinirea lor necesitînd 10 000 de instalații eoliene de tip „Svante-1". Fiecare asemenea instalație economisește anual 215 000 litri combustibil lichid și deci atmosfera nu se mai încarcă cu 500 tone de bioxid de carbon pe care l-ar degaja prin ardere această cantitate de combustibil. Se mai poate spune că la fiecare doi ani o instalație eoliană scutește Suedia de consumul a trei grame de reziduri radioactive periculoase.

Motor nepoluant

Doctorul în științe Dan Merritt, conferențiar principal la catedra de inginerie mecanică a Politehnicii din Coventry (Anglia) a conceput un nou tip de motor auto care va utiliza drept combustibil benzină cu o cifră octanică inferioară și fără plumb. Acest motor va permite reducerea la jumătate a consumului urban de benzină. Sistemul de combustie se bazează pe aprinderea catalitică, deci fără scînteie sau compresie de tip Diesel. Utilizînd benzină fără plumb, noul motor nu va elimina gaze toxice și va reduce emisia de bioxid de carbon la jumătate.

Motorul propus de dr. Merritt este conceput după un principiu destul de simplu în plus apar un piston și o cameră de separare, în care combustibilul este ținut pînă în momentul aprinderii. După ce se

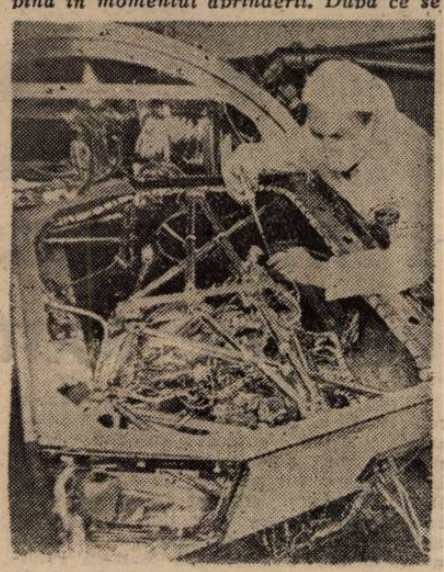

absoarbe cantitatea de aer necesară, un injector electronic pulverizează benzina în camera de combustie. Benzina este apoi aprinsă prin intemediul unui catalizator cu platină.